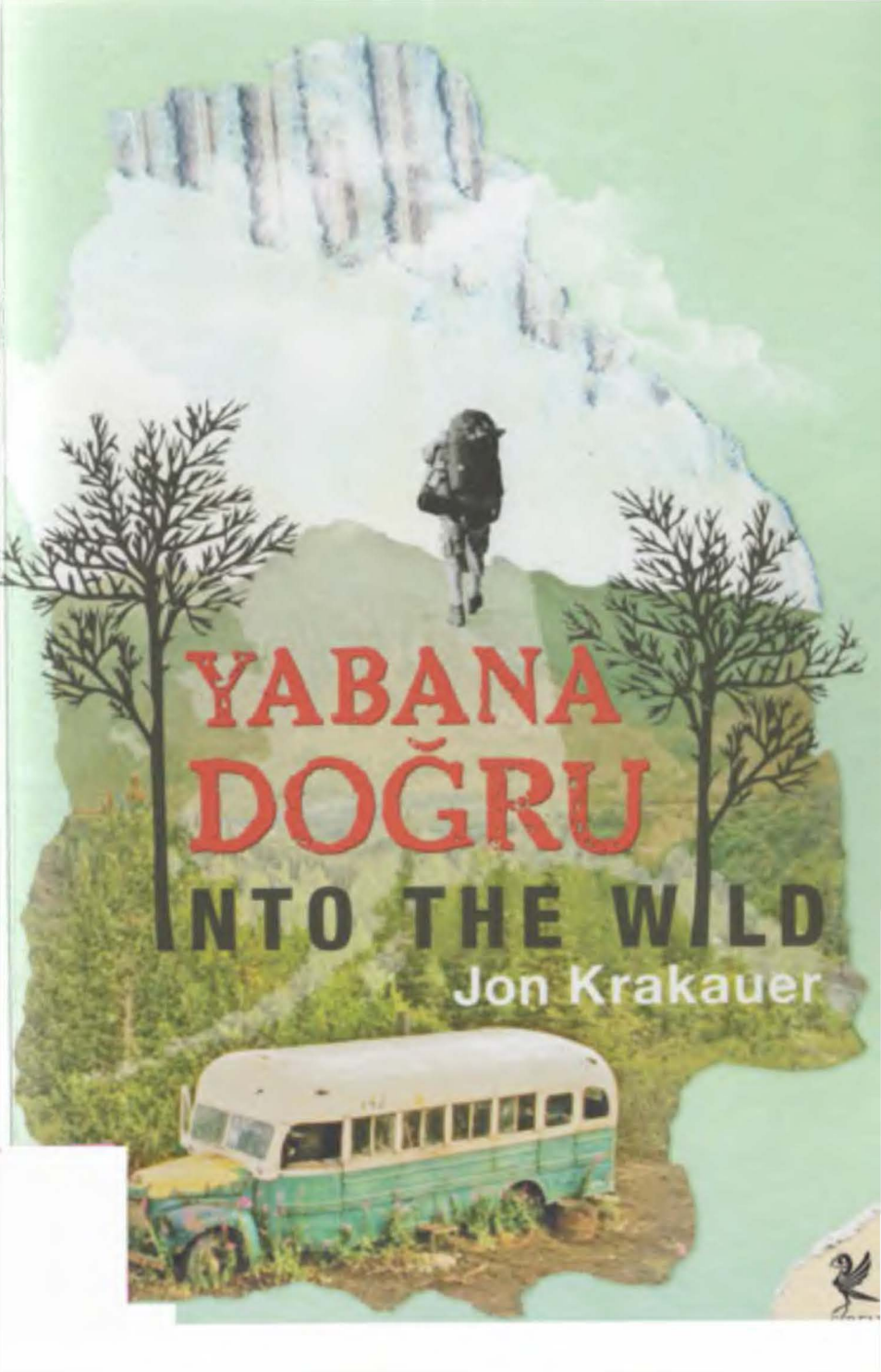

YABANA
DOĞRU
INTO THE WILD
Jon Krakauer

142

Into The Wild

© Jon Krakauer, 1996

Bu kitabın Türkçe yayın hakları, *Anatolialit Telif Hakları Ajansı* aracılığıyla Siren Yayınları'na aittir. Kısa alıntılar haricinde, yayıncının izni olmadan kullanılamaz.

Siren Yayınları - Zamanın Ruhu
Sertifika No:1007-34-009094
ISBN: 978-605-5903-12-1
Beşinci Baskı: Ağustos 2014

Yayın Yönetmeni: Sanem Sirer
Yayın Danışmanı: Erol Aydın
Çeviren: Taylan Taftaf
Kapak Tasarım: Nazlım Dumlu
Sayfa Düzeni: Adem Şenel
Baskı: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, No: 12/197-203
Topkapı, İstanbul. Tel: 212 567 80 03
Sertifika No:11931

Asmalı Mescit Malı. Ensiz Sokak No. 9/312
Beyoğlu-İSTANBUL
t (212) 243 45 65 f (212) 251 05 32
www.sirenyayinlari.com
info@sirenyayinlari.com
sireninsesi.blogspot.com

JON KRAKAUER

YABANA DOĞRU

Çeviren: Taylan Taftaf

Jon Krakauer

Amerikalı yazar ve dağcı. 1954'te Massachusetts'de doğdu. Hampshire College'de çevrebilim eğitimi aldı. 1977 yılında Alaska'da, daha önce hiçbir dağcı tarafından ayak basılmamış bir rota üzerinden *Devils Thumb* zirvesine tırmandı. Ardından Arjantin'de dünyanın en zorlu teknik tırmanışlarından biri olarak değerlendirilen *Cerro Torre* tırmanışını gerçekleştirdi. 1996 yılında, Krakauer'in de dahil olduğu Everest'e tırmanan ekip iniş esnasında sert bir fırtınaya yakalandı ve altı dağcıdan dördü hayatını yitirdi (Everest'e tırmanan 15 dağcının hayatına mal olan bu ölümcül tırmanışı *Everest Günlüğü* kitabında anlatmıştır). Krakauer *Yabana Doğru*'dan önce, *Outside* dergisindeki yazılarıyla tanınmıştır. *Outside*'ın yanı sıra yazıları, *National Geographic Magazine*, *Rolling Stone* ve *Architectural Digest* dergilerinde yayınlandı. 1996 yılında yayınlanan "Yabana Doğru" 2007'de Sean Penn tarafından sinemaya aktarıldı. Müzikleri Eddie Vedder tarafından yapılan ve ülkemizde "Özgürlük Yolu" adıyla gösterilen film, büyük beğeni topladı. Yazarın diğer kitapları arasında *Everest Günlüğü* (Doğan Kitap, 2006), *Eiger Dreams* ve *Under The Banner of Heaven* sayılabilir.

Yazarın Notu

Nisan 1992'de, Amerika'nın Doğu Kıyısı'nda varlıklı bir aileden gelen genç bir adam, otostopla Alaska'ya gidip tek başına McKinley Dağı'nın kuzeyindeki yaban doğanın içine karıştı. Dört ay sonra çürümüş cesedi geyik avcıları tarafından bulundu.

Cesedin bulunmasından kısa bir süre sonra, *Outside* dergisinin editörü, çocuğun ölümü üzerindeki sis perdesini aralayacak bir yazı yazınamı istedi. Adı Christopher Johnson McCandless'dı. Washington D.C.'nin zengin bir banliyösünde büyüdüğünü, okuldaki üstün başarılarının yanı sıra çevresi tarafından seçkin bir atlet olarak tanındığını öğrendim.

1990 yazında Emory Üniversitesi'nden dereceyle mezun olmasının hemen ardından, McCandless ortalıktan kayboldu. Adını değiştirdi, banka hesabındaki yirmi dört bin doların tamamını bir hayır kurumuna bağışladı, arabasıyla birlikte sahip olduğu eşyaların neredeyse tümünden kurtuldu, cüzdanında kalan son banknotları yaktı ve ham, sıradışı deneyimler peşinde toplumun en uç kesimlerine sığınarak Kuzey Amerika'yı arşınladığı yeni bir yaşam kurdu. Cesedi Alaska'da bulunana dek, McCandless ailesi ne çocuklarının nerede olduğunu, ne de başına ne geldiğini öğrenebildi.

Çok kısa sürede yazdığım dokuz bin kelimelik yazı, derginin Ocak 1993 tarihli sayısında yayınlandı. Fakat *Outside*'ın bu sayısı raflardan inip yerini daha güncel haberler aldıktan sonra da McCandless'a olan ilgim sürdü. Çocuğun açlıktan ölümünün detayları ve yaşadıklarıyla kendi hayatım arasındaki sarsıcı benzerlikler bir türlü aklımdan çıkmıyordu. Sonunda, McCandless'ı zihnimden atmak istemediğimi anlayarak, bir yılı aşkın bir süre çocuğun Alaska taygasındaki ölümüne dek uzanan dolambaçlı rotanın izini sürdüm ve saplantıya varan bir ilgiyle yolculuğunun detaylarını çıkarmaya çalıştım. McCandless'ı anlamaya çalıştığım bu süre zarfında; Amerikan imgeleminde hep cazip bulunmuş vahşi doğa kavramı, belli kafadaki genç adamların aklını çelen yüksek riskli deneyimler, babalar ve oğullar arasındaki karmaşık, aşırı yüklü ilişkiler gibi daha kapsamlı konularla da kaçınılmaz bir şekilde karşı karşıya kaldım. Bu zorlu araştırmanın sonucu, şu anda elinizde tuttuğunuz kitap oldu.

Tarafsız bir biyografi yazarı olduğumu iddia etmeyeceğim. McCandless'ın olağandışı öyküsü, bu trajedinin objektif bir şekilde ele alınmasını benim için imkânsız kılan bir kişisellik taşıyor. Gene de kitabın genelinde yazar olarak varlığını asgari noktaya çekmeye çalıştım. Genel anlamda bunu başardığımı düşünüyorum. Ancak okuyucuları uyarmadan geçemeyeceğim: McCandless'ın öyküsünü kendi gençliğimden parçalarla kestiğim yerler de oldu. Bunu yaparken, kendi deneyimlerimin Chris McCandless'ın gizemini dolaylı da olsa biraz aydınlatmasını umut ettim.

Aşırı ölçüde hassas bir genç olan McCandless, modern hayatla kolay kolay uyuşmayacak, katı, inatçı bir idealizm taşıyordu. Tolstoy'dan çok etkilenmişti. Özellikle de bu büyük Rus romancısının basit ve yoksul hayatı tercih ederek zenginlik ve imtiyazlarla örülü bir dünyayı terk edişine hayran kalmıştı. Üniversite yıllarında yakınlarını önce etkileyecek ancak sonraları ürkütecek üzere Tolstoy'un çileciliğine ve ahlaki katılığına öykün-

meye başladı. Yaban Alaska topraklarına adım attığında bolluk içinde bir dünyaya yönelik hayaller gütmüyordu; aradığı şey tam olarak tehlike, zorluk ve Tolstoyvari bir feragattı. Peşinde olduğu tüm bu şeylere fazlasıyla ulaştı da...

Buna rağmen McCandless, on altı haftalık çilesinin büyük bir kısmında tutunmayı başardı. Aslına bakılacak olursa, görünüşte çok önemli olmayan bir ya da iki hata yapmamış olsaydı, dört ayını geçirdiği yabanıl topraklardan nisan ayında girdiği gibi sessiz sedasız çıkıp gidebilirdi. Ancak yaptığı masum hataların önemli ve telafi edilemez olduğu ortaya çıkınca adı bulvar gazetelerinin manşetlerine taşındı ve geride, çocuklarına duydukları güçlü ve acı yüklü sevginin parçalarına tutunmaya çalışan darmadağın bir aile bıraktı.

Şaşırtıcıdır ki çok sayıda insan Chris McCandless'ın yaşam ve ölüm hikâyesinden etkilendi. *Outside*'da yayınlanışından sonraki haftalar ve aylar içinde bu makaleye, derginin tarihinde başka hiçbir makaleye gelmediği kadar çok mektup geldi. Tahmin edilebileceği gibi, gelen mektuplar birbirinden keskin şekilde ayrılan bakış açılarını yansıtıyordu: Bazı okurlar cesaretinden ve yüksek ideallerinden ötürü çocuğu fazlasıyla takdir ederken, bazıları onun kimseyi umursamayan bir aptal, bir kaçık, küstahlığı ve budalalığı yüzünden telef olmuş bir narsist olduğunu söylüyor ve ölümünün medyada hatırı sayılır ölçüde yer bulmasına ateş püskürüyordu. Benim bu konudaki düşüncelerimi birazdan okuyacaksınız ama Chris McCandless hakkında kendi fikirlerinizi oluşturma işini size bırakacağım.

JON KRAKAUER
SEATTLE
NİSAN 1995

1
ALASKA'NIN İÇLERİ

27 Nisan 1992

Fairbanks'ten selamlar! Bu benden alacağın son haber, Wayne.

Buraya iki gün önce ulaştım. Yukon bölgesinde otostop çekmek çok zor oldu. Ama nihayet buradayım işte.

Bana gelen tüm mektupları gönderenine ilet lütfen. Tekrar Güney'e dönene değin uzun zaman geçebilir. Eğer bu macera ölümle sonuçlanır ve benden bir daha ses çıkmazsa, harika bir adam olduğunu bilmeni istiyorum.

Artık yabana doğru yürüyorum. Alex

CARTAGE - GÜNEY DAKOTA'DAKİ
WAYNE WESTERBERG'E YOLLANMIŞ KARTPOSTAL

Gri Alaska şafağında, yol kenarına yığılmış karların içinde başparmağı havada, titreyerek bekleyen otostopçuyu fark ettiğinde, Jim Gallien, Fairbanks'in altı buçuk kilometre dışındaydı. Otostopçu fazla büyük değildi; on sekiz, bilemedin on dokuz yaşındaydı. Sırt çantasından namlusu görünen tüfeğe rağmen hayli dost canlısı birine benziyordu bu genç adam. Kırk dokuzuncu eyalette* sırtında bir Remington yarı-otomatikle bekleyen bir otostopçu, sürücülerin tereddüt etmesine neden olacak bir şey sayılmadığından Gallien kamyonetini kenara çekip çocuğa atlamasını söyledi.

---

* Alaska

Sırt çantasını Ford kamyonetin arka koltuğuna atan otostopçu kendini Alex diye tanıttı. "Alex?" Gallien çocuğun soyadını da öğrenmek istemişti.

Atılan yeme gelmeyen çocuğun cevabı, iğneleyici bir tonda, "Yalnızca Alex," oldu. 1,75 boylarındaki ince yapılı çocuk, yirmi dört yaşında olduğunu ve Güney Dakota'dan geldiğini söyledi. Ardından, Denali Ulusal Parkı'nın sınırına dek gitmek istediğini, buradan ormanlık alanın içlerine girmeyi ve "birkaç ay için bu topraklarda yaşamayı" düşündüğünü açıkladı.

Sendikalı bir elektrikçi olan Gallien, George Parks Otoyolu üzerinden Denali'nin 380 kilometre ilerisindeki Anchorage'a gidiyordu; bu yüzden çocuğa nerede inmek isterse oraya dek götürebileceğini söyledi. Alex'in ancak 12–13 kilo çekermiş gibi görünen sırt çantası, deneyimli bir avcı ve orman adamı olan Gallien'in dikkatinden kaçmamıştı; çocuğun çantası, bu arazide, özellikle de baharın ilk zamanlarında geçirilecek birkaç ay için fazla hafifti. "Bu türden bir yolculuğa çıkan birinin yanına almasını bekleyeceğiniz yiyecek ve malzeme miktarının yakınından bile geçmiyordu," diye hatırlıyor Gallien.

Hava aydınlandı. Tanana Nehri'ne bakan ormanlık bayırlardan inerlerken, Alex güneye doğru devam eden, rüzgâra açık bataklık araziye dalıp gitmişti. Gallien, kamyonetine aldığı çocuğun güneydeki eyaletlerden gelen ve Jack London fantezilerini yaşamak uğruna başlarına neler gelebileceğini akıllarından geçirmeyen çatlaklardan biri olup olmadığını düşündü. Alaska, yıllardır hayalperestleri ve uyumsuz tipleri kendine çekmiştir. Son Hudut*'un muazzam genişlikteki, dokunulmamış topraklarının hayatlarındaki tüm boşlukları kapatacağını düşünen insanlar kendilerini burada bulmuştur. Fakat Alaska toprakları merhametsizdir, ne umutları ne de özlemleri umursar.

Gallien bunlardan bahsederken sözcükleri yayarak, ağır ağır konuşuyor: "Buraya dışarıdan gelen insanlar, *Alaska* der-

* Alaska

gisi alıp sayfaları karıştırırken kendi kendilerine, 'Hey! İşte buraya gideceğim, uçsuz bucaksız doğada yaşayacağım ve iyi zaman geçireceğim,' diye düşünürler. Ama gelip doğanın içine girdiklerinde, eh, durum şu ki karşılarına çıkan şey hiç de dergilerde okuduklarına benzemez. Nehirler büyük ve süratlidir. Sivrisinekler sizi diri diri yer. Çoğu yerde avlayacak hayvan bulamazsınız. Yani doğada yaşamak pek pikniğe benzemez."

Fairbanks'ten Denali Parkı'nın sınırına olan mesafe iki saat kadardı. Sohbetleri ilerledikçe Gallien, Alex'in kaçığın teki olmadığını anladı. Cana yakın bir çocuk olmakla beraber, iyi eğitim almışa da benziyordu. Alex yol boyunca Gallien'e, arazide avlayabileceği küçük hayvanlar ya da yiyebileceği meyveler gibi üstüne kafa yorduğu belli olan konularda yığınla soru sordu.

Yine de Gallien endişeliydi. Alex, çantasındaki tek yiyeceğin beş kiloluk bir pirinç paketi olduğunu itiraf etmişti. İç bölgelerin zorlu şartları için yeterli donanıma sahip görünmüyordu; özellikle de her şeyin kar altında olduğu nisan ayı için. Alex'in ucuz deriden botları ne su geçirmezdi ne de düzgün bir şekilde yalıtılmıştı. Tüfeği yalnızca 22 kalibreydi; eğer arazide uzun zaman kalmak istiyorsa önünde sonunda avlamak zorunda kalacağı rengeyiği ya da mus gibi büyükbaş hayvanları vurmak için bu kalibre çok düşüktü. Baltası, böcek ilacı, kar ayakkabıları ya da pusulası yoktu. Yönünü bulmasına yarayabilecek tek şey, bir benzin istasyonundan yürüttüğü yırtık pırtık eyalet yol haritasıydı.

Fairbanks'in yüz elli kilometre kadar dışında otoyol, Alaska Sıradağları'nın eteklerindeki ilk tepelere doğru çıkmaya başlar. Kamyonet Nenana Nehri'nin üzerindeki köprüden yalpalayarak geçerken, Alex hızla akan nehre bakıp sudan korktuğunu söyledi. Ardından, "Bir yıl önce Meksika'da kanoyla okyanustaydım, çıkan fırtınada neredeyse boğuluyordum," dedi.

Bir süre sonra Alex ilkel haritasını çıkararak, kömür madenciliği yapılan Healy kasabasının yakınlarındaki yolu kesen

kırmızı hattı gösterdi. Bu hat Stampede Patikası'ydı. Seyrek kullanılan bir yol olduğundan, Stampede Patikası Alaska karayolu haritalarının çoğunda gösterilmez. Ancak Alex'in haritasındaki bu kesikli kırmızı çizgi, McKinley Dağı'nın kuzeyindeki kuş uçmaz kervan geçmez yabani toprakların içinde kaybolana dek, Parks Otoyolu'ndan batıya doğru kıvrılarak altmış beş kilometre kadar ilerliyordu. Alex, gitmeyi planladığı yerin burası olduğunu söyledi.

Gallien otostopçunun planının çılgınlık olduğunu düşünüp onu vazgeçirmeyi tekrar tekrar denedi. "Gittiği yerde avlanmanın hiç kolay olmadığını, tek bir hayvan bile öldüremeden günler geçirebileceğini söyledim. Bunun işe yaramadığını gördüğümde, vahşi ayılarla ilgili öykülerle onu korkutmaya çalıştım. Elindeki 22'liğin bir ayıyı zıvanadan çıkartmaktan başka işe yaramayacağını anlattım. Alex pek endişelenmiş görünmüyordu. Tek söylediği, gerekirse ağaca tırmanabileceği oldu. Ben de gittiği bölgedeki ağaçların o kadar da büyük olmadığını, bir ayının çok zahmet göstermeden çıktığı ince ladin ağaçlarından birini indirebileceğini söyledim. Beni umursamadı bile. Ona söylediğim her şeye bir cevabı vardı."

Gallien, Anchorage'a kadar birlikte gidip oradan doğru düzgün malzemeler almayı önerdi. Sonra onu buraya geri getirecekti.

Alex'in buna cevabı, "Hayır, gene de teşekkürler," oldu. "Elimdekilerle idare ederim."

Gallien, en azından avlanma ruhsatı olup olmadığını sordu.

"Elbette ki hayır!" Alex bu soruyu gülünç bulmuştu. "Karnımı nasıl doyurduğum devleti hiç mi hiç ilgilendirmez. Saçma sapan kurallarının canı cehenneme!"

Gallien, çocuğa ebeveynlerinin ya da arkadaşlarından birinin kalkıştığı işten haberdar olup olmadığını sordu. Başı belaya girerse ya da ondan haber alınamazsa yetkililere haber verecek birileri var mıydı? Alex sakin bir şekilde başını iki yana

salladı; kimse planlarından haberdar değildi. Neredeyse iki yıldır ailesiyle hiç konuşmadığını ekledi. "Aklım başımda," diyerek Gallien'i sakinleştirmeye çalıştı. "Kendi başıma beceremeyeceğim hiçbir işe kalkışmayacağım."

"Onu konuşarak vazgeçirmenin yolu yoktu. Kafasına koymuştu bir kere. Çok hevesliydi. Ona baktığınızda aklınıza gelen sözcük, *heyecanlı*ydı. Oraya varıp bir an önce yola koyulmak için sabırsızlanıyordu."

Gallien, Fairbanks'in üç saat kadar uzağında otoyoldan çıkarak dört-çeker kamyonetini karla kaplı yan yola soktu. Ladin ve kavak ağaçlarının arasına serpilmiş küçük kulübeleri geçtikleri ilk birkaç kilometre boyunca Stampede Patikası düzgündü. Fakat son kulübelerle birlikte, yol birdenbire bozuluyordu. Patikaya dek uzanmış kızılağaçlarla, Stampede engebeli, zor, bakımsız bir parkura dönüşmüştü.

Yazları bu yol güçlükle de olsa aşılabilirdi; fakat baharın ilk günlerinde yarım metre karla kaplıydı, ilerlemek mümkün değildi. Otoyoldan on beş kilometre kadar uzaklaştıklarında, daha fazla devam ederse bir yerlere saplanıp kalacağından endişelenmeye başlayan Gallien, aracı alçak bir tepenin üzerinde durdurdu. Güneybatıda, Kuzey Amerika'nın en yüksek dağ sırasının buzla kaplı dorukları parlıyordu.

Alex kol saatini, tarağını ve tüm parasını -bozukluklar halinde 85 sent- alması için ısrar etse de Gallien karşı çıktı: "Paranı istemiyorum, hem benim saatim var."

"Sen almazsan atacağım gidecek," dedi Alex hemen neşeyle. "Saatin kaç olduğunu bilmek istemiyorum. Günlerden ne olduğunu ya da nerede bulunduğumu... Hiç umurumda değil."

Alex kamyonetten inmeden önce Gallien arka koltuğa uzanıp eski bir çift lastik iş çizmesi çıkardı ve onları alması için çocuğu ikna etti. "Çizmeler ona çok büyüktü," diye hatırlıyor Gallien. "Ama dedim ki, 'İki çift çorap giyersin olur biter, ayakların biraz olsun sıcak ve kuru kalır.'"

"Borcum ne?"

Gallien'in cevabı, "Kafana takma," oldu. Bir kâğıt parçasına telefon numarasını yazdı. Alex kâğıdı dikkatlice naylon bir cüzdana sıkıştırdı.

"Eğer buradan canlı çıkarsan beni ara. O zaman çizmeleri nasıl iade edeceğini söylerim."

Karısı, Gallien'in yanma öğle yemeği için peynirli-ton balıklı iki sandviç ve bir paket mısır cipsi vermişti; adam çocuğun bu yiyecekleri almasını da sağladı. Alex sırt çantasından bir fotoğraf makinesi çıkararak Gallien'den Stampede Patikası'nın başında, omzunda tüfeğiyle bir fotoğrafını çekmesini istedi. Sonra da yüzünde kocaman bir gülümsemeyle karla kaplı yolda kayboldu. Tarih 28 Nisan 1992, günlerden salıydı.

Gallien kamyonetini döndürerek yeniden Parks Otoyolu'na çıktı ve Anchorage'a doğru devam etti. Birkaç kilometre sonra, Alaska Eyalet Devriyesi'ne ait ofisin bulunduğu Healy taraflarında küçük bir yerleşimden geçerken yetkililere çocukla ilgili bilgi vermeyi düşünse de bunu yapmadı. "Başına bir şey gelmeyeceğini düşündüm," diye açıklıyor bunu Gallien. "Kısa sürede acıkıp yeniden otoyola çıkacağını tahmin ettim. Normal olan her insanın yapacağı şey budur."

2
STAMPEDE PATİKASI

Jack London Kraldır
Alexander Süperberduş
Mayıs 1992

CHRİS MCCANDLESS'IN ÖLDÜĞÜ MEVKİDE
BİR AĞAÇ PARÇASINA KAZINMIŞ YAZI

Karanlık ladin ormanı, donmuş ırmağın her iki tarafında da kaşlarını çatmaktaydı. Üzerlerini kaplayan kirağı taze bir rüzgârla süpürülmüş olan ağaçlar birbirlerine doğru eğilmişlerdi sanki, solmakta olan günışığında kara ve meşumdular. Bölgede büyük bir sessizlik hüküm sürüyordu. Toprağın kendisi de cansız, ıssız, hareketsizdi, öylesine yalnız ve soğuktu ki hüzün bile yoktu ruhunda. Bir kahkaha seziliyordu içinde ama tüm hüzünlerden daha korkunç bir kahkaha –sfenksin gülümsemesi gibi ölgün, kirağı kadar soğuk ve acımasız gaddarlıktan payını almış bir kahkaha. Sonsuzluğun, hayatın beyhudeliği ve hayatta kalma çabası karşısındaki dile getirilemez ustaca bilgeliğiydi bu. Bu, Yabandı- Kuzey topraklarının acımasız, buz kalpli Yabanı.

JACK LONDON - BEYAZ DİŞ

Alaska Sıradağları'nın kuzey ucunda, McKinley Dağı'nın ürkütücü setlerinin ve aşağısında kalan Kantishna Ovası'nın hemen öncesinde, Dış Sıradağlar olarak bilinen daha alçak yükseltiler, düzeltilmemiş bir yatağın üzerindeki buruşuk bir battaniye gibi düzlük boyunca uzanır. Dış Sıradağlar'ın en uçtaki iki dik ka-

* Orijinalde *Supertramp*

yalığının acımasız zirveleri arasında, doğu-batı yönünde sekiz kilometre boyunca devam eden ve yosunlu bataklıkların, sık kızılağaç sıralarının ve cılız alaçamların birbirine karıştığı çukurluk bir alan vardır. Chris McCandless'ın vahşi doğaya girmek için kullandığı yol, bu çukurluk alanın dolambaçlı zeminini kıvrılarak izleyen Stampede Patikası'dır.

Stampede Patikası, Earl Pilgrim adında efsanevi bir Alaska madencisi tarafından 1930'lu yıllarda açıldı; bu durum Pilgrim'in, Toklat Nehri'nin Clearwater çatalının yukarısında bulunan Stampede Deresi'nden çıkan antimon cevheri üzerinde hak talep etmesini sağlamıştı. 1961 yılında, Fairbanks kökenli bir şirket olan Yutan İnşaat, yeni eyalet olmuş Alaska'daki ihaleyi kazanarak (Alaska'nın kırk dokuzuncu eyalet olarak Birleşik Devletler'e bağlanması iki yıl önce gerçekleşmişti), patikanın düzeltilmesi ve maden cevheri taşıyan kamyonların bütün yıl boyunca kullanabileceği bir yola dönüştürülmesi işini üstlendi. Yol yapım çalışmaları esnasında inşaat işçilerine barınak sağlamak için şirket yetkilileri hurdaya çıkmış üç otobüs satın alarak, içlerine ranza ve basit set üstü ocaklar yerleştirilen bu araçları, bir Caterpillar D9'un yardımıyla vahşi doğaya getirdi.

Proje 1963 yılında durduruldu. O ana dek yolun ancak seksen kilometrelik kısmı düzeltilmiş ama patikayı kesen nehirlerin üzerinden geçmesi gereken köprülerin hiçbiri kurulamamıştı. Stampede Patikası, buz tabakalarının çözülmesi ve mevsimlik taşkınlarla birlikte kısa süre içerisinde yeniden kullanılamaz hale geldi. Yutan, otobüslerden ikisini tekrar otoyola çıkardı; üçüncü otobüs ise avcı ve tuzakçılar için barınak oluşturması amacıyla patikanın ortalarında bir noktada bırakıldı. İnşaatın durdurulmasının üzerinden geçen otuz yıl içinde, yolun büyük kısmı taşkınlar, bitki örtüsünün etrafı sarması ve küçük göletlerin oluşmasıyla silinip gitmiş olsa bile, otobüs bugün de olduğu yerde duruyor.

International Harvester marka, 1940'lardan kalma antika bir model olan bu metruk otobüs, Healy'nin kırk kilometre kadar batısında, Denali Ulusal Park sınırının hemen ilerisinde, çevresiyle bağdaşmaz biçimde Stampede Patikası'nın dibindeki yakıotlarının arasında paslanmaya terk edilmiş durumda. Motoru ölü. Bazı camlarda çatlaklar var, bazılarıysa tamamen kırılmış. Zemin kırık viski şişeleriyle kaplanmış, yeşil-beyaz boya tabakası kötü şekilde oksitlenmiş. Üzerindeki yazılar, bu kocamış makinenin bir zamanlar Fairbanks kent içi toplu taşıma sistemine ait olduğunu söylüyor: Otobüs 142. Bugünlerde Otobüs 142'nin tek bir insan yüzü bile görmeden altı-yedi ay geçirmesi olağandışı bir durum değil. Ama Eylül 1992'nin ilk günlerinde üç parti halinde altı kişi aynı günün öğleden sonrasında terk edilmiş otobüse ulaşmıştı.

Denali Ulusal Park sınırlarının, Kantishna Tepeleri ve Dış Sıradağlar'ın en kuzey kesimini de kapsayacak şekilde genişletildiği 1980 yılında, yeni park sahası çizilirken alçak bir arazi parçası gözden kaçırıldı. Kurt Yöresi olarak bilinen ve Stampede Patikası'nın ilk yarısını kuşatmış olan ince uzun bir araziydi burası. 11 kilometreye 32 kilometre ölçülerindeki Kurt Yöresi'nin üç tarafı ulusal parkın koruma altındaki sahası tarafından çevrelenmiş olduğundan, bölge olması gerekenden çok daha fazla kurt, ayı, rengeyiği, mus ve diğer av hayvanı barındırır. Bölgenin sıradışı durumunun bilincinde olan avcı ve tuzakçılar, bu sırrı kıskançlıkla saklamışlardır. Sonbaharda geyik sezonu açılır açılmaz az sayıda avcı, park sahası dışında kalan arazinin kuzey ucunda, Sushana Nehri'nin hemen yakınlarındaki eski otobüsü ziyaret eder. Otobüsün bulunduğu nokta ile park sınırı arasında yalnızca üç kilometre kadar mesafe vardır.

Anchorage'da bir kaporta dükkânı sahibi olan Ken Thompson, Thompson'ın çalışanlarından Gordon Samel ve inşaat işçisi olan arkadaşları Ferdie Swanson, geyik avına çıktıkları 6 Eylül 1992 günü otobüse uğramayı da planlamışlardı. Otobüsün bu-

lunduğu yere ulaşmak hiç kolay değildi. Stampede Patikası'nın düzeltilmiş kısmının bittiği noktanın on beş kilometre kadar ilerisinde, dağlardan gelen buz gibi suyun hızla aktığı Teklanika Nehri patikayı kesiyordu. Patikanın nehir setine dar bir boğazın tam yukarısında kavuştuğu noktada Teklanika kabarıp taşarak akışını sürdürmekteydi. Süt rengindeki bu güçlü akıntıdan karşıya geçme fikri, birçok insanı ilerlemekten vazgeçirmiştir.

Fakat Thompson, Samel ve Swanson, tasarımlarına uygun olmayan yerlerde motorlu araç kullanmaya yönelik özel bir düşkünlüğe sahip inatçı Alaskalılardı. Teklanika Nehri'ne ulaşmalarının ardından, nispeten sığ kanallara ayrılan geniş bir kısım bulana dek kıyı hattını keşfe çıktılar ve gözlerine kestirdikleri bir noktadan paldır küldür suya daldılar.

"İlk önce ben girdim," diyor Thompson. "Geçtiğimiz yer muhtemelen yirmi metre genişliğindeydi ve nehir acayip hızlıydı. Altımdaki araç bir metrelik lastiklerin takılı olduğu, doğru düzgün çalışmayan 82 model bir Dodge 4x4'tü ve su motor kapağına dek çıkıyordu. Bir an karşıya hiç varamayacağımı düşündüm. Gordon'un aracının önünde üç buçuk ton çeken bir vinç olduğundan, akıntıya kapılırsam beni hemen tutabilsin diye onu arkama almıştım."

Önce Thompson, ardından da kendi kamyonetleriyle gelen Samel ve Swanson karşı kıyıya ulaştılar. Pikaplardan ikisinin kasasında, her türlü arazi şartına uygun hafif araçlar vardı; biri üç, diğeri dört tekerlekli iki ATV. Nehri geçerken kullandıkları büyük araçları çakıllı yolda bırakıp, manevra kabiliyeti yüksek bu küçük makinelerle otobüse doğru yola koyuldular.

Nehirden birkaç yüz metre kadar sonra patika kaybolarak, yerini derinliği göğüs hizasında olan kunduz göletlerine bıraktı. Bu durum karşısında da yılmayan üç Alaskalı, berbat durumdaki tahta setleri dinamitleyerek gölcükleri boşaltıp ATV'leriyle kayalık dere yatağından yukarı doğru devam eden kızılağaçların

oluşturduğu sık fundalığa girdi. O öğleden sonrasının geç saatlerinde otobüsün bulunduğu yere ulaştıklarında, Thompson'un deyişiyle, "15 metre kadar ötede dikilip duran ve hayalet görmüşe benzeyen, Anchorage'dan bir adam ve kızla" karşılaştılar.

İkisi de otobüse girmemiş fakat "içeriden gelen korkunç kokuyu" alacak kadar yaklaşmışlardı. Otobüsün arka kapısının dibindeki kızılağaç dalına eğreti bir işaret bayrağı (dansçıların bacaklarını ısıtmak için kullandığı türden, kırmızı renkli bir örgü bant) asılmış; aralık duran kapıya ise insanı tedirgin eden bir not yapıştırılmıştı. Gogol'ün bir romanından kopartılmış sayfanın üzerine muntazam kitap harfleriyle yazılmış notu okudular:

S.O.S. YARDIMINIZA İHTİYACIM VAR. YARALI, NEREDEYSE ÖLMEK ÜZEREYİM VE BURADAN BİR YERE GİDEMEYECEK KADAR GÜÇSÜZ DÜŞTÜM. YAPAYALNIZIM, BU BİR ŞAKA DEĞİL! TANRI AŞKINA, LÜTFEN BENİ KURTARMAK İÇİN BURADA BEKLEYİN. BU YAKINLARDA MEYVE TOPLAMAYA GİDİYORUM, AKŞAMA DÖNMÜŞ OLURUM. TEŞEKKÜR EDERİM, CHRİS MCCANDLESS. AĞUSTOS?

Anchorage'dan gelen çift, notta yazanlar ve otobüsün içine girmeyi imkânsız kılan ağır koku yüzünden allak bullak olduğundan, iş Samel'e düştü. Pencerelerin birinden içeri göz attığında bir Remington tüfek, fişeklerin durduğu plastik bir kutu, karton kapaklı sekiz ya da dokuz kitap, lime lime olmuş bir kot pantolon, yemek pişirmek için alet edevat ve pahalı bir sırt çantası gördü. Aracın en arkasındaki ranzanın üzerinde ise, içinde bir şeyler ya da birisi varmış gibi görünen mavi bir uyku tulumu duruyordu. Gene de Samel, o an için, "Tam anlamıyla emin olmak zordu," diyor.

Samel sonrasını şöyle anlatıyor: "Bir kütüğün üzerine çıkıp arka pencerelerin birinden uzandım ve tulumu dürttüm. İçin-

de bir şey olduğu kesindi ancak bu her neyse, çok ağır değildi. Otobüsün diğer tarafına geçince tulumun içinden çıkmış başı gördüm. Artık baktığım şeyin ne olduğunu anlamıştım." Chris McCandless, iki buçuk haftadır ölüydü.

Hızlı düşünen bir adam olan Samel, cesedin hemen tahliye edilmesi gerektiğine karar verdi. Ne kendisinin ne de Thompson'un küçük aracında ölüyü taşıyabilecekleri yer yoktu. Öte yandan, Anchorage'lı çiftin ATV'leri de bu iş için müsait değildi. Kısa süre sonra, Healy'den Butch Killian adında bir avcı altıncı kişi olarak onlara dahil oldu. Killian bir Argo (hem karada hem de suda gidebilen sekiz tekerlekli büyük ATV) sürdüğünden, Samel ondan cesedi taşımasını istedi fakat işin Alaska Eyalet Devriyesi'ne bırakılmasının daha doğru olacağında direten Killian bunu reddetti.

Healy Gönüllü İtfaiyecileri için, acil durum tıbbi teknisyeni olarak da çalışan bir kömür madencisi olan Killian'ın aracında telsizli bir radyo vardı. Bulunduğu yerden kimseye ulaşamayınca, patikada sekiz kilometre kadar ilerledi ve akşam karanlığı çökmeden hemen önce, Healy elektrik santralinden bir telsizciyle bağlantı kurmayı başardı. "Acil durum! Benim, Butch. Zaman kaybetmeden devriyeyi arayın. Sushana Nehri yakınlarındaki otobüste biri var. Öleli epey olmuşa benziyor."

Ertesi sabah sekiz otuzda, bir polis helikopteri toz ve yaprakları birbirine katarak gürültülü bir şekilde alana indi. Devriyeler cinayet ihtimaline karşı aracı ve çevresini üstünkörü bir şekilde inceleyip yola koyuldular. Dönerken yanlarına McCandless'ın cesedini, fotoğraf makinesiyle beş rulo filmi, SOS notunu ve genç adamın üstü kapalı 113 kısa maddede son haftalarını kaydettiği günlüğünü aldılar. Günlüğün son iki sayfasında çevredeki yenilebilir bitkilerin listesi çıkarılmıştı.

McCandless'ın cesedi Anchorage'a götürüldü ve oradaki Adli Tıp Laboratuvarı'nda otopsisi yapıldı. Ceset öyle kötü çü-

rümüştü ki çocuğun tam olarak ne zaman öldüğünü belirlemek imkânsızdı. Ancak adli savcı ciddi bir yaralanma ya da kemik kırılması saptamadı. Vücutta derialtı yağları tamamen tükenmiş, ölümden önceki günler ya da haftalar içinde kaslar ciddi şekilde bozulmaya uğramıştı. Otopsi anında McCandless'dan geriye kalanlar 30 kilo kadardı. En muhtemel ölüm nedeni açlık gibi görünüyordu.

S.O.S. notunun altında McCandless'ın adı ve imzası, banyosu yapılan filmlerde ise çok fazla fotoğrafı vardı. Fakat yanında kimlik türünden herhangi bir belge olmadığından, yetkililer onun kim olduğunu, nereden geldiğini ya da neden orada bulunduğunu bilmiyordu.

3
CARTHAGE

Beklediğim, hayatın durgun akışı değil, hareketti. Coşku, tehlike, duygulanmak için hareket istiyordum. Durgun yaşantımızda harcanmayan enerji fazlalığı vardı içimde.

LEV TOLSTOY - "AİLE MUTLULUĞU"
CHRİS MCCANDLESS'IN EŞYALARI ARASINDA BULUNAN KİTABIN ALTI ÇİZİLMİŞ SATIRLARI.

Başıboş olmanın bizi her zaman heyecanlandırmış olduğu inkâr edilmemeli. Bu kavram zihnimizde geçmişten ve baskıdan, kanun ve usandırıcı yükümlülüklerden kaçışla birlikte, mutlak bir özgürlükle de ilintilenmiştir. Ve tüm yollar her zaman batıya çıkar.

WALLACE STEGNER - BİR YAŞAM ALANI
OLARAK AMERİKA'NIN BATISI

Güney Dakota'da bulunan 274 nüfuslu Carthage, uçsuz bucaksız Kuzey düzlüklerine bakan padavradan yapılmış evlerin, düzenli bahçelerin ve yıpranmış dükkân verandalarının oluşturduğu, zamanın içinde kaybolmuş görünen sessiz sakin, küçük bir kasaba. Görkemli kavak ağacı sıraları nadiren araç gürültüsü duyulan birkaç sokağın üzerine gölge düşürüyor. Kasabanın tek bir bakkalı, bankası, benzin istasyonu ve Wayne Westerberg'in içkisini yudumlayıp purosunu içtiği ve Alex adıyla tanıdığı tuhaf delikanlıyı anımsadığı Kabare adında tenha bir barı var.

Kabare'nin kontrplak duvarları geyik boynuzları, Old Milwaukee birasının promosyonları ve av kuşlarının aşırı duygusal şekillerde resmedildiği tablolarla dolu. İşçi tulumları ve tozlu kasketleriyle çiftçilerin oturduğu masalardan kesif bir sigara dumanı yükseliyor; yorgun yüzlerinde kömür madencileri kadar sert bir ifade var. Kısa cümlelerle, heyecansız bir tonda konuşan bu adamlar sürekli değişen hava şartlarından ve hasat için halen çok ıslak olan ayçiçeği tarlalarının durumundan yakınırken, kafalarının üzerinde Ross Perot'un küçümseyici bir ifade taşıyan suratı, sesi kısılmış televizyon ekranında titreyip duruyor. Sekiz gün sonra ülke, başkan olarak Bill Clinton'u seçecek. Chris McCandless'ın cesedinin Alaska'da bulunmasının üzerinden neredeyse iki ay geçmiş durumda.

Kaşlarını çatarak, "Alex bundan içerdi," diyen Westerberg, White Russian'ınm içindeki buzla oynuyor. "Şurada, barın tam ucunda oturur, bize yolculuklarından inanılmaz öyküler anlatırdı. Saatlerce konuşabilirdi. Kasaba ahalisi bizim Alex'i bayağı sevmişti. Başına geleni anlamak hiç kolay değil."

Geniş omuzları ve siyah keçi sakalıyla aşırı canlı bir adam olan Westerberg, biri Carthage'da, diğeri kasabanın birkaç kilometre dışında bulunan iki tahıl ambarına sahip olsa da, her yazını Teksas'ın kuzeyinden Kanada sınırına dek uzanan bir alanda, çevresindeki insanlardan oluşturduğu bir tayfayla hasat zamanlarını kovalayarak geçiriyor. 1990 sonbaharında da hasat mevsiminin sürdüğü kuzey-merkez Montana'da, Coors ve Anheuser-Busch biraları için arpa hasatına girişmişti. 10 Eylül gününün öğleden sonrasında Westerberg, bozulan bir araç için bazı parçalar satın aldığı Cut Bank'ten dönerken, yoldan sevimli görünen ve adının Alex McCandless olduğunu söyleyen bir otostopçu aldı.

McCandless, gezgin işçilerin güçlü fiziğine sahip, ufak tefek birisiydi; gözleri dikkat çekiyordu. Ailesinde egzotik (Yunan ya

da belki Chippewa) bir kan olduğunu düşündüren bu koyu gözlerin yansıttığı savunmasızlık, Westerberg'de çocuğu kanatları altına alma hissi uyandırmıştı. Kadınları çekecek türden duyarlı bir ifadesi vardı. Westerberg çocuğun yüzündeki tuhaf değişkenliği de fark etmişti. Bir an için durgun ve ifadesiz çehresi, birdenbire hatlarının değişmesine neden olan ve at gibi sağlam dişlerini ortaya çıkaran kocaman bir sırıtmayla aydınlanabiliyordu. Miyop olduğundan çelik çerçeveli gözlükler takıyordu ve kesinlikle aç görünüyordu.

Westerberg, McCandless'ı aldıktan on dakika sonra, bir arkadaşına paket bırakmak için Ethridge kasabasında durdu. "Arkadaşım ikimize bira ısmarlamak istedi ve Alex'e en son ne zaman yemek yediğini sordu. Alex son yemeğinin üzerinden birkaç gün geçtiğini itiraf etti. Parası tükenmişti." Bunu duyan Westerberg'in arkadaşının karısı, Alex'e büyük bir akşam yemeği hazırlamayı önerdi. Çocuk kurulan sofraya kurt gibi saldırdı ve masada uykuya daldı.

McCandless, Westerberg'e gittiği yerin Birleşik Devletler 2 No.'lu Otoyolu üzerinden 380 kilometre kadar doğuda bulunan Saco Kaplıcaları olduğunu söyledi; burayı "dört tekerli berduşlardan*" duymuştu. Westerberg, onu ancak on beş kilometre götürebileceğini, o noktada kuzeye dönüp direksiyonu hasatını yaptığı tarlaların yakınındaki römorkunun bulunduğu Sunburst'e doğru kıracağını söyledi. Çocuğu indirmek için kenara çektiğinde saat akşamın on buçuğu olmuştu ve sağanak yağmur yağıyordu. Westerberg, "Tanrım! Bu lanet yağmurun altında seni bırakmak hiç hoşuma gitmiyor. Uyku tulumun var, neden benimle Sunburst'e gelip geceyi römorkta geçirmiyorsun?" diye sordu.

---

* Kişiye özel ulaşım araçlarını reddettiklerinden otostop çekmek ya da yürümek zorunda olan "tabanvaylı berduşlardan" ayırt edilmeleri amacıyla, araç sahibi serseri gezginler için kullanılan terim.

McCandless üç gün boyunca Sunburst'te kaldı ve biçerdöver makinelerini hasat zamanı gelmiş tahıl tarlalarına süren Westerberg'in ekibiyle her sabah çalışmaya gitti. McCandless ve Westerberg kendi yollarına gitmeden önce, Westerberg Alex'e ne zaman işe ihtiyacı olursa Carthage'a gelip kendisini bulmasını söyledi.

Birkaç hafta sonra Alex'in yeniden ortaya çıktığını söyleyen Westerberg, çocuğa tahıl ambarında iş verdi ve sahip olduğu iki evden birinde ucuz bir oda kiraladı.

"Yıllar içinde birçok otostopçuya iş verdim. Çoğu yaptıkları işte iyi değildi, aslında çalışmak istedikleri filan da yoktu. Ama Alex'in durumu farklıydı. Gördüğüm en sıkı işçiydi. İşin ne olduğunun önemi yoktu onun için, her şeye el atıyordu: fiziksel güç gerektiren ya da çürümüş tahılların ayrılması ve ölü sıçanların deponun dibinden temizlenmesi gibi günün sonunda neye benzediğin belli olmayacak kadar kirlendiğin işlerden bahsediyorum. Hiçbir şeyi yarıda bırakmazdı. Bir işe başlamışsa, mutlaka bitirirdi. Bu onun için ahlaki bir zorunluluk gibiydi. Aşırı ahlaklı diyebileceğiniz türden bir çocuktu. Kendisi için epey yüksek çıtalar belirlemişti."

Üçüncü içkisini deviren Westerberg, "Zeki bir çocuk olduğunu bakar bakmaz anlıyordunuz," diye belirtiyor düşüncesini. "Çok okuyordu. Büyük laflar ediyordu. Başına gelenlerin nedenlerinden biri, bu düşünme işine çok fazla kaptırmış olmasıydı belki. Bazen dünyayı anlamak, insanların neden birbirlerine bu kadar kötü davrandığını çıkarabilmek için kendini çok zorluyordu. Birkaç kere, bu tür şeylere çok fazla dalmanın hata olduğunu söyledim. Fakat Alex kafasını bu konulara takınıştı bir kere. Bir sonraki adımı atmadan önce, mutlak doğru olan cevabı daima bulması gerekiyordu."

Bir gün Westerberg bir vergi belgesinden McCandless'ın gerçek isminin Alex değil, Chris olduğunu anladı. "İsmini neden

değiştirdiğini hiçbir zaman söylemedi," diyor Westerberg. "Anlattıklarından, ailesiyle arasında ters giden bir şeyler olduğunu çıkarabiliyordunuz. Ama insanların özel hayatlarına burnumu sokmayı sevmediğimden bir şey sormadım."

Eğer McCandless ailesinden ve kardeşlerinden uzaklaşmış hissetmişse, o zaman Westerberg ve çoğu Westerberg'in Carthage'daki evinde yaşayan çalışanlarının yanında kendine yeni bir aile bulmuş sayılırdı. Kasaba merkezinden birkaç blok ötedeki bu yapı, ön tarafında büyük, ahşap bir kulesi olan, Queen Anne stili iki katlı basit bir Viktorya eviydi. Gündelik hayat rahat ve neşeli geçiyordu. Evde kalan dört ya da beş işçi sırayla yemek yapıyor, birlikte içmeye gidiyor, birlikte kadın peşine düşüyor ve hep birlikte başarısız oluyorlardı.

McCandless, Carthage'dan hemen etkilenmişti. Kasaba halkının sakin, hareketsiz yaşamını, basit erdem anlayışlarını ve mütevazı tavırlarını sevmişti. Carthage, ülkenin geri kalanında hakim olan akımlara kapılmamış, kendi havasında bir yerdi ve kasabanın bu durumu çocuğa tam uymuştu. O sonbahar McCandless, hem kasaba hem de Wayne Westerberg ile kopmayacak bir bağ kurdu.

Otuzlu yaşlarının ortasında olan Westerberg, onu evlat edinmiş olan ebeveynleri tarafından henüz küçük bir çocukken Carthage'a getirilmişti. Bu uçsuz bucaksız düzlüklerde hem bir Rönesans adamı sayılırdı; hem de çiftçi, kaynakçı, işadamı, makinist, yetenekli bir tesviyeci, alım-satım spekülatörü, lisans sahibi bir pilot, bilgisayar programcısı ve elektronik arızalardan da anlayan bir oyun makinesi tamircisiydi. Ancak McCandless'la tanışmadan kısa bir süre önce bu yeteneklerinden biri başının kanunla belaya girmesine neden olmuştu.

Westerberg bir dönem kanundışı olarak şifreli kablo yayınını kıran ve insanların yayınları para ödemeden izlemesini sağlayan "kara kutular" imal edip satmıştı. FBI durumun far-

kına vardı, tuzak kurdu ve Westerberg'i yakaladı. Suçunu kabul ederek yaptıklarından pişman olduğunu söyleyen Westerberg, McCandless'ın Carthage'a gelişinin iki hafta kadar sonrasında, 10 Ekim 1990 günü, dört aylık hapis cezasını çekmek için Sioux Falls'a götürüldü. Westerberg'in başına gelenlerin ardından, McCandless için ambarda iş kalmadı ve şartlar farklı olsa oradan ayrılacağından belki de çok daha önce, 23 Ekim günü, Carthage'dan ayrılarak göçebe hayatına geri döndü.

Fakat McCandless'ın Carthage'a duyduğu bağlılık gücünden bir şey kaybetmedi. Ayrılmalarından önce, Westerberg'e Tolstoy'un *Savaş ve Barış*'ının çok değerli bir 1942 baskısını verdi. Kitabın ilk sayfasında, "Wayne Westerberg'e Alexander tarafından verilmiştir. Ekim 1990. Pierre'i dinle," yazıyordu (Pierre'le kastedilen, Tolstoy'un fedakâr başkahramanı ve alt benliği, arayışlar içinde ve gayrimeşru bir çocuk olan Pierre Bezuhov'dur). McCandless, Batı'da dolaştığı zaman içinde Westerberg'le bağlantısını koparmadı; birkaç ayda bir aradı ya da yazdı. Tüm postalarını Westerberg'in adresine yönlendirdi ve Carthage'dan ayrıldıktan sonra tanıştığı hemen herkese memleketinin Güney Dakota olduğunu söyledi.

Aslında McCandless, Virginia'nın Annandale şehrinin üstorta sınıfından, rahat bir ailede yetişmişti. Babası Walt önce NASA, ardından da 60 ve 70'li yıllarda Hughes Aircraft için çalıştığı dönemde uzay mekikleri ve diğer önemli projeler için gelişmiş radar sistemleri tasarlayan, üst düzey bir uzay ve havacılık mühendisiydi. 1978 yılında, User Systems Incorporated adında küçük ancak zaman içinde çok başarılı olan kendi danışmanlık firmasını kurdu. Şirketteki ortağı, Chris'in annesi Billie'ydi. Ailenin tamamında sekiz çocuk vardı; Chris'in aşırı yakın olduğu küçük kız kardeşi Carine ve Walt'ın ilk evliliğinden olan altı üvey kardeş daha.

Mayıs 1990'da Chris, Atlanta'daki Emory Üniversitesi'nden mezun oldu; okulun *The Emory Wheel* adlı gazetesinin köşe yazarı ve editörüydü; bunun yanı sıra tarih ve antropoloji anadallarındaki eğitimini 3,72 gibi yüksek bir ortalamayla tamamlamıştı. Okulda kendisine önerilen Phi Beta Kapa derneği üyelik teklifini, unvan ve şeref payelerinin anlamsız olduğunu söyleyerek reddetmişti.

Chris'in üniversitedeki son iki yılı bir aile dostlarından kalan kırk bin dolarla karşılanmıştı. Chris mezun olduğunda hesapta yirmi dört bin dolardan fazla para duruyordu ve ebeveynleri oğullarının bu parayı hukuk fakültesine gitmek için kullanacağını sanıyordu. "Onu yanlış anlamışız," diyor babası. Chris'in diploma törenine katılmak için Atlanta'ya uçan Walt, Billie ve Carine'nin (ve aslında o esnada hiç kimsenin) bilmediği şey, Chris'in kısa süre sonra hesabındaki paranın tamamını açlıkla savaşan bir hayır kurumu olan OXFAM Amerika'ya bağışlayacağıydı.

Mezuniyet töreni 12 Mayıs 1990'da, bir cumartesi günü yapıldı. Aile, Çalışma Bakanı Elizabeth Dole'un uzun soluklu mezuniyet konuşmasını dinledi ve ardından Billie, diplomasını almak için sırıtarak sahneye çıkan Chris'in fotoğraflarını çekti.

Ertesi gün anneler günüydü. Chris, Billie'ye bir kutu şeker ve çiçeklerin yanında, dokunaklı bir kart verdi. Kadın şaşırmış, aşırı derecede duygulanmıştı. Chris'in, prensip olarak, artık ne kimseye hediye alacağını ne de kimseden hediye kabul edeceğini bildirmesinin ardından geçen iki yıldan sonra, oğlundan ilk kez hediye alıyordu. Gerçekten de Chris, mezuniyet hediyesi olarak ona yeni bir araba almak isteyen ve kolej hesabında yeterince para yoksa hukuk fakültesi masraflarını karşılayacaklarını söyleyen Walt ve Billie'ye sert şekilde çıkışmıştı.

Chris, zaten çok iyi durumda bir arabası olduğunda diretmişti. Bu araba, sayacı 200 bin kilometrede olan ve birkaç vuru-

ğa rağmen halen düzgün şekilde çalışan, 1982 model sevgili Datsun B210'uydu. Daha sonra kardeşi Carine'e yazdığı bir mektupta, "Bana yeni bir araba almaya çalıştıklarına inanamıyorum," diyordu:

...ya da okul masraflarımı gerçekten karşılayabileceklerini düşünmelerine; o da hukuk fakültesine gideceksem eğer. Onlara belki milyon kez zaten dünyadaki en iyi arabaya sahip olduğumu söyledim. Miami'den Alaska'ya tüm kıtayı katettiğim binlerce kilometre boyunca bana tek bir sorun çıkarmamış, asla bir başkasıyla değiştirmeyeceğim ve cidden bağlılık duyduğum bir araba. Gene de söylediğim bunca şeyi duymazdan gelip, bana alacakları yeni arabayı kabul edeceğimi düşünüyorlar! Gelecekte onlardan herhangi bir hediye kabul etmek konusunda çok ama çok dikkatli olmalıyım çünkü saygımı bu yolla satın alabileceklerini sanıyorlar.

Chris, sarı renkli ikinci el Datsun'unu lise son sınıftayken almıştı. O günden itibaren okulun kapalı olduğu zamanlarda arabasıyla tek başına uzun yolculuklara çıkmaya başladı. Mezuniyetinin olduğu hafta sonunda, anne babasıyla konuşurken laf arasında yazı gene yolda geçirmek istediğini söyledi. Kullandığı sözcükler tam olarak, "Bir süre için ortalıktan kaybolacağım herhalde," olmuştu.

Ne annesi ne de babası bu üstü kapalı açıklamanın önemini fark edebildi. Yalnızca Walt, nazik bir şekilde, yola çıkmadan önce onları ziyaret etmesini tembihledi. Chris gülümseyerek belli belirsiz başını salladı, Walt ve Billie bu hareketi yaz öncesinde kendilerini Annandale'de ziyaret edeceğine yönelik bir işaret olarak alıp oğullarına veda ettiler.

Haziranın sonlarına doğru halen Atlanta'da olan Chris, final notlarının bulunduğu son karnesinin bir kopyasını ailesine gönderdi: Ayrımcılık ve Güney Afrika Toplumu, Antropolojik Düşüncenin Tarihi derslerinden A, Güncel Afrika Siyaseti ve

Afrika'da Gıda Krizi derslerinden ise A eksi. Karneye bir de kısa not iliştirilmişti:

İşte son notlarımın dökümü. Son sınavlar gayet iyi geçti ve yüksek bir ortalamayla mezun oldum.

Fotoğraflar, tıraş takımı ve Paris'ten gönderdiğiniz kartpostal için teşekkürler. Seyahatinizden çok memnun kalmışsınız anlaşılan. Gerçekten keyifli geçmiş olmalı.

Lloyd'a fotoğrafını verdim [Emory'de Chris'in en yakın arkadaşı], size müteşekkir kaldı. Diplomasını alırken çekilen başka fotoğrafı yokmuş.

Bunun dışında olan biten pek bir şey yok. Buralarda hava bayağı sıcak ve nemli olmaya başladı. Herkese benden selam söyleyin.

Bu not, ailesinin Chris'den son haber alışı oldu.

Atlanta'daki son yılında yerde ince bir şilte, birkaç süt kasası ve masa dışında yalnızca birkaç parça eşyanın bulunduğu, bir keşişin yaşayabileceği türden bir odada kalmıştı. Chris bu odayı bir askeri baraka kadar tertipli ve temiz tuttu. Telefonu olmadığından, Walt ve Billie'nin onu arama imkânı yoktu.

1990 yılının ağustos ayı geldiğinde, karnesiyle birlikte gönderdiği kısa nottan beri ailesi Chris'den hiç haber alamamıştı; bu yüzden oğullarını ziyaret etmek için Atlanta'ya gitmeye karar verdiler. Chris'in dairesine vardıklarında, odanın boşaltılmış olduğu gerçeği ve penceredeki "kiralık" ilanı ile yüz yüze geldiler. Apartman yöneticisi Chris'in haziran sonunda ayrıldığını söyledi. Walt ve Billie evlerine geri döndüklerinde yaz boyunca oğullarına gönderdikleri bütün mektupların paketlenip kendilerine iade edildiğini gördüler. "Chris postaneye ona gönderilen tüm mektupları 1 Ağustos'a kadar tutmalarını söylemiş; böylece ne olup bittiğini anlamayacaktık," diyor Billie. "Bu durum bizi çok ama çok endişelendirdi."

Bu esnada Chris çoktan gitmişti. Beş hafta önce tüm eşyalarını küçük arabasına yüklemiş ve kafasında herhangi bir güzergâh olmaksızın batıya doğru yola çıkmıştı. Yolculuğu kelimenin tam anlamıyla bir serüven olacaktı; her şeyi değiştirecek destansı bir yoldu çıktığı. Kendi bakış açısına göre, son dört yılını anlamsız ve külfetli bir sorumluluğu yerine getirmek, yani üniversiteden mezun olmak için boşuna harcamıştı. En nihayetinde kimseye borcu yoktu ve anne babasıyla akranlarının boğucu dünyasından azat olmuştu. Onların tecrit, güvenlik ve maddi erişim dünyasından... Varoluşun ham nabzından koptuğunu acı içinde hissettiği yerden artık uzaktı.

Atlanta'dan çıkıp batıya yöneldiğinde sınırsız deneyimler içinde dilediğince kaybolabileceği, bütünüyle yeni bir yaşam yaratmak istiyordu. Hatta önceki yaşamından kopuşunu sembolize etmek amacıyla kendine yeni bir isim de bulmuştu. Bundan sonra Chris McCandless diye biri olmayacaktı. O, artık kendi kaderinin efendisi olan Alexander Süperberduş'tu.

4
DETRİTAL VADİSİ

Çöl ifşa evrenidir; genetik ve psikolojik anlamda yabancı, duyumsal olarak çetin, estetik açıdan soyut, tarihsel olarak düşmandır... Biçimleri çarpıcı ve manalıdır. Zihin; ışık ve boşluk, çoraklığın devinimsel yenilikleri, yüksek sıcaklık ve rüzgârlarla kuşatılmıştır. Çölde gökyüzü görkemli ve ürkütücüdür. Diğer bölgelerde ufku çevreleyen gök kırık ya da belirsizken, burada daha da engin bir alana yayılan boyutlarıyla, kırsal arazilerin ve ormanların üzerini kaplayan gökyüzünden sınırsız ölçüde daha geniştir... Engellerle kapanmayan bir gökyüzünde bulutlar çok daha heybetli görünür; içbükey kısımlarında yeryüzünün kavisini bazen enfes şekilde yansıtabilirler. Çölde jeolojik şekillerin açısallığı, araziye olduğu kadar bulutlara da anıtsal bir görünüm kazandırır.

Peygamberler ve münzeviler çöle gider; hacılar ve sürgünler çölleri aşar. Büyük dinlerin liderleri, gerçeklikten kaçmak değil, aksine onu bulmak için inzivanın şifa verici ve ruhani değerlerini çölde aramaya çıkmıştır.

PAUL SHEPARD - *DOĞADAKİ İNSAN:*
DOĞANIN ESTETİĞİNE TARİHSEL BİR BAKIŞ

Ayı pençesi gelinciği, *Arctomecon Californica*, dünyada yalnızca Mojave Çölü'nün ücra bir köşesinde bulunan bir kır çiçeği türüdür. Baharın sonlarına doğru altın renginde zarif bir çiçek açsa da yılın büyük kısmında çölün kurak topraklarında fark edile-

meyecek, alelade bir görünüme sahiptir. *Arctomecon Californica* çok nadir bulunduğundan, soyu tükenmekte olan türler arasında sayılır. Ekim 1990'da, yani McCandless'ın Atlanta'yı terk edişinden üç ay sonra, Bud Walsh isimli Ulusal Park Hizmetleri memurunun bu nadir çiçek türünün durumu hakkında federal hükümet adına bilgi toplamak için Mead Gölü Ulusal Parkı'na gönderilme nedeni de buydu.

Arctomecon Californica yalnızca Mead Gölü'nün güney kıyısı boyunca uzanan alçı topraklarda yetiştiğinden, Walsh botanik araştırmasını yürütmek için ekibini bu bölgeye yönlendirmişti. Temple Bar Yolu'ndan ayrılıp kurak Detrital Vadisi'nin yatağında üç kilometre kadar ilerledikten sonra, araçlarını göl kıyısında park ederek elde ufalanan türden beyaz renkli alçı toprakların oluşturduğu, vadinin gittikçe dikleşen doğu yamacını keşfe çıktılar. Yamacın tepesine yaklaştıkları anda, soluklanmak için duran araştırma ekibinden bir memur vadinin aşağısında bir şey olduğunu fark edip arkadaşlarına seslendi: "Hey! Şuraya bakın! Bu da ne böyle?"

Kurumuş nehir yatağının kıyısında, araçlarını park ettikleri noktaya çok da uzak olmayan bir fundalığın içinde, boz renkli bir tentenin altına gizlenmiş büyük bir şey duruyordu. Memurlar tenteyi çekip aldığında plakası olmayan, sarı renkte, eski bir Datsun'la karşılaştılar. Ön camın üzerine bir not asılmıştı: "Bu bok çuvalı terk edilmiştir. Onu buradan kim çıkarırsa onun olabilir."

Kapılar kilitli değildi. Zemin döşemesi, görünüşe göre yakın zamanda gerçekleşmiş bir taşkın yüzünden çamurla kaplanmıştı. Walsh arabanın içine göz attığında, bir Gianini gitar, içinde bozukluklar halinde 4,93 doların bulunduğu bir tencere, bir futbol topu, eski kıyafetlerle dolu bir çöp torbası, bir olta takımı, yeni bir elektrikli tıraş makinesi, bir ağız mızıkası, akü takviye kablosu ve 10 kiloluk bir pirinç paketi buldu. Torpido gözünde ise aracın anahtarları duruyordu.

Walsh'ın tabiriyle "şüpheli herhangi bir şey" olup olmadığını anlamak için arabanın çevresini araştırdıktan sonra bölgeden ayrıldılar. Beş gün sonra memurlardan biri geri dönerek, aküsü tükenmiş Datsun'u takviye kablosu yardımıyla kolayca çalıştırmayı başardı ve aracı Temple Bar'daki Ulusal Park Hizmetleri'nin bakım alanına sürdü. "Bizim çocuk saatte 100 kilometreyle gelmiş," diye hatırlıyor o günü Walsh. "Arabanın şampiyon bir at gibi yol aldığını söylemişti." Aracın kime ait olduğunu öğrenmek isteyen memurlar, ilgili makamlara teleks çekerek Datsun'un herhangi bir suç olayında kullanılıp kullanılmadığına bakmak için Güneybatı bölgesine ait bilgisayar kayıtlarında detaylı bir araştırma yapmalarına rağmen hiçbir sonuca ulaşamadılar.

Birkaç gün sonra memurlar aracın şasi numarasını Datsun'un ana satıcısı olan Hertz şirketine gönderdiklerinde, Hertz otomobili uzun yıllar önce ikinci el kiralık araç olarak sattıklarını ve iadesini talep etmek gibi bir niyetlerinin olmadığını bildirdi. Walsh buna çok sevinmişti. "Yol tanrılarından bir armağan! Bu türden bir araç, uyuşturucu satıcılarına kurulan tuzaklarda harika bir kamuflaj olurdu." Ve oldu da. Park Hizmetleri sonraki üç yıl içinde, suç oranının çok yüksek olduğu park alanında uyuşturucu satıcılarına karşı kurulan sayısız tezgâhta Datsun'u kullandı. Birçoğu tutuklamayla sonuçlanan bu tuzakların içinde, Bullhead kenti yakınlarına park ettiği römorkunda yüksek miktarda metamfetamin satan bir uyuşturucu satıcısının enselenmesi de vardı.

Walsh, Datsun'u bulmalarının üzerinden geçen iki buçuk yılın ardından, gururla, "Şimdi bile bu emektarla inanılmaz mesafeler kat ediyoruz," diyor. "Biraz benzin koklatın yeter, bütün gün yol yapabilirsiniz. Gerçekten güvenebileceğiniz bir araba. Sahibinin neden ortaya çıkıp da onu geri istemediğine şaşıyorum."

Datsun, elbette ki Chris McCandless'a aitti. Atlanta'dan ayrıldıktan sonra batıya doğru ilerleyen McCandless, 6 Temmuz günü, Emerson'dan aldığı ilhamla esrime halinde Mead Gölü Ulusal Park Alanı'na ulaştı. Arazide araç sürmenin kesinlikle yasak olduğunu söyleyen uyarı levhalarına aldırmayıp Datsun'unu yoldan çıkardı ve kumluk, geniş vadiye daldı. Gölün güney kıyısına varana dek kurumuş nehir yatağında üç kilometre kadar ilerledi. Hava sıcaklığı 48–49 derece civarındaydı; çöl sıcağı önündeki manzaranın kırılmasına neden oluyordu. Adaçayı ve kaktüslerin çevrelediği alanda yakalı kertenkelelerin telaşlı koşuşturması sürerken, McCandless bir ılgın ağacının gölgesine çadırını kurdu ve yeni bulduğu özgürlüğün tadını çıkarmaya koyuldu.

Detrital Vadisi, Mead Gölü'nden Kingman'ın kuzeyindeki dağlara dek uzanan seksen kilometrelik geniş bir alanı kaplamaktadır. Yılın büyük kısmında vadi, kireçtaşı kadar kurudur. Ancak yaz aylarında, aşırı sıcak hava kavrulan topraktan kaynamakta olan bir çaydanlıktaki kabarcıklar gibi yükselerek, şiddetli ısı akımları halinde kendini gösterir ve Mojave Çölü'nün üzerinde, on bin metreden daha yükseğe çıkan, örs biçimli, geniş kümülonimbüs bulutları oluşturur. McCandless, Mead Gölü'nün kıyısında kampını kurduktan iki gün sonra da sert bir fırtınanın yaklaşmakta olduğunu gösteren bulutlar gökyüzünü tamamen kapladı ve Detrital Vadisi'nde şiddetli bir yağmur başladı.

McCandless kampını vadinin ucunda, ana kanalın birkaç metre yukarısında kurmuştu. Bu yüzden, kahverengi suların oluşturduğu büyük bir dalga yüksek kesimlerden vadiye indiğinde, çadırıyla eşyalarını toparlayarak akıntıya kapılıp gitmelerini son anda engelleyebildi. Fakat tek çıkış yolu da taşkının ardından çamurlu suyla kapandığından, arabasını çekebileceği hiçbir yer yoktu. Taşkın, aracı alıp götürecek ya da tamiri imkânsız bir hasar yaratacak kadar güçlü olmasa da Datsun'un motoru su almıştı. McCandless taşkının ardından motoru çalıştırmayı dene-

diğinde sonuç alamadı, sabırsızlığı ve telaşı ise akünün tamamen boşalmasına neden oldu.

Aküsü tükenen Datsun'u çalıştırmanın yolu yoktu. McCandless aracı yeniden yola çıkarmak istediyse eğer, yürümek ve yetkilileri bularak durumu hakkında bilgi vermek dışında seçeneği kalmamıştı. Fakat bölgeden sorumlu memurlara gittiği takdirde, onu köşeye sıkıştıracak sorular sorulması da kuvvetle muhtemeldi. İlk olarak, neden uyarıları ve yasağı dikkate alınayıp vadiye arabasıyla girdiğini sorabilirlerdi. Ayrıca aracın muayenelerinin iki yıldır yapılmadığının farkında değil miydi? Ya da ehliyetinin süresinin bittiğinin? Peki ya aracın sigortasız oluşuna ne diyecekti?

Bu sorulara verilecek dürüst cevapların memurları çok da memnun etmeyeceği ortadaydı. McCandless daha yüksek dereceden kanunlara riayet ettiğini açıklamaya girişebilir; Henry David Thoreau'nun modern bir takipçisi olarak, "Sivil İtaatsizlik Üzerine" makalesini temel aldığını ve eyalet kanunlarını hiçe saymanın kendisi için ahlaki bir yükümlülük olduğunu beyan edebilirdi. Fakat federal hükümet yetkililerinin bu görüşlerini paylaşması pek olası görünmüyordu. McCandless memurların karşısına çıkacak olsaydı, birkaç rulo ceza kâğıdı harcanacağı ve epey para ödeyeceği tahmin edilemeyecek bir şey değildi. Ayrıca ailesiyle de zaman kaybetmeden iletişime geçilecekti. Oysa bu zor durumdan sıyrılmanın bir yolu vardı: tek yapması gereken Datsun'u olduğu yerde bırakmak ve serüvenine yayan devam etmekti. McCandless'ın tercihi de bu yönde oldu.

Başına gelenler yüzünden perişan olmak şöyle dursun, McCandless olan biteni coşkuyla karşıladı. Taşkını, gereksiz bagajından kurtulmak için bir fırsat olarak görmüştü. Datsun'u elinden gelen en iyi şekilde bir tentenin altına gizledi ve Virginia eyaleti plakalarını söküp yok etti. Geyik avında kullanılan Winchester tüfeğiyle birlikte, bir gün ihtiyacı olabileceğini düşündü-

ğü birkaç parça eşyasını vadiye gömdü. Ardından, hem Thoreau hem de Tolstoy'un göğsünü kabartacak bir hareketle, cebindeki bütün banknotları (birlik, beşlik ve yirmiliklerden oluşan küçük bir deste) kumun üzerinde istifleyerek kibriti çaktı. Yüz yirmi üç dolar kısa sürede kül ve dumana dönüşerek ortadan kalkmıştı.

Bütün bunları biliyor olmamızın nedeni, McCandless'ın parasını yakışını ve ardı sıra gelen olayların büyük kısmını fotoğraflı bir günlüğe kaydederek, Alaska'ya gitmeden önce saklaması için Wayne Westerberg'e bırakmış olması. Her ne kadar günlüğün üçüncü tekil şahısta yazılmış, resmi, içe dönük üslubu sıklıkla melodrama yaklaşsa da, bugün elimizdeki kanıtlar McCandless'ın gerçekleri çarpıtmadığını gösteriyor. Anlaşılan, gerçekleri söylemek konusunda McCandless her zaman çok ciddiydi.

Geri kalan birkaç eşyasını sırt çantasına dolduran McCandless, 10 Temmuz günü Mead Gölü'nün çevresinde dolaşmaya başladı. Ancak günlüğüne yazdığına göre, kısa süre sonra "korkunç temmuz sıcakları insanı delirtecek dereceye ulaştığından, bunun gerçek bir hata olduğu" ortaya çıktı. Güneş çarpmasına uğrayan McCandless, kanaldan geçen botlardan birini durdurmayı başararak gölün batı yakasındaki Calville koyundaki marinaya geçti ve başparmağını uzatarak yola koyuldu.

Sonraki iki ay boyunca, bulunduğu coğrafyanın kapsamı ve gücü karşısında büyülenen McCandless, Batı'da avarelik etmeyi sürdürdü. Bu süre zarfında kanunla ufak tefek sürtüşmeler yaşayan çocuk, ara ara da yolda karşılaştığı diğer gezginlerin arkadaşlığının keyfini çıkardı. Günleri akışına bırakmıştı, hayatı tesadüflerle şekilleniyordu. Tahoe Gölü'ne kadar gitti, Sierra Nevada'yı geçti. Dağlardan inip yeniden kaldırıma ayak basmadan önce, bir hafta kadar Pacific Crest Patikası'nın kuzeyinde dolandı.

Temmuz sonunda, kendisini Çılgın Ernie olarak tanıtan ve çocuğa kuzey Kaliforniya'da bulunan bir çiftlikte iş öneren bir

adama denk geldi. Çiftliğin fotoğrafları, etrafında dolanan keçi ve tavuklarla birlikte kırık dökük karyolaların, bozuk televizyonların, alışveriş arabalarının, eski alet edevatların ve çöp yığınlarının çevrelediği, boyasız, köhne bir evi gösteriyor. Diğer altı gezgin gençle birlikte on bir gün burada çalıştıktan sonra, Ernie'nin kendisine ödeme yapmaya niyeti olmadığını fark eden McCandless, çiftlikte bulduğu on vitesli kırmızı bisikleti çalarak Chico'ya doğru pedal bastı ve bisikleti kasabadaki alışveriş merkezinin otoparkına bırakıp yoluna devam etti. O günden sonra sürekli hareket halinde olacaktı. Başparmağını kuzeye doğru kaldırdı ve Red Bluff, Weaverville ve Willow Creek yönünde devam etti.

McCandless, Arcata, Kaliforniya'da, Pasifik kıyısının sekoya ağacı ormanları içinden geçen Birleşik Devletler 101 No.'lu Otoyolu üzerinden sahile doğru yöneldi. Oregon sınırının doksan beş kilometre güneyinde bulunan Orick kasabası yakınlarında, eski minibüsleriyle yol alan bir çift gezginin çalılıkların içinde çömelmiş çocuğu fark edip, haritadan yol sormak için durmaları da bu sayede oldu. Erkek arkadaşı Bob'la birlikte bitpazarlarıyla takaslarda süs eşyaları satarak Batı'da dolanan kırk bir yaşındaki dört tekerli berduş Jan Burres bu karşılaşmayı hatırladığında, "Üzerinde şort ve aptal bir şapka vardı," diyor. "Elinde de bitkilerle ilgili bir kitap. Kitabı, ağzı kesilmiş litrelik bir süt kabında sakladığı yenilebilir bitkileri seçmek için kullanıyordu. Bayağı perişan görünüyordu aslında. Bu yüzden, 'Baksana, seni bir yerlere bırakmamızı ister misin?' diye seslendim. Ona en azından bir yemek ısmarlayabileceğimizi düşünmüştüm."

"Konuşmaya başladık. Tatlı bir çocuktu. Adının Alex olduğunu söyledi. İnanılmaz açtı! Aç, aç, *aç*. Aynı zamanda çok mutluydu. Kitap sayesinde tanıdığı bitkilerle hayatta kaldığını söyledi. Gerçekten bundan gurur duyuyormuş gibiydi. Esaslı bir serüven yaşadığını ve ülkeyi dolaştığını anlattı. Arabasını nasıl terk ettiğini, tüm parasını nasıl yaktığını. 'İnsan neden böyle bir şey

yapmak ister ki?' diye sorduğumda, paraya ihtiyacının olmadığını söyledi. Alex yaşlarında bir oğlum var ve birkaç yıldır birbirimizden uzağız. Bu yüzden Bob'a, çocuğu yanımıza almamız gerektiğini söyledim; böylece onu bazı konularda eğitebilirdi. Alex, kampımızı kurduğumuz Orick plajına gelerek bir hafta kadar yanımızda kaldı. Gerçekten de sağlam bir çocuktu. Ona saygı duymuştuk. Ayrılırken, kendisinden yeniden haber alacağımızı ummamıştık. Fakat bağlantıyı koparmayacağını söyledi ve sonraki iki sene boyunca, birkaç ayda bir bize kart attı."

Orick'teki bir haftanın ardından, McCandless kıyı hattını izleyerek kuzeye doğru devam etti. Pistol Nehri'nden, Coos Koyu'ndan, Seal Rock'tan, Manzanita'dan sonra Astoria, Hoquiam, Humptulips, Queets, Forks, Port Angeles, Port Townsend ve Seattle'dan geçti. James Joyce'un "Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi"nde Stephen Dedalus için söylediği gibi, "yapayalnızdı." "Kimsenin dikkatini çekmiyordu, mutluydu, yaşamın vahşi kalbine yaklaşmıştı. Yalnızdı, gençti, başına buyruk ve yabanıl yürekliydi. Sert havanın ıssızlığı, acı sular, denizden gelme kabuklar ve yosunlar ile perdelenmiş kurşuni günışığında bir başınaydı."

10 Ağustos günü, Jan Burres ve Bob'la karşılaşmasından kısa bir süre önce, Willow Creek yakınlarında bulunan Eureka'nın doğusundaki altın madenciliği yapılan bölgede McCandless'a otostop çekmekten ceza kesildi. Memur ikametgâh adresini sorduğunda McCandless, ondan beklenmeyecek bir hataya düşüp ebeveynlerinin Annandale'deki adresini verdi. Ödenmeyen ceza kâğıdı, ağustos sonunda Walt ile Billie'nin posta kutusundaydı.

Chris'in ortadan kayboluşunun ardından aşırı tedirgin bir bekleyiş içine giren Walt'la Billie, bu esnada çoktan Annandale polisiyle bağlantıya geçmiş ancak herhangi bir sonuç elde edememişlerdi. Ceza kâğıdı kendilerine ulaştığında çılgına döndüler. Komşularından biri ABD Savunma Bakanlığı İstihbarat

Servisi'nin yöneticisiydi. Walt orduda general olan bu adama gidip akıl danıştı. General, Walt'ı, hem DIA hem de CIA için sözleşmeli çalışan Peter Kalitka adında özel bir detektifle tanıştırdı. General, Kalitka'nın işinde çok iyi olduğu konusunda Walt'ı temin etmişti; Chris hayattaysa, Kalitka onu bulurdu.

Willow Creek'te kesilen cezayı başlangıç noktası olarak alan Kalitka, oldukça kapsamlı bir araştırma başlatarak, Avrupa ve Güney Afrika'yı da içine alan bir harita üzerinde çocuğu aramaya koyuldu. Ancak çabaları sonuçsuz kalacaktı, ta ki aralık ayına dek. Kalitka, aralık ayında, vergi kayıtlarını incelerken Chris'in kolej hesabındaki tüm parayı OXFAM'a devrettiğini öğrendi.

"İşte bu bizi çok ürküttü," diyor Walt. "Chris'in niyetinin ne olduğuna dair hiçbir fikrimiz yoktu. Otostop cezası çok anlamsızdı. Datsun'unu öylesine seviyordu ki, arabayı terk edip yoluna yayan devam etmesini aklım almıyordu. Aslında, bunu geriye bakarak değerlendirirsem, şaşırmamam gerekir. Chris, hayatı namına koşması gerekirse diye asla sırtında taşıyabileceğinden daha fazlasına sahip olmamaktan yanaydı."

Kalitka, Kaliforniya'da Chris'in izini sürerken, McCandless çoktan bölgeden ayrılarak doğuya yönelmiş, Cascade Sıradağları, çalı kaplı yaylalar ve Columbia Nehri havzasının lav yatakları boyunca ilerleyip Idaho'dan Montana'ya geçmişti. Cut Bank'in dışında yolu Wayne Westerberg'le kesişti; eylül sonlarında Carthage'da çalışıyordu. Westerberg hapse atılıp ambardaki işler durduğunda, McCandless kış yaklaştığı için daha sıcak iklimli yörelere yöneldi.

28 Ekim'de, bir uzun yol yük kamyonunu yakalayıp Needles, Kaliforniya'ya geçti. Günlüğüne, "Colorado Nehri'ne ulaşmasıyla birlikte içine yeniden coşku dolduğunu" yazmıştı. Otoyoldan ayrılıp nehir kıyısını takip ederek çölün içinden güneye doğru yürümeye başladı. Yirmi kilometrelik yürüyüşü McCandless'ı, Topock, Arizona'da, Interstate 40 otoyolunun Kaliforniya sını-

rını kestiği noktada bulunan bir kasabaya getirdi. Kasabada dolaşırken, ikinci el alüminyum bir kanonun satışta olduğunu görür görmez, duyduğu güçlü dürtüyle kanoyu satın alarak Colorado Nehri üzerinden Meksika sınırına dek uzanan 640 kilometrelik mesafeyi katedip güneye, Kaliforniya Körfezi'ne inmeye karar verdi.

Nehrin Hoover Barajı'ndan körfeze doğru inen bu kesimi, Topock'un dört yüz kilometre kuzeyindeki Büyük Kanyon'da patlayıveren güçlü akıntının hâkim olduğu yerlere pek benzemez. Barajlar ve ayrılan kanallarla şiddetini kaybeden nehir, sakin bir akışa geçip bir havzadan diğerine doğru usulca ilerlerken, sert iklim koşullarının geçerli olduğu kıtanın bu en sıcak bölgelerini aşar. McCandless da arazinin haşin güzelliği karşısında heyecanlanmıştı. Çöl, McCandless'ın doğaya duyduğu özlemi keskinleştirerek daha da güçlendirdi, hislerini yeniden şekillendirdi.

Kanosunun burnunu güneye döndürüp ağarmakta olan geniş gökyüzünün altında Topock'tan Havasu Gölü'ne doğru kürek çekmeye başladı. Colorado Nehri'yle bağlanan Bill Williams Nehri'ne girerek kısa bir süre burada gezindikten sonra, tekrar Colorado'ya dönüp Kızılderililer için ayrılmış topraklardan olan Cibola ve Imperial Vahşi Yaşam Alanları'ndan geçti. Saguaro kaktüslerini ve alkalik düzlükleri aşıp çıplak prekambriyen kayalıkların altında kamp kurdu. Uzaklarda, ürkütücü seraplaın üzerinde sivri uçlu dağlar süzülüyordu. Vahşi bir at sürüsünü takip etmek için bir günlüğüne nehirden ayrıldıktan sonra, ABD ordusunun yüksek güvenlik önlemleriyle girişi yasakladığı Yuma Tecrübe Sahası'na girdiğini söyleyen uyarı levhasıyla karşılaştı. McCandless bu uyarıyı umursamadı bile.

Kasım ayının sonunda Yuma'dan geçerken, erzak eksiğini tamamlayıp Sioux Falls çalışma kampında cezasını çekmekte olan Westerberg'e kart atmasına yetecek kadar mola verdi. "Hey Wayne!" diye başlayan kart şöyle devam ediyordu:

Nasıl gidiyor? Umarım son konuşmamızdan sonra koşullar iyileşmiştir. Yaklaşık bir aydır Arizona çevresinde dolanıyorum. Burası güzel bir eyalet! Çeşit çeşit etkileyici manzaraya sahip, iklimi de harika. Fakat selam yollamanın ötesinde, bu kartı yazmamın asıl amacı konukseverliğin için sana bir kez daha teşekkür etmek. Senin kadar cömert ve iyi yürekli bir adama rastlamak pek kolay değil. Gene de bazen keşke seninle hiç tanışmasaydım diyorum. Bana ödediğin parayla avarelik etmek çocuk oyuncağı. Beş kuruşumun olmadığı ve bir sonraki yemeğim için etrafı koklamam gereken zamanlarda günlerim çok daha heyecanlıydı. Ama şu anda parasız da yapamıyorum çünkü yılın bu zamanında doğada yenilebilecek bir şeyler bulmak çok zor.

Bana verdiği tüm kıyafetler için lütfen bir kez daha Kevin'a teşekkürlerimi ilet; onlar olmasaydı donarak ölürdüm herhalde. Kitabı da umarım sana ulaştırabilmiştir. Wayne, gerçekten de "Savaş ve Barış"ı okumalısın. Sana, tanıştığım insanlar içinde en yüksek karakterlerden birine sahip olduğunu söylerken çok ciddiydim. Bu çok güçlü, oldukça da sembolik bir kitap. İçinde senin çok iyi anlayacağını düşündüğüm şeyler var. Çoğu insanın kaçtığı şeyler. Bana gelecek olursak, hayatımı bir süre daha bu şekilde sürdürmeye karar verdim. Sahip olduğum özgürlük ve bu hayatın basit güzelliği kolay kolay vazgeçilecek şeyler değil. Bir gün yanına gelerek bana gösterdiğin nezaketi bir şekilde geri ödemek istiyorum. Bir kasa Jack Daniels ile, olur mu? O zamana dek, seni daima arkadaşım sayacağım. TANRI SENİ KORUSUN, ALEXANDER

McCandless, 2 Aralık'ta, Morelos Barajı'nın çizdiği Meksika sınırına ulaştı. Yanında kimlik taşımadığı için Meksika'ya kabul edilmeyeceğinden endişeleniyordu. Bu yüzden barajın açık olan kapaklarının birinden geçip kanalı hızla aşarak, ülkeye gizlice girdi. Günlük kayıtlarına bu an, "Alex hızlı bir şekilde, etrafında başını belaya sokabilecek bir şeyler olup olmadığına baktı," diye düşülmüş. "Ama Meksika'ya girişi fark edilmedi ya da umursanmadı. Alexander sevinçten havalara uçtu."

Ancak sevinci yarım kalacaktı. Morelos Barajı'ndan sonra nehir; sulama kanalları, bataklıklar ve çıkmaz kanalların oluşturduğu bir labirente dönüşüyordu. Alexander sayısız kereler yolunu kaybetti.

Kanallar birçok yöne ayrılıyor. Alex şaşkın durumda. Çok az İngilizce konuşabilen kanal görevlileriyle karşılaştığında, sandığı gibi güneye değil, batıya doğru yol aldığını ve Baja Yarımadası'nın merkezine doğru gittiğini öğrendi. Alex bunun karşısında kahroldu. Neredeyse yalvararak, Kalıforniya Körfezi'ne geçebileceği bir yol olup olmadığını ısrarla sordu. Alex'e boş gözlerle bakıp delinin teki olduğunu düşündüler. Ama hemen ardından kendi aralarında, haritalar ve savrulan kurşunkalemlerin eşlik ettiği hararetli bir konuşma başladı. On dakika sonra, görünüşe göre Alex'i okyanusa ulaştırabilecek bir güzergâh belirlediler. Havalara uçan Alex'in kalbi yeniden umutla doldu. Haritayı takip ederek, Özgürlük Kanalı'na ulaşana kadar geldiği yolu geri gitti ve bu noktada doğuya döndü. Haritaya göre bu kanal, güneye dönerek okyanusa dek sürecek olan Wellteco Kanalı'nı ortasından bölüyordu. Ancak çölün ortasında bitiveren kanaldan bir çıkışın olmadığını anladığı anda bütün umutları yıkıldı. Keşif araştırmasının sonucunda, Alex'in Colorado Nehri'nin artık taş gibi ölü, kurumuş bir yatağında, geriye doğru yol aldığı ortaya çıktı. Nehir yatağının diğer tarafında, bir kilometre kadar uzakta bir başka kanal keşfetti. Kanosunu bu kanala kadar taşımaya karar verdi.

McCandless'ın kanosuyla eşyalarını bu kanala taşıması üç gün sürdü. 5 Aralık tarihli günlük kaydında şunlar yazıyor:

Nihayet! Alex, Wellteco olduğuna inandığı kanala ulaşıp güneye yöneldi. Kanal gittikçe küçülürken endişe ve korkular geri döndü... Bir bariyerin üzerinden kanosunu geçirmek için bölge halkından yardım aldı... Alex, Meksikalıların sıcak ve dost canlısı insanlar olduğunu gördü. Amerikalılardan çok daha misafirperverler...

6/12 Küçük ama tehlikeli şelaleler kanalı darmadağın ediyor.

9/12 Tüm umutlar yıkıldı! Kanal okyanusa ulaşmıyor, yalnızca geniş bir bataklığa saplanıp kalıyormuş. Alex gerçekten şaşkına dönmüş durumda. Okyanusa yakın olduğunu düşünerek, bataklığın içinden geçmeye karar veriyor. Sazlıkların ve çamurun içinde kanosunu itmek zorunda kalacak kadar kaybolmuş. Umutsuzluk içinde. Günbatımında, bataklıkta kamp kurabileceği kuru bir yer buluyor. Sonraki gün, 10/12, Alex denize çıkış yolu arayışını sürdürse de, daireler çizdiği gün boyunca kafası daha da karışıyor. Gün sonunda, morali tamamen bozulmuş ve hayal kırıklığına uğramış bir şekilde kanosuna uzanarak ağlıyor. Ama o anda, inanılmaz bir şans eseri, İngilizce konuşabilen Meksikalı ördek avcılarıyla karşılaşıyor. Onlara başından geçenleri anlatarak denize bir çıkış olup olmadığını soruyor. Denize çıkış yok. Ama avcılardan biri, küçük motorlu kayığıyla Alex'i kendi kampına çekebileceğini ve oradan sonra da pikabıyla onu okyanusa götürebileceğini söylüyor. Bu bir mucize.

Ördek avcıları McCandless'ı, Kaliforniya Körfezi'nde bir balıkçı kasabası olan El Golfo de Santa Clara'ya bıraktı. McCandless bu noktada yeniden denizden güneye, körfezin doğu yakasına doğru indi. Amacına ulaşmış olan çocuk, hızını düşürdü; dalgın bir ruh haline bürünmüştü. Bir tarantulanın, hüzünlü günbatımlarının, rüzgâra açık kumulların, uzun bir kavis çizen kıyının fotoğraflarını çekti. Günlük notları kısalarak baştan savma kayıtlara dönüştü. Sonraki bir ay boyunca, yüz kelimeden daha az yazdı.

14 Aralık'ta, kürek çekmekten usanan McCandless kanosunu sahile çıkardı ve kumtaşından bir kayalığa tırmanıp ıssız bir platonun yamacında kamp kurdu. Burada kaldığı on günün sonunda, şiddetli rüzgâr yüzünden kayalığın dik yüzünün ortalarındaki bir mağaranın içine saklanmak zorunda kaldı ve böylece on gün geçirdi. Yeni yılı, *Gran Desierto* üzerindeki dolunayı

izleyerek karşıladı. 1120 kilometrekarelik bir alanda hareket halindeki kumullarıyla, Kuzey Amerika'nın en büyük saf kum çölü önünde uzanıyordu. Bir gün sonra çorak kıyı boyunca yeniden kürek çekmeye koyuldu.

11 Ocak 1991'e ait günlük kaydı, "Çok önemli bir gün," diyerek başlıyor. Güneye doğru bir süre ilerledikten sonra, güçlü gelgitleri seyretmek için kanosunu sahilin yukarısındaki bir kum tepesine çekti. Bir saat kadar sonra sert çöl rüzgârı yüzüne vurmaya başlamıştı; sanki rüzgâr ve gelgit bir şekilde McCandless'ı denizden uzak tutmak için anlaşmış gibiydi. Suda, küçük kayığını alabora edecek düzeyde bir kaos sürüyordu. Rüzgâr şiddetini artırdı ve dalgalar yükselmeye başladı. Günlük notları şu şekilde devam ediyor:

Büyük bir öfkeyle çığlık attı ve küreklerden birini alıp kanosuna vurmaya başladı. Kürek kırıldı. Artık Alex'in tek küreği kalmıştı. Kendini sakinleştirdi. İkincisini de kaybederse, ölmüş demekti. En sonunda günbatımında, yoğun çaba ve çok fazla küfür eşliğinde kanosunu bir dalgakırana çekmeyi başararak yorgunluktan tükenmiş halde kumun üzerine yığıldı. Bu olayın ardından Alex kanosunu olduğu yerde bırakıp kuzeye döndü.

16 Ocak günü, McCandless küçük metal kanosunu El Golfo de Santa Clara'nın güneydoğusunda bir kumul tepeciğine bırakarak, çölleşmiş sahilden kuzeye yürümeye başladı. Sonraki otuz altı gün boyunca ne kimseleri gördü ne de kimselerle konuştu. Bütün bu süre boyunca, yalnızca iki kilodan biraz fazla pirinç ve o gün deniz ona ne sunmuşsa onunla idare etti. Bu deneyim, daha sonra Alaska'da az çok aynı miktarda yiyecekle hayatta kalmayı başarabileceğine inanmasına neden olacaktı.

18 Ocak tarihinde yeniden Birleşik Devletler sınırındaydı. Kimliksiz bir şekilde ülkeye sızmaya çalışırken göçmen bürosu yetkilileri tarafından yakalandı ve kendisini hapisten kurtaracak bir hikâye uyduramadan, geceyi nezarette geçirdi. 38 kalibrelik silahını, "çok bağlandığı, güzel Colt Python'unu" göçmen bürosuna kaptırmıştı.

McCandless sonraki altı haftayı Güneybatı'da, en doğuda Houston, en batıda ise Pasifik kıyısına dek uzanan bir güzergah üzerinde ilerleyerek geçirdi. Sokaklarla altgeçitleri kontrolleri altında tutan tekinsiz tipler tarafından soyulmamak için, herhangi bir kente girmeden önce daha sonra dönüp almak üzere cebindeki bütün parayı gömerek saklamayı öğrenmişti. Günlük kayıtlarına göre McCandless 3 Şubat'ta, "bir kimlik edinmek ve bir süre çalışmak için" Los Angeles'a gitti fakat "kendini toplum içinde öylesine rahatsız hissetti ki en kısa zamanda yeniden yollara düşmesi gerektiğini anladı."

Altı gün sonra, onu arabasına alan genç, Alman çift Thomas ve Karin'le Büyük Kanyon'un dibinde kamp yaparken, günlüğüne şunları yazdı: "Temmuz 1990'da yola çıkan Alex'le bu çocuk aynı kişi olabilir mi? Kötü beslenme ve yol şartları Alex'in vücuduna çok zarar verdi. On kilonun üzerinde kaybetti. Ama ruhu kanatlanmış uçuyor."

Datsun'unu terk etmesinin üzerinden geçen yedi buçuk ayın sonunda, 24 Şubat günü, McCandless Detrital Vadisi'ne geri döndü. Park Hizmetleri çoktan araca el koymuştu fakat eski Virginia plakalarıyla (SJF-421), yanına gömdüğü birkaç eşyasını bulabildi. Ardından otostopla Las Vegas'a geçti ve bir İtalyan restoranında çalışmaya başladı. Günlüğün bize anlattığına göre, "Alexander 27/02'de sırt çantasını çöle gömerek, parasız ve kimliksiz bir şekilde Las Vegas'a girdi."

Birkaç hafta boyunca sokaklarda serserilerle, berduşlarla, şarapçılarla yaşadı. Ama Vegas, hikâyenin sonu olmayacaktı. 10 Mayıs'ta tabanları yeniden kaşınmaya başlayan Alex, Vegas'taki işini bırakarak sırt çantasını kaptığı gibi kendini yeniden yollara vurdu. Bu arada, toprağın içine fotoğraf makinesi gömecek kadar şapşal olunduğu takdirde, bu makineyle bir daha fotoğraf çekilemeyeceğini öğrenmişti. Bu yüzden, 10 Mayıs 1991–7 Ocak 1992 tarihleri arasında hikâyenin fotoğrafları yok. Ama bu hiç önemli değil. Önemli olan deneyimler, anılar ve gerçek anlamın bulunabileceği kadar geniş bir uzamda yaşamanın büyük hazzı. Tanrım, yaşamak harika bir şey! Teşekkürler. Teşekkürler.

5
BULLHEAD ŞEHRİ

Ata kanının kudretli canavarı güçlüydü. Buck'ın kanında, yeni yaşamının çetin koşulları altında geliştikçe gelişti. Ama yine de gizli bir gelişmeydi bu. Yeni yeni ortaya çıkan ustalığı, dengeyi ve kontrolü sağlamıştı.

JACK LONDON - *VAHŞETİN ÇAĞRISI*

Ata Kanının Kudretli Canavarına Selam Olsun!
Kaptan Ahab'a da!
Alexander Süperberduş
Mayıs 1992

STAMPEDE PATİKASI'NDAKİ TERK EDİLMİŞ OTOBÜSÜN İÇİNE KAZINMIŞ YAZI

Makinesi bozulan McCandless fotoğraf çekmeyi bıraktığında, aynı zamanda günlük tutmaktan da vazgeçti, sonraki yıl Alaska'da kalemi tekrar eline alana dek hiçbir şey yazmadı. Bu nedenle 1991'in Mayıs ayında Las Vegas'ı terk ettikten sonra nerelere gittiğine dair çok fazla şey bilinmiyor.

McCandless'ın Jan Burres'e gönderdiği bir mektuptan, temmuz ve ağustos aylarını muhtemelen Oregon kıyısında, "sis ve yağmurun çoğu zaman katlanılmaz raddeye gelmesinden" yakındığı Astoria civarında geçirdiğini biliyoruz. Eylül'de 101 No.'lu Otoyol üzerinden otostopla Kaliforniya'ya geçti ve ardın-

dan doğuya dönerek tekrar çöle girdi. Ekim ayının başlarında, Arizona'da bulunan Bullhead şehrine ulaşmıştı.

Bullhead şehri ahalisi, geç yirminci yüzyıl deyimiyle tezatlar içindeydi. Belirli bir merkezden yoksun olan kent, Colorado Nehri boyunca devam eden 13–14 kilometrelik bir alana gelişigüzel yayılmış küçük yerleşim birimleriyle alışveriş merkezlerinden oluşur. Nehrin hemen karşı tarafında, Laughlin, Nevada'nın gökdelen otelleriyle kumarhaneler dizilidir. Bullhead şehrinin alâmetifarikası ise, her iki tarafında benzin istasyonlarının, fast-food restoranlarının, masaj salonlarının, videocuların, yedek parça dükkanlarının ve turist tuzaklarının sıralanmış olduğu dört şeritli asfaltıyla Mohave Vadisi Otoyolu'dur.

İlk bakışta Bullhead şehri, Amerikan burjuva hayatının tuzaklarına karşı tiksintiden ötesini hissetmeyen bir Thoreau ve Tolstoy takipçisine çekici gelecek türden bir yermiş gibi görünmüyor. Buna rağmen McCandless, Bullhead'i gerçekten de sevdi. Belki bunun nedeni, Bullhead şehrinin karavan parklarında, kamp alanlarında ve çamaşırhanelerinde sayıları çokça olan lümpenlere duyduğu yakınlıktı. Belki de yalnızca kentin etrafını sarmış olan çıplak çöl arazisinden büyülenmişti.

Her halükarda McCandless, Bullhead şehrinde yolculuğuna iki aydan daha uzun süreliğine ara verdi. Atlanta'dan ayrılıp Stampede Patikası üzerindeki terk edilmiş otobüse ulaşana dek geçen zaman zarfında, en uzun süre kaldığı yer de muhtemelen Bullhead şehriydi. Ekim ayında Westerberg'e gönderdiği bir kartta, Bullhead için, "kışı geçirmek için güzel bir yer" diye yazmıştı. "Nihayet bir süre dinlenebilir, gezgin hayatıma biraz ara verebilirim. Bahar geldiğinde ne olduğunu göreceğiz, çünkü tabanlarım baharda hep kaşınmaya başlar."

Bu kartı yazdığı sırada, anayol üzerindeki McDonald's restoranında tam gün çalışıyor, işe bisikletle gidip geliyordu. McCandless Bullhead şehrinde kendisinden beklenmeyecek öl-

çüde normal bir yaşama geçmiş, hatta bankada bir tasarruf hesabı bile açmıştı.

McCandless, McDonald's restoranında çalışmak için başvurduğunda, ilginçtir ki kendisini Alex değil, Chris McCandless olarak tanıttı ve işverenlerine gerçek sosyal güvenlik numarasını verdi. Bu hareketi, aylardır sürdürdüğü gizli yaşamından bir sapmaydı ve ebeveynleri Chris'in nerede olduğunu kolaylıkla öğrenebilirdi. Ancak Walt ve Billie tarafından tutulan özel dedektif bu bilgiyi yakalayamadığı için, bu hareketi bir sonuç doğurmamıştı.

Bullhead şehrinde ızgaranın başında terlediği günlerin iki yıl sonrasında, Altın Kemer'deki* çalışma arkadaşları Chris McCandless hakkında çok fazla şey hatırlamıyor. Kilolu, çenesi düşük bir adam olan müdür yardımcısı George Dreeszen, "Hatırladığım şeylerden biri, çoraplarla ilgili takıntısıydı," diyor. "Ayakkabılarını hep çorapsız giyerdi. Çorap giymeye katlanamıyordu nedense. Ama McDonald's'da çalışanların, ayakkabı ve çoraplarına varana dek bütün kıyafetlerinin düzgün olması gerektiğine dair kesin bir kural vardır. Yani bu kural, ayakkabılarla birlikte *çorapları da* kapsar. Chris bu kurala uymasına uydu ama mesaisi biter bitmez yaptığı ilk iş çoraplarını çıkarmak oluyordu. Demek istediğim, hakikaten yaptığı ilk iş buydu. Sanırım ona sahip olmadığımızı anlayalım diye yapıyordu bunu. Ama düzgün bir çocuk ve iyi bir çalışandı. Gerçekten güvenebileceğiniz biriydi."

İkinci müdür yardımcısı Lori Zarza'nın ise McCandless'a dair daha farklı bir izlenimi var. "Dürüst olmak gerekirse, onu işe almalarına şaşırmıştım. Tamam, işi beceriyordu (arka tarafta hamburger pişiriyordu) ama her zaman aynı yavaş tempoda çalışıyordu; yoğunluğumuzun arttığı öğlen saatlerinde bile. Hız-

---

* McDonald's'dan bahsederken kullanılan ve restoranın logosundan türemiş olan lakap

lanması için ne kadar üzerine giderseniz gidin, bu değişmiyordu. Müşteriler kasanın önünde on metrelik bir kuyruk oluşturduğunda bile Chris hızlanması için neden saçımı başımın yolduğumu anlayamazdı. Bir şekilde bu bağlantıyı kuramıyordu. Kendi âleminde yaşıyor gibiydi. Ama güvenilir bir çocuktu. İşe aksatmadan geldiğinden onu kovmayı göze alamadılar. Burada saat başına dört dolar yirmi beş sent ödeniyor. Nehrin hemen karşısındaki kumarhanelerde en kötü işe bile saati altı yirmi beşten başladığınızdan, çocukları uzun süre burada tutmak kolay değil. Mesai saatleri sonrasında iş arkadaşlarıyla bir kez olsun takıldığını sanmıyorum. Konuştuğu zamanlarda yalnızca ağaçlardan, doğadan, işte bu tür tuhaf şeylerden bahsederdi. Hepimiz birkaç tahtasının eksik olduğunu düşünürdük."

Zarza, Chris en sonunda işi bıraktığında, muhtemelen bunun kendi yüzünden olduğunu kabul ediyor. "İşe ilk başladığında evsizdi ve restorana geldiğinde gayet kötü kokuyor olurdu. İşe Chris gibi kokarak gelmek McDonald's standartlarına uyan bir durum değildir. Sonunda, ona daha sık banyo yapması gerektiğini söylemem için beni görevlendirdiler. Bunu ona söylediğim andan itibaren, aramız bir daha hiç düzelmedi. Ardından diğer çalışanlar ki yalnızca yakınlık göstermek istiyorlardı, sabun ya da benzeri şeylere ihtiyacı olup olmadığını sormaya başladı. Bu durumun onu deli ettiği belli oluyordu. Ama öfkesini asla açığa vurmadı. Üç hafta kadar sonra, şu kapıdan çıkıp gitti."

McCandless, sırt çantasından başka bir şeyi olmayan bir gezgin olduğu gerçeğini gizlemek istemiş ve iş arkadaşlarına Laughlin'de, nehir kıyısı yakınlarında yaşadığını söylemişti. Ne zaman iş çıkışı onu evine bırakmak isteseler, nazik bir şekilde mazeretler uydurarak bu teklifleri reddetti. McCandless, Bullhead şehrindeki ilk birkaç haftasında tam kent sınırında, çölde kamp kurmuştu. İlerleyen günlerde ise gizlice boş bir karavana girerek orada yaşadı. Karavana taşınmasının nasıl gerçekleştiğini Jan Burres'e yazdığı bir mektupta şöyle anlatıyor:

Bir sabah tuvalette tıraş olurken, içeri giren bir ihtiyar bir süre bana baktıktan sonra, "sokakta mı uyuduğumu" sordu. Ona öyle olduğunu söylediğimde, bana karşılığında hiçbir şey ödemeden kalabileceğim eski bir karavandan bahsetti. Tek sorun, aslında onun da karavanın sahibi olmaması. Ortalıkta olmayan arazi sahipleri, yaşlı adamın orada kalmasına izin veriyormuş; o da diğer bir küçük karavanda yaşıyor. Bu yüzden kalmak istersem gözden uzak olmalıydım çünkü kimseyi araziye almaması gerekiyordu. Karavanı gördüğümde bunun gerçekten de iyi bir anlaşma olduğunu anladım. Ev olarak kullanılan karavanlardan, rahat ve mobilyalı, prizlerden bazıları çalışıyor ve yaşam alanı da oldukça geniş. Tek mahsuru, bana karavanda kalmayı öneren bu ihtiyar, yani Charlie. Charlie biraz çatlak, bazen onunla geçinmek çok zor.

Charlie halen aynı adreste; yani McCandless'ın kaldığı daha büyükçe mavi-beyaz aracın hemen arkasında bulunan, paslanmaması için kalaylanmış, tesisatı ve elektrik şebekesi çalışmayan kamp karavanında yaşıyor. Batıda, bitişik nizam tek katlı evlerin çatıları üzerinde yükselen çıplak dağlar görülüyor. Bakımsız arazinin bir ucunda, kütüklerin üzerinde yatan, motorunda otların filizlendiği süt mavisi bir Ford Torino var. Yakınlardaki zakkum çalılığından yükselen, insan sidiğinin pis amonyak kokusunu alabiliyorsunuz.

"Chris? Chris?" Charlie yüksek sesle ismi tekrarlayarak, boşluklar içeren hafızasını tarıyor. "Ah, evet, şu çocuk. Evet, evet, onu hatırlıyorum elbette." Üzerinde bir süveterle haki renkte iş pantolonu olan Charlie, kanlanmış gözleri ve çenesinde hafif uzamış, beyaz sakalıyla çelimsiz, asabi bir ihtiyar. Anımsayabildiği kadarıyla, McCandless karavanda bir ay kadar kalmış.

"İyi bir çocuk, evet, gayet iyi bir çocuk," diyor Charlie. "İnsanlarla takılmayı çok sevmezdi ama. Ruh hali çabuk değişen bir tipti. İyi niyetliydi ama çok kompleksliydi, ne demek istediğimi anlıyor musun? Şu Alaskalı adamın, Jack London'ın kitap-

larını okumaktan hoşlanırdı. Pek fazla konuşmazdı. Aksileşirdi, rahatsız edilmek istemezdi. Bir şeyler arayan bir çocuğa benziyordu, bir şeylerin peşindeydi ama bunun ne olduğunu kendisi de bilmiyordu. Ben de bir zamanlar onun gibiydim, sonra aradığım şeyin ne olduğunu anladım: Para, oğlum, para! Ha! Ha! Ama ne diyordum ben, hah, Alaska! Evet, Alaska'ya gitmekten bahsedip duruyordu. Belki de aradığı şey oradaydı. Düzgün bir çocuk... en azından öyle görünüyordu. Gene de bazen, çok kompleksli. Çok hem de! Buradan ayrıldığında galiba Noel sıralarıydı, karavanda kalmasına izin verdiğim için bana elli dolar ve bir karton sigara verdi. Efendiliğini de böyle göstermişti işte."

Kasım ayı sonlarında McCandless, Kaliforniya'nın Imperial Vadisi'ndeki küçük bir kasaba olan Niland'de, postaneye Jan Burres adına bir kart yolladı. "Uzun zamandır ondan aldığımız, üzerinde adres olan ilk zarftı bu," diye hatırlıyor Burres. "Bu yüzden zaman kaybetmeden, önümüzdeki hafta sonu onu görmek için bulunduğumuz yerden çok da uzakta olmayan Bullhead şehrine gelebileceğimizi yazdım."

McCandless, Burres'den gelen cevapla çok heyecanlanmıştı. 9 Aralık 1991 tarihli mektubu, "İkinizin de hayatta ve sıhhatli olduğunuzu öğrendiğime çok sevindim," diye başlıyordu.

Noel kartı için çok teşekkürler. Yılın bu zamanında düşünülmek çok güzel... Beni ziyaret edeceğinizi okuduğumda çok heyecanlandım, her zaman başımın üzerinde yeriniz var. Aradan geçen neredeyse bir buçuk yılın ardından yeniden bir araya geleceğimizi düşünmek harika!

Mektubuna, çizdiği haritayla birlikte, Bullhead'de kaldığı karavanı bulmaları için detaylı bir tarif de eklemişti.

McCandless'ın mektubunu almalarından dört gün sonra, Jan ve Bob ziyaret için yola çıkmaya hazırlanırken, Burres bir akşam kamp yaptıkları alana döndüğünde, "karavanlarına yas-

lanmış büyük bir sırt çantası" buldu. "Alex'in çantasını tanımıştım. Küçük köpeğimiz Sunni kokusunu bizden önce aldı. İlk gördüğü zaman Alex'i sevmişti ama gene de onu hatırladığına şaşırmıştım. Sunni onu bulduğunda çılgına döndü." McCandless Burres'e Bullhead şehrinden, her gün işe başlarken kart basmaktan ve birlikte çalıştığı "plastik insanlardan" usandığını, bu yüzden bir an önce kentten kurtulmaya karar verdiğini söyledi.

Jan ve Bob, Niland'ın beş kilometre dışında, bölge halkının Slabs dediği bir yerde kalıyordu. Burası boşaltılarak yerle bir edilmiş, deniz kuvvetlerine ait eski bir hava üssüydü. Ordu üssü terk ettikten sonra geride, çölde geniş bir alana yayılmış durumda olan, boş beton temeller bırakmıştı. Kasım gelip de ülkenin diğer kesimlerinde hava soğuduğunda beş bin kadar karkuşu*, gezgin ve her türden aylak, güneşin altında ucuz bir yaşam sürmek için dünyanın dışından bir yermiş gibi görünen Slabs'de bir araya gelir. Slabs, gezginlerin oluşturduğu bir topluluğun mevsimlik başkenti sayılabilir. Hoşgörü seviyesi yüksek ve tekerler üzerinde sürekli yol almaktan bıkmış insanları, sürgünleri, yoksulları, daimi işsizleri bir araya toplar. Slabs sakinleri tahsilat memurlarından, tadı kaçmış ilişkilerden, kanundan, vergi dairelerinden, Ohio kışından ya da orta sınıfın miskin yaşantısından kaçan her yaştan erkek, kadın ve çocuktan oluşur.

McCandless Slabs'e geldiğinde, çölün ortasında büyük bir bitpazarı kurulmuştu. Bu pazarda tezgâh açanlardan olan Burres, portatif masalar üzerinde ikinci el ucuz eşyalar satıyordu. McCandless da tezgâhın bir kısmını işgal eden karton kapaklı kullanılmış kitapların oluşturduğu geniş koleksiyonla ilgilenmek için gönüllü oldu.

"Bana çok yardımı dokundu," diyor Burres. "Bir yerlere gitmek zorunda kaldığımda benim yerime tezgâha göz kulak olu-

* (İng.) *Snowbird*: Amerika'nın kışları karlı ve soğuk geçen kuzey bölgelerinde yaşayan ve kışları güneydeki daha sıcak eyaletlere taşınan, çoğu emekli olan kimselere verilen ad.

yordu, bütün kitapları türlerine göre ayırdı ve epey de satış yaptı. Bu işten gerçekten zevk alıyormuş gibiydi. Alex klasiklere düşkündü: Dickens, H. G. Wells, Mark Twain, Jack London. Favori yazarı London'dı. Tezgâha yaklaşan bütün karkuşlarını *Vahşetin Çağrısı*'nı okumaları için ikna etmeye çalışırdı."

McCandless çocukluk yıllarından beri London'dan çok etkilenmişti. London'ın kapitalist topluma yönelik ateşli suçlamaları, ilkel hayatı yüceltmesi, işçi sınıfını ve halkı savunması; tüm bunlar McCandless'ın tutkularını yansıtmaktaydı. London'ın abartılı Alaska ve Yukon tasvirlerine çekilen McCandless, *Vahşetin Çağrısı* ve *Beyaz Diş* romanları ile *Ateş Yakmak*, *Bir Kuzey Serüveni* ve *Porportuk'un Aklı* gibi öyküleri defalarca okudu. Bu öykülerden öylesine etkilenmişti ki, bunların kutup bölgesine yakın topraklardaki yabani hayatın gerçeklerinden ziyade, London'ın romantik duyarlılığını yansıtan, hayal gücü ürünü kurgu eserler olduğunu unutmuş gibiydi. McCandless, London'ın Kuzey'de yalnızca tek bir kış geçirdiğini ve Kaliforniya'da, kitaplarında savunduğu fikirlerle çok da bağdaşmayan yerleşik bir hayat sürdüğü kendi mülkü olan çiftliğinde kırk yaşında, kontrolünü yitirmiş bir alkolik ve obez olarak intihar ettiği gerçeğini de gönül rahatlığıyla görmezden gelebilmişti.

Slabs'in sakinleri arasında Tracy adında on yedi yaşında bir kız da vardı. Tracy, bir haftalık ziyaretinde McCandless'a âşık oldu. "Çok tatlı, küçük bir kızdı," diyor Burres. "Karavanları bizimkinden dört araç aşağıda park etmiş bir çiftin kızıydı. Zavallı Tracy, Alex'e umutsuz bir aşkla bağlanmıştı. Alex'in Niland'da kaldığı zaman boyunca, kızcağız sürekli onun etrafında pervane oldu ve birlikte yürüyüşe çıkmaları için onu ikna edeyim diye başımın etini yiyip durdu. Alex ona karşı nazik davranmıştı ama Tracy çok küçüktü. Onu ciddiye almadı. Kızı, en azından bir hafta boyunca süren bir kalp acısıyla bırakıp gitti."

Her ne kadar Tracy'yle ilişkiye girmeyi reddetse de, Burres, McCandless'ın insanlardan kaçan biri olmadığının altını çiziyor. "İnsanlarla birlikteyken *iyi* zaman geçiriyordu, gerçekten *keyfi yerindeydi*. Pazardayken, tezgâha yanaşan herkesle uzun uzun konuşurdu. Niland'da altı ya da yedi düzine insanla tanışmıştır herhalde. Hepsine de cana yakın davrandığını söyleyebilirim. Tamam, bazen kendi içine çekilmeye ihtiyaç duyuyordu elbette. Ama münzevi değildi. İstediğinde sosyalleşebiliyordu. Bazen, etrafında tek bir insanın olmayacağını bildiği ileriki zamanlar için ilişki biriktiriyormuş gibi gelirdi bana."

McCandless her fırsatta sırnaşıp etrafında soytarılık yaptığı Burres'e yakınlık duyuyordu. "Beni kızdırmayı, asabımı bozmayı seviyordu. Karavanın arkasına çamaşır asmaya gittiğimde her yerime mandal takmaya çalışırdı. Benimle oynamaktan hoşlanıyordu, tıpkı küçük bir çocuk gibi. Küçük köpek yavrularımız vardı. Onları çamaşır sepetlerine koyar, hoplayıp zıplamalarını, dışarı çıkmak için havlamalarını izlerdi. Ben öfkeden delirene dek bunu yaptığından, en sonunda durması için ona bağırmak zorunda kalırdım. Ama köpeklerle arası çok iyiydi. Sürekli onu takip eder, ardından ağlar, onunla uyumak için can atarlardı. Alex'in hayvanlarla arasında özel bir bağ vardı."

Bir öğleden sonra, McCandless kitap tezgâhıyla ilgilenirken, birisi Burres'e taşınabilir bir org bırakıp komisyon üzerinden satmasını önerdi. "Alex orgu kaptığı gibi çalmaya başladı ve gün boyu herkesi eğlendirdi," diyor Burres. "Harika bir sesi vardı. Etrafında azımsanmayacak kadar insan birikmişti. O ana dek müziğe kabiliyeti olduğunu bilmiyordum."

McCandless, Slabs sakinleriyle sık sık Alaska planları hakkında konuşuyor, kuzeyin sert koşullarına kendini hazırlamak için her sabah jimnastik yapıyor ve bu konulara uzak olmayan Bob'la uzun saatler boyunca vahşi doğada hayatta kalma stratejileri üzerine tartışıyordu.

"Alex, kendi tabiriyle 'Büyük Alaska Serüveni'nden bahsettiğinde aklını kaçırdığını düşündüm," diyor Burres. "Ama bunun onu çok heyecanlandırdığı belliydi. Seyahati hakkında konuşup durmaktan kendini alamıyordu."

Burres onu arada bir zorlamış olsa da McCandless ailesi hakkında hemen hiçbir şey anlatmamıştı. "Yapmak üzere olduğu şeyden ailesinin haberi olup olmadığını soruyordum. Annesinin Alaska'ya gittiğini bilip bilmediğini. Ya da babasının. Asla cevap vermedi. Yalnızca gözlerini devirir, hırçınlaşır ve ona annelik taslamayı kesmemi söylerdi. Bob ise, 'Bırak onu! Eşek kadar adam!' derdi. Ama Alex konuyu değiştirene dek direnirdim. Sanırım kendi oğlumla yaşadıklarım yüzünden yapıyordum bunu. Oğlum da bilmediğim bir yerlerde ve elimden birisinin ona göz kulak olduğunu ummaktan başka bir şey gelmiyor. Benim Alex'e göz kulak olmaya çalıştığım gibi."

Niland'dan ayrılmadan önceki son pazar günü, McCandless Burres'in karavanındaki televizyonda NFL* final maçını seyrederken, Burres çocuğun Washington Redskins'i tuttuğunu fark etti. "Bunu görünce ona D.C. taraflarından olup olmadığını sordum. 'Evet, oralıyım,' dedi kısaca. Geçmişine dair öğrenmeme izin verdiği tek şey de bu oldu."

Sonraki çarşamba günü, McCandless artık yola çıkma vaktinin geldiğini söyledi. Öncelikle, Bullhead'de çalıştığı McDonald's'ın müdüründen yollamasını istediği son maaş çekini almak için Niland'ın seksen kilometre batısında bulunan Salton kentindeki postaneye gitmesi gerekiyordu. McCandless, Burres'in kendisini Salton'a götürme teklifini kabul etti. Fakat kadın pazardaki yardımlarından dolayı ona az da olsa para vermek istediğinde, Burres'in tabiriyle, "buna çok gücendi." "Ona dünyada ayakta kalmak için paranın gerekli olduğunu söylesem de kesinlikle kabul etmedi. En sonunda yanma İsviçre çakımı ve

* Amerikan Ulusal Futbol Ligi

kemere takılan türden birkaç küçük bıçak almaya ikna ettim. Bu bıçakların Alaska'da çok işe yarayacağını, isterse yolda gerekli olan başka şeylerle değiştirmek için de kullanabileceğini söyleyerek becerebilmiştim bunu."

Uzun bir tartışmanın ardından Burres, McCandless'ın uzun içliklerle Alaska'da ihtiyaç duyabileceğini düşündüğü kalın birkaç kıyafeti daha kabul etmesini sağladı. "Aslında yalnızca çenemi kapatayım diye almıştı onları," diyerek gülüyor Burres. "Gidişinin ertesi günü, verdiğim eşyaların çoğunu karavanda buldum. Çantasından çıkarmış ve biz ortalıkta yokken koltuğun altına saklamıştı. Alex harika bir çocuktu ama işte bazen beni gerçekten çileden çıkarıyordu."

Burres, McCandless için endişelense de, tek parça olarak geri döneceğini düşünmüş. "En sonunda her şeyin yolunda gideceğini sandım. Zeki bir çocuktu. Meksika'ya kadar kanosuyla inmeyi başarmış, yük trenlerinde kaçak seyahat etmiş, yabancısı olduğu kentlerde kendine yatacak yer bulabilmişti. Bütün bunları kendi başına yapmıştı; bu yüzden Alaska'nın da üstesinden geleceğinden emindim."

6
ANZA-BORREGO

Hiçbir insan, yoldan çıkma pahasına aklına tabi olmadı. Sonuç, belki fiziksel bir zayıflık olabilir, ama daha yüksek prensiplere uyan bir yaşamdan kimse pişmanlık duyduğunu söyleyemez. Eğer gündüzü ve geceyi neşeyle selamlıyorsan, hayat çiçekler ve hoş kokulu bitkiler gibi güzel kokular saçıyorsa, daha esnek, yıldızlı ve ölümsüzse – işte o zaman başardın demektir. Doğa, bütünüyle sana yapılmış kutlamadır, anbean kendini kutsamış olursun. En büyük kazançlar ve değerler en az takdir edilenlerdir. Varlıklarından kolaylıkla şüphe edebiliriz. Çabucak unutulurlar. En yüksek gerçek onlardır. Belki de, en şaşırtıcı ve gerçek şeyler bir insandan diğerine aktarılmaz. Günlük yaşantımın gerçek ürünü, gündüzün ve akşamın çizgileri gibi tarif edilmez ve elle tutulup gözle görülmezdir. Yıldızlardan yakalanan toz zerreleri, gökkuşağının sıkıca kavradığım bir parçasıdır.

HENRY DAVİD THOREAU - WALDEN
CHRİS MCCANDLESS'IN EŞYALARI ARASINDA BULUNAN
KİTABIN ALTI ÇİZİLMİŞ SATIRLARI.

Bu kitabın yazarı, 4 Ocak 1993'te, başka bir zaman diliminden yazılmış gibi görünen, üslubu ve titrek el yazısı yüzünden yaşlı birisi tarafından gönderildiğini düşündüğü, alışılmadık bir mektup aldı. Mektup, "İlgili kişinin dikkatine," diyerek başlıyordu.

Alaska'da ölen delikanlıyla (Alex McCandless) ilgili yazının yer aldığı mecmuanın bir nüshasını rica ediyorum. Olayı soruşturan kişiye ulaşmam gerekiyor. Alex'i, 1992 Mart'ında Salton City, Kalifornia'dan, Grand Junction'a götüren bendenizim. Bıraktığım noktadan itibaren Alex yoluna otostopla devam edecekti. Ayrılırken, benimle irtibatta kalacağını söylemişti. Ondan son haber alışım, 1992 Nisan'ının ilk haftasında gönderdiği mektupla oldu. Yolculuğumuz esnasında fotoğraflar da çektik; ben kameramla, Alex ise fotoğraf makinesiyle.

Eğer elinizde mecmuanın bir nüshası varsa, lütfen bana tutarını bildirin.

Başına bir şey geldiğini sanıyorum. Eğer öyleyse, bunun nasıl olduğunu bilmek isterim. Çünkü sırt çantasında her zaman kâfi miktarda pirinç taşırdı; ayrıca yanında kutup bölgesine uygun kıyafetler ve biraz da para vardı.

SAYGILARIMLA,
RONALD A. FRANZ

Lütfen ölümü hakkında daha fazla bilgi edinene dek bu yazdıklarımdan kimsenin haberi olmasın. Alex sıradan bir gezgin değildi. Lütfen bana inanın.

Franz'ın rica ettiği dergi, *Outside*'ın Chris McCandless'ın ölümüyle ilgili haberi kapaktan veren Ocak 1993 sayısıydı. *Outside*'ın Chicago bürosuna gönderilen bu mektup, yazının sahibi olarak bana iletildi.

McCandless *hicreti* boyunca karşılaştığı insanlarda kalıcı izler bırakmıştı ve bu insanlardan çoğu onunla ancak birkaç gün, bir ya da en fazla iki hafta geçirmişti. Fakat hiçbiri bu genç adamdan, yollarının kesiştiği 1992 yılının Ocak ayında seksen yaşında olan Ronald Franz kadar güçlü bir şekilde etkilenmemişti.

McCandless, Salton City postanesinin önünde Jan Burres'le vedalaştıktan sonra çöle girip Anza-Borrego Çölü Eyalet Parkı'nın sınırındaki katrançamlarının altında kamp kurdu. Bu

yörenin doğusunda, 1905'te muazzam bir mühendislik hatası sonucu ortaya çıkmış, durgun ve minyatür bir okyanusu andıran ve deniz seviyesinin altmış metre altında kalan Salton Gölü bulunuyordu. Imperial Vadisi'ndeki zengin tarım alanlarına su taşımak için Colorado Nehri'nden kanal açılmasının üzerinden çok zaman geçmeden, ağır birkaç taşkınla yatağından çıkan bu nehir yeni bir hat oluşturarak Imperial Vadisi Kanalı'na yönelmişti. İki yıldan daha uzun bir süre boyunca kanal, hızla akan nehir sularının tamamını Salton havzasına taşıdı. Nehir suları bir zamanlar çorak olan havza topraklarını aşıp çiftlik ve yerleşim yerlerini su altında bıraktı; böylece çölün bin kilometrekarelik kısmını kaplayan, dört yanı karaya sıkışmış küçük bir okyanus oluştu.

Limuzinlerin, özel tenis kulüplerinin ve ağaçlar altındaki yürüyüş yollarının bulunduğu Palm Springs'e yalnızca seksen kilometre mesafede bulunan Salton Gölü'nün doğu kıyısı, bir zamanlar büyük ölçekli emlak spekülasyonlarının döndüğü bir yerdi. Hesapsız bütçelerle dinlenme tesisleri planlandı, geniş parseller çizildi. Fakat bu girişimlerin çok azı hayata geçirilebildi. Bugünlerde parsellenmiş arazilerin büyük çoğunluğu sahipsiz durumda ve yeniden çölün hâkimiyeti altına girmekte. Yabani kadife çiçekleri Salton City'nin geniş, ıssız bulvarlarını ele geçirmiş. Tüm kaldırımlar sararıp solmuş "SATILIK" levhalarıyla kaplı; iskân edilmemiş binaların boyaları dökülüyor. Salton Gölü Emlak ve Gelişim Şirketi'nin ofis penceresinde "KAPALI" yazısı okunuyor. Salton City'yi hayalet kente döndüren sessizliği bozabilen tek şey, rüzgârın uğultusu.

Kıyının uzaklarında arazi önce belli belirsiz, sonra sert bir şekilde Anza-Borrego'nun düşsel ve çorak topraklarını ortaya çıkararak yükselir. Çorak toprakların aşağısında, dik yamaçlı kuru vadilerin kestiği açık bir arazi olan *bajada* bulunur. *Cholla* ile *indigo* çalıları ve üç-dört metrelik ocotillo ağaçlarıyla kaplı, güneşin altında kavrulan tepede, McCandless'ın katrançam-

larına astığı tentenin altında kumlara uzanıp yattığı yer işte burasıydı.

Erzağa ihtiyaç duyduğunda pirinç satın alıp, kentin kültürel üssü olarak hizmet veren bej renkli market-içki dükkânı-postane binasında plastik su matarasını doldurabileceği Salton City'ye olan altı buçuk kilometrelik yolu yürüyor ya da otostop çekiyordu. Ocak ortalarında bir perşembe günü, Ron Franz adında yaşlı adam onu almak için durduğunda da matarasını doldurmuş olan McCandless kentten *bajada*'ya dönmek için araç bekliyordu.

"Kampın nerede?" diye sordu Franz.

"Aman Tanrım Kaplıcaları'nın ilerisinde."

"Altı yıldır buralarda yaşıyorum, bu isimde bir yer duymadım. Yolu sen göster."

Birkaç dakika boyunca Borrego-Salton yolunda ilerledikten sonra, sola kırarak dar bir vadi yolundan çöle girdiler. Bir buçuk kilometre kadar sonra, iki yüz civarında insanın kışı araçlarında geçirdiği tuhaf bir kamp alanına ulaştılar. Ucuz karavanlarında kalan aileler, rengârenk minibüslerinde takılan yaşlı hippiler, Eisenhower'ın Beyaz Saray'da olduğu günlerden bu yana el değiştirmemiş tozlu Studebaker'larının içinde uyuyan Charles Manson kılıklı tiplerden oluşan bu grup, toplum hudutlarını aşmış malışer sonrası Amerika'dan bir kesit sunuyordu. Bu insanların kayda değer bir kısmı çırılçıplaktı. Kampın tam ortasında jeotermal bir kuyudan gelen su, kayalarla çevrelenip palmiyelerle gölgelenmiş bir dizi dar havuza akıyordu: Aman Tanrım Kaplıcaları.

Ancak McCandless kaplıcalarda değil, *bajada*'nın bir kilometre dışında kurduğu kendi kampında kalıyordu. Franz, Alex'i kampına dek götürdü, onunla bir süre lafladı ve ardından, harap bir binanın yöneticiliğini yaptığı ve bunun karşılığında kira vermeden, tek başına yaşadığı evine gitmek için yeniden kente döndü.

Dinine bağlı bir Hıristiyan olan Franz, yaşamının büyük kısmını orduda, Şangay ve Okinawa'da geçirmişti. 1957'nin yılbaşı gecesinde, karısı ve tek çocuğu sarhoş bir sürücünün neden olduğu trafik kazasında hayatlarını kaybettiğinde, o denizaşırı bir görevdeydi. Franz'ın oğlu o yılın haziran ayında tıp fakültesinden mezun olacaktı. Bu kayıp sonrasında Franz kendini viskiye vurdu.

Altı ay sonra toparlanıp alkolü kesinkes bıraksa da kaybının acısını hiç atlatamadı. Kazanın ardından gelen yıllar içinde, acısını ve yalnızlığını bir parça olsun dindirmek için, Okinawalı yoksul çocukları resmi olmayan yollardan "evlat edinmeye" başladı. 14 çocuğu kanatları altına alan Franz, bu çocuklardan birini Philadelphia, diğerini ise Japonya'da tıp fakültesine gönderdi.

McCandless'la yolları kesiştiğinde, Franz'ın uzun zamandır uykuda olan ebeveynlik hisleri yeniden canlanmıştı. Genç adamı bir türlü aklından çıkaramıyordu. Çocuk, adının Alex olduğunu (soyadını söylemeyi reddetmişti) ve Batı Virginia'dan geldiğini söylemişti. Nazik, dost canlısı, temiz pak bir çocuktu.

İskoç, Pennsylvania ve Carolina şivelerinin karışımı egzotik bir aksana sahip olan Franz, McCandless'ın "çok zeki bir çocuğa benzediğini" düşünmüştü. "Kaplıcalardaki nüdistlerin, ayyaşların, uyuşturucu bağımlılarının hemen dibinde yaşamak için biraz fazla tatlı bir çocuktu." McCandless'la karşılaştığı hafta kilisesindeki pazar ayinine katılan Franz, ayin sonrasında Alex'in kampına giderek, "yaşadığı hayat hakkında konuşmaya; onu iyi bir eğitim alması, kendisine iş bulması ve hayatını heba etmemesi için ikna etmeye" karar verdi.

McCandless'ın kampına gelmiş konuşmasını yapıyordu ki çocuk Franz'ın sözünü aniden kesip, "Bakın Bay Franz, benim için endişelenmenize lüzum yok. Üniversite mezunuyum. Muhtaç biri değilim. Yaşadığım hayat kendi tercihim," dedi. Fakat ilk anda verdiği sert tepkiye rağmen, McCandless yaşlı adamın gön-

lünü almasını bildi ve uzun bir sohbete daldılar. Gün sona ermeden Franz'ın kamyonetiyle Palm Springs'e giderek güzel bir restoranda akşam yemeği yediler ve McCandless'ın bir yıl önce gömdüğü Meksika şalıyla birkaç eşyayı bulduktan sonra, teleferikle San Jacinto Zirvesi'ne çıktılar.

Sonraki haftalarda McCandless'la Franz birlikte çok zaman geçirdi. Genç adam Franz'ın evinde çamaşırlarını yıkamak ve mangal yapmak için düzenli olarak otostopla Salton City'ye gidiyordu. McCandless bu akşamların birinde planlarını Franz'a açarak, Alaska'da "en büyük macerasına" başlayacağı bahar aylarının gelmesini beklediğini söyledi. Bununla yetinmeyen McCandless, yaşlı adamla aralarındaki ilişkiyi tamamen tersine çevirerek, kendisine büyükbaba şefkatiyle yaklaşan Franz'a, sürdürdüğü hareketsiz hayatı terk edip sahip olduğu mal mülkün büyük kısmını satmasını, dairesinden çıkmasını ve yollarda yaşamasını önerdi. Franz genç çocuğun nasihatleri üzerinde çok durmadı; arkadaşlıklarından gerçek bir keyif almaya başlamıştı.

Usta bir deri işçisi olan Franz, Alex'e zanaatının püf noktalarını öğretti. McCandless ilk işinde deri bir kemer üzerine yolculuklarını simgeleyen semboller çizdi. Kemerin sol ucuna *ALEX* yazarak, yanına işlediği kurukafayla çapraz kemiklerin etrafını çevirecek şekilde, gerçek adı olan Christopher Johnson McCandless'ın baş harflerini ekledi. Sığır derisinden kemer boyunca, iki şeritli bir asfalt yol, bir U dönüş yapılmaz levhası, bir otomobili yutan taşkın, otostop çekmek için kaldırılmış bir başparmak, bir kartal, Sierra Nevada Dağları, Pasifik Okyanusu'nda sıçrayan bir somon balığı, Oregon'dan Washington'a uzanan Pasifik Kıyısı Otoyolu, Rocky Dağları, Montana buğday tarlaları, bir Güney Dakota çıngıraklı yılanı, Westerberg'in Carthage'daki evi, Colorado Nehri, Kaliforniya Körfezi'nin sert rüzgârları, çadırın yanma bırakılmış bir kano, Las Vegas, T.C.D. harfleri, Morro Koyu, Astoria ve artık tokaya ulaşılan en uç noktada, muhtemelen kuzeyi simgeleyen bir N harfi işlenmişti. Üzerinde yaba-

na atılmayacak bir maharet ve yaratıcılıkla çalışılmış olan bu kemer, Chris McCandless'dan geriye kalan diğer her şey kadar etkileyicidir.

Franz ilerleyen zamanla birlikte McCandless'ı daha da çok sevmeye başladı. Yaşlı adam zor duyulur bir sesle, "Tanrım, çok zeki bir çocuktu," diye mırıldanıyor. Bunu söylerken ayaklarının arasındaki kumlara bakıyor; ardından susuyor. Sırtını bel hizasından dik bir şekilde bükmüş, pantolonunun bacaklarındaki hayali tozları silkeliyor. Sıkıntılı sessizlik içinde yaşlı eklemlerinin çatırdaması duyuluyor.

Tekrar konuşmaya başlamadan önce bir dakikadan daha uzun bir süre geçiyor; bu esnada gözlerini kısıp gökyüzüne bakıyor ve Alex'le birlikte geçirdiği zamanları hatırlıyor. Franz'ın dediğine göre, McCandless'ın yüzünün öfkeyle kararıp ebeveynlerine, politikacılara ya da Amerikan yaşamına özgü ahmaklığa ateş püskürdüğü anlar hiç de az değilmiş. Çocuğun kendisinden uzaklaşmasından çekinen Franz, bu türden patlama anlarında ona pek karşılık vermemiş ve genç adamın öfkesinin dinmesini beklemiş.

Şubat ayının ilk günlerinde, McCandless Alaska yolculuğu için biraz para biriktirmek amacıyla San Diego'ya gideceğini söyledi.

Franz, "San Diego'ya gitmene gerek yok," diyerek karşı çıktı. "İhtiyacın varsa ben sana para verebilirim."

"Hayır, hayır, anlamıyorsun. San Diego'ya *gidiyorum* diyorum. Pazartesi günü yola çıkıyorum."

"Tamam, o zaman seni oraya bırakayım."

"Saçmalama," diyerek çıkışan McCandless, bu teklifi yüzünden Franz'la bir süre dalga geçti.

Franz, "Benim zaten o taraflarda işlerim var," diyerek yalan söyledi. "Deri atölyesi için malzeme almalıyım."

McCandless bunun üzerine biraz yumuşadı. Kampını toparladı, eşyalarının çoğunu Franz'ın dairesine taşıdı (uyku tulumunu ya da sırt çantasını kentte yanında sürüklemek istemiyordu) ve ardından yaşlı adamla birlikte dağ yollarından kıyıya doğru yola çıktı. Franz, McCandless'ı San Diego rıhtımında bıraktığında yağmur yağıyordu. "Bunu yapmak benim için çok zordu," diyor Franz. "Onu orada bırakmak beni kahretti."

19 Şubat günü, McCandless Franz'ı ödemeli arayarak seksen bir yaşına girişini kutladı. McCandless yaşlı adamın doğum gününü hatırlamıştı çünkü kendi doğum günü yedi gün öncesiydi: 12 Şubat'ta yirmi dört yaşına basmıştı. Bu telefon konuşması esnasında Franz'a, San Diego'da iş bulmakta zorlandığını itiraf etti.

28 Şubat'ta Jan Burres'e bir kart attı:

Geçen haftadan bu yana San Diego sokaklarında yaşıyorum. Buraya vardığım gün korkunç yağmur yağıyordu. Her şey o kadar kötü ki hayatta olduğuma bile şükrediyorum. Etrafta iş namına pek bir şey olmadığından, yarın kuzeye doğru yola çıkacağım.

1 Mayıs'ı geçirmeden Alaska'ya gitmeye karar verdim ama bunun için öncelikle biraz para biriktirmem lazım. Güney Dakota'ya giderek, eğer bana ihtiyacı varsa, bir arkadaşımın yanında çalışabilirim. Buradan nereye geçeceğimi bilmiyorum ama vardığım ilk yerden size yeniden yazarım. Her şey yolundadır umarım. KENDİNİZE İYİ BAKIN, ALEX.

5 Mart'ta ise hem Burres hem de Franz'a kart attı. Burres'e gelen kartta şunlar yazıyordu:

Seattle'dan selamlar! Artık hobo oldum ben! Öyle, tren yoluyla seyahat ediyorum artık! Ne keyif ama, bilseydim çok daha önceden trene atlardım. Gene de zorlu tarafları yok değil. Öncelikle feci kirleniyorsunuz. Bir de şu kafadan çatlak aynasızlarla uğraşmak zorundasınız.*

* Özellikle trenlerde kaçak yolcu olarak seyahat eden evsiz gezginlere verilen ad

LA'de bunlardan biri gecenin 10'unda elinde feneriyle gırtlağıma çöktü ve, "Seni GEBERTMEDEN yok ol buradan!" diye bağırmaya başladı. Vagondan atladığımda elinin tabanca kabzasında olduğunu gördüm. Beni atış menziline almış, homurdanıyordu: "Seni bir daha bu trenin etrafında görecek olursam, kendini ölmüş bil! Şimdi tabanları yağla bakalım!" Ne çatlak ama! Ama son gülen ben oldum çünkü aynı treni beş dakika sonra yakalayıp Oakland'a kadar onla gittim. Yeniden yazacağım, Alex.

Bir hafta sonra Franz'ın telefonu çaldı. "Santral, Alex adında biri tarafından yapılan ödemeli aramayı kabul edip etmediğimi sordu. Sesini duymak, aylarca süren yağmurun ardından güneşin yüzünü göstermesi gibiydi."

"Gelip beni alır mısın?" diye sordu McCandless.

"Elbette. Seattle'ın neresindesin?"

McCandless kahkahayı bastı. "Ron, Seattle'da değilim. Kaliforniya'da, hemen dibindeyim. Coachella'dayım." Yağmurun dinmek bilmediği kuzeybatıda bir türlü iş bulamayan McCandless, yük trenleriyle yolculuk ederek yeniden çöle dönmüştü. Fakat Colton-Kaliforniya'da, bir başka aynasız tarafından fark edilerek bu sefer nezarete atılmıştı. Dışarı çıktığında otostopla Coachella'ya, Palm Springs'in güneydoğusuna kadar ulaşıp Franz'ı aradı. Yaşlı adam telefonu kapar kapamaz, McCandless'ı almak için evden fırladı.

"Sizzler'a gittik; biftek ve ıstakozla çocuğun karnını tıka basa doldurdum. Sonra da Salton City'ye geri döndük," diye hatırlıyor o günü Franz.

McCandless yalnızca bir gün kalacağını, kıyafetlerini yıkayıp sırt çantasını hazırladıktan sonra yeniden yollara döneceğini söylemişti. Wayne Westerberg'den, Carthage'daki ambarda kendisi için bir iş olduğunu öğrenmişti ve bir an önce gitmek için sabırsızlanıyordu. Tarih 11 Mart'tı, bir çarşamba günü. Franz onu

Colorado'da Grand Junction'a kadar götürmeyi önerdi; pazartesi günü Salton City'deki randevusunu kaçırmadan gidip dönebileceği en uzak nokta burasıydı. Franz'ı şaşırtan ve rahatlatan bir şekilde, McCandless bu teklifi hiç itiraz etmeden kabul etti.

Yola çıkmadan önce Franz, McCandless'a bir pala, kutup soğuklarına uygun bir parka, katlanabilir bir olta ve Alaska yolculuğunda işine yarayabilecek başka malzemeler verdi. Perşembe günü tan ağarırken Franz'ın kamyonetiyle Salton City'den çıktılar. Banka hesabını kapatmak ve bazı kitaplarla Colorado'daki kano gezisinin fotoğraf albümünün de dahil olduğu eşyaları almak için Charlie'nin karavanına uğradıkları Bullhead şehrinde durdular. Bu işlerin ardından McCandless, Laughlin'de, nehir kıyısında bulunan Golden Nugget Casino'da Franz'a yemek ısmarlamak için ısrar etti. Nugget'ta bir garson McCandless'ı tanıyarak, "Alex! Alex! Geri döndün demek!" diyerek sevincini göstermişti.

Franz seyahat öncesinde bir video kamera satın almıştı. Yol boyunca geçtikleri yerleri kaydetmek için durdular. Franz objektifi kendisine her doğrultuşunda McCandless bir yolunu bulup kaçsa da, Bryce Kanyonu'nun karları üzerinde sabırsızlıkla dikilirken çekilmiş kısa bir kayıt bulunuyor. Kaydın başlamasından kısa bir süre sonra McCandless, "Tamam, gidelim," diyerek rahatsızlığını açığa vuruyor. "Haydi Ron, daha çok yolumuz var." Üzerindeki kot pantolon ve yün kazakla McCandless, bu kısa kayıtta bronz tenli, güçlü ve sağlıklı görünüyor.

Franz, her ne kadar koşturmaca şeklinde geçmiş olsa da bunun keyifli bir yolculuk olduğunu söylüyor. "Bazen tek kelime etmeden saatlerce yol yapıyorduk. O uyurken bile, yanımda olduğu için kendimi mutlu hissediyordum." Yolculuğun bir noktasında Franz, McCandless'dan özel bir ricada bulunma cesaretini gösterdi. "Annem ailenin tek çocuğuydu. Babam da. Ve ben de onların tek çocuğuyum. Oğlum hayatta olmadığına göre ben çizginin

sonuyum. Öldüğümde, soyum yeryüzünden sonsuza dek silinmiş olacak. Bu yüzden Alex'e onu evlat edinmek istediğimi söyledim. Torunum olmasını."

Rahatsız olan McCandless, "Bunu Alaska'dan dönünce konuşsak olur mu, Ron?" diyerek konuyu geçiştirmeye çalıştı.

14 Mart günü Franz, McCandless'ı Grand Junction'ın dışında, Interstate 70 Otoyolu'nda bırakarak Güney Kaliforniya'ya geri döndü. McCandless kendini yeniden kuzey yollarında bulduğunda hem heyecana kapılmış hem de rahatlamıştı. Çünkü bir kez daha insanlarla yakınlaşmanın, arkadaşlığın ve bu kavramlarla birlikte gelen duygusal yükün tehdidinden kaçmayı başarmıştı. Ailesinin klostrofobik dünyasından kaçmıştı. Jan Burres ve Wayne Westerberg'le arasındaki mesafeyi başarılı bir şekilde korumuş, bu insanlar ondan bir şeyler bekleyecek noktaya gelmeden hayatlarından kayıp gitmişti. Şimdi de Ron Franz'ın hayatından zahmetsizce çıkıp gidiyordu.

Ancak "zahmetsiz" derken, McCandless'ın açısından bakmış oluyoruz. Yaşlı adam için durum hiç de böyle değildi. Franz'ın neden böylesine hızlı bir şekilde McCandless'a bağlandığı sorgulanabilir elbette. Kesin olan, Franz'ın hissettiği yakınlığın içten, yoğun ve saf olduğuydu. Franz uzun yıllardır münzevi bir hayat yaşıyordu. Ailesi yoktu, yalnızca birkaç arkadaşı vardı. Disiplinli ve kendine güvenen bir adam olarak, yaşına ve yalnızlığına rağmen ayakta kalmasını bilmişti. Fakat McCandless, yaşlı adamın titizlikle oluşturduğu kalkanların birdenbire düşmesine neden olmuştu. Franz, McCandless'la birlikte geçirdiği zamandan büyük keyif almış olsa da, aynı zamanda hızla gelişen arkadaşlıkları ne denli yalnız olduğunu anlamasına yol açmıştı. McCandless Franz'a, adamın hayatındaki her geçen gün daha da genişleyen boşluğu göstermiş ve bu boşluğu doldurmaya çalışmıştı. Ancak genç adam tıpkı geldiği gibi aniden çekip gittiğinde, Franz hiç beklemediği bir şekilde, çok derin bir acıyla kalakaldı.

Nisan ayının ilk günlerinde Franz'ın posta kutusuna, üzerinde Güney Dakota damgası bulunan uzunca bir mektup geldi.

Benim, Alex. Yaklaşık iki haftadır Carthage - Güney Dakota'da çalışıyorum. Buraya, Grand Junction - Colorado'da senden ayrıldıktan üç gün sonra geldim. Umarım fazla sorun yaşamadan, sağ salim Salton City'ye ulaşabilmişsindir. Burada çalışıyor olmaktan memnunum, her şey yolunda. Hava çok kötü sayılmaz, çoğu günler ılık geçiyor. Çiftçilerden bazıları şimdiden tarlalarını ekip biçmeye başladı bile. Şu sıralar Güney Kaliforniya'da havalar iyice ısınmış olmalı. Dışarı kafanı uzatıp da 20 Mart Gökkuşağı Şenlikleri için kaplıcalarda ne kadar insanın toplandığını görme fırsatın oldu mu merak ediyorum. Çok eğlenceli geçtiğine eminim. Ama bu tür insanları çok iyi anladığını sanmıyorum.

Güney Dakota'da çok uzun kalmayacağım. Arkadaşım Wayne, mayıs ayı boyunca ambarda çalışmamı, ardından da yaz boyu onunla kalıp mahsul toplamamı istiyor. Ama bütün kalbimle beklediğim şey Alaska Serüvenim; 15 Nisan olmadan yola çıkmayı düşünüyorum. Senin anlayacağın, çok zaman geçmeden buradan ayrılmış olacağım. Bu yüzden bana gelen mektupları aşağıda yazacağım adrese yollarsan sevinirim.

Ron, tüm yardımların ve birlikte geçirdiğimiz zaman için sana müteşekkirim. Ayrılmamızın seni çok üzmediğini umuyorum. Birbirimizi yeniden görene değin aradan çok uzun zaman geçmiş olabilir. Ama Alaska'dan tek parça dönebilirsem, benden haber alacağına emin olabilirsin. Sana önerdiğim şeyi tekrarlamak istiyorum; yaşam tarzında köklü bir değişiklik yapmalı, daha önce hiç duymadığın ya da yapmakta kararsız kaldığın türden şeylerin tamamını yapmaya başlamalısın. Çoğu insan onları mutsuz eden koşullarda yaşıyor ve gene de bunu değiştirmek için hiçbir şey yapmıyorlar. Çünkü güvenli, rahat, rutin bir hayata koşullanmış durumdalar. Tüm bunlar huzur veriyor gibi görünse de, insanın içindeki maceracı ruh için kesin olarak çizilmiş bir gelecekten daha yıkıcı bir şey düşünemiyorum. İnsanın yaşama arzusunun özünde macera tutkusu yer alır. Yaşamın keyfi yeni de-

neyimlerdedir, bu yüzden sürekli değişen bir ufuktan daha büyük keyif olamaz. Her yeni gün yepyeni bir güneşin altında doğabilir. Hayattan daha fazlasını almak istiyorsan, Ron, monoton bir güvenlik hissine dair inadını bir kenara bırakıp, sana ilk başta çılgınca gelebilecek bir hayata adım atmalısın. Bu yaşama bir kez alıştıktan sonra, tüm anlamını ve inanılmaz güzelliğini göreceksin. Yani Ron, uzun lafın kısası, bir an önce Salton City'den çıkarak kendini yollara vurmalısın. Buna çok memnun kalacağına seni temin ederim. Ama korkarım sen gene de bu söylediklerime hiç kulak asmayacaksın. Benim inatçı keçinin teki olduğumu düşünüyorsun ama sen benden de inatçısın. Bir yola çıksan, çok yakınlarında yeryüzündeki en güzel manzaralardan birinin seni beklediğini göreceksin: Büyük Kanyon! Her Amerikalının hayatında en azından bir kez olsun görmesi gereken bir yer. Ama benim kesinlikle idrak edemediğim nedenlerden dolayı, senin tek yaptığın her gün bir an önce evine, günbegün aynı düzenin içine geri dönmek. Korkarım buna devam edecek, Tanrı'nın keşfetmemiz için bize bahşettiği bütün bu harikulade şeylerden kendini mahrum bırakacaksın. Yerleşik durumda kalmamalı, hep aynı yerde durmamalısın, Ron. Kımıldan, göçebe bir hayata geç, her gün yepyeni bir ufka çevir bakışlarını. Önünde yaşayacağın daha çok uzun yıllar var. Hayatını değiştirerek yepyeni tecrübelere açma şansını reddedersen, inan çok yazık olacak.

Neşe ve mutluluğun yalnızca insan ilişkilerine dayandığını düşünüyorsan yanılıyorsun. Tanrı bu hazzı her yere saçmış durumda. Yaşadığımız her şeyin içinde bulabilirsin bunu. Tek ihtiyacımız olan, alışkanlıklarla örülü yaşam tarzımıza sırtımızı dönüp yepyeni bir yaşama adım atmamızı sağlayacak cesaret.

Demek istediğim, hayatına yeni bir ışık tutmak için bana ya da herhangi bir başkasına ihtiyacın yok. Bu şey hemen dışarıda. Yapman gereken yalnızca uzanmak ve onu kavramak. Kendin ve yeni koşullara geçmemek için gösterdiğin inatçılık dışında savaşacağın hiçbir şey yok.

Ron, en kısa zamanda Salton City'yi ardında bırakarak, küçük bir çadır alıp Amerika'nın batısında Tanrı'nın elinden çıkmış bu muhteşem güzellikleri görmeni umut ediyorum. Yeni şeyler görecek, insanlarla tanışacaksın. Onlardan öğreneceğin çok şey var. Ve bunu ekono-

mik bir tarzda yapman lazım; otel yok, kendi yemeğini pişireceksin ve genel bir kural olarak, mümkün olan en düşük miktarda para harcayacaksın. İnan bana, bütün bunlardan çok daha fazla keyif aldığını göreceksin. Seni bir daha gördüğümde, karşıma bir sürü macera ve deneyim yaşamış yepyeni bir adamın çıkacağını umuyorum. Kararsızlığa düşmemeli, kendine mazeretler uydurmamalısın. Çık ve yap bunu. Bundan çok ama çok memnun kalacaksın.

Kendine iyi bak Ron,
ALEX

Lütfen şu adrese yaz:
Alex McCandless
Madison, Güney Dakota 57402

Şaşırtıcı belki ama seksen bir yaşındaki adam, yirmi dört yaşındaki cüretkâr gencin öğütlerini dinledi. Mobilyalarıyla sahip olduğu eşyaların çoğunu depoya kaldırdı, bir GMC Duravan satın alıp içini ranza ve kamp malzemeleriyle donattı. Ardından evini terk etti ve *bajada*'da kamp kurdu.

Franz, ilk olarak McCandless'ın kaplıcaların hemen yukarısındaki kamp yerine yerleşmişti. Kamyoneti için kayalardan bir park yeri yaptı; kendisine yaşam alanı oluşturmak amacıyla kampının etrafını hintinciri ve indigo çalılıklarından temizledi. Bundan sonra tek yapacağı, geçip giden günler boyunca genç dostunun dönmesini beklemek olacaktı.

Ronald Franz (bu arada gerçek ismi bu değil, kendi isteği doğrultusunda bu takma ismi ben uydurdum), seksen yaşını devirmiş ve iki kalp krizi atlatmış bir adama göre oldukça zinde görünüyor. Neredeyse bir seksenlik boyu, kalın kolları ve geniş göğsüyle omuzları yukarıda, dimdik duruyor. Kulakları yüz hatlarına oranla oldukça büyük; tıpkı yamru yumru kocaman elleri gibi. Çöldeki kampına gidip kendimi tanıttığımda, üzerinde eski

bir kot, tertemiz beyaz bir tişört, kendi yaptığı süslü, deri bir kemer, beyaz çoraplar ve siyah makosenler vardı. Yaşını ele veren tek şey kaşlarının üzerindeki kırışıklıklar. Genç dostunun ölümünden bir yıl sonra, artık mavi gözleri dünyaya ihtiyatla bakıyor.

Franz'ın şüphelerini dağıtmak için, bir önceki yaz McCandless'ın Stampede Patikası'ndaki son yolculuğunun izini sürerken çektiğim fotoğraflardan birkaçını gösteriyorum. Destedeki ilk fotoğraflar çevredeki bitki örtüsünü, patikayı sarmış yabani otları, uzaklardaki dağları ve Sushana Nehri'ni kapsıyor. Franz sessizlik içinde fotoğrafları incelerken, ona bilgiler verdiğimde başını sallıyor. Fotoğrafları görebildiği için minnettar bir hali var.

En sonunda McCandless'ın içinde öldüğü otobüsün fotoğraflarına geldiğinde, sırtı birdenbire dikleşiyor. Fotoğrafların bir kısmında, çocuğun terk edilmiş otobüsün içindeki eşyaları görülüyor. Ne olduklarını anlar anlamaz gözleri buğulanıyor, bakmaya devam edemeyeceği için fotoğrafları bana uzatıyor ve ben özür namına bir şeyler gevelerken, kendini toparlamak için bir süreliğine uzaklaşıyor.

Franz artık McCandless'ın kamp yerinde yaşamıyor. Ani bir taşkın geçici yolu ortadan kaldırdığı için, otuz kilometre kadar ileride bulunan çorak Borrego topraklarına taşınmış. Imperial Vadisi Sağlık Komisyonu'nun aldığı kararla buldozerlerin girdiği Aman Tanrım Kaplıcaları'nın da yerinde yeller esiyor. Eyalet yetkilileri, termal havuzlarda çoğaldıkları düşünülen ölümcül mikropların insan sağlığı açısından risk oluşturması dolayısıyla kaplıcaların kapatıldığını belirtiyor.

Salton City'de bir tezgâhtar, "Öne sürdükleri neden büyük ihtimalle doğrudur. Ama insanların çoğu, kaplıcaların çok fazla hippi, avare ve benzer serseriyi çektiği için ortadan kaldırıldığını düşünüyor. Bana sorarsanız, oradan kurtulduğumuz iyi oldu," diyor.

Yaşlı adam, McCandless'dan ayrıldıktan sonra sekiz aydan daha uzun süre boyunca sırt çantasıyla ortaya çıkacak bir delikanlı görmeyi umut ederek, kurduğu kampta sabırla Alex'in yolunu gözledi. 1992'nin son haftası, Noel'den bir sonraki gün, postalarını kontrol etmek için Salton City'ye dönerken kamyonetine iki otostopçu aldı. "Çocuklardan birinin Mississippi'den olduğunu sanıyorum, diğeri ise yerliydi," diye hatırlıyor Franz. "Kaplıcaların yakınından geçerken onlara arkadaşım Alex'ten ve Alaska serüveninden bahsetmeye başlamıştım."

Yerli genç birden Franz'ın sözünü kesti: "Adı Alex McCandless mıydı?"

"Evet, doğru. Demek onu tanıyorsunuz..."

"Size bunu söylediğim için çok üzgünüm bayım ama arkadaşınız öldü. Tundralarda donarak ölmüş. Daha geçen gün *Outdoor* dergisinde okudum."

Şoka giren Franz, otostopçu çocuğu uzun uzun sorguya çekti. Detaylar tutuyor, çocuk doğru söylüyordu. Bir şeyler fena halde ters gitmiş olmalıydı. McCandless bir daha asla dönmeyecekti.

"Alex, Alaska'ya gitmek için yanımdan ayrıldığında onun için çok dua ettim. Tanrı'ya bu çocuğu koruması için yalvardım; özel biri olduğunu anlatıp durdum. Ama Alex'in ölmesine müsaade etti. Bu yüzden, 26 Aralık günü olanları öğrendiğimde, Tanrı'dan tümüyle vazgeçtim. Kiliseden ayrıldım ve ateist oldum. Alex gibi bir çocuğun başına gelen korkunç şeylere göz yumacak bir Tanrı'ya inanamazdım."

Franz anlatmaya devam etti: "Otostopçu çocukları indirdikten sonra, direksiyonu kırarak markete gittim ve bir şişe viski aldım. Ardından çöle dönüp şişeyi kafama diktim. Uzun yıllardır içki içmediğimden viski beni hasta etti. Beni öldürmesini istedim ama olmadı. Yalnızca çok ama çok hasta etti."

7
CARTHAGE

Bazı kitaplar vardı... Biri de, evini barkını terk eden bir adamı anlatan ama bunun nedenini söylemeyen Çarmıh Yolcusu'ydu. Kitabın birazını okudum arada. İçinde geçenler ilgi çekici fakat çetin konulardı.

MARK TWAİN - *HUCKLEBERRY FİNN'İN MACERALARI*

Yaratıcı insanların olgun kişisel ilişkiler kurmakta başarısız olduğu doğrudur; bazıları da aşırı münzevi bir hayat sürer. Bazı durumlarda, erken bir ayrılığın ya da ciddi bir kaybın ardından baş gösteren travmanın, yaratıcılık potansiyeline sahip insanı kişiliğinin farklı cephelerini geliştirmeye yönelttiği de doğrudur ve bu gelişme göreceli bir tecritle sonuçlanabilir. Fakat bu, münzeviliğin ya da yaratıcılığa dönük arayışların patolojik olduğu anlamına gelmez.

Kaçınma davranışı, çocuğu davranışsal düzensizlikten korumak için tasarlanmış bir tepkidir.

Bu kavramı yetişkin hayata aktaracak olursak, kaçınma davranışı içinde bulunan çocuğun öncelikli ihtiyacının hayatta bir tür anlam ve düzen bulmak olduğunu ve bunu, tamamen ya da kısmen, insan ilişkilerine dayandırmayacak bir yetişkine dönüşebileceğini de görürüz.

ANTHONY STORR - *YALNIZLIK: KİŞİNİN KENDİNE DÖNÜŞÜ*

John Deere 8020 model koca biçerdöver, akşamın loş ışığında uzayıp giden yarı biçilmiş Güney Dakota tarlalarının tam orta-

---

* *Pilgrim's Progress*; John Bunyan (1628-1688)

sında, her şeyden uzakta, sessizce bekliyor. Sanki makine onu bütün olarak yutmaya çalışıyormuş gibi, biçerdöverin kursağı sayılabilecek kısımda Wayne Westerberg'in çamurlu spor ayakkabıları görünüyor. Avını hazmetmekle meşgul, irikıyım, metal bir sürüngene baktığınızı hissediyorsunuz. Tam bu esnada makinenin içinden kopup gelen sinirli, boğuk hırıltı duyuluyor: "Şu lanet İngiliz anahtarını bana uzatacak mısınız? Yoksa hiçbir işe yaramayan ellerinizi cebinizde tutmakla çok mu meşgulsünüz?" Biçerdöver son birkaç gün içinde üçüncü kez teklediğinden, Westerberg çileden çıkmış halde, ulaşılması zor bir yerde bulunan rulman yatağını gece çökmeden değiştirmeye uğraşıyor.

Bir saat kadar sonra işini halletmiş olan Westerberg, yağ ve samana bulanmış olarak yanımıza geliyor. "Az önce çıkıştığım için kusura bakmayın. Son zamanlarda günde on sekiz saat çalışıyoruz, sanırım bu yüzden biraz huysuzlaştım. Hasat mevsiminin bitmek üzere olması yetmiyormuş gibi, işçi sayımız da çok az. Alex'in dönüp işlere el atacağını hesap etmiştik." McCandless'ın cesedinin Stampede Patikası'nda bulunmasının üzerinden elli gün geçmiş durumda.

McCandless'ın Carthage'daki ambara girerek çalışmaya hazır olduğunu söylediği buz gibi mart öğleden sonrası ise yedi ay öncesine dayanıyor. "Şurada durmuş sabah telefonlarını ediyorduk," diye hatırlıyor Westerberg. "Ve birden, kocaman sırt çantası omzunda sallanan Alex çıkageldi." McCandless Westerberg'e, 15 Nisan'a, yani ihtiyacı olan parayı biriktirene kadar kalmayı planladığını söyledi. Alaska için yeni malzemeler alması gerekiyordu. Sonbaharda hasat mevsimi başladığında Güney Dakota'ya geri döneceğine söz verdi fakat dönmeden önce Kuzey'de mümkün olduğu kadar uzun zaman geçirmek için nisan ayı bitmeden Fairbanks'te olmak niyetindeydi.

Carthage'daki bu dört hafta müddetinde, McCandless sıkı bir şekilde çalışarak ambar temizliği, böcek ilaçlaması, boya ba-

dana ve yabani otların biçilmesi gibi, başka kimsenin el atmak istemediği, insanı canından bezdiren, en pis işleri yaptı. Bir gün Westerberg, nispeten daha kolay bir işle McCandless'ı ödüllendirmek için ona biçerdöver kullanmayı öğretmek istedi. "Alex makinelerden uzak bir yaşam sürüyordu," diyor Westerberg başını sallayarak. "Bu yüzden biçerdöverin kollarıyla boğuşurken onu seyretmek bayağı komikti. Hiç de mekanik zihne sahip biri olmadığını görebiliyordunuz."

Alex sağduyulu biri sayılmazdı. Onu tanıyan insanların çoğu, kendilerine bunu sormadığım halde, Alex'in ormanda dolanırken ağaçları görmekte zorlanacak türden bir çocuk olduğunu söylüyor. "Beni yanlış anlamanızı istemem," diye söze başlıyor Westerberg. "Alex, öyle aklı beş karış havada bir çocuk değildi. Ama muhakemesinde bazı boşluklar vardı. Bir keresinde eve girdiğimde mutfaktan gelen korkunç bir koku aldım. Demek istediğim, mutfaktan cidden kötü bir koku geliyordu. İçeri dalıp mikrodalganın kapağını açtığım anda, fırının dibinin yanmış yağla kaplı olduğunu gördüm. Alex tavuk pişirmek için fırını kullanmış ama yağın bir yerlere akabileceğini düşünememişti. Elbette böyle bir durumda temizlikten kaçacak bir çocuk değildi. Alex her şeyi temiz ve düzenli tutardı. Ama işte, akan yağı fark edememişti."

O bahar, Carthage'a dönmesinin üzerinden çok zaman geçmeden Westerberg, McCandless'ı bir birleşip bir ayrıldığı uzatmalı sevgilisi Gail Borah ile tanıştırdı. Buğulu gözlere, zarif hatlara ve uzun sarı saçlara sahip minyon bir kadın olan Borah, otuz beş yaşında ve ilk evliliğinden iki çocuğu var. McCandless ile kısa sürede yakınlık kuran genç kadın, çocuğun ilk başlarda utangaç davrandığını söylüyor. "İnsanlarla birlikte olmak ona zor geliyor gibiydi. Bunu kendi başına çok zaman geçiriyor olmasına bağlamıştım."

"Hemen her gece Alex bana yemeğe gelirdi," diye devam ediyor Borah. "Gerçekten iştahlıydı. Tabağında tek bir kırıntı bile bıraktığını görmedim. Asla. Aynı zamanda iyi bir aşçıydı. Bazen beni Wayne'in evine davet eder, herkes için yemek hazırlardı. Çok fazla pirinç yemeği yaptığını anımsıyorum. Sonunda pirinçten usanacağını düşünürdünüz ama hiç usanmadı. 10 kiloluk pirinç paketiyle bir ay geçirebileceğini söylerdi."

"Birlikte olduğumuz zamanlarda Alex bana çok şey anlattı," diyor Borah. "Ciddi konular, bir anlamda ruhunu açığa çıkaran şeyler. Diğerlerine anlatamadığı şeyleri benimle paylaşabildiğini söylerdi. Ona acı veren bir şey olduğunu görebiliyordunuz. Ailesiyle arasının iyi olmadığı ortadaydı fakat kız kardeşi Carine dışında onlardan çok bahsetmezdi. Çok yakın olduklarını söylemişti. Carine'in çok güzel bir kız olduğunu söylerdi, sokakta erkeklerin dönüp dönüp bakacağı kadar güzelmiş kız kardeşi."

Westerberg ise McCandless'ın ailevi problemleriyle ilgilenmemişti. "Onu ailesinden uzaklaştıran her neyse, geçerli bir nedendir diye düşünüyordum. Artık ölü olduğuna göre, daha fazlasını da bilemeyeceğim. Alex şimdi yanımda olsaydı, onu yola getirecek bir şeyler söylerdim elbette: 'Ne düşünüyordun Tanrı aşkına? Ailenle hiç konuşmayarak, onlara pislik gibi davranarak nereye ulaşmak istiyordun?' Benim için çalışan çocuklardan birinin işe yaramaz bir ailesi bile yoktu ama oturup sızlandığını asla görmedim. Alex'in ailesiyle ilgili durum ne olursa olsun, sizi temin ederim ki daha kötüsünü görmüşümdür. Alex'i tanıdığım kadarıyla, babasıyla arasında geçen bir şeye takılıp kaldığını ve bunu asla aşamadığını düşünüyorum."

Zaman içinde Westerberg'in bu son yorumunun, Chris ile Walt McCandless arasındaki ilişkiye dair oldukça yerinde bir gözlem olduğu ortaya çıktı. İkisi de inatçı ve aşırı sinirli mizaca sahip insanlardı. Walt'ın kontrol ihtiyacı ile Chris'in aşırı bağımsız doğası çatıştığında, kutuplaşma kaçınılmazdı. Chris lise

ve üniversite yıllarında Walt'ın otoritesine şaşırtıcı ölçüde boyun eğmiş olsa da tüm bu süre boyunca öfkesini sürekli olarak kendi içine yöneltmişti. Bu uzun yıllar boyunca, kendi algılayışına göre babasının ahlaki eksiklikleri, anne babasının ikiyüzlü yaşam tarzı ve birbirlerine olan koşullu sevgilerinin zulmü üzerine düşünüp durdu. En sonunda isyan bayrağını çektiğinde, bunu kendine özgü ölçüsüzlüğüyle yapmıştı.

Ortadan kaybolmasından kısa bir süre önce Chris, kız kardeşi Carine'e dert yandığı bir konuşmada, ebeveynlerinin davranışlarının "aşırı ölçüde mantıksız, baskıcı, saygısız ve aşağılayıcı olduğunu ve artık çizgiyi aştıklarını" söyleyerek şöyle devam etti:

Beni asla ciddiye almayacaklarını bildiğimden, mezuniyetimin ardından birkaç ay için haklı olduklarını, olaylara onların açısından bakmaya başladığımı ve ilişkimizin düzeldiğini düşünmelerini sağlayacağım. Doğru zaman geldiğinde ise, onları hayatımdan kesin bir şekilde defedeceğim. Birdenbire olacak bu. Onları sonsuza dek boşayacağım ve bu iki aptalla hayatım boyunca bir daha asla konuşmayacağım. Onlarla işim son ve kesin bir şekilde bitecek.

Westerberg'in Alex ve ailesi arasında sezdiği soğukluk, McCandless'ın Carthage'daki sıcak davranışları ile kesin bir tezat içindeydi. Keyfi yerindeyken oldukça sempatik ve cana yakın olabilen Chris, birçok insanda iz bırakmıştı. Güney Dakota'ya döndüğünde yolda karşılaştığı insanlardan gelen mektuplar kendisini bekliyordu; bu mektuplardan bir kısmı da, Westerberg'in tabiriyle, "ona abayı yaktığı belli olan bir kızdandı." Westerberg bu kızın Alex'i Timbuktu tarzı bir kamptan tanıdığını düşünmüştü. Ancak McCandless ne Westerberg'e ne de Borah'a romantik bir ilişkiden bahsetmişti.

"Alex'in herhangi bir kız arkadaşı hakkında konuştuğunu hiç hatırlamıyorum," diyor Westerberg. "Ama birkaç kez, günün

birinde evlenip aile kurmak istediğini söylemişti. İlişkileri hafife almadığını anlayabiliyordunuz. Yalnızca yatağa atmak adına kızlarla takılacak bir tip değildi."

Borah da McCandless'ın barlarda çok takılmadığını anlamıştı. "Bir gece bizim çocuklarla Madison'da bir bara gittik," diye hatırlıyor Borah. "Onu dans pistine çıkarmak çok zor oldu. Ama bir kez çıkınca da yeniden yerine oturtmak imkânsızdı. O gece tam anlamıyla âlem yaptık. Alex öldükten sonra Carine, bildiği kadarıyla, benim Alex'le dans etmiş olan birkaç kızdan biri olduğumu söyledi."

Lise yıllarında McCandless karşı cinsten iki ya da üç kişiyle yakın ilişki kurmuştu. Carine bir gece Chris'in eve sarhoş halde geldiğini ve bir kızı yatak odasına çıkarmaya çalıştığını anımsıyor (merdivenlerde çok fazla gürültü yaptıkları için Billie uyanmış ve kızı evine yollamıştı). Ergenlik yıllarında faal bir cinsel hayatı olduğuna dair çok az kanıt olmasının yanında, liseden mezun olduktan sonra herhangi bir kadınla yatıp yatmadığına dair bir şey bilinmiyor (bu noktada, bir erkekle cinsel yakınlık kurup kurmadığına dair ipucu da yok). Görünen o ki, her ne kadar kadınlara yakınlık duysa da McCandless neredeyse ya da bütünüyle bakirdi. Bir keşiş kadar saf kalmıştı.

Cinsel ve ahlaki saflık, McCandless'ın üzerinde çok fazla durduğu bir konuydu. Hayata gözlerini yumduğu otobüste bulunan kitaplardan biri, dünya nimetlerinden elini eteğini çekmiş bir asilzadenin "bedenin isteklerini" reddini anlatan Tolstoy'un *Kroyçer Sonat*'ıydı. Köşesi kıvrılmış sayfalar boyunca, öyküde birkaç pasajın altı çizilmiş, sayfa kenarındaki boşluklara kendine özgü el yazısıyla şifreli notlar eklenmişti. Thoreau'nun *Walden* kitabında da, "Yüksek Prensipler" başlıklı bölümde bulunan, "İffet, insanın çiçek açmasıdır; deha, kahramanlık, kutsallık ve benzeri kavramların tümü, bu saflığın ardından oluşan farklı meyvelerdir," cümlesinin etrafı çizilmişti.

Biz Amerikalılar için seks iç gıdıklayıcı bir şeydir; hem takıntılıyızdır hem de ondan ürkeriz. Görünüm olarak sağlıklı bir insan, özellikle de sağlıklı, genç bir adam tensel ihtiyaçların baştan çıkartmalarına karşı koyduğunda, bu durumu kötü niyetle yorumlar, pis pis sırıtmaya, şüphelenmeye başlarız.

Öte yandan McCandless'ın görünüşteki cinsel masumiyeti, kültürümüzün saygı duyuyormuş gibi göründüğü bir kişilik tipinin sonucudur; en azından daha ünlü örnekleri için bu geçerlidir. Chris McCandless'ın cinselliğe yönelik kayıtsızlığı, haklarında daha az şey bildiğimiz ya da hiç tanımadığımız sayısız hacı, kâşif, tutunamayan, maceracı bir kenara, saplantılı bir tutku doğrultusunda kendilerini yabani hayata ve doğaya adamış birçok ünlü ismi akla getirmektedir (bu isimlerin arasında öne çıkanlar, hayatı boyunca bakir kalmış Thoreau ve doğabilimci John Muir'dir). Yaban hayatın baştan çıkardığı diğer insanlar gibi, McCandless'ın da cinsel arzular yerine bir dizi farklı ilhtirasa yöneldiği anlaşılıyor. McCandless'ın duyduğu hasretler, bir anlamda, insan temasıyla doyurulamayacak ölçüde güçlüydü. Kadınların sunduklarıyla ayartılabilirdi belki. Fakat bu arzular doğa ve kozmosun kendisiyle olan fırtınalı ilişkisi yanında sönük kalmıştı. Ve böylece kuzeye, Alaska'ya sürüklenmişti.

McCandless, Westerberg ve Borah'a Güney Dakota'ya kuzeydeki yolculuğu biter bitmez, en geç sonbaharda döneceğine söz verdi. Bundan sonrasına ise bakacaktı.

"Alaska'nın onun son büyük macerası olacağı izlenimini almıştım," diyor Westerberg. "Sonrasında, bir süre için yerleşik hayata geçmeyi düşünüyordu sanki. Yolculukları hakkında bir kitap yazacağından bahsetmişti. Carthage'i gerçekten de sevdi. Aldığı eğitim hesaba katıldığında, Chris gibi bir çocuğun hayatının geri kalanında lanet bir tahıl ambarında çalışacağı düşünülemezdi. Ama o geri dönüp bize yardım etmek niyetindeydi. Bu esnada da bir sonraki hamlesinin ne olacağını düşünecekti."

Fakat o bahar McCandless'ın kararsızlıktan eser taşımayan gözleri Alaska'ya kilitlenmişti. Her fırsatta yapacağı yolculuktan

bahsediyordu. Kasabadaki deneyimli avcılardan avlanmak, deri yüzmek ve et kurutmak gibi konular üzerine bilgi aldı. İhtiyacı olan son malzemeler için Borah'la birlikte Mitchell'deki Kmart*'a gittiler.

Nisan ortalarında, yoğun bir iş programına ve az sayıda işçiye sahip olan Westerberg, McCandless'dan yolculuğunu erteleyerek bir ya da iki hafta daha kalmasını istedi. McCandless bu teklifi değerlendirmedi bile. "Alex bir konuda karar verdiğinde, bunu değiştirmenin hiçbir yolu yoktu," diyor Westerberg. "Hatta ona Fairbanks'e uçak bileti almayı bile önerdim. Bunun için yalnızca on gün daha çalışması gerekecek ve planladığı gibi gene nisan sonlarında Fairbanks'te olacaktı. Ama tek dediği şu oldu: 'Hayır, kuzeye otostop çekerek gitmek istiyorum. Uçakla gitmek hile yapmak olur. Bütün yolculuğu berbat eder.'"

McCandless'ın kuzeye doğru yola çıkışının iki gece öncesinde, Wayne'in annesi Mary Westerberg, Chris'i akşam yemeği için evine davet etti. "Annem genellikle yanımda çalışanlardan pek hoşlanmaz," diyor Westerberg. "Alex'e de çok hevesli olduğunu söyleyemem. Ama sürekli onunla tanışması gerektiği söyleyerek başının etini yedikten sonra, en sonunda onu akşam yemeğine davet etmeyi kabul etti. Birbirlerini daha görür görmez çok iyi anlaşacakları belli oldu. Bir an olsun susmaksızın beş saat boyunca konuştular."

"Onda insanı büyüleyen bir şey vardı," diye açıklıyor, o gece McCandless'ın yemek yediği ceviz ağacından yapılmış masasında oturan Bayan Westerberg. "Alex yirmi dört yaşından çok daha olgun bir çocuktu. Ne söylersem söyleyeyim, ne demek istediğimi anlamak, neden şu ya da bu şekilde düşündüğümü öğrenmek istiyordu. Öğrenme açlığı içindeydi. Çoğumuzun aksine, kendi inançları doğrultusunda yaşamak isteyen bir insandı."

"Saatlerce kitaplar hakkında konuştuk ki Carthage'da kitaplardan hoşlanan çok fazla insan bulamazsınız. Hiç durmadan

* Amerika'da bulunan ucuz hipermarket zincir mağazalarından biri

Mark Twain'den bahsedip durdu. Ah, gerçekten de keyifli bir yemekti, gece hiç bitmesin istedim. Sonbaharda onu yeniden görmeyi iple çekiyordum. Onu aklımdan çıkaramıyorum. Yüzü hâlâ gözlerimin önünde. Tam şu anda sizin oturduğunuz sandalyede oturuyordu. Alex'le yalnızca birkaç saat geçirdiğimi düşünecek olursanız, onun ölümüyle bu denli sarsılmam bana inanılmaz geliyor."

McCandless, Carthage'daki son gecesinde, Westerberg'in ekibiyle birlikte Kabare'de sıkı bir parti yaptı. Gece boyunca su gibi Jack Daniel's içildi. Herkesi şaşırtan bir şekilde, McCandless çalabildiğinden daha önce hiç bahsetmediği piyanonun başına geçerek arka arkaya ucuz meyhane havaları, kesik tempolu caz parçaları ve Tony Bennett besteleri çaldı. Dahası, esir aldığı seyirci kitlesine olmayan yeteneğini sergileyen bir sarhoş da değildi. "Alex gerçekten de piyano çalabiliyordu," diyor Gail Borah. "Demek istediğim, *çok iyiydi*. Hepimizin aklını başından aldı."

15 Nisan sabahı, McCandless'ın yola çıkışını görmek için herkes ambarda toplanmıştı. Çantası ağırdı. Botuna gizlenmiş, aşağı yukarı bin doları bulan parası vardı. Günlüğüyle fotoğraf albümünü saklaması için Westerberg'e verdi ve çölde işlediği kemeri ona hediye etti. "Alex, Kabare'nin barında oturup saatlerce bu kemeri okurdu," diyor Westerberg. "Sanki bizim için hiyeroglif tercümesi yapıyormuş gibi. Kemere oyduğu her resmin ardında çok uzun bir öykü vardı."

Borah, McCandless ona sarıldığında çocuğun ağladığını fark etti. "Bu beni korkutmuştu. Kuzey'de çok uzun süre kalmayı planlamıyordu. Aldığı ciddi risklerin ve bir daha asla geri dönememe ihtimalinin farkında olmasaydı ağlayacağını sanmıyorum. İşte o an, bir daha Alex'i hiç göremeyebileceğimize dair kötü bir his doğdu içime."

Ön tarafta rölantide çalışan büyük bir traktör bekliyordu. Kuzey Dakota, Enderlin'e ayçiçek tohumları götürecek olan Rod Wolf (Westerberg'in işçilerinden biri), McCandless'ı Interstate 94'e kadar bırakmayı kabul etmişti.

"Onu bıraktığımda omzundan sarkan kocaman bıçağı gördüm," diyor Wolf. "Bu aleti fark eden hiç kimsenin onu arabasına almayacağını düşünmüştüm. Ama bir şey söylemedim. Yalnızca elini sıktım, ona bol şans diledim ve bize yazmasını söyledim."

McCandless yazdı. Bir hafta sonra Westerberg, üzerinde Montana damgası olan bir kart aldı:

18 Nisan. Bu sabah bir yük treniyle Whitefish'e vardım. Çok iyi vakit geçiriyorum. Bugün sınırı geçip kuzeye, Alaska'ya yöneleceğim. Herkese selamlar.

Kendinize iyi bakın, Alex.

Westerberg, mayısın ilk günlerinde bir başka kart aldı. Ön yüzünde bir kutup ayısının olduğu 27 Nisan 1992 tarihli bu kart ise Alaska'dan atılmıştı.

Fairbanks'ten selamlar! Bu benden alacağın son haber, Wayne.

Buraya iki gün önce ulaştım. Yukon bölgesinde otostop çekmek çok zor oldu. Ama nihayet buradayım işte. Bana gelen tüm mektupları gönderenine ilet lütfen. Tekrar Güney'e dönene değin uzun zaman geçebilir. Eğer bu macera ölümle sonuçlanır ve benden bir daha ses çıkmazsa, harika bir adam olduğunu bilmeni istiyorum.

Artık yabana doğru yürüyorum.

ALEX

Aynı gün McCandless, Jan Burres ve Bob'a da benzer bir kart attı.

Hey çocuklar!

Bu benden son haber alışınız. Bundan sonrasında yabanda olacağım. Kendinize iyi bakın, sizi tanımak harikaydı.

ALEXANDER.

8
ALASKA

Aslında kayda değer gerçekleri kavrayabilmek adına hastalıklı aşırılıklara yönelmek, yaratıcı dehalara özgü bir illet olabilir. Ancak bu, ruhani yaralarını anlam yüklü sanata ya da düşünceye dönüştüremeyenler için kalıcı bir yaşam biçimi olamaz.

THEODORE ROSZAK - "MUCİZENİN PEŞİNDE"

Amerika'da "Çift Yürekli Büyük Nehir'" geleneği vardır: deva bulmak, dönüşüm yaşamak, istirahat etmek ya da her ne için olursa olsun yaralarınızı vahşi doğaya taşırsınız. Hemingway'in öyküsünde olduğu gibi, yaralarınız çok derin değilse, bu işe yarar. Fakat burası Michigan değil (ya da bu açıdan bakılacak olursa, Faulkner'ın Mississippi'deki Büyük Ormanları). Burası Alaska.

EDWARD HOAGLAND - "CHALKYİTSİK'İN KARANLIĞINA DOĞRU"

McCandless'ın Alaska'da öldüğü anlaşıldığında ve ölümünün karmaşık detayları medyada yer bulduğunda, birçok insan çocuğun akli dengesinin bozuk olduğuna kanaat getirdi. McCandless hakkında *Outside*'da yayınlanan makale, dergiye çok sayıda mektup yollanmasına yol açtı. Bunların arasında, McCandless'ı (ve bazılarına göre değer taşımayan, anlamsız bir ölümü yüceltiğim için makalenin yazarı olarak beni de) aşağılayan mektupların sayısı hiç de az değildi. Olumsuz düşünceler içeren mektup-

* *(İng.) The Big, Two-Hearted River.* Ernest Hemingway'in ünlü kısa öyküsü.

ların büyük kısmı Alaskalılardan geldi. Stampede Patikası'nın girişindeki küçük bir kasaba olan Healy sakinlerinden biri, "Benim kitabımda Alex kaçığın teki," diye yazmıştı. "Yazar, küçük bir servetten vazgeçen, sevgi dolu ailesini yüzüstü bırakan, arabasını terk edip saatiyle haritasını atarak son parasını da yakan ve Healy'nin batısındaki 'yabani topraklara' adım atan bir adamı anlatıyor."

Azarlayıcı üslupla yazılmış bir başka mektup ise, "Kişisel olarak Chris McCandless'ın yaşam tarzı ya da vahşi hayat doktrinine dair olumlu tek bir nokta göremiyorum," diyordu. "Yabani topraklara bilinçli olarak hazırlıksız bir şekilde girmek ve ölümün kıyısından dönüp hayatta kalmayı başarmak sizi üstün değil, yalnızca şanslı bir insan yapar."

Outside'da yayınlanan makalenin bir okuyucusu da şunu merak ediyordu: "Alaska topraklarında birkaç ay geçirmeyi düşünen bir kişi neden bir numaralı izci kuralını unutur: Hazırlıklı ol! Neden bir çocuk, ailesine böylesine kalıcı ve yıkıcı bir acı kaynağı olur?"

Kuzey Kutbu'ndan yazan bir adam, "Eğer Chris 'Alexander Süperberduş' McCandless'ın sersemin teki olduğunu düşünmüyorsa, Krakauer de sersemin teki demektir," diye fikrini belirtiyordu. "McCandless bence çoktan yoldan çıkmış, dibe vurduğu yer Alaska olmuş sadece."

En acımasız eleştiri ise, Kutup Çizgisi'nin kuzeyinde, Kobuk Nehri üzerindeki küçük bir Inupiat köyü olan Ambler'den yollanmış uzun mektubun yazarından geldi. Mektubun sahibi, Washington D.C.'den Kuzey'e gitmiş bir yazar ve öğretmen olan Nick Jans'tı. Saatin gecenin biri olduğunu ve çoktan bir şişe Seagram's'ı devirdiğini söyleyerek uyarıda bulunan Jans şöyle devam ediyordu:

Son 15 yıl içinde buralarda McCandless tipinde birkaç kişiyle karşılaştım. Hikâye hep aynı: kendilerini olduklarından daha üstün sanan idealist ve enerjik genç adamlar, yabani hayatın zorluklarını hafife alarak başlarını ciddi belaya sokuyorlar. McCandless'ın türünün tek örneği olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz; bu eyalette her zaman böyle takılan genç adamlar olduğuna sizi temin edebilirim. Hatta bu tiplerden o kadar çok var ki, neredeyse klişeleştiler. McCandless'ın tek farkı, ölmüş olması ve şapşallık öyküsünün medyaya sıçraması... (Jack London "Ateş Yakmak" öyküsünde bunu olduğu gibi ortaya koymuştu. Sonuçta McCandless, tavsiye ve uyarılara kulak asmayacak kadar kibirli olduğundan London'ın bu topraklarda donarak ölen kahramanının komik bir yirminci yüzyıl taklidinden başka bir şey değil)...

Ölümüne yol açan şey, bir USGS pusulası ve izci rehberiyle kolaylıkla bertaraf edebileceği cehaletidir. Bu yüzden, her ne kadar ebeveynleri için üzülüyor olsam da, ona yönelik en ufak bir sempati beslemiyorum. Bu türden dikbaşlı bir cehalet, yabani topraklara karşı saygısızlık anlamına geldiği gibi, çelişkili bir şekilde, Exxon Valdes faciasıyla sonuçlanan küstahlığın bir benzerini de gözler önüne seriyor. Yeterince hazırlıklı olmayan ve kendilerine aşırı güvenen adamların faciaya davetiye çıkardığı olaylara bir örnek daha. Çünkü tabiata karşı gerekli düzeyde tevazuya sahip değiller. Tek fark olayların büyüklüğü.*

McCandless'ın yapmacık çileciliği ve sahte entelektüel duruşu hatasının düzeyini düşürmek yerine yükseltmiş gibi görünüyor... Kartpostalları, notları ve günlükleri... bütün bunlar ortalamanın üzerinde, aşırı duygusal bir liselinin elinden çıkmış gibi - yoksa kaçırdığım bir nokta mı var?

Geçerli Alaska bilgeliği, McCandless'ın tüm sorunlarına çözüm bulma beklentisiyle yabani doğaya giren ve tek bulduğu şey sivrisinekler arasında yapayalnız bir ölüm olan toy, hayalperest bir çocuktan başka bir şey olmadığına kanaat getirmişti. Yıllar içinde birçok marjinal karakter Alaska topraklarına yönelmiş ve

---

* *United States Geological Survey*: Amerikan Yerbilimsel Araştırma Kurumu

bir daha kendilerinden haber alınamamıştır. Ve bu insanların çok azı Alaska halkının hafızasında sağlam bir yer edinebilmiştir.

Bunlardan biri, 1970'lerin ilk yıllarında Tanana köyünden geçen ve hayatının geri kalanını "doğayla muhabbet içinde" geçirmek istediğini bildiren muhalif bir idealistti. Bir arazi biyoloğu, adamın eşyalarını (iki tüfek, kamp malzemeleri ve de gerçeklik, güzellik ve muğlak bir ekolojik teoriye dair tutarsız notların alındığı bir günlük) kış ortasında Tofty yakınlarındaki boş bir kulübede buldu. Kulübenin içi karla dolmuştu. Genç adamın izine asla rastlanamadı.

Birkaç yıl sonra, bir Vietnam gazisi "insanlardan kaçmak" için Chalkyitsik'in doğusunda, Kara Nehir üzerinde bir kulübe inşa etti. Şubat ortalarında yiyeceği tükenen ve açlıktan ölen adamın, nehrin yalnızca beş kilometre aşağısında tıka basa etle dolu bir başka kulübe olmasına rağmen kendini kurtarmak için hiçbir girişimde bulunmadığı anlaşıldı. Bu ölüm hakkında yazan Edward Hoagland, Alaska'nın "inzivaya çekilmek ya da huzur bulmak için dünyanın en doğru yeri olmadığı" yorumunda bulunmuştu.

Bu noktada, 1981 yılında Prince William Boğazı'nın kıyısında rastladığım dikbaşlı dâhiden de bahsetmem gerekiyor. Onunla karşılaştığımda, Cordova'nın dışındaki ormanlık alanda kamp kurmuş, bir balıkçı teknesinde miço olarak iş bulmak amacıyla umutsuzluk içinde bekliyor; Balık ve Av Hayvanları Departmanı'nın somon avı mevsiminin açıldığını bildirmesine değin zaman öldürüyordum. Kasabaya yürüdüğüm yağmurlu bir öğleden sonrasında kırk yaşlarında, hırpani görünümlü, tedirgin tavırları olan adamla yollarımız kesişti. Çehresini çalı gibi sarmış simsiyah bir sakalı ve yüzünden uzaklaştırmak için kirli, lastik bir bantla tutturduğu, omuzlarına dökülen uzun saçları vardı. Sırtına aldığı neredeyse iki metrelik kütük yüzünden kamburu çıkmış şekilde yürüyordu.

Bana yaklaşırken verdiğim selamın karşılığında bir şeyler geveledi. Laflamak için çiseleyen yağmurun altında bir süre durduk. İstemediği kadar ağaç bulabileceği bu ormanda, ıslanıp epey ağırlaştığı belli olan kütüğü neden taşıdığını sormadım. Birbirimize söylediğimiz birkaç sıradan sözün ardından kendi yollarımıza gittik.

Ayaküstü yaptığımız kısa konuşmadan, yerli halkın Hippi Koyu Valisi dediği ünlü eksantrik kişilikle karşılaştığımı anlamıştım. Hippi Koyu yıllardır uzun saçlı gezginleri kendine çeken ve Vali'nin de birkaç yıldır yaşadığı, kasabanın kuzeyindeki gelgit sularının oluşturduğu koydu. Koy sakinlerinin büyük çoğunluğu, tıpkı benim gibi, balıkçı teknelerinde yüksek maaşlı bir iş bulmak, bunu beceremezlerse konserve somon fabrikalarında çalışmak için Cordova'ya gelen yaz gezginleriydi. Ancak Vali farklıydı.

Gerçek adı Gene Rosellini'ydi. Gene, Seattle'da yaşayan varlıklı restoran işletmecisi Victor Rosellini'nin üvey çocuklarının en büyüğü ve 1957 ile 1965 yılları arasında Washington Eyaleti'nin valiliğini yapmış oldukça popüler bir adam olan Albert Rosellini'nin kuzeniydi. Gene Rosellini, gençlik yıllarında başarılı bir atlet ve parlak bir öğrenci olarak öne çıkmış, saplantılı bir şekilde kendini okumaya vermiş, yogayla uğraşmış, dövüş sanatlarında ustalaşmıştı. Lise ve üniversitede 4.0 gibi kusursuz bir ortalamaya sahipti. Önce Washington, ardından da Seattle Üniversitesi'nde antropoloji, tarih, felsefe, dilbilim dersleri alarak toplamda yüzlerce saatlik kredi toplamasına rağmen mezuniyet derecesi almayı umursamamıştı. Bunun için neden görememişti. Gene'e göre bilgi sahibi olmak yalnızca kendi içinde anlam ifade ediyordu ve harici bir şekilde tasdik edilmeye ihtiyacı yoktu.

Çok zaman geçmeden akademik dünyadan ayrıldı, Seattle'ı terk etti ve Britanya Kolombiyası'yla Alaska şeridi boyunca ku-

:eye doğru sürüklendi. 1977'de Cordova'ya yerleşti. Burada, kent sınırındaki ormanın içinde, hayatını iddialı bir antropolojik deneye adamaya karar verdi.

Cordova'ya gelişinden on yıl sonra, *Anchorage Daily News* muhabiri Debra McKinney'e, "modern teknolojiden bağımsız bir şekilde yaşamanın mümkün olup olmadığını öğrenmek istediğini" açıklayacaktı. Rosellini'nin anlamak istediği, insanların, mamutlarla kılıç dişli kaplanlar henüz yeryüzündeyken hayatta kalmayı başaran atalarımız gibi yaşayıp yaşayamayacağıydı. Aksi takdirde barut, çelik ve medeniyetin diğer unsurları olmaksızın hayatımızı sürdüremeyecek kadar köklerimizden uzaklaşmış olabilirdik. Rosellini, inatçı dehasını karakterize eden detaylara yönelik saplantılı bir ilgiyle, tüm hayatını yerlilerden esinlenerek kendi elleriyle ürettiği aletlerle sürdürmeyi tercih etti.

"İnsanların gittikçe gerileyerek aşağılık yaratıklara dönüştüğüne inanmıştı," diye açıklıyor McKinney. "Amacı türünün doğal haline geri dönebilmekti. Sürekli olarak farklı dönemleri deneyimliyordu: Demir Çağı, Bronz Çağı gibi. Son dönemde yaşam tarzı neolitik çağdan unsurlar taşıyordu."

Rosellini bitki kökleri, yumuşakçalar ve deniz yosunu ile beslendi; mızrak ve kapanlar yardımıyla avlandı; kendi elinden çıkma bez kıyafetler giydi ve zorlu kış şartlarına dayandı. Yaşadığı güçlüklerden keyif alıyor gibiydi. Hippi Koyu'nun yukarısındaki evi, testere ya da balta gibi aletlerden yararlanmadan inşa ettiği, penceresiz, harap bir kulübeydi. "Keskin bir taşla kütüğe şekil vermek için günlerce didiniyordu," diyor McKinney.

Kendisi için koyduğu kuralların dışına çıkmadan yaşamak yeterince güç değilmiş gibi, yiyecek aramadığı bütün boş zamanlarında zorlu bir egzersiz programı sürdürüyor; günlerini jimnastik, ağırlık kaldırma ve genellikle sırtına aldığı kaya parçalarıyla koşarak dolduruyordu. Bu dönemde günde ortalama yirmi sekiz kilometre koştuğunu yazmıştı.

Rosellini'nin "deneyi" on yılı aşan bir süre boyunca devam etti. Fakat en sonunda, bütün bu dönemi şekillendiren sorunun cevaplandığını hissetti. Bir arkadaşına yazdığı mektupta şöyle diyordu:

Yetişkin hayatıma, Taş Devri insanı haline gelmenin mümkün olabileceğine dair bir hipotezle başladım. 30 yıldan daha uzun bir süre boyunca kendimi bunun için hazırladım. Bu zaman diliminin son 10 yılında, Taş Devri'nin fiziksel, zihinsel ve duygusal gerçekliğini tam anlamıyla deneyimlediğimi söyleyebilirim. Ama Budist bir ifadeyle, en sonunda saf gerçeklikle yüz yüze kaldığım bir an yaşadım. Öğrendiğim şey, bildiğimiz haliyle insanoğlunun yabanda yaşamasının hiçbir şekilde imkân dahilinde olmadığı oldu.

Rosellini, hipotezinin başarısızlıkla sonuçlanmasını soğukkanlı bir tavırla karşılamış gibi görünüyordu. Kırk dokuz yaşında büyük bir coşkuyla hedeflerini "yeniden düzenlediğini" ve artık sırt çantasıyla dünyayı dolaşmak istediğini ilan etti. Haftanın yedi, yılın 365 günü hiç durmaksızın yürüyerek, günde 28 ila 43 kilometre arasında mesafe kat etmeyi amaçlıyordu.

Ancak bu yolculuk asla başlayamadı. 1991 yılı Kasım ayında Rosellini, kalbine saplanmış bir bıçakla kulübesinde yüzüstü uzanmış halde bulundu. Otopsi memuru ölümcül yaranın Rosellini'nin kendisi tarafından açıldığını saptamıştı. İntihar notu yoktu. Rosellini neden hayatına kendi elleriyle son verdiğine dair tek bir ipucu bile bırakmamıştı. Bunun nedenini hiçbir zaman bilemeyeceğiz.

Rosellini'nin ölümü ve sıradışı yaşam öyküsü *Anchorage Daily News* gazetesinin ön sayfasında yer buldu. Oysa John Mallon Waterman'ın çileli hayatı çok daha az ilgiye mazhar olabilmişti. 1952 yılında doğan Waterman, çocukluk yıllarını McCandless'ın

da büyümüş olduğu Washington banliyölerinde geçirdi. Müzisyenlik ve serbest yazarlık yapan babası Guy Waterman, ona mütevazı bir şöhret kazandıran diğer şeylerin yanında, başkanlar, eski başkanlar ve önde gelen Washington politikacıları için konuşmalar kaleme alıyordu. Baba Waterman, aynı zamanda, üç oğluna da erken yaşlarda tırmanış öğretmiş usta bir dağcıydı. Ortanca çocuk olan John ilk kaya tırmanışını gerçekleştirdiğinde henüz on üç yaşındaydı.

John bir doğa âşığıydı. Bulduğu her fırsatta kendini dağlara, kayalıklara vuruyor, kalan zamanlarda da saplantılı bir şekilde antrenman yapmayı sürdürüyordu. Günde dört yüz mekiğin yanında, okula olan dört kilometrelik mesafeyi tempolu bir şekilde yürüyordu. Öğleden sonra eve döndüğünde kapıya dokunur dokunmaz yeniden yürümeye koyuluyor ve okulla ev arasındaki yolu ikinci kez kat ediyordu.

John, on altı yaşına bastığı 1969 yılında, McKinley Dağı'na (ya da birçok Alaskalı gibi John'un da tabiriyle, zirvenin Athapaska dilindeki adı olan Denali'ye) tırmanarak kıtanın zirve noktasına çıkmayı başaran en genç üçüncü insan oldu. Sonraki birkaç yıl içinde Alaska, Kanada ve Avrupa'da çok daha etkileyici tırmanışlar gerçekleştirdi. Fairbanks'te bulunan Alaska Üniversitesi'ne girdiği 1973 yılında John Waterman, Kuzey Amerika'nın en çok umut vaat eden dağcılarından biri olarak tanınıyordu.

Waterman ancak bir altmışlık boyuyla minyon bir çocuk olsa da bir jimnastikçinin yorulmak bilmeyen enerjik fiziğine sahipti. Yakınları Waterman'ı, inanılmaz mizah yeteneği ve insanın aklına sincapları getiren neredeyse manik-depresif kişiliğiyle sosyal ilişkilerde beceriksiz bir çocuk-adam olarak hatırlıyor.

Hem tırmanışlardan hem de üniversiteden arkadaşı James Brady, "John'la ilk kez karşılaştığımda, üzerinde uzun siyah bir pelerin ve camlarının arkasında birer yıldız olan Elton John tar-

zı mavi gözlükleriyle kampüste hoplayıp zıplıyordu. Yanında her yanı bantlarla tutturulmuş ucuz bir gitar taşır, her kim dinlemeye razı olursa maceraları hakkındaki uzun, detone şarkılarını zevkle çalmaya başlardı. Fairbanks her zaman tuhaf tiplere ev sahipliği yapmıştır fakat John, Fairbanks standartlarına göre bile kaçığın tekiydi. Evet, John çok uçuktu ve çoğu kişi onu nasıl idare edeceğini bilemezdi," diye anlatıyor.

Waterman'ın dengesizliğine dair makul nedenler bulmak o kadar da zor değil. Ebeveynleri Guy ve Emily Waterman, John henüz küçük bir çocukken boşanmıştı. Bir aile dostunun verdiği bilgiye göre, "Guy boşanmanın ardından oğullarını terk etti. Çocuklarıyla artık hiçbir ilişkisi kalmamıştı. Bu durum John'u çok kötü etkiledi. Çok zaman geçmeden, John ve ağabeyi Bill babalarını ziyarete gittiler, ancak Guy çocukları görmeyi reddetti. Bu olaydan kısa bir süre sonra John ve Bill, amcalarıyla yaşamak için Fairbanks'e geçti. Burada John babasının tırmanış için Alaska'ya geleceğini duyarak çok heyecanlandı. Ama Guy geldiğinde çocuklarını görme zahmetine girmedi bile; yalnızca tırmanışını tamamladı ve eyaleti terk etti. Bu, John'un kalbini daha da kırdı."

Aynı yıllarda, John'un çok yakın olduğu ağabeyi Bill, bir yük trenine atlamaya çalışırken bacağını kaybetti. 1973 yılında, ardında uzun bir yolculuğun planlarına dair üstü kapalı cümleler içeren esrarengiz bir mektup bırakarak kayıplara karışan Bill Waterman'dan bir daha haber alınamadı. Diğer taraftan, dağcılığa başladığı günden itibaren John'un dostlarından ve tırmanış arkadaşlarından sekizi de kazalarda ya da intihar ederek öldü. Bu talihsizlikler zincirinin Waterman'ın genç ruhunda onulmaz yaralar açtığını öne sürmek abartı olmayacaktır.

Mart 1978'de en etkileyici tırmanışına girişen John Waterman, önceki yıllarda seçkin dağcılardan oluşmuş üç ayrı ekibi mağlup ederek bekâretini koruyan Hunter Dağı'nın güneydoğu

zirvesine tek başına çıkmayı başardı. *Climb* dergisine bu tırmanış hakkında bir yazı yazan Glenn Randall, Waterman'ın yoldaşlarını "rüzgâr, kar ve ölüm" olarak nitelendirdiğini belirtmişti.

Krema gibi dağılan saçaklar bir buçuk kilometre derinliğindeki yarıkların üzerinde yükseliyordu. Dimdik buz duvarlar, yarı-çözülmüş ve ardından yeniden donmuş buz küpleri kadar kolay ufalanıyordu. Buz duvarlarının ardından gelen çıkıntılar öylesine dar ve sarptı ki, en kolayı otururak inmekti. Bazı zamanlarda duyduğu acı ve yalnızlığın baskısı altında tamamen boşalıp ağlayacak kadar eziliyordu.

Yorucu ve aşırı tehlikeli seksen bir günlük tırmanışının ardından Waterman, Alaska Sıradağları'nda Denali'nin güneyine düşen noktadaki 4.400 metre rakımlı zirveye ulaşmayı başardı. Ancak nispeten daha kolay sayılabilecek iniş için de dokuz hafta gerekecekti. Toplamda Waterman dağda 145 gün tek başına kaldı. Meteliksiz bir şekilde yeniden medeniyete döndüğünde, onu dağlık alandan çıkaran pilot Cliff Hudson'dan yirmi dolar borç alarak, bulaşıkçılık dışında iş bulamayacağı Fairbanks'e geldi.

Waterman, Fairbanks dağcılarının oluşturduğu küçük topluluk tarafından bir kahraman gibi karşılanmıştı. İzlemek isteyen herkese açık olarak gerçekleştirdiği Hunter Dağı tırmanışının slayt gösterisini Brady "unutulmaz" olarak nitelendiriyor: "İnanılmaz bir performanstı. Bütünüyle samimiydi. Tüm duygu ve düşüncelerini, başarısızlık ve ölüm korkusunu açığa vuran resimler vardı. Sanki onunla birlikte oradaymışsınız gibi hissediyordunuz." Ancak destansı başarısını izleyen aylar içinde, Waterman bu deneyimin ruhundaki şeytanları sakinleştirmekten ziyade daha da kışkırttığını anlayacaktı.

Waterman'ın zihni çözülmeye başlamıştı. "John kendi üzerine çok fazla giden bir insandı; sürekli kendini analiz ederdi," diye hatırlıyor Brady. "Her zaman yanında defterler, not kâğıtları

taşır, gün boyunca yaptığı her şeyi detaylı bir şekilde not alırdı. Bir keresinde onunla Fairbanks merkezinde karşılaştığımızı anımsıyorum. Konuşmamızın ardından ben uzaklaşırken, o da not defterini çıkarmış, beni gördüğü zamanı ve aslında ayaküstü laflamaktan fazlası olmayan konuşmamızın içeriğini kaydediyordu. Karşılaşmamız üzerine yazdığı üç-dört sayfanın arkasından o gün boyunca aldığı notlar geliyordu. Eminim bir yerlerde bu notlardan bir yığın vardır. Tüm bu kayıtların John dışında kimseye bir şey ifade edeceğini sanmıyorum."

Kısa süre sonra Waterman, öğrenciler için serbest seks ve halüsinojenik uyuşturucuların yasallaşmasını destekleyen bir kampanyayla yerel okul yönetim kurulu seçimlerine katıldı. Kendi dışında kimse için sürpriz sayılamayacak bir şekilde seçimi kaybetse de, Waterman zaman geçirmeden yeni bir siyasi seçim maratonuna girdi. Bu defa hedefi ABD başkanlığıydı. Kampanyasını, öncelikli hedefi dünya üzerinde kimsenin açlıktan ölmemesi için gerekli çalışmaları yapmak olan Açları Doyurun Partisi adı altında başlatmıştı.

Seçim kampanyasını duyurmak için, Denali'nin en dik yamacı olan güney yüzüne, kış mevsiminde ve asgari düzeyde yiyecekle yapacağı bir tırmanış planladı. Bu tırmanışla amacı, standart Amerikan beslenme düzeninin ne denli müsrif ve ahlakdışı olduğunun altını çizmekti. Tırmanışa hazırlık programı çerçevesinde buzla doldurulmuş küvetlerde uzun saatler geçirdi.

Waterman 1979 Aralık ayında Kahiltna Buzul Dağı'na uçtu fakat yalnızca on dört gün sonra tırmanışı iptal ettiğini açıkladı. Söylentiye göre, pilotuna, "Beni eve götür, ölmek istemiyorum," demişti. Buna rağmen, iki ay sonra tırmanış için yeniden hazırlıklara girişti. Ama bu defa da Denali'nin güneyinde bulunan ve Alaska Sıradağları üzerindeki tırmanışların büyük kısmının başlangıç noktası olan Talkeetna Köyü'nde kaldığı kulübe alev aldı ve Waterman'ın tüm malzemeleriyle birlikte ciltlerle

ifade edilebilecek hacimdeki kişisel notları, şiirleri ve hayatının eseri olarak tanımladığı günlüklerinin tamamı yanıp kül oldu.

Waterman bu kaybın ardından kontrolünü bütünüyle yitirdi. Yangının bir gün sonrasında kendi rızasıyla Anchorage Psikiyatri Kliniği'ne yatırıldı fakat iki hafta sonra hayatı boyunca içeride tutulmasına yönelik bir komplonun döndüğünü öne sürerek klinikten ayrıldı. 1981 kışında, Denali'ye yeni ve yalnız bir tırmanış planladı.

Zirveye kış mevsiminde ve tek başına tırmanmaya çalışmak yeterince zorlu bir iş değilmiş gibi, Waterman eli yükselterek tırmanışını deniz seviyesinden başlatma kararı aldı. Bunun anlamı, tırmanışa geçmeden önce Cook Körfezi kıyısından dağın eteklerine ulaşmak için zorlu ve dolambaçlı 250 kilometrelik mesafeyi yürümekti. Şubat ayında gelgit hattından yürüyüşünü başlatan Waterman'ın şevki Ruth Buzul Dağı'nın aşağı kesimlerinde kırıldı; zirveye halen 50 kilometrelik bir mesafe olduğundan bu girişimini de yarıda keserek Talkeetna'ya geri döndü. Fakat mart ayında yeniden toparlanarak tırmanışına kaldığı yerden devam etti. Talkeetna'dan ayrılmadan önce, arkadaşı olarak gördüğü pilotu Cliff Hudson'a, "Seni bir daha göremeyeceğim," dedi.

Alaska Sıradağları'nda alışılmadık bir mart soğuğu hüküm sürüyordu. Ayın sonlarına doğru Ruth Buzulu'nun üst kesimlerinde Mugs Stump'ın yolu Waterman'la kesişti. 1992'de Denali'de hayatını kaybeden ve dünyaca ünlü bir dağcı olan Stump, yakınlardaki bir başka zirve olan Mooses Tooth'a yaptığı zorlu tırmanışı henüz tamamlamıştı. Waterman'la tesadüfen karşılaşmasının ardından, Stump Seattle'a gelerek beni ziyaret ettiğinde, "John sanki orada değilmiş gibiydi. Çok tuhaf davranıyor, saçmasapan şeyler söylüyordu. Sözde Denali'ye büyük kış tırmanışını yapıyordu ama yanında neredeyse hiç malzeme yoktu. Üzerinde tek parçalı ucuz bir kar kıyafeti vardı, uyku tulumu bile al-

mamıştı. Yemek namına yanma aldığı tek şey bir parça un, biraz şeker ve büyük bir Crisco konservesiydi," dedi.

Kırılma Noktası isimli kitabında Glenn Randall şunları yazıyor:

> *Waterman birkaç hafta boyunca sıradağların kalbi denebilecek bir noktada, Ruth Buzulu'nun eteklerindeki bir kulübe olan Sheldon Dağ Evi'nin çevresinde oyalandı. Aynı esnada bölgede tırmanış yapan bir arkadaşı, Kate Bull, Waterman'ın sinirlerinin bozulmuş olduğunu ve her zamankinden çok daha az temkinli davrandığını gördü. Bull, Waterman'ın Cliff Hudson'dan ödünç aldığı telsizi kullanarak pilotu arayıp daha fazla malzeme getirmesini bildirdi. Ardından telsizi Waterman'a geri verdi.*
>
> *Waterman, "Artık buna ihtiyacım yok," dedi. Yardım istemek için kullanabileceği tek alet o radyoydu.*

Waterman'ın yerinin son kez saptandığı nokta, 1 Nisan gününde Ruth Buzul Dağı'nın Kuzeybatı Çatalı oldu. Geride bıraktığı izler Denali'nin doğu ucunu, dev buzul yarıklarının oluşturduğu labirenti gösteriyordu. Gün gibi açık olan bu tehlikeyi bertaraf etmek için herhangi bir girişimde bulunmadığı anlaşılıyordu. Waterman'ı bir daha gören olmadı; ince bir buz tabakasına basarak derin yarıklardan birinin dibinde hayatını kaybettiği düşünüldü. Ortadan kayboluşunun ardından Ulusal Park Servisi bir hafta boyunca Waterman'ın izlemesi gereken rotayı havadan araştırsa da hiçbir ize rastlanamadı. Bir süre sonra dağcılar Sheldon Dağ Evi'nde Waterman'ın eşyaları içindeki bir kutunun üzerine bırakılmış şu notu buldular: "13.03.1981 – Son öpücüğüm 13:42."

Waterman ile McCandless arasındaki paralellikler kaçınılmaz olarak akla gelecektir. Öte yandan, McCandless ile 1970'lerdeki petrol patlaması döneminde Fairbanks'e gelerek Trans-

Alaska Boru Hattı inşaatında kazançlı bir iş bulan Teksaslı Carl McCunn arasında da mukayeseler yapılabilir. 1981 yılında mart ayının ilk günlerinde, Waterman, Alaska Sıradağları'nda son yolculuğuna çıkmışken, McCunn, Brooks Sıradağları'nın güney sınırında, Fort Yukon'un 120 kilometre kuzeydoğusunda bulunan Coleen Nehri yakınlarındaki ücra göle bırakılmak üzere bir pilotla anlaşmıştı.

Otuz beş yaşında amatör bir fotoğrafçı olan McCunn, arkadaşlarına bu yolculuğun asıl amacının vahşi hayatı fotoğraflamak olduğunu söyledi. Beş yüz makara filmin yanı sıra bir 22'lik, bir 30-30'luk tüfek, bir tabanca ve 600 kilo çeken erzak ve malzemeyle yabana girdi. Niyeti ağustos ayına dek burada kalmaktı. Ancak nedendir bilinmez, McCunn kendisini bölgeye bırakan pilotla yaz sonunda gelip onu alması için sözleşmeyi ihmal etti ve bu hatası hayatına mal oldu.

İnsanı şaşkınlığa sürükleyen bu ihmalkârlık, Brooks Sıradağları'na gitmek için işten ayrılmadan önce boru hattında birlikte çalıştıkları dokuz ay müddetinde McCunn'ı yakından tanıyan genç Fairbanks'li Mark Stoppel için sürpriz değildi.

"Carl dost canlısı, oldukça popüler, basit yaşayan bir adamdı," diye hatırlıyor Stoppel. "Zeki gibiydi. Ama hayalperest, gerçeklikten kopuk bir tarafı da vardı. Göze çarpan biriydi. Sıkı eğlenirdi. İstediğinde aşırı sorumlu bir insana dönüşebilirdi ama her şeyi boşlamaya meyilli bir mizacı da yok değildi hani; bazen aklına geldiği gibi davranır, kendince cesaret gösterilerine girerdi. Hayır, gerçekten de Carl'ın oralara kadar gidip, onu alması için pilotla sözleşmemesi beni hiç şaşırtmıyor. Ama kolay kolay şaşıran biri olmadığımı da söylemeliyim. Boğularak, cinayete kurban giderek ya da tuhaf kazalarla hayatlarını kaybeden arkadaşlarım oldu. Alaska'da bu türden şeylere alışıyorsunuz."

Ağustos ayının sonlarında, Brooks Sıradağları'nda günler kısalıp hava gittikçe keskin bir soğuğa doğru dönerken, McCunn

onu almak için gelen gidenin olmadığını anladığında endişelenmeye başladı. Ölümünden sonra büyük bir kısmı *Fairbanks Daily News-Miner*'da Kris Capps'in beş bölümlük haberinin içinde yayınlanan günlüğüne şunları yazmıştı: "Sanırım buradan ayrılmak konusunda daha ciddi planlar yapmalıydım. Gene de bir şekilde işin içinden çıkacağım."

Haftalar ilerledikçe McCunn kışın sertleşen yüzünü daha çok hissetmeye başladı. Yanına aldığı yiyecek stoku erimeye yüz tutarken, kalan bir düzine haricinde bütün kurşunlarını göle sıktığı için derin bir pişmanlık duyuyordu. "İki ay önce boş yere sıkıp durduğum bütün o kurşunları düşünüp duruyorum..." diye yazdı günlüğüne. "Yanımda beş kutu fişek vardı; bir gün onlara bakarken, yanıma gereksiz yere bu kadar çok aldığım için kendimi şapşal gibi hissettim. Sanki silah taciriydim. Amma zekice. Açlıktan ölmemek için bu fişeklere ihtiyacım olacağı kimin aklına gelirdi ki?"

Soğuk bir eylül sabahında, kurtuluş çok yakın göründü. Kuzguni sessizlik bir uçağın uzaklardan gelen sesiyle tırmalandığında, McCunn kalan bir avuç mermisiyle ördek avlamaya çalışıyordu. Uçak kısa bir süre sonra tepesinde belirmişti. McCunn'ın kampını gören pilot, daha yakından bakmak için alçalarak kampın etrafında iki tur attı. Bu esnada McCunn eline aldığı parlak turuncu renkteki uyku tulumunu çılgınlar gibi sallamaya başladı. Uçak kızaklı değil tekerlekli olduğundan, kampın bulunduğu noktaya inmesi olanaksızdı. Fakat McCunn pilotun onu gördüğünden emindi ve bulunduğu yere bir deniz uçağı gönderileceğinden şüphesi yoktu. Hatta bundan o kadar emindi ki günlüğüne, "Uçağın ilk geçişinin ardından el sallamayı bırakarak hemen toparlanmaya ve kampı dağıtmaya başladım," diye yazdı.

Ama ne o gün, ne ertesi gün, ne de başka zaman gelen bir uçak olmadı. McCunn avlanma ruhsatının arkasına baktığında, bunun nedenini anladı. Ruhsatın arkasındaki küçük alana,

acil durumlarda uçaklarla yerden iletişim kurmakta kullanılan el işaretlerinin illüstrasyonları basılmıştı. McCunn günlüğüne, "Uçağın ikinci geçişinde, omzum yukarıda ve yumruğumu sıkmış bir şekilde, sağ elimi kaldırdığını anımsıyorum," diye yazdı. "Bu bir coşku ifadesi gibiydi; tıpkı tuttuğunuz takım gol attığında yaptığınız türden bir hareket." Ne yazık ki McCunn'ın fark etmekte acı şekilde geç kaldığı gerçek, bu türden durumlarda tek kol kaldırmanın uluslararası dilde "her şey yolunda – yardıma ihtiyaç yok" anlamına geldiğiydi. Acil yardım sinyali ise iki kol birden kaldırılarak veriliyordu.

McCunn günlüğünde, "Muhtemelen biraz uzaklaştıktan sonra geri dönmelerinin nedeni buydu ve ikinci geçişlerinde sinyal bile vermedim, hatta belki de uçak ikinci kez yaklaşırken ben çoktan sırtımı dönmüştüm," diyerek akıl yürüttü. "Herhalde kaçığın teki olduğumu düşündüler."

Eylül sonunda tundra üzerindeki kar örtüsü yükselmiş, göl donmuştu. Yanında getirdiği erzaklar bitme noktasına gelirken, McCunn kuşburnu toplamaya ve tavşan yakalamak için tuzak kurmaya başladı. O günlerde, göle girip donarak ölen bir geyiğin leşinden et çıkarmayı başardı. Fakat ekim geldiğinde, vücut yağının çoğunu tüketmiş ve uzun, soğuk gecelerde kendini sıcak tutmakta zorlanmaya başlamıştı. Günlüğüne, "Kentten birileri dönmediğim için ters giden bir şeyler olduğunu fark etmiştir herhalde," diye yazdı. Ama görünürlerde uçak yoktu.

"Ortaya birdenbire kendisini kurtaracak birinin çıkacağını düşünmek tam da Carl'a göre," diyor Stoppel. "Kamyon şoförlüğü yaptığından çok fazla boş zamanı oluyordu, o da aracının içinde uzanıp hayallere dalardı. Zaten Brooks Sıradağları fikri de aklına böyle düşmüştü. Çok ciddiye aldığı bir serüvendi bu. Yılın büyük kısmını bu yolculuk hakkında düşünerek, planlar yaparak, neyin nasıl olacağını tasarlayarak geçirmişti. Molalarımızda yanına alması gereken malzemeler konusunda benimle

konuşurdu. Ama bütün bu dikkatli planlarının yanında, çok çılgın fanteziler de kuruyordu. Mesela, Carl yabana tek başına girmek istemiyordu. En büyük hayali, bu işi güzel bir kadınla birlikte yapmaktı. Bizimle çalışan en azından birkaç kadına karşı ilgisi vardı ve Sue, Barbara ya da yanında o esnada hangi kadın varsa, yolculuğunda ona katılsın diye ciddi bir zaman ve enerji sarf ediyordu. Tamamen hayallerle yaşıyordu. Böyle bir şeye imkân yoktu çünkü. Demek istediğim, çalıştığımız boru hattında (Pompa İstasyonu 7) herhalde kırk adama bir kadın düşer. Fakat Carl hayalperest herifin tekiydi ve Brooks Sıradağları'na uçacağı güne dek, kızlardan birinin fikrini değiştirip onunla birlikte geleceğine inanmayı sürdürdü. Carl, birilerinin sonunda başının belada olduğunu anlayarak onu kurtarmaya geleceğine dair gerçekdışı beklentilere kapılacak türden biriydi. Muhtemelen açlıktan ölmek üzereyken bile, diyelim Sue'nun bir uçak dolusu yiyecekle onu bulacağını ve aşk yaşayacaklarını hayal etmiştir. Ama onun bu fantezi dünyası, kimsenin anlayamayacağı bir noktadaydı. Neticede Carl'ın açlığı gittikçe arttı. Kimselerin kendisini kurtarmaya gelmeyeceğini anladığında, artık bu konuda yapılacak fazla bir şey de kalmamıştı."

McCunn'un yiyecek stoku neredeyse dibe vurduğunda günlüğüne, "Endişelenmenin ötesine geçmiş durumdayım. Dürüst olmak gerekirse, biraz korkmaya başladım," diye yazdı. Termometre artık eksi yirmi dereceyi gösteriyordu. El ve ayak parmaklarında derin acılar veren iltihap ve kabartılar oluşmaya başladı.

Kasım ayında, yiyeceği son kırıntısına dek tükendiğinde McCunn iyice zayıf düşmüştü; sürekli başı dönüyor, sıska vücudu şiddetli titreme nöbetleri geçiriyordu. Günlüğüne şöyle yazdı: "Ayaklarım gibi, ellerim ve burnum da kötülemeye başladı. Burnumun ucu kabarıp iltihap topladı. Bunun çok yavaş ve acı verici bir ölüm olacağından şüphem yok." McCunn kampı terk ederek Fort Yukon'a doğru yürümeyi düşündü ancak bunun için yeterince güçlü olmadığına karar verdi. Herhangi bir yere ulaşa-

madan yere kapaklanacağını ve oracıkta donarak öleceğini biliyordu.

"Carl'ın kampını kurduğu yer çok ücra bir köşeydi. Alaska'nın tam anlamıyla el değmemiş noktalarından biri," diyor Stoppel. "Kışın bu bölgenin nasıl soğuduğunu anlatmanın imkânı yok. Onun durumundaki biri yürüyerek kendini kurtarmanın ya da kışın bitmesini beklemenin bir yolunu bulabilirdi belki ama bunun için gerçekten de hazırlıklı olmak gerekirdi. Duruma hâkim olmanız gerekir demek istiyorum. Bir kaplan, bir katil, lanet bir hayvan olabilmelisiniz. Carl bu türden bir adam değildi. O, eğlence düşkünüydü."

Yüz sayfasını doldurmuş olduğu mavi satırlı günlüğüne, kasım ayının sonlarında, "Korkarım daha fazla dayanamayacağım," diye yazmıştı. "Ulu tanrım, zayıflığımı ve günahlarımı affet. Lütfen aileme göz kulak ol." Bu son notun ardından çadırına yaslandı, 30-30'luğunun namlusunu kafasına dayadı ve tetiği çekti. İki ay sonra, 2 Şubat 1982'de, Alaska Eyalet Devriyesi kampa gelip çadıra girdiğinde bir deri bir kemik kalmış cesedin taş gibi donduğunu görecekti.

Rosellini, Waterman, McCunn ve McCandless arasında benzerlikler olduğu muhakkak. Rosellini ve Waterman gibi, McCandless da arayış içindeydi ve doğanın sertliğine yönelik akla pek yatkın olmayan bir çekim hissediyordu. Waterman ve McCunn gibi, sağduyu hususunda boşluklara sahipti. Ancak Waterman'ın aksine, McCandless zihinsel bir rahatsızlık taşımıyordu. Ve McCunn'ın aksine, yabani topraklara girerken açlıktan ölme noktasına geldiğinde birilerinin pastırmayla çıkagelip onu kurtaracağını ummamıştı.

McCandless, bir kalemde vahşi doğa kurbanı sınıfına sokulamaz. Her ne kadar yaban hayat açısından ihtiyatsız, eğitimsiz ve aptallık ölçüsünde tedbirsiz olsa bile, yetersiz değildi. Aksi takdirde Alaska'da 113 gün tutunamazdı. Dahası ne kaçık,

ne sosyopat, ne de toplumdışıydı. Kesin olarak *ne* olduğunu söylemek hiç kolay olmasa da, McCandless başka bir şeydi. Bir seyyahtı, belki de.

Chris McCandless trajedisini anlamanın bir yolu, ondan önce yaşamış ve aynı egzotik kumaştan gelme kişilerin hayatlarını incelemek olabilir. Bunu yapmak içinse, bakışlarımızı Alaska'nın ötelerine, güney Utah kanyonlarına çevirmemiz gerekir. Burada, 1934 yılında, nevi şahsına münhasır yirmi yaşında bir çocuk çöle girdi ve bir daha geri dönmedi. Adı Everett Ruess'ti.

9
DAVİS KANYONU

Bir daha ne zaman medeniyete döneceğime gelecek olursak, bunun yakınlarda olacağını hiç sanmıyorum. Doğadan sıkılmış değilim; aksine tabiatın güzelliğinden ve sürdüğüm başıboş hayattan her geçen gün daha da keyif alıyorum. Bir ata semer vurmayı tramvaya binmeye, yıldızlarla bezenmiş açık bir gökyüzünü tepemde bir çatı olmasına, bilinmeze giden belirsiz, zorlu bir patikayı asfalt kaplı yollara, yabanda hayatın verdiği derin huzuru kentlerin tedirginliğine tercih ederim. Ait olduğumu hissettiğim ve kendimi etrafımdaki dünyayla bütün olarak algıladığım bir yerde yaşam sürdüğüm için beni suçlayabilir misin? Bana refakat edecek zeki varlıklardan yoksun olduğum doğru. Ama benim için gerçekten anlamlı olan şeyleri paylaşabildiğim o kadar az insan tanıdım ki, kendi içime çekilmem gerektiğini öğrendim. Bu güzellikle sarmalanmış olmak bana yetiyor...

Senin dar tanımlamanla bile, yaşamak zorunda olduğun hayatın monotonluğuna, yavanlığına hiçbir şekilde dayanamayacağımı biliyorum. Asla durulmayacağım. Şimdiden hayatın derinliklerine dair fazlasıyla şey gördüm ve bundan bir adım geri atmaktansa, her şeyi yapabilirim.

EVERETT RUESS'İN KARDEŞİ WALDO'YA YAZDIĞI,
KENDİSİNDEN ALINAN SON MEKTUP
11 KASIM 1934

Everett Ruess'in peşinde olduğu şey güzellikti ve bu kavramı oldukça romantik bir açıdan değerlendiriyordu. Kendini böylesine tutkulu bir şekilde adamasında neredeyse büyüleyici bir taraf olmasaydı, belki de güzelliğe tapınmasındaki bu aşırılığa gülüp geçerdik. Bir salon gösterişçiliği olarak estetik, maskaralıktan başka bir şey değildir ve bazen de edebe aykırı bir noktaya gelir. Fakat bir yaşam tarzı olarak saygınlığı hak eder. Everett Ruess'e güleceksek, John Muir'e de gülmemiz gerekir çünkü yaşları dışında aralarında çok fark olduğu söylenemez.

WALLACE STEGNER - MORMON ÜLKESİ

Davis Deresi yılın büyük bölümünde yalnızca incecik bir akıntıdır; bazen öyle sayılamaz bile. Yüksek bir kayalığın üzerine kurulu Ellimil Noktası denilen burcun dibinden çıkan dere, mütevazı miktardaki suyunu Glen Kanyon Barajı'nın yukarısında 300 kilometrelik alana sahip dev bir rezervuar olan Powell Gölü'ne dökmeden önce, Güney Utah'ın pembe kumtaşı topraklarında yalnızca altı buçuk kilometre boyunca ilerler. Davis Kanyonu neresinden bakarsanız bakın küçük fakat aynı zamanda çok güzel bir boşaltım havzasıdır; havzanın etrafındaki sert koşulların hüküm sürdüğü çorak araziden geçen gezginler yüzyıllardır yarığı andıran dar geçidin dibindeki vahaya bel bağlamıştır. Geçidin dimdik duvarlarını dokuz yüz yıllık ürkütücü petroglifler ve piktograflar süsler. Kayalara kazınmış bu eşsiz sanat yapıtlarının yaratıcısı olan ve çok uzun zaman önce dünyadan el ayak çekmiş Kayenta Anasazi kabilesinin döküntü taştan evleri, vadinin korunaklı kuytularında yer alır. Anasazi'den kalma antik çömlek parçaları, geçtiğimiz yüzyılın sonunda kanyonda hayvan sürülerini otlatan çobanların bıraktığı paslı teneke kutularla birlikte kumun içine karışmıştır.

Davis Kanyonu'nun büyük kısmı kaygan kayalık içindeki derin bir yarık olarak görünür, bazı yerlerde bir duvardan diğerine tükürebileceğiniz kadar darlaşır, yukarı doğru yükselen kumtaşından duvarlar kanyona geçişi engeller. Fakat en alçak bitim noktasında vadinin içine doğru gizli bir geçit açılmaktadır. Davis Deresi'nin Powell Gölü'ne aktığı hattın üst kısmında, doğal yollardan oluşmuş bir rampa kanyonun batı sınırında zikzak çizer. Derenin dibinden çok da yüksek olmayan bir noktada rampa sona ererken, neredeyse yüzyıl önce hayvancılıkla uğraşan Mormonlar tarafından yumuşak kumtaşının içine oyulmuş ilkel bir merdiven ortaya çıkar.

Davis Kanyonu'nun etrafını saran topraklar, aşınmış kayalarla kızıl kumlukların oluşturduğu uçsuz bucaksız, kuru bir arazidir. Bitki örtüsü zayıf, güneş ışınlarından kaçılabilecek göl-

gelik bir yer bulmak neredeyse imkânsızdır. Ama kanyonun içine indiğinizde, bir başka dünyaya adım atmış gibi hissedersiniz. Çiçek açmış hintinciri ağaçlarının ötesinde kavak ağaçları salınır, boy atmış otlar rüzgârla birlikte dalgalanır. Otuz metrelik taş kemerin dibinde, sego zambaklarının açtığı, ömrü bir gün olan çiçekleri görebilir; kanyondaki çalıkuşlarının hurma ağaçlarının tepesinden gelen hüzünlü seslerini duyabilirsiniz. Derenin yukarılarında, sarp bir kayalıktan çıkıp yosun kaplı bataklıklarla kayalıklardan fırlamış baldırıkara otlarına su taşıyan bir pınar vardır.

Altmış yıl önce, bu büyüleyici kaçış noktasında, Mormon basamaklarının vadinin zeminiyle buluştuğu kesimin bir buçuk kilometre kadar aşağısında, yirmi yaşındaki Everett Ruess; takma ismini önce kanyon duvarında bir dizi Anasazi piktografının altına, sonra da Anasazilerin tahıl depolamak için inşa ettiği duvar bölmesinin girişine kazıdı. Ruess'in duvarlara "NEMO 1934" kaydını düşerken; Chris McCandless'ı Sushana'daki otobüse "Alexander Süperberduş, Mayıs 1992" imzasını atmaya iten dürtüyle hareket ettiğine şüphe yok. Hatta zamanında Anasazilerin kanyon duvarlarını kendi deşifre edilemez sembolleriyle donatması da çok farklı sayılamayacak bir dürtünün eseri olabilir. Her halükarda Ruess, kumtaşına adını kazımasının kısa süre sonrasında, Davis Kanyonu'ndan ayrılarak sırra kadem bastı. Bunu kendi planlamış gibi görünüyordu. Ruess'i bulmak için yapılan geniş ölçekli araştırma hiçbir sonuç vermedi. Sanki çöl tarafından yutulmuştu. Aradan geçen altmış yılın ardından, bugün de Ruess'e ne olduğuna dair neredeyse hiçbir şey bilmiyoruz.

Everett 1914 yılında Oakland-Kaliforniya'da, Christopher ve Stella Ruess'in iki oğlundan biri olarak doğdu. Harvard İlahiyat Okulu'ndan mezun olan Christopher, şair, filozof ve Üniteryen papazıydı fakat hayatını Kaliforniya Ceza Dairesi'nden aldığı bürok-

ratlık maaşıyla kazanıyordu. Stella ise bohem zevkleri olan, sanata düşkün, bildiğini okuyan bir kadındı. Tutkuları hem kendine hem de ailesine yönelikti. Stella'nın hazırladığı edebiyat bülteni *Ruess Quartette*'in kapağı aile düsturlarının armasını taşıyordu: "Zamanı yücelt." Birbirine bağlı bir aile olan Ruess'ler göçebe bir hayat sürerek, Oakland'dan Fresno'ya, Los Angeles'dan Boston'a, Brooklyn'den New Jersey ve İndiana'ya taşındılar. En sonunda, Everett 14 yaşındayken, Güney Kaliforniya'ya yerleştiler.

Everett Los Angeles'da, Otis Sanat Okulu ve Hollywood Lisesi'nde okudu. On altı yaşındayken tek başına ilk uzun yolculuğuna çıkıp 1930 yazını Yosemite ve Big Sur'da geçirdi. Bu yolculuğun sonunda kendini Carmel'de bulmuştu. Carmel'e varışından iki gün sonra, yüzsüzlüğü ele alıp Edward Weston'un kapısını çaldı. Bu aşırı heyecanlı genç adamdan çok etkilenen usta fotoğrafçı, sonraki iki ay boyunca Ruess'in resim ve tahta kalıp baskısına yönelik tam oturmamış ancak umut vaat eden çabalarını destekledi ve çocukları Neil ve Cole ile birlikte stüdyosunda zaman geçirmesine izin verdi.

Yaz sonunda, Everett yalnızca lise diplomasını alacak kadar bir süre için evine döndü ve Ocak 1931'de mezun oldu. Aradan henüz bir ay geçmeden yeniden yollara düşerek Utah, Arizona ve New Mexico'nun kanyon bölgelerini dolaştı. 1930'lu yıllarda bu topraklar, bugün ancak Alaska'nın sahip olduğu kadar nüfus yoğunluğuna sahipti ve gizemlerini korumaktaydı. UCLA'da mutsuz, kısa bir mola (babasının hiç dinmeyecek öfkesine rağmen tek sömestrin ardından okulu bıraktı), ebeyenlerine yaptığı iki uzun ziyaret ve San Francisco'da geçirdiği bir kışın haricinde (bu dönemde Dorothea Lange, Ansel Adams ve ressam Maynard Dixon ile zaman geçirmişti), Ruess meteorvari yaşamının geri kalanını hareket halinde, sırtında bir çanta ve çok az parayla, toprağın üzerinde uyuyarak ve bazen de coşku içinde ve günlerce aç kalarak, yollarda geçirdi.

Wallace Stegner'in sözcükleriyle Ruess, "Toy bir romantik, genç bir estet ve çorak topraklarda atalarımızın ruhunu yaşatan bir gezgindi":

On sekiz yaşında, rüyasında kendini ormanların içinde güçlükle ilerlerken, sarp kayalıkların ucuna tutunurken, dünyanın romantik, çorak yerlerini gezerken görüyordu. Onunki gibi bir çocukluğa sahip olan hiç kimse bu rüyaları unutamazdı. Fakat Everett Ruess'i farklı kılan, yola çıkarak hayalini kurduğu bu şeyleri gerçekleştirmesi ve bunu, uygarlığın elini çoktan attığı, cilalanmış bir harikalar diyarında iki haftalık bir seyahat olarak değil, yabani dünyanın tam kalbinde, aylar ve yıllarca yapmış olmasıdır...

Ruess bilinçli bir şekilde vücuduna eziyet etti, dayanıklılığını sınadı, yorucu deneyimler için kapasitesini test etti. Kızılderililerle yaşlıların girmemesi için sert şekilde uyardığı patikalara gözü kapalı girdi. Onu çoğu kez yolun ortasında havada asılı bırakan sarp yamaçlara tırmandı... Su kıyılarında, kanyonlarda ya da Navajo Dağı'nın yüksek eteklerinde kurduğu kamplarda, ailesine ve arkadaşlarına, medeniyetin yarattığı basmakalıp kişilikleri lanetlediği ve yabani ergenliğini barbarca haykıran uzun, zengin, coşkulu mektuplar yazdı.

Ruess, uğradığı ücra yerleşimlerin pullarını taşıyan çok sayıda mektup gönderdi: Kayenta, Chinle, Lukachukai; Zion Kanyonu, Büyük Kanyon, Verde Platosu; Escalante, Gökkuşağı Köprüsü, Chelly Kanyonu. Bu mektupları okuduğunuzda (W. L. Rusho tarafından titiz bir araştırma neticesinde bir araya getirilen mektuplar *Everett Ruess: Güzellik Tutkunu Serseri** adlı biyografide yer almaktadır), Ruess'in doğayla bağlantı kurmaya yönelik şiddetli arzusundan ve gezip gördüğü topraklara duyduğu neredeyse kışkırtıcı tutkudan etkilenmemeniz elde değil. Arkada-

* Orijinali *A Vagabond For Beauty*

şı Cornel Tengel'e hislerini açtığı bir mektupta şunları yazıyor: "Sana en son yazdığımdan bu yana, yabanda hayat içinde müthiş birkaç deneyim edindim. İnsanı ezen, çok kuvvetli deneyimlerdi bunlar. Ama ben bunu her zaman hissetmişimdir. Hayatımı sürdürmek için ihtiyaç duyduğum şey bu."

Everett Ruess'in yazışmaları, Ruess ve McCandless arasındaki düşündürücü benzerlikleri de açığa vurur. Aşağıda okuyacağınız üç paragraf, Ruess'in üç ayrı mektubundan alınmıştır:

Hayatım boyunca yabanda yalnız bir gezgin olacağımı her geçen gün daha da çok düşünüyorum. Tanrım, patikalar beni nasıl da çekiyor. Bunun üzerimdeki karşı konulamaz cazibesini idrak etmeniz mümkün değil. Her şey bir kenara, yalnız başına yolda olmak en iyisi... Hiçbir zaman durmayacağım. Ve dünyadan göçme vakti geldiğinde, bunun için en vahşi, en yalnız, en ıssız yeri bulacağım.

Bu diyarların güzelliği artık benim bir parçam haline geliyor. Kendimi hayattan iyice kopmuş ve bir şekilde daha yumuşak başlı hissediyorum... Burada birkaç iyi arkadaşım olsa da aralarında neden burada bulunduğumu ya da ne yaptığımı gerçekten anlayan yok. Ama dar sınırlara sahip bir anlayıştan daha fazlasını taşıyan birileriyle de karşılaşmış değilim. Yalnız başıma çok ilerlemiş durumdayım. Çoğu insanın yaşadığı şekliyle hayat beni hiçbir zaman tatmin etmedi. Her zaman için çok daha yoğun ve zengin bir hayat yaşamak istedim.

Bu seneki yolculuklarımda çok daha fazla riske girdim ve hiçbir zaman yaşamadığım denli vahşi maceralar yaşadım. Nasıl da büyülü bir ülkeydi gördüğüm; uzayıp giden heybetli, çorak topraklar, gözlerden ırak ve yüksek platolar, parlak kırmızı kum çöllerinin üzerinde yükselen mavi dağlar, dip noktası ancak bir buçuk metre genişliğinde olan yüzlerce metre derinliğe sahip kanyonlar, isimsiz kanyonlar üzerinde yakalandığım ani sağanaklar ve sarp kayalık sakinlerinin bin yıl önce terk edilmiş evleri.

Aradan geçen yarım yüzyılın ardından, Wayne Westerberg'e yazdığı bir kartta McCandless'ın sesi, insanı ürkütecek ölçüde Ruess'i çağrıştırıyor: "Hayatımı bir süre daha bu şekilde sürdürmeye karar verdim. Sahip olduğum özgürlük ve bu hayatın basit güzelliği kolay kolay bırakılacak şeyler değil." Ruess'in sesinin yankıları, McCandless'ın Ronald Franz'a yazdığı son mektupta da duyulabilir.

Daha fazla değilse bile, Ruess de en azından McCandless kadar romantik bir gençti. Bunun yanı sıra, kişisel güvenlik konusunda McCandless kadar umursamazdı. 1934 yılında bir Anasazi kayalığında sürdürdüğü kazıda kısa bir süre için Ruess'e aşçı olarak iş veren arkeolog Clayborn Lockett, Rusho'ya, "Everett'in tehlikeli uçurum kenarlarındaki pervasız hareketlerini gördüğünde ağzının açık kaldığını" belirtiyor.

Aslına bakılacak olursa, Ruess de mektuplarından birinde şöyle yazmıştı: "Su ararken ya da kayalıklara oyulmuş mağaralara bakarken, yüzlerce kez hayatımı parçalanmak üzere olan bir kumtaşına ya da neredeyse dimdik bir kayaya bağlamışımdır. İki kere, azgın boğalar tarafından az kalsın öldürülüyordum. Ama şu ana dek hep yara almadan kurtulmasını bildim ve yeni maceralara atıldım." Son mektubunda Ruess lakayt bir üslupla kardeşine itirafta bulunuyor:

> *Çıngıraklı yılanlar ve dağılan kayalıklardan paçamı birkaç kere kurtardım. Son kaza Chocolatero (eşeğinin adı) yaban arılarını kışkırttığında yaşandı. Birkaç kez daha sokulsaydım sanırım işim bitmişti. Gözlerimi açıp ellerimi yeniden kullanmam üç-dört günümü aldı.*

Gene McCandless gibi, Ruess de fiziksel sıkıntı ve rahatsızlıklardan sakınmıyordu; hatta bazen bu koşulları özellikle kendisi yaratıyordu. Arkadaşı Bill Jacobs'a yazdığı bir mektupta, "Altı gün boyunca zehirli sarmaşıkların acısını çektim; ölümden beterdi," diyor ve şöyle devam ediyor:

İki gün boyu hayatta olup olmadığımı anlayabilecek durumda bile değildim. Ateşler içinde kıvranıp duruyordum, üzerimde karınca ve sinek sürüleri dolanıyordu, bu esnada zehir yüzüme, kollarıma ve sırtıma dek ilerlemişti. Ağzıma tek lokma atmadım; bir filozof misali acı çekmekten başka yapacak hiçbir şey yoktu...

Böyle şeyler hep başıma geliyor ama gene de yabandan ayrılmaya niyetim yok.

Ve McCandless gibi, Ruess de son serüveni öncesinde kendisine yeni bir isim (ya da bir dizi yeni isim) buldu. 1 Mart 1931 tarihli mektubunda, ailesine adının artık Lan Rameau olduğunu bildiriyor ve "bu yeni ismi saygıyla kabul etmelerini" istiyordu. "Nasıl söylüyorsunuz Fransızcada? *Nomme de broushe* mi?" İki ay sonraki mektubunda, "Adımı gene değiştirdim, artık adım Evert Rulan. Beni daha önceden tanıyanlar ismimi korkutucu buluyor ve Fransızlığımın bir işareti olduğunu düşünüyorlardı," derken, aynı yılın ağustos ayında gelen bir diğer mektupta, bu defa hiçbir açıklama getirmeksizin kendisine yeniden Everett Ruess diyerek sonraki üç yıl boyunca bu adı kullanmaya devam etti; ta ki Davis Kanyonu'na yapacağı son yolculuğa dek. Burada bilinmeyen bir nedenden dolayı, Navajo'nun yumuşak kumtaşlarına iki kez (Latincede "hiç kimse" anlamına gelen) Nemo adını kazıdı ve ardından ortalıktan kayboldu. Yirmi yaşındaydı.

Ruess'ten gelen son mektuplar, 11 Kasım 1934 tarihinde, Davis Kanyonu'nun 120 kilometre kuzeyinde bulunan Escalante'deki Mormon yerleşiminden postalanmıştı. Ebeveynlerine ve kardeşine yazdığı bu mektuplarda, "bir ya da iki ay" için iletişimlerinin kesileceğini haber veriyordu. Mektupların postalanmasının sekiz gün sonrasında, Ruess vadinin bir buçuk kilometre uzağında iki çobana rastlayarak kamplarında iki gece geçirdi. Bu adamlar delikanlıyı canlı gören son insanlar oldu.

Annesiyle babası, Escalante'den ayrılışından üç ay kadar sonra, Everett'in çoktan terk ettiği, Arizona'daki Marble Kanyonu'nun postane müdüründen bir paket açılmamış mektup aldı. Endişeye kapılan Christopher ve Stella Ruess, Escalante'deki yetkililerle irtibata geçerek 1935 Mart ayının ilk günlerinde bir araştırma ekibi oluşturulmasını sağladılar. Araştırmaya Ruess'in en son görüldüğü kamptan başlayan ekip, çevre bölgeyi aramaya koyulduktan kısa süre sonra Davis Kanyonu'nun dibinde, Ruess'in iki eşeğini ağaç dalları ve çalılarla çevrili bir alanda hallerinden memnun bir şekilde otlarken buldu.

Eşekler kanyonun üst kesiminde, Mormon basamaklarının vadinin zeminiyle kesiştiği noktanın yukarısındaydı; keşif ekibi biraz aşağıda ise Ruess'in kurduğu aşikâr olan kamp yerini buldu. Ardından, doğal yollardan oluşmuş bir kemerin altındaki Anasazi ambarının girişine kazınmış "NEMO 1934" yazısıyla karşılaştılar. Yakınlardaki bir kayanın üzerineyse dört Anasazi kabı yerleştirilmişti. Üç ay sonrasında keşif ekibi vadinin biraz aşağılarında bir başka Nemo yazısı gördü (1963'te Glen Kanyon Barajı'nın tamamlanmasıyla Powell Gölü'nün yükselmeye başlayan suları, her iki Nemo yazısını da silmiştir). Fakat eşekleri dışında, Ruess'e ait olan eşyalar (kamp teçhizatı, günlükler ya da resimler) hiçbir zaman bulunamadı.

Genel kanı, Ruess'in kanyon duvarlarının birinden düşerek hayatını kaybettiği yönünde. Bölge topoğrafyasının tekinsiz şartları (araziyi kalbura çeviren sarp kayalıkların büyük kısmı Navajo kumtaşından oluşmuş, kolayca ufalanan kumtaşı katmanları dimdik uçurumlar meydana getirecek şekilde erozyona uğramıştır) ve Ruess'in tehlikeli tırmanışlara meyilli yapıda olduğu düşünülecek olursa, bu hiç de mantıksız bir senaryo sayılmaz. Gene de yapılan araştırmalarda, uçurumların yakını veya uzağında bir cesede rastlanmadığını da belirtmemiz gerekiyor.

Öte yandan Ruess ağır yükünü yanına alarak vadiden ayrıldıysa, eşeklerini terk etmesi nasıl açıklanabilir? İnsanı düşünmeye iten bu gerçek, bazı araştırmacıların Ruess'in bölgede aktif olduğu bilinen bir grup haydut tarafından öldürüldüğünü öne sürmelerine neden olmuştur. Bu haydutlar eşyalarını çalarak Ruess'in cesedini gömmüş ya da Colorado Nehri'ne atmış olabilirdi. Bu teori de gayet akla yatkın olmasına rağmen, kesin kanıt yoktur.

Oğlunun ortadan kaybolmasından kısa süre sonra Christopher Ruess, Everett'in kendine Nemo adını uygun görmesinin Jules Verne'in *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* kitabından kaynaklandığını söyledi; Everett bu kitabı defalarca okumuştu. Kitabın kahramanı Kaptan Nemo da medeniyetten kaçarak "dünyayla olan bütün bağlarını" kesmiştir. Everett'in biyografisini yazan W. L. Rusho, Christopher Ruess'in bu değerlendirmesine katılarak, "Everett'in organize toplumdan uzaklaşması, dünyevi zevklerden el ayak çekmesi ve Davis Kanyonu'na kazıdığı *NEMO* yazılarının, kendisini Jules Verne'in karakteriyle özdeşleştirdiğine yönelik çok güçlü kanıtlar olduğunu" belirtmiştir.

Kendini Kaptan Nemo'yla özdeşleştirmesi, hiç de azımsanmayacak sayıdaki Ruess mitolojisi uzmanını, Everett'in Davis Kanyonu'ndan ayrıldıktan sonra herkesi oyuna getirerek, yaşamını gizli bir kimlik altında sessizce sürdürdüğünü düşünmeye itmiştir. Bundan bir yıl kadar önce, Kingman, Arizona'da benzin almak için girdiğim bir istasyonda kendimi, ağzının kenarlarında Skoal* lekeleri bulunan, ufak tefek, gergin bir adam olan orta yaşlı pompacıyla Ruess üzerine konuşurken buldum. İkna edici bir tonda konuşan bu adam, 1960'ların sonunda Navajo Kızılderili Bölgesi'nin ücra bir köşesinde Ruess'le karşılaşmış birini tanıdığına yeminler ediyordu. Bu adama göre, Ruess bir Navajo kadınıyla evlenmiş ve en azından bir çocukları olmuştu. Bu ve

* Bir çiğneme tütünü markası

Ruess'in görüldüğünü iddia eden nispeten daha güncel haberler, söylemeye gerek bile yok, oldukça şüphelidir.

Everett Ruess bilmecesini çözmek için epey zaman harcamış insanlardan biri olan Ken Sleight da, çocuğun 1934'te ya da 1935'in ilk zamanlarında öldüğünü düşünüyor ve dahası, Ruess'in sonunun nasıl geldiğini bildiğine inanıyor. Altmış beş yaşındaki Sleight profesyonel bir nehir kılavuzu, Mormon usüllerine göre yetiştirilmiş bir çöl faresi ve çevresinde cüretkârlığıyla nam salmış bir adam. Edward Abbey'in, kanyon bölgesindeki eko-terörizmi konu alan pikaresk romanı *İngiliz Anahtarı Çetesi*'ni* yazarken, yakın dostu Ken Sleight'ın Seldom Seen Smith karakterinin esinlendiği kişi olduğu söylenir. Sleight kırk yıldır bu bölgede yaşıyor; Ruess'in geçtiği her yerden geçmiş, Ruess'le yolu kesişen birçok insanla konuşmuş, Ruess'in kardeşi Waldo'yu da yanma alarak Davis Kanyonu'na gelmiş ve Everett'in kaybolduğu yeri ziyaret etmiş.

Sleight, "Waldo, Everett'in öldürüldüğünü düşünüyor," diyor. "Ama ben öyle olduğunu sanmıyorum. İki yıldır Escalante'de yaşıyorum. Zamanında Everett'i öldürmekle itham edilen insanlarla konuştum. Onların böyle bir şey yaptığına inanmıyorum. Ama kim bilir? Bir insanın gerçekten ne yaptığını asla bilemezsin. Diğerleri Everett'in bir uçurumdan düştüğünü düşünüyor. Eh, tamam, bu da olabilir. Bu bölgede hiç zor değil. Ama olanın bu olduğunu da sanmıyorum. Size ne olduğunu söyleyeyim. Bence boğuldu."

Yıllar önce, Davis Kanyonu'nun yetmiş kilometre doğusunda, San Juan Nehri'nin bir kolu olan Grand Vadisi'nde yürüyüş yaparken, Sleight bir Anasazi ambarının kireçli harcı üzerine kazınmış Nemo yazısını keşfetti. Sleight, Ruess'in bu yazıyı Davis Kanyonu'ndan ayrıldıktan kısa bir süre sonra kazıdığını öne sürüyor.

---

* (İng.) *The Monkey Wrench Gang*

"Eşeklerinin etrafını çevirdikten sonra, Ruess tüm eşyalarını bir mağaranın içine sakladı ve Kaptan Nemo'culuk oynayarak ortalıktan kayboldu. Navajo'da Kızılderili arkadaşları vardı; bence gittiği yer de orası oldu," diyor Sleight. Colorado Nehri üzerinden Navajo Bölgesi'ne ulaşacak mantıklı bir rota Ruess'i önce Delikli Kaya'ya, ardından, ilk kez 1880 yılında Mormon yerleşimcileri tarafından kullanılan ve Wilson Platosu'yla Clay Tepeleri boyunca ilerleyen engebeli patikaya, en sonunda da Grand Vadisi'nden San Juan Nehri'ne götürecektir. Bu noktanın ilerisinde Kızılderili Bölgesi başlar. "Everett, Nemo imzasını Grand Vadisi'nde, Collins Deresi'nin bir buçuk kilometre kadar aşağısında kalan harabenin üzerine attı ve San Juan'a doğru devam etti. Nehrin karşı tarafına geçmek isterken de boğuldu. Benim düşüncem bu."

Sleight, Ruess nehrin karşısına sağ salim geçerek Kızılderili topraklarına ulaşmış olsaydı eğer, kendini burada gizlemesinin imkânsız olduğunu düşünüyor. "Nemo'culuk oynamaya devam etmiş olsa bile bu imkânsız. Everett yalnızlığına düşkün bir gençti, tamam. Ama buraya yerleşip, hayatının geri kalanında saklanamayacak kadar da insanları seviyordu. Aslında çoğumuz onun gibiyiz; ben onun gibiyim, Ed Abbey onun gibiydi ve McCandless denilen bu çocuk da sanki öyleymiş gibi. Arkadaşlıktan, yarenlikten hoşlanırız ama gene de uzun süre insanların yanında kalamayız. Bu yüzden ortalıktan kaybolur, bir süre sonra geri döner, sonra gene cehennem oluruz. Everett'in yaptığı da buydu."

Sleight, "Everett tuhaf biriydi," diyerek Ruess'in hakkını veriyor. "Bir şekilde farklıydı. Ama Everett ve görünen o ki McCandless da, hiç değilse hayallerinin peşinden gitmiş insanlar. Onları büyük yapan da bu. Denediler. Çoğu insan bunu yapmaz."

Everett Ruess ve Chris McCandless'ı anlamak istiyorsak, yaptıklarını daha geniş bir bağlamda değerlendirmek aydınlatıcı olabilir. Çok uzak bir başka yerden, bazen bir yüzyıl öncesinden, bu kişilere benzeyen diğerlerine bakmak bize yeni bir bakış açısı kazandırabilir.

İzlanda'nın güneydoğu kıyısında Papos adında alçak bir ada yer alır. Ağaçsız, kayalık bir ada olmasının yanında, sürekli olarak Kuzey Atlantik'in sert rüzgârlarına maruz kalan Papos, adını uzun zaman önce dünyadan göçmüş ilk sakinlerinden, *papar* olarak bilinen İrlandalı keşişlerden almıştır. Bu adanın eğri büğrü kıyı şeridi boyunca yürüdüğüm bir yaz gününün öğleden sonrasında, tundra içine gömülmüş soluk renkli taşlardan kurulu bir dizi dikdörtgen temele takıldım. Bunlar yüzlerce yıl öncesinden kalma, belki Davis Kanyonu'ndaki Anasazi harabelerinden bile daha eskilere dayanan keşiş evlerinin günümüze ulaşmış son kalıntılarıydı.

Milattan sonra beş ve altıncı yüzyıllarda İrlanda'nın batı kıyısından yola çıkan keşişler, okyanusun en tehlikeli kesimlerinden birini, öteki tarafta karşılarına ne çıkacağını, hatta bir şey çıkıp çıkmayacağını bile bilmeksizin, *curragh* denilen, hasırdan bir iskeletin üzerine gerilmiş sığır derisinden mürekkep, üstü açık, küçük botlarıyla kat ettiler.

Zenginlik, şan şöhret ya da despot bir rejim adına yeni topraklar işgal etmek gibi amaçları olmayan *papar* keşişleri, okyanusu geçerken hayatlarını ortaya koymuş ve çoğu da, bugün bizim için bilinmeyen şekillerde, bu kumarı kaybetmiştir. Önde gelen kutup araştırmacılarından, Nobel ödüllü Fridtjof Nansen keşişler hakkında şunları söylüyor: "Bu olağanüstü deniz seferlerinin en öncelikli amacı üzerinde kimsenin olmadığı bir toprak parçası bulmaktı; böylelikle bu münzevi adamlar, dünyanın hengâmesi ve ayartmalarıyla rahatsız edilmeksizin, yaşamlarını huzur içinde sürdürebilecekti." Dokuzuncu yüzyılda Norveçli ilk

kaşifler İzlanda kıyılarına ulaştığında, *papar* keşişleri, neredeyse hiç iskân edilmemiş olsa da topraklarının haddinden fazla kalabalıklaştığına karar vererek, bir kez daha *curragh*'larına atlayıp Grönland'a doğru kürek çekmeye başladılar. Bundan sonrasında, hissettikleri ruhani açlığın ve modern imgelemimizin sersefil görünmesine neden olacak yeğinliğe sahip arzularının peşinde, fırtınalarla kıvranan okyanusta bilinen dünyanın sınırlarını aşarak batıya doğru sürükleneceklerdi.

Keşişlerin hayatını okuduğunuzda, cesaretlerinden, gözü kara masumiyetlerinden ve arzularının kaçınılmazlığından etkilenmemek elde değil. Keşişlerin hayatını okuduğunuzda, Everett Ruess ve Chris McCandless'ı düşünmemek elde değil.

10
FAİRBANKS

VAHŞİ DOĞADA GELEN ÖLÜM:
GENÇ ADAM YAŞADIĞI DEHŞETİ KAYDETTİ

Anchorage, 12 Eylül (AP) – Geçtiğimiz pazar günü, genç bir adam Alaska'nın içlerinde ücra bir bölgedeki kampında ölü bulundu; bir süre önce yaralandığı ve yardım isteyemediği anlaşıldı. Gencin kimliği henüz belirsiz. Kamp yerinde bulunan günlüğü ile iki not, hayatta kalmak için harcadığı umutsuz ve boşa çıkan çabalarının yürek parçalayıcı öyküsünü gözler önüne seriyor.

20'li yaşlarının sonlarında ya da 30'larının başında bir Amerikalı olduğu düşünülen genç adamın günlüğü, bir yerden düşerek yaralanmış olabileceğini ve üç aydan uzun bir süre boyunca kampta mahsur kaldığını gösteriyor. Günlük notlarından, gencin hayatta kalmak için avlandığı, yabani bitkilerle beslenmeye çalıştığı fakat her şeye karşın gittikçe zayıf düştüğü anlaşılıyor.

İki nottan biri, genç adamın yiyecek bulabilmek için çevre bölgeyi araştırırken kamp yerine gelen herhangi biri olur diye bıraktığı bir yardım çağrısı; diğeri ise dünyaya vedası...

Bu hafta Fairbanks'te, adli tıp memurunun ofisinde gerçekleştirilen otopside, genç adamın muhtemelen temmuz sonlarında açlıktan öldüğü belirlendi. Yetkililer eşyaların arasında buldukları bir ismin gence ait olduğunu düşünüyor. Ancak kimliği kesin olarak saptanana dek ismi açıklamayı reddediyorlar.

NEW YORK TİMES
13 EYLÜL 1992

New York Times bu haberi yayınladığında, Alaska Eyalet Devriyesi bir haftadır genç adamın kimliğini saptamaya uğraşıyordu. Öldüğünde McCandless'ın üzerinde Santa Barbara'dan bir

araç çekme firmasının logosunu taşıyan mavi bir eşofman üstü vardı. Firmayla bağlantıya geçildiğinde yetkililer, çocuk hakkında ya da eşofmanı nereden bulduğuna dair herhangi bir şey bilmediklerini belirttiler. Cesedin yanında bulunan ve kafa karıştırıcı kısa notlarla doldurulmuş günlük, bitki örtüsü ve hayvanlar hakkında gözlemlerden oluştuğundan McCandless'ın bir arazi biyoloğu olduğu düşünüldü. Ancak bu tahmin de hiçbir sonuç vermeyecekti.

Times'da yayınlanmasından üç gün önce, gencin ölümüyle ilgili haber 10 Eylül tarihli *Anchorage Daily News*'un birinci sayfasından verilmişti. Jim Gallien, gazetenin attığı manşeti ve cesedin bulunduğu yer olan Healy'nin kırk kilometre batısındaki Stampede Patikası'nı gösteren haritayı fark ettiğinde, ensesindeki tüylerin diken diken olduğunu hissetti. Alex'ti bu çocuk. Gallien'in alması için ikna ettiği ve ayağına iki numara büyük gelen, eski, kahverengi Xtratuf çizmeleriyle patikayı yürümeye koyulan, tuhaf ama cana yakın gencin resmini halen zihninin bir yerinde tutuyordu. "Pek fazla bilgi vermeyen gazete haberini okuduğumda, aynı kişi olduğunu düşündüm," diyor Gallien. "Bu yüzden hemen eyalet polisini arayıp çocuğu patikaya bıraktığımı söyledim."

Hattın diğer ucundaki polis memuru Roger Ellis'in buna cevabı, "Ya, eminim öyledir," oldu. "Bunu düşünmenizin nedeni nedir peki? Son bir saat içinde bizi arayıp çocuğu tanıdığını söyleyen altıncı kişisiniz." Fakat Gallien ısrar edip daha çok bilgi verdikçe, Ellis'in şüpheleri dağılmaya başladı. Gallien cesetle birlikte bulunan ancak gazetedeki haberde bahsedilmeyen bazı eşyaları sayarken, Ellis de günlükteki ilk şifreli kaydı okuyordu: "Fairbanks'ten çıkış. Galliean'ın yanında oturuş. Tavşan Günü*."

Bu esnada eyalet polisi de gencin Minolta'sındaki filmi banyo etmişti; fotoğrafların birkaç tanesinde kendi kendini çekmiş

* Her ayın ilk günü

gibi görünüyordu. "Çalıştığım şantiyeye gelerek fotoğrafları gösterdiklerinde, şüphem kalmadı," diyor Gallien. "Fotoğraflardaki çocuk Alex'ten başkası değildi."

McCandless, Gallien'e Güney Dakota'lı olduğunu söylediğinden, devriyeler hiç zaman kaybetmeden gencin ailesini bulmak için araştırmalarını Dakota'ya kaydırdı. Tesadüf eseri, Wayne Westerberg'in yaşadığı Carthage'a yalnızca otuz iki kilometre mesafede bulunan küçük bir kasabada da McCandless isminde kayıp bir kişi olduğu anlaşıldığında, devriyeler işi çözdüklerini düşündüler. Ancak bunun yanlış bir tahmin olduğu kısa zamanda anlaşıldı.

Westerberg, geçen bahar mevsiminde Fairbanks'ten yolladığı karttan bu yana, Alex McCandless adıyla tanıdığı arkadaşından haber alamamıştı. 13 Eylül günü telsizinde bir gürültü koptuğunda, Westerberg Montana'daki dört aylık hasat mevsiminin ardından Jamestown - Kuzey Dakota'nın hemen dışındaki ıssız yoldan ekibini Carthage'a götürüyordu. "Wayne!" diye çınlayan telaşlı ses ekibin diğer kamyonlarından birinden geldi. "Benim, Bob. Telsizin açık mı?"

"Evet, Bobby. Buradayım. Ne oldu?"

"Çabuk! AM kanalını aç ve Paul Harvey'i dinle. Alaska'da açlıktan ölen bir çocuktan bahsediyor; polis çocuğun kim olduğunu bilmiyormuş. Alex gibi geldi bize."

Westerberg kanalı ayarlayarak Paul Harvey'in programının sonunu yakaladığında, o da aynı şeyi düşündü. Verilen üstünkörü bilgiler tedirgin edici şekilde bu isimsiz gencin kendi arkadaşı olabileceğini gösteriyordu.

Allak bullak olan Westerberg, Carthage'a gelir gelmez, McCandless'ı tanıdığını söylemek için Alaska Eyalet Polisi'ni aradı. Fakat bu esnada, ölü genç hakkındaki haber günlüğünden bazı notları da içerecek şekilde ülke çapındaki birçok gazetede yayınlandığından, polisler gencin kimliğini bildiğini iddia eden

insanların telefonlarıyla bunalmışlardı bile. Bu yüzden Gallien'e gösterdikleri ilgiyi Westerberg'den esirgediler. "Benimle konuşan memur, Alex'in çocukları, arkadaşları ya da kardeşleri olduğunu iddia eden kişilerden yüz elli kadar telefon aldıklarını söyledi," diyor Westerberg. "Eh, sonunda bu şekilde terslenmek kafamı attırdı. 'Bana bak, arayıp duran şu sahtekârlardan biri değilim, onun kim olduğunu biliyorum, yanımda çalışmıştı. Hatta şurada bir yerde sosyal güvenlik numarası olacak,' diye çıkıştım."

Westerberg, McCandless'ın doldurduğu iki ayrı vergi formunu bulana dek ambardaki evrakları karıştırdı. McCandless'ın Carthage'a ilk ziyareti olan 1990 yılının tarihini taşıyan birinci form "MUAF MUAF MUAF MUAF" kelimeleriyle karalanmış, isim kutusu da "Iris Fucyu" adıyla doldurulmuştu. Adres: "Sizi ilgilendirmez!" Sosyal güvenlik numarası: "Unuttum."

Ancak Alaska'ya gitmeden iki hafta önce doldurduğu, 30 Mart 1992 tarihli ikinci formu gerçek ismiyle (Chris J. McCandless) imzalamış, sosyal güvenlik numarasını da (228-31-6704) doğru vermişti. Westerberg yeniden Alaska'yı aradığında, bu defa polis onu ciddiye almak zoruna kaldı.

Sosyal güvenlik numarasından, McCandless'ın ikametgâh adresinin Kuzey Virginia'da olduğu anlaşıldı. Polis bu eyaletten yetkililerle bağlantı kurduğunda, telefon rehberinden McCandless ismindeki ailelerin araştırılmasına geçildi. Walt ve Billie McCandless Maryland kıyısına taşındıklarından, Virginia rehberinden bulunmaları imkânsızdı. Fakat Walt'ın ilk evliliğinden olan en büyük oğlunun numarası Annandale'de yaşadığı için saptanabildi. 17 Eylül günü öğleden sonrasında, Sam McCandless Fairfax Cinayet Masası'ndan bir telefon aldı.

Chris'den dokuz yaş büyük olan Sam birkaç gün önce *Washington Post*'ta ölen gençle ilgili haberi okumuş fakat herhangi bir şeyden şüphelenmemişti. "Chris olabileceği aklımın ucun-

dan bile geçmedi. Aslında ironik bir durum, çünkü haberi okuduğumda, 'Aman tanrım, ne korkunç bir trajedi. Çocuğun ailesi için ne acı,' diye düşünmüştüm."

Sam, Kaliforniya ve Colorado'da, annesinin yanında büyümüştü. Virginia'ya 1987'de, yani Chris Atlanta'ya gittikten sonra taşındığı için üvey kardeşini yakından tanımıyordu. Ama cinayet masasından arayan detektif, gencin tanıdığı birine benzeyip benzemediğini sorduğunda, Sam bahis konusu kimsenin kardeşi olduğunu anlamıştı: "Chris olduğundan emindim. Alaska'ya gitmesi, bunu yalnız yapması... her şey tutuyordu."

Sam, detektifin isteği üzerine Fairfax karakoluna gittiğinde, bir memur ona Fairbanks'ten fakslanmış olan fotoğrafı gösterdi. "Sekize on ölçülerinde büyütülmüştü. Saçı uzundu, sakalı vardı. Chris her zaman kısa saçlı ve tıraşlı olmuştur. Dahası fotoğrafta görünen yüz aşırı zayıftı. Ama yanılmanın imkânı yoktu. Chris'di. Eve döndüm, karım Michele'i aldım ve babamla Billie'ye haber vermek için Maryland'e doğru yola çıktım. Ne diyeceğimi bilemiyordum. Bir insana çocuğunun öldüğünü nasıl söylersiniz?"

11
CHESAPEAKE BEACH

Her şey birdenbire değişmişti. Atmosfer, ahlaki ortam... Ne düşüneceğinizi, kimi dinleyeceğinizi bilemiyordunuz. Sanki bütün yaşamınız, küçük bir çocukmuşsunuz gibi tuttuğunuz eller tarafından yönlendirilmiş ve birdenbire kendi başınıza kalmıştınız, yürümeyi öğrenmek zorundaydınız. Etrafınızda hiç kimse yoktu, ne aileniz ne de yargılarına güvenebileceğiniz başka insanlar. Kendinizi, insan elinden çıkmış ve artık geçerliliği kalmamış kuralların yerini alıp hayatınızı yönlendirecek, mutlak bir şeye adama ihtiyacını hissediyordunuz – yaşamın gücüne, gerçekliğe, güzelliğe. Hayatınızın bildik, huzurlu günlerinde, çoktan sona erip maziye karışmış eski yaşantınızda hiç yapmadığınız kadar tutkulu ve kesin bir şekilde, yüksek bir amaca teslim olmak istiyordunuz.

BORİS PASTERNAK - DOKTOR JİVAGO
CHRİS MCCANDLESS'IN EŞYALARI ARASINDA BULUNAN
KİTABIN ALTI ÇİZİLMİŞ SATIRLARI.
SAYFANIN ÜST KISMINDAKİ BOŞLUĞA MCCANDLESS'IN EL
YAZISIYLA "AMACA YÖNELİK İHTİYAÇ" YAZILMIŞTIR.

Elli altı yaşındaki Samuel Walter McCandless Jr., alnının tepesinden başlayan kırlaşmış, uzun saçlarını arkaya doğru taramış, sakallı, suskun bir adam. Uzun boylu ve orantılı bir vücuda sahip; ona profesör havası veren ince, tel çerçeveli bir gözlük takıyor. Oğlunun cesedinin Alaska'da, annesi Billie'nin kendi elleriyle diktiği mavi uyku tulumunun içinde bulunmasının yedi haf-

ta sonrasında Walt rıhtımdaki evinde, pencerenin önünden geçen bir yelkenliyi seyrediyor. Boş gözlerle Chesapeake Koyu'na bakarken, "Nasıl olur da böylesine şefkatli bir çocuk, ailesine bu denli büyük bir acı çektirebilir?" diye soruyor.

McCandless ailesinin Chesapeake Beach, Maryland'deki zevkle döşenmiş evi tertemiz ve düzenli. Zeminden tavana dek yükselen pencereler, koyun puslu panoramasını olduğu gibi içeri taşıyor. Evin önünde kocaman bir Chevy Suburban ile beyaz bir Cadillac, garajda adamakıllı elden geçirilmiş 69 model bir Corvette duruyor; iskelede ise ailenin on metrelik katamaranı demirli. Chris'in kısa hayatından kareleri gösteren fotoğraflarla dolmuş, poster ebatlarındaki dört büyük pano günlerdir yemek masasının üzerini işgal etmiş durumda.

Düşünceli bir şekilde panoların önünde dolaşan Billie, oyuncak atının üzerinde bacaklarını açarak ayakta durmaya çalışan bebek yaşlardaki Chris'i, sırt çantasıyla çıktığı ilk yolculuğunda sarı bir yağmurluğun içinde kendinden geçmiş bir ifadeye sahip sekiz yaşındaki Chris'i ve lise mezuniyet törenindeki Chris'i gösteriyor. Oğlunun bir aile gezintisinde şaklabanlık yaparken çekilmiş fotoğrafına dalıp giden Walt, belli belirsiz çatlayan bir sesle konuşmaya başlıyor: "En zor tarafı da onun artık etrafımızda olmaması. Chris'le çok fazla zaman geçirdim, belki de diğer çocuklarımın hiçbiriyle olmadığı kadar. Bizi sürekli çileden çıkarsa da, onunla olmayı seviyordum."

Walt'ın üzerinde gri bir eşofman, raketbol ayakkabıları ve *Jet Propulsion Laboratory* logosu taşıyan saten bir beyzbol ceketi var. Ancak bu gündelik kıyafetine rağmen, etrafına otoriter bir hava yayıyor. Gizli uzmanlık alanında (sentetik açınımlı radar -SAR- olarak bilinen ileri bir teknoloji), Walt üst düzey bir profesyonel. Bu teknoloji, ilk kez SAR sistemine sahip bir uydu olan *Seasat*'ın dünyanın yörüngesine fırlatıldığı 1978 yılından bu yana uzay programlarının önemli bir parçası. Çığır açıcı bir

uydu sistemi olan *Seasat*'ın NASA'daki proje yöneticisi Walt McCandless'dı.

Özgeçmişinin ilk satırında, "Dikkat: Birleşik Devletler Savunma Bakanlığı'na Aittir. Çok Gizli" ibaresi yer alıyor. Sayfanın biraz altında ise profesyonel deneyimleri sıralanmaya başlıyor: "Uzaktan yönetilen sensörler, uydu sistemleri tasarımı, bağıntılı sinyal işlemleri, veri azaltına ve enformasyon çıkarımı alanlarında özel danışmanlık hizmetleri veriyorum." Meslektaşları Walt McCandless'ı el üstünde tutuyor.

Walt inisiyatif almaya alışkın bir adam. Denetim sağlamak, düşünmeden, neredeyse refleks olarak gerçekleştirdiği bir şey. Telaşsız batı şivesiyle yumuşak bir şekilde konuşsa da, sesinin bir keskinliği var, konuşması gergin enerjisini açığa vuruyor. Odanın diğer ucundayken bile zihnindeki kablolardan yüksek voltajlı bir akımın geçtiğini hissedebiliyorsunuz. Chris'in yeğinliğinin nereden geldiğini anlamak hiç de zor değil.

Walt konuştuğunda insanlar dinliyor. Bir şey ya da biri canını sıktığında gözleri kısılıyor, konuşması kesilmeye başlıyor. Aile fertlerine göre karanlık ve hızla değişen bir ruh haline sahip; fakat herkes tarafından bilinen öfkesinin eskisi kadar iniş-çıkış taşımadığını da söylüyorlar. Chris'in 1990 yılında sırra kadem basışından bu yana Walt'ın içinde bir şeyler değişmiş. Oğlunun yokluğu onu ürküterek yola getirmiş, kişiliğinin daha yumuşak ve hoşgörülü tarafı öne çıkmış.

Walt, Greely-Colorado'da, Wyoming sınırının yakınlarındaki rüzgâra açık yüksek düzlüklerde kurulu, geçim kaynağı tarım olan bir kasabada büyümüş. Parlak ve hırslı bir çocukmuş, Fort Collins yakınlarında bulunan Colorado Eyalet Üniversitesi'nden akademik burs kazanmış. Üniversite yıllarında iki yakasını bir araya getirmek için yarı-zamanlı bir dizi işte çalışmış; bu işlerden biri de morgdaymış. Ancak düzenli olarak para kazanmaya başlaması, popüler bir caz dörtlüsünün lideri Charlie Novak'la

tanışmasıyla olmuş. Walt'ın piyano çaldığı Novak grubu, yerel mekânlardan oluşan bir rota izleyerek, dumanaltı barlarda ve ucuz gece kulüplerinde eski şarkılarla dans parçaları çalıyordu. Yabana atılamayacak bir yeteneğe sahip hevesli bir müzisyen olan Walt, halen arada bir profesyonel olarak sahneye çıkıyor.

1957 yılında Sovyetler, Amerika'nın üzerine bir korku bulutunun çökmesine neden olan *Sputnik I* uydusunu uzaya fırlattı. Bu gelişmenin ardından oluşan ulusal histeriyle birlikte, Kongre Kaliforniya'da konuşlanmış uzay endüstrisine milyonlarca dolar aktararak müjdesini beklemeye koyuldu. Üniversiteden yeni mezun olmuş, evlenmiş ve bebek bekleyen genç Walt McCandless için *Sputnik* ciddi bir fırsattı. Lisans diplomasını aldıktan sonra çalışmaya başladığı Hughes Havacılık Şirketi onu üç yıllığına, Arizona Üniversitesi'nde anten teorisi üzerine master yapacağı Tucson'a gönderdi. Tezini tamamlar tamamlamaz (Konik Helezonların Analizi), uzay yarışında yer almak için asıl hareketin sürdüğü, Hughes'un muazzam Kaliforniya operasyonuna katıldı.

Torrance'de küçük bir bungalov satın aldı, sıkı çalıştı ve hızla basamakları tırmanmaya başladı. İlk çocuğu Sam'in 1959'daki doğumunu, kısa aralıklarla diğer dört çocuğu (Stacy, Shawna, Shelly ve Shannon) izledi. Walt, aya yumuşak bir iniş yapması planlanan ilk uzay mekiği *Surveyor I* projesinde, merkezden atanmış bir test yöneticisi ve bölüm başkanıydı. Yıldızı parlamıştı ve yükseliyordu.

1965 yılına gelindiğinde profesyonel hayatındaki başarılara rağmen, evliliği raydan çıkmıştı. Walt ve karısı Marcia ayrıldılar. Walt, Hughes'da sekreterlik yapan ve insanı olduğu yerde mıhlayan koyu renk gözlere sahip Wilhelmina Johnson adında yirmi iki yaşında bir kadınla görüşmeye başladı (herkes ona Billie diyordu). Âşık oldular ve birlikte ev tuttular. Billie hamile kaldı. Zaten minyon bir kadın olan Billie dokuz ayda yalnızca

üç buçuk kilo aldığından, hamilelik kıyafetlerine hiç ihtiyaç duymamıştı. 12 Şubat 1968'de Billie bir oğlan çocuğu doğurdu. Kilosu düşük olsa da bebek sağlıklı ve hareketliydi. Walt Billie'ye, küçük velveleci için ninniler tıngırdatacağı Gianini marka bir gitar almıştı. Yirmi iki yıl sonra, Ulusal Park Servisi'nden yetkililer Lake Mead Gölü'nün kıyısında terk edilmiş sarı Datsun'un arka koltuğunda bu gitarı bulacaktı.

Buna neden olanın kromozomlarla bağlantılı bir çakışma, ebeveyn-çocuk dinamiği ya da kozmos müdahalesi olup olmadığını bilmek bizim için imkânsız olsa da, Christopher Johnson McCandless dünyaya sıradışı yeteneklerle gelmişti; kolay kolay yörüngesinden sapacak gibi de görünmüyordu. Daha iki yaşındayken, gecenin bir yarısında ebeveynlerini uyandırmadan evden çıkmanın bir yolunu bulacak ve yolun aşağısındaki komşunun evine girip dolaptaki tatlıları talan edecek yapıda bir çocuktu.

Üçüncü sınıfta, genel bir seviye testine giren Chris, aldığı yüksek sonuç doğrultusunda özel öğrenciler için hızlandırılmış bir programa geçirildi. "Hiç de memnun değildi," diyor Billie. "Chris için bunun anlamı yalnızca daha fazla ev ödeviydi. Bu yüzden bir haftasını programdan çıkmak için harcadı. Küçücük boyuyla öğretmenini, program müdürünü, onu dinleyecek kim varsa artık onu, test sonuçlarının hatalı olduğuna, aslında oraya ait olmadığına ikna etmeye uğraştı. Katıldığımız ilk veli toplantısında bu durumdan haberdar olduk. Öğretmeni bizi kenara çekti ve Chris'in 'başka bir kafada olduğunu' belirtti. Kadın memnuniyetsizlikle kafasını sallıyordu."

"Biz daha çok küçükken bile, fazlasıyla içine kapanıktı," diyor Chris'den üç yıl sonra doğmuş olan Carine. "Antisosyal olduğunu söylemek istemiyorum; her zaman arkadaşları oldu, herkes onu severdi. Ama başını alıp gider, saatlerce kendini meşgul edebilirdi. Oyuncaklara ya da arkadaşlara ihtiyacı yoktu. Yalnız kalmadan da kendi başına olabiliyordu."

Chris altı yaşındayken Walt'a NASA tarafından ailenin başkente taşınmasını gerektirecek bir pozisyon önerildi. Annandale banliyösünde, Willet Caddesi üzerinde, yeşil panjurlu, güzel bir bahçesi olan, koy manzaralı bir ev satın aldılar. Virginia'ya taşınmalarından dört yıl sonra Walt, Billie'yle birlikte evden yönetecekleri kendi danışmanlık şirketleri User Systems Incorporated'i kurmak için NASA'daki görevinden ayrıldı.

Para ucu ucunaydı. Dolgun ve düzenli ödenen bir maaştan vazgeçerek kendi işini kurmanın getirdiği külfetlerin yanında, ilk karısından ayrılmış olması da Walt'ın bakımakla yükümlü iki ailesi olduğu anlamına geliyordu. Carine, bu ağır yükün altından kalkabilmek için ebeveynlerinin nasıl didindiğini hatırlıyor. "Annemle babam inanılmayacak ölçüde uzun saatler boyunca çalışıyordu. Chris'le sabah uyanıp okul için hazırlanmaya başladığımızda, ofislerinde çalışıyor olurlardı. Öğleden sonra eve döndüğümüzde de. Gece yatağa gittiğimizde halen ofislerinde olurlardı. Birlikte harika bir iş götürüyorlardı ve zamanla iyi para kazanmaya da başladılar. Ama sürekli çalışıyorlardı."

Evde gergin bir hava vardı. Hem Walt hem de Billie geri adım atamayacak kadar yıpranmış, duygusallaşmış ve isteksizleşmişti. Sözlü münakaşalar yaşanmaya başladı. Öfke nöbetleri geçiren çift, zaman zaman boşanma tehditleri savuruyordu. Ortada ateşten çok duman olsa da Carine bu dönem için, "Sanırım Chris'le bu denli yakınlaşmamızın nedenlerinden biri de buydu. Annemle babamın tartıştığı zamanlarda, biz de birbirimize destek olmayı öğrenmiştik," diyor.

Fakat güzel zamanlar da yaşanmıyor değildi. Hafta sonlarında ve okulun kapalı olduğu dönemlerde aile yola koyuluyordu. Virginia sahiline, Carolina kıyılarına, Walt'ın ilk evliliğinden olan çocuklarını ziyaret etmek için Colorado'ya, Great Lakes ve Blue Ridge Dağları'na gidiyorlardı. "Chevy Suburban marka bir kamyonetimiz vardı, onun arkasında kalıyorduk," diyor Walt.

"Daha sonra Airstream marka bir karavan alarak yola onunla çıkmaya başladık. Chris bu yolculuklardan çok hoşlanıyordu, ne kadar uzunsa o kadar iyiydi. Ailemizde her zaman seyahat tutkusu olmuştur ve bu duygunun Chris'e de geçtiği o daha çok küçükken belliydi."

Yolculukları esnasında Billie'nin çocukluğunun geçtiği, Michigan'ın ormanları içindeki küçük maden kasabasını da ziyaret ediyorlardı. Billie ailenin altı çocuğundan biriydi. Babası Loren Johnson sözde kamyon şoförüydü fakat Billie "hiçbir işe uzun süre devam etmediğini" söylüyor.

"Billie'nin babası topluma tam anlamıyla uyum sağlayamamıştı," diyor Walt. "Birçok açıdan o ve Chris birbirlerine benziyordu."

Gururlu, inatçı, hayalperest bir mizaca sahip Loren Johnson bir orman adamı, kendi kendini eğitmiş bir müzisyen ve şairdi. Iron Dağı çevresinde orman hayvanlarıyla kurduğu yakın ilişki efsaneye dönüşmüştü. "Her zaman vahşi hayata destek çıkardı," diyor Billie. "Tuzağa düşmüş bir hayvan bulduğunda onu eve getirir, gerektiğinde yaralı uzvunu tıbbi yöntemlerle keser, iyileştirir ve yeniden ormana bırakırdı. Bir keresinde kamyonetiyle bir anne karacaya çarparak yavrusunun yetim kalmasına neden olmuştu. Bu kaza onu allak bullak etti. Bebek geyiği yanına aldı, ona evimizin içinde, şöminenin yanında bir yer yaptı ve çocuklarından biriymiş gibi büyüttü."

Ailesini geçindirmek için Loren bir dizi girişimde bulunsa da bunların hiçbirinde başarılı olamadı. Bir süre tavuk yetiştirdi; ardından mink ve çinçila. Ahır kurarak turistlere at kiraladı. Masaya getirdiği yiyecekler ekseriyetle kendi avladığı hayvanlar olsa da hayvan öldürmekten her zaman rahatsız olmuştu. "Babam ne zaman geyik vursa ağlardı," diyor Billie. "Ama karnımızı da doyurmak zorundaydı."

Avcı kılavuzu olarak çalışmak zorunda kalması, Loren'e her şeyden daha çok acı verdi. "Babam, şehirden kocaman Cadillac'larıyla gelen adamları bir haftalığına kendi av kampına götürürdü. Av sona ermeden hiç değilse bir tavşan vuracaklarına garantisini verse de, bu adamların çoğu berbat nişancılardı ve o kadar çok içiyorlardı ki, herhangi bir şey vurmaları mümkün değildi. Bu yüzden onlar için hayvan avlamak zorunda kalan genellikle babam oluyordu. İşte bundan nefret ediyordu."

Loren'in Chris'i çok sevmesi, küçük çocuğun da büyükbabasına adeta tapması şaşırtıcı değildi. Yaşlı adamın ormana dair bilgileri, vahşi hayata yakınlığı torunu üzerinde ciddi anlamda etkili olmuştu.

Chris sekiz yaşındayken Walt onu ilk kez geceyi de dışarıda geçirecekleri bir yolculuğa, Old Rag'e tırmanmak için Shenandoah'da üç günlük bir yürüyüşe götürdü. Zirveye ulaştıkları tırmanış boyunca Chris kendi çantasını taşıdı. Bu yolculuğun ardından dağ tırmanışları baba-oğul arasında bir geleneğe dönüştü. Bundan sonra hemen her sene Old Rag'e tırmandılar.

Chris biraz daha büyüdüğünde Walt, her iki evliliğinden çocuklarını Colorado'ya, 4.400 metrelik rakımıyla Rocky Dağları Ulusal Parkı'ndaki en yüksek zirve olan Long Peaks'e götürdü. Chris ve Walt'ın ilk evliliğinden olan en küçük oğlu, babalarıyla birlikte 3.900 metre yüksekliğe dek çıktı. Anahtar Deliği denilen ünlü bir geçitte Walt geri dönmek istedi; yorulmuş ve yüksek rakım yüzünden rahatsızlanmıştı. Bulundukları yerden daha yukarısı tehlikeli görünüyordu. "Bana yetmişti," diyor Walt. "Ama Chris zirveye doğru devam etmek istiyordu. Buna kesinlikle izin vermeyeceğimi söyledim. O sırada yalnızca on iki yaşında olduğundan yakınmak dışında bir şansı yoktu. On dört ya da on beş yaşında olsaydı, sanırım beni bırakıp yoluna devam ederdi."

Walt sessizleşerek boş gözlerle uzaklara bakmaya başlıyor. "Chris küçük yaşlardayken bile korkusuz bir çocuktu," diyor

uzun bir suskunluğun ardından. "Engellerden muaf olduğunu düşünüyordu. Sürekli onu uçlardan geri çekmeye çalışıyorduk."

Chris ilgisini çeken hemen her şeyde aşırı başarılıydı. Çok fazla çaba göstermeksizin eve A'larla dolu karneler getiriyordu. Yalnızca bir kez B'nin altına düşerek, lisede fizikten F aldı. Walt karneyi gördüğünde, sorunun ne olduğunu anlamak için fizik öğretmeniyle görüşmeye gitti. "Hava kuvvetlerinden emekli bir albaydı," diye hatırlıyor Walt. "Eski kafalı, geleneksel, oldukça katı bir adam. İki yüz kadar öğrencisi olduğundan, sömestr başında laboratuvar raporlarının belli bir formatta hazırlanması gerektiğini belirtmiş; dediğine göre değerlendirilmeleri böylece çok daha kolay olacakmış. Chris ise bunun aptalca bir kural olduğunu düşünerek aldırmamış. Laboratuvar raporlarını hazırlamış hazırlamasına, fakat istenen formatta olmadığından, dersten kalmış. Öğretmeniyle konuşup eve döndüğümde, Chris'e hak ettiği notu aldığını söyledim."

Walt'ın müziğe olan yatkınlığı hem Chris hem de Carine'de kendisini göstermişti. Chris gitar, piyano ve korno çalıyordu. "Onun yaşındaki bir çocuk için tuhaf bir durumdu ama Tony Bennett'i çok seviyordu. 'Tender Is The Night' gibi şarkıları söylerken ona piyanoyla eşlik ederdim. Gayet iyiydi," diyor Walt. Hakikaten, üniversitedeyken çektiği eğlencelik bir videoda, Chris'i gösterişli tavırlarla "Summers by the Sea/Sailboats in Capri" şarkısını söylerken gördüğünüzde, sanki profesyonel bir kulüp şarkıcısını seyrettiğinizi hissediyorsunuz.

Yetenekli bir kornocu olan Chris, Amerikan Üniversite Senfonisi'nde çalarken, Walt'ın düşüncesine göre, liseli bir grup liderinin koyduğu kurallara itiraz ettiği için ayrıldı. Fakat Carine daha fazlasının geçerli olduğunu hatırlıyor: "Kısmen de olsa, ona ne yapacağının söylenmesinden hoşlanmadığı için ayrıldı, bu doğru. Ama nedenlerden biri de bendim. Ben de Chris gibi olmak istediğimden korno çalmaya başlamış ve ilk kez on-

dan daha yetenekli olduğum bir uğraş bulmuştum. Okuldaki ilk yılımda (Chris o yıl son sınıf öğrencisiydi), son sınıflardan oluşan müzik topluluğuna kabul edildim. Elbette ki ondan, uyuz kız kardeşinin yanında oturmasını bekleyemezdiniz."

Öte yandan, müzik alanındaki rekabetleri Chris ile Carine arasındaki ilişkiyi zedelememiş görünüyor. Küçük yaşlardan itibaren birbirlerinin en iyi arkadaşı olmuş, Annandale'deki evin oturma odasında minderlerden kurdukları kalelerde oynarken uzun saatler geçirmişler. "Bana karşı her zaman çok iyiydi," diyor Carine. "Aşırı korumacı bir tarafı da vardı, üzerime titrerdi. Sokakta yürürken elimden tutardı mesela. O ortaokuldayken ben hâlâ ilkokuldaydım. Onun dersleri daha önce bitiyordu. Gene de çıkış saatime dek arkadaşı Brian Paskowitz'in evinde takılırdı. Böylece eve birlikte yürürdük."

Chris, Billie'nin meleksi hatlarının yanı sıra, tüm duygularını açığa çıkaran koyu ve karanlık gözlerini almıştı. Ufak tefek bir çocuk olduğu halde (sınıfın en kısası olarak okul fotoğraflarında her zaman en ön sırada yer alıyor), çevik ve dengeli bir vücuda sahipti. Ama birçok sporla ilgilenmesine rağmen hiçbirinde ilerlemek ya da ince noktalarını öğrenmek istemedi. Ailesiyle birlikte Colorado'ya kayağa gittiği zamanlarda nadiren manevra yapıyordu. Chris'in tarzı çömelmek, dengesini sağlamak için ayaklarını açmak ve kayakların ucunu tepenin aşağısına doğrultup dümdüz kaymaktı. Benzer bir başka durumu da Walt anımsıyor: "Ona golf oynamayı öğretmek istediğimde, yöntemin her şey demek olduğunu kabul etmemişti. Her seferinde görüp görebileceğiniz en güçlü vuruşu yapıyordu. Bazen 300 metreyi buluyor, genellikle de topu sahanın dışına kadar yolluyordu. Chris'in çok fazla doğal yeteneği vardı. Ama yeteneklerini geliştirmesi ve yolun yüzde onluk son kısmını alması için onu eğitmek istediğinizde, aranıza bir duvar çekerdi. Ne türden olursa olsun, talimat almaktan hoşlanmıyordu. Ben sıkı bir raketbol oyuncusuyumdur. Chris'e de henüz on bir yaşındayken raketbol oynamayı öğ-

rettim. 15–16 yaşlarına geldiğinde beni düzenli olarak yenmeye başlamıştı. Hızlı olmasının yanında çok da güçlüydü. Fakat oyunundaki birkaç noksanın üzerine gitmek istediğimde, dinlemeyi reddetti. Bir turnuvada kırk beş yaşında, deneyimli bir adamla karşı karşıya gelmişti. Oyunun başlarında Chris arka arkaya puanlar alsa da, adamın gayet metodik bir şekilde onu test ederek zayıf tarafını anlamaya çalıştığını fark ettim. En sonunda hangi vuruşun onu zora soktuğunu çözdüğü anda, bu Chris'in gördüğü son vuruş oldu. Bizimkinin işi bitmişti."

İnce detaylar, strateji, diğer bir deyişle temel tekniğin ötesinde kalan her şey Chris için anlamsızdı. Umursadığı tek mücadele, olağandışı enerjisini ortaya çıkarabileceği, kafa kafaya ve hemen o anda yapılandı. Bunun sonucunda, çoğu zaman herhangi bir hedefe ulaşamıyordu. Atletik yanma hitap eden asıl uğraşını bulması, ustalık ya da kurnazlıktan ziyade irade ve azmi öne çıkaran koşuyla oldu. On yaşındayken on kilometre mesafeli ilk maratonuna girdiğinde, binden fazla yetişkini geride bırakıp yarışı altmış dokuzuncu bitirdi. Chris koşu müptelası olmuştu. Ergenlik yıllarında, oturduğu bölgedeki en başarılı uzun mesafe koşucularından biri olarak öne çıktı.

Chris on iki yaşındayken, Walt ve Billie, Carine'e bir köpek yavrusu hediye etti. Chris, Buckley adındaki bu Shetland çoban köpeğini her gün koşuya çıkarken yanına almaya başladı. "Buckley sözde benim köpeğimdi," diyor Carine. "Ama o ve Chris ayrılmaz bir ikili olmuştu. Buck hızlı bir köpekti ve her koşuya çıktıklarında Chris'i geride bırakıyordu. Eve ilk kez Buckley'den önce geldiği zaman Chris'in nasıl da havalara zıpladığını hatırlıyorum. Gözyaşları içinde eve dalarak bağırmaya başlamıştı: 'Buck'ı geçtim! Buck'ı geçtim!'"

Fairfax-Virginia'da, yüksek akademik standartları ve başarılı atletizm takımıyla tanınmış bir okul olan W. T. Woodson Lisesi'nde okurken, Chris kros takımının kaptanıydı. Kaptanlı-

ğın hakkını tam olarak verdi ve takım arkadaşlarının halen çok iyi hatırladığı aşırı yorucu bir idman programı oluşturdu.

Takımın genç üyelerinden Gordy Cucullu, Chris'in gerçekten de kendisini zorladığını söylüyor. "Chris 'Yol Savaşçıları' adını verdiği bir çalışma programı çıkarmıştı. Takımı tarım arazilerinin, inşaat şantiyelerinin içinden geçirdiği öldürücü uzunlukta koşulara çıkarıyordu. Aslında hiç bulunmamamız gereken yerlerde koşuyorduk, bazen de bilinçli bir şekilde kaybolmamızı sağlıyordu. Gücümüz yettiğince uzaklara koşardık; tekinsiz yollarda, ormanlık alanlarda, aklınıza gelebilecek her türden yerde. Bütün fikir, bildiğimiz dünyayla tüm bağlantımızı yitirerek, kendimizi bilmediğimiz topraklara sürmekti. İdmanın sonlarında, tanıdığımız bir yol bulana dek nispeten yavaş bir tempoda koşar ve yolu bulur bulmaz da eve doğru tam gaz yarışırdık. Chris'in hayatı yaşayış şekliydi bu."

McCandless koşmayı, dine teğet geçen, ruhani bir egzersiz olarak görüyordu. "Chris bizi motive etmek için maneviyattan yararlanıyordu," diyor takımın bir diğer üyesi Eric Hathaway. "Dünyayı sarmış olan tüm kötülüğü, nefreti, düşmanlığı düşünmemizi ve kendimizi karanlık güçlere karşı koşarken hayal etmemizi söylerdi. En iyi şekilde koşmamızı engelleyen şeytani duvara karşı. İyi bir koşunun bütünüyle zihinsel bir edim olduğuna inanıyordu. Önemli olan sahip olduğumuz bütün enerjiyi kullanabilmekti. Her şeyden kolayca etkilenen liseli çocuklar olduğumuzdan, bu konuşmalarıyla Chris aklımızı başından almıştı."

Fakat koşmak yalnızca ruhani bir deneyim değil, aynı zamanda rekabet de demekti. McCandless koştuğu zaman, kazanmak istiyordu. Woodson'daki muhtemelen en yakın arkadaşı ve kros takımının kadın üyelerinden olan Kris Maxie Gillmer, "Chris koşu konusunda her zaman çok ciddiydi," diyor. "Bitiş çizgisinde durup onu koşarken seyrettiğim zamanları hatır-

lıyorum; elinden gelenin en iyisini ortaya koymayı nasıl da çok istediğini ve umduğundan daha kötü bir sonuç elde ettiğinde yıkıldığını biliyordum. Kötü bir yarışın ardından, hatta idmanda iyi bir sürenin altına düştüğü zaman kendine karşı çok acımasız davranabiliyordu. Ayrıca bu konuda konuşmak da istemezdi. Onu teselli etmeye çalıştığımda, suratını asıp beni başından savardı. Hayal kırıklığını içine atar, yalnız başına bir yerlere gider ve kendini cezalandırırdı."

"Ciddiye aldığı tek şey koşmak değildi elbette," diye ekliyor Gillmer. "Aslında her konuda böyleydi. Lise yıllarında aklınız bir karış havada olduğundan hayatın zorluklarını çok fazla düşünmezsiniz. Ama ben ve Chris düşünüyorduk; ilişkimizin gelişmesi de bu sayede oldu. Teneffüslerde buluşur; hayat, dünyanın durumu gibi ciddi meselelerden konuşurduk. Ben siyahım ve insanların ırk konusunu neden bu kadar büyüttüğünü anlayabilmiş değilim. Chris bu tür konularda benimle konuşurdu. Beni anlıyordu. Her şeyi sorgulayan birisiydi. Onu çok sevmiştim, gerçekten de güzel bir çocuktu."

McCandless haksızlıkları çok ciddiye alıyordu. Woodson'daki son senesinde, Güney Afrika'da süren ırkçı zulmü saplantı haline getirdi. Arkadaşlarına büyük ciddiyetle o ülkedeki silah kaçakçılığına ve ırk ayrımına karşı mücadeleye katılmayı öneriyordu. "Arada bir bu konuda tartışırdık," diye hatırlıyor Hathaway. "Chris bildik yollardan ilerlemek, sistem dahilinde çalışmak ve sırasını beklemek fikrinden hiç hoşlanmıyordu. 'Haydi Eric, kendi başımıza Güney Afrika'ya gidecek kadar para biriktirebiliriz, hemen şu anda bunu yapabiliriz. Tek mesele karar vermek,' derdi. Yalnızca iki küçük çocuk olduğumuzu, hiçbir şekilde fark yaratamayacağımızı söylerdim. Ama onunla tartışmak imkânsızdı. Yüzünüze bakar, 'Ah, sanırım doğru ve yanlışın ne olduğunu çok da takmıyorsun,' derdi."

Hafta sonlarında lise arkadaşları ev partilerine takılıp, Georgetown barlarına sızmaya çalışırken, McCandless Washington'un daha müstesna kesimlerini gezerek fahişe ve evsizlerle konuşuyor, onlara yemek alıyor, ısrarlı bir şekilde hayatlarına çekidüzen vermelerini sağlayacak yollar öneriyordu.

"Chris insanların aç kalmasına nasıl göz yumulduğunu anlayamıyordu, özellikle de bu ülkede," diyor Billie. "Bu tür konularda saatler boyunca öfkeyle bağırıp çağırabilirdi."

Bir keresinde Chris, Washington sokaklarından bulduğu bir evsizi yanına alarak, refah içinde bir bölge olan Annandale'deki evlerine getirmiş ve gizlice, ebeveynlerinin garaj önüne park ettiği Airstream karavana yerleştirmişti. Walt ve Billie bir berduşa ev sahipliği yaptıklarını anlamadılar.

Bir başka seferde ise, Chris arabasını alıp Hathaway'in evine giderek şehir merkezine ineceklerini söyledi. Hathaway bunun "kıyak" fikir olduğunu düşünmüştü. "Cuma akşamıydı, Georgetown'da eğlenecek parti falan buluruz sanmıştım. Ama bunun yerine Chris, o zamanlar kentin gerçekten kötü muhitlerinden biri olan On Dördüncü Sokak'ta park edip, 'Bak şimdi Eric, bu konuda bir şeyler okumuş olabilirsin ama yaşamadan asla bilemezsin. Bu akşam yapacağımız işte bu,' dedi. Sonraki birkaç saat pezevenkler, fahişeler ve sefil bir yaşam süren diğer insanlarla, insanı tedirgin eden yerlerde takıldık. Kelimenin tam anlamıyla, *ödüm patlamıştı.*"

"Gecenin sonuna doğru, Chris üzerimde ne kadar para olduğunu sordu. Beş dolarım olduğunu söyledim. Onda da on dolar vardı. 'Tamam, benzini sen alırsın. Ben de cebimdekiyle yiyecek bir şeyler alacağım,' dedi. Cebindeki on dolarla kocaman bir paket dolusu hamburger aldık ve sokaklarda uyumaya çalışan pis kokulu bir sürü tipe yemek dağıttık. Hayatının en acayip cuma gecesiydi. Ama Chris bu tür şeyleri her zaman yapıyordu."

Woodson'daki son senesinin başında, Chris ebeveynlerine üniversiteye gitmek gibi bir niyetinin olmadığını açıkladı. Walt ve Billie gerçek bir kariyer edinmek için üniversite eğitimine ihtiyaç duyduğunu söyleyerek itiraz etseler de, Chris kariyer denilen şeyin rezil bir "yirminci yüzyıl icadı," bir gerçeklikten ziyade bir yükümlülük olduğunu ve kariyer edinmeden de yaşayabileceğini söyledi, sağ olsunlardı.

"Bu durum bizi oldukça tedirgin etmişti," diyor Walt. "Billie de ben de işçi ailelerden geldiğimizden, üniversite eğitimi hiç de hafife aldığımız bir şey değildir. Çocuklarımızı iyi okullara gönderebilmek için bütün hayatımız boyunca didinip durduk. Bu yüzden Billie, Chris'i karşısına alarak, 'Dünyada gerçekten fark yaratmak istiyorsan, diğerlerine göre daha az talihli olan insanlara gerçekten yardım etmek istiyorsan eğer, önce kendini buna hazırlaman gerekir. Üniversiteye git, hukuk diploması al; işte o zaman gerçek bir etkin olabilir,' dedi."

"Chris her zaman iyi notlar almıştır," diyor Hathaway. "Başını asla belaya sokmadı, başarılı bir çocuktu ve yapması gereken neyse yaptı. Anne babasının ondan şikâyet etmek için hiç nedenleri olmadı. Ama üniversite konusunun üzerine gittiler. Ona her ne söyledilerse, işe yaramış olmalı. Çünkü en sonunda, her ne kadar zaman ve para kaybından başka bir şey olmadığını düşünse de, Emory'ye gitti."

Diğer birçok konuda ebeveynlerini dinlemeyi reddeden Chris'in üniversiteye gitmek konusunda Walt ve Billie'nin baskısına boyun eğmesi şaşırtıcı sayılabilir. Öte yandan, Chris'le ebeveynleri arasındaki ilişkinin gerginliğinde bir azalma olmamışa benziyor. Chris, Kris Gillmer'le olduğu zamanların çoğunda, Walt ve Billie hakkında öfkeli konuşmalar yaparak onları mantıksız tiranlar olarak gösteriyordu. Erkek arkadaşlarına (Hathaway, Cucullu ve bir diğer pist yıldızı Andy Horowitz) ebeveynleri konusunda hemen hiç yakınmaması ise ilginçtir. "Benim izle-

nimime göre annesiyle babası gerçekten de iyi insanlardı," diyor Hathaway. "Ne benim ne de bir başka arkadaşımızın ebeveynlerinden farklıydılar. Chris, ona ne yapacağının söylenmesinden hoşlanmıyordu, o kadar. Bence anne babası kim olursa olsun, sürtüşmeler yaşanacaktı. Ebeveyn *fikrinin* kendisiyle çatışma halindeydi."

Chris'in kişiliğinin karmaşıklığı şaşkınlık vericiydi. Kendine dönük bir yapısı olsa da, bazen aşırıya kaçan ölçülerde neşeli, girişken bir ruh haline bürünebiliyordu. Fazlasıyla gelişmiş sosyal bilincine rağmen, eğlenmeyi hor gören ya da kendini daimi olarak hayır işlerine adamış, içine kapanık biri değildi. Aksine, arada bir arkadaşlarıyla kadeh kaldırmaktan hoşlanan bir genç olmasının yanında, iflah olmaz bir şekilde gösterişçi bir yanı da vardı.

Chris'in sıkıntısını çektiği en büyük çelişki muhtemelen para konusundaydı. Walt ve Billie yoksulluğun ne demek olduğunu gençlik yıllarında çok iyi bildiklerinden ve yükselmek için verdikleri mücadeleden ötürü, emeklerinin meyvesini almakta hiçbir sakınca görmediler. "Çok ama çok çalıştık," diyor Billie. "Çocuklarımız henüz küçükken çok sıkı çalıştık, kazandığımızı biriktirdik ve geleceğe yatırım yaptık." Zamanı geldiğinde, mütevazı zenginliklerini teşhir etmeye kalkmasalar da güzel kıyafetler, Billie için mücevherler ve bir Cadillac aldılar. En nihayetinde de koydaki evle tekneyi almışlardı. Çocukları Avrupa gezilerine götürdüler, kayak yapmak için Breckenridge'e gittiler, Karayipler'de tatile çıktılar. Chris ise, Billie'nin sözcükleriyle, "bütün bunlardan utanıyordu."

Yeniyetme bir Tolstoy âşığı olan oğlu, zenginliğin utanç verici, yozlaşmış ve niteliği gereği şeytani bir şey olduğunu düşünüyordu. Aslına bakılacak olursa bu durum ironik sayılabilir çünkü Chris para kazanmaya yönelik olağanüstü maharete sahip, doğuştan bir kapitalistti. "Chris her zaman girişimciydi," diyor Billie bir kahkaha atıp. "Her zaman."

Daha sekiz yaşındayken, Annandale'deki evlerinin bahçesinde yetiştirdiği sebzeleri çevre mahallelerde kapı kapı dolaşıp satıyordu. "Bir el arabası dolusu taze fasulye, domates, biber taşıyan küçük, tatlı bir çocuktu," diyor Carine. "Kim buna karşı koyabilirdi ki? Chris de farkındaydı durumun. Yüzünde, 'Baksanıza ne tatlıyım! Fasulyelerimden almaz mısınız?' bakışıyla insanların kapılarını çalardı. Eve döndüğünde el arabası tamamen boşalmış, elinde de bir tomar para olurdu."

On iki yaşındayken, el ilanları basarak kendi muhitlerinde bir fotokopi işi kurdu: müşterinin kapısından alıp gene kapıdan teslim eden "Chris'in Hızlı Kopyaları." Walt ve Billie'nin ofisindeki fotokopi makinesini kullanan Chris, ebeveynlerine kopya başına birkaç sent ödeme yapmaya başladı; müşterilerine verdiği ücret ise köşedeki fotokopiciden iki sent daha ucuzdu. Böylece epey kâr etmişti.

Woodson'daki ilk yılının ardından 1985'te, yerel bir müteahhitlik şirketinde işe girdi; çevre semtlerde satış duyuruları yapıyor, potansiyel müşterilere dış kaplama ve mutfak yenileme teklifleri götürüyordu. Chris bu işte etkileyici bir başarı gösterdi. Eşsiz bir satışçı olduğu anlaşılmıştı. Birkaç aylık süre zarfında, şirkete onun gibi yaz döneminde girmiş olan diğer öğrenciler Chris'in altında çalışmaya başladı ve banka hesabında yedi bin dolar birikti. Bu paranın bir kısmıyla sarı Datsun'unu, yani ikinci el B210'u alacaktı.

Chris satış konusunda öylesine başarı göstermişti ki, lise mezuniyetinin yaklaştığı 1986 yılının bahar aylarında, inşaat şirketinin sahibi Walt'ı arayarak, onu Emory'ye gitmek yerine Annandale'de bir okula kaydolup kendileri için çalışmaya devam etmesi için ikna ettiği takdirde, Chris'in üniversite masraflarını karşılamayı önerdi.

"Tekliften Chris'e söz açtığımda, bunu düşünmedi bile," diyor Walt. "Tek yaptığı patronunu arayıp başka planları olduğu-

nu söylemek oldu." Chris, okulu biter bitmez yeni arabasına atlayıp yaz aylarını ülkeyi turlayarak geçireceğini belirtti. O zaman kimse bu yolculuğun, kıtayı bir ucundan diğerine kat edeceği daha uzun yolculuklarının ilki olduğunu bilmiyordu. Dahası hiç kimse, bu ilk yolculukta tesadüfen gerçekleşen bir keşfin Chris'i tam anlamıyla içine kapanmaya iteceğini ve kendisiyle onu sevenler arasında öfke, yanlış anlama ve acıdan bir duvar öreceğini de tahmin edemezdi.

12
ANNANDALE

Aşk yerine, para yerine, şan şöhret yerine, bana gerçeği verin. Güzel yiyeceklerle şarabın bol olduğu, dalkavuklarla dolu bir masaya oturdum fakat içtenlik ve gerçeklerden yoksundu bu masa. Hiç de samimi olmayan bu ortamdan aç kalktım. Konukseverlikleri buzlar kadar soğuktu.

HENRY DAVİD THOREAU - WALDEN
CHRİS MCCANDLESS'IN EŞYALARI ARASINDA BULUNAN KİTABIN ALTI ÇİZİLMİŞ SATIRLARI.
SAYFANIN ÜST KISMINDAKİ BOŞLUĞA CHRİS MCCANDLESS'IN EL YAZISIYLA VE BÜYÜK HARFLERLE "GERÇEK" YAZILMIŞTIR.

Çocuklar masumdur ve adalet isterler oysa çoğumuz kötüyüz ve doğal olarak adalet değil, merhamet bekliyoruz.

G. K. CHESTERTON

1986 baharının bunaltıcı ölçüde sıcak bir hafta sonunda, Walt ve Billie, Chris'in Woodson Lisesi'nden mezun olması şerefine bir parti düzenledi. Walt'ın doğum gününe birkaç gün kaldığından, Chris babasına hediye olarak çok pahalı bir Questar teleskop almıştı.

"Babama teleskobu verdiği anı anımsıyorum," diyor Carine. "Chris o gece birkaç tek atmış, çakırkeyif olmuştu. Gerçekten de duygusal davranıyordu. Neredeyse ağlamak üzere olduğundan, bir yandan gözyaşlarını tutmaya çalışıyor, bir yandan da yıllar içinde, yaşadıkları sürtüşmelere rağmen, onun için yaptığı her şey adına babama teşekkür ediyordu. Chris, sıfırdan başlayarak

bütün bunları başardığı, üniversite eğitimini kendisi karşıladığı ve sekiz çocuğuna bakabilmek uğruna sıkı bir şekilde çalıştığı için babama nasıl saygı duyduğunu anlattı. Oldukça dokunaklı bir konuşmaydı. Orada bulunan herkes donup kalmıştı. Sonra da yola çıktı."

Walt ve Billie, Chris'in gitmesine engel olmaya kalkışmadılar, ancak acil durumlar için Walt'ın Texaco kredi kartını yanına almasını sağladılar. Oğullarından, üç günde bir evi arama sözü de almışlardı. "Ne zaman yola çıksa yüreğimiz ağzımıza geliyordu," diyor Walt. "Ama onu durdurmak mümkün değildi."

Chris Virginia'dan ayrıldıktan sonra önce güneye, ardından Teksas düzlüklerinden New Mexico ve Arizona'nın sıcak iklimlerinin uzandığı batıya doğru ilerleyerek Pasifik kıyısına ulaştı. İlk başlarda düzenli olarak evi arama sözünü tutsa da, yaz ilerledikçe Chris'den daha az telefon gelmeye başlamıştı. Chris o yaz yüzünü, Emory'de sonbahar dönemi başlamadan yalnızca iki gün önce gösterdi. Annandale'deki evine adım attığında pis bir sakal bırakmış, saçları uzayarak birbirine karışmış ve zaten cılız olmasına rağmen 13 kilo vermişti.

"Eve döndüğünü duyar duymaz onunla konuşmak için odasına koştum," diyor Carine. "Yatağında uyuyakalmıştı. O kadar zayıftı ki çarmıha gerilmiş İsa portrelerini andırıyordu. Annem ne kadar zayıfladığını gördüğünde, tam anlamıyla çıldırdı. Kemiklerinin yeniden et bağlaması için deliler gibi yemek yapmaya koyuldu."

Chris'in, yolculuğunun sonlarına doğru Mojave Çölü'nde kaybolduğu ve neredeyse susuzluktan ölmek üzere olduğu anlaşılmıştı. Ebeveynleri teğet geçilen bu felaketi duyduklarında paniğe kapılsalar da, ileride Chris'i daha ihtiyatlı davranması için nasıl ikna edebilecekleri konusunda kararsızdılar. "Chris el attığı hemen her şeyde çok başarılıydı," diyor Walt. "Bu da kendine çok güvenmesine neden olmuştu. Onunla herhangi bir konuda konuş-

maya kalktığınızda, sizinle tartışmazdı. Yalnızca nazik bir şekilde başını sallar, sonra gene burnunun dikine giderdi."

"Bu yüzden kişisel güvenliği konusunda ilk başta bir şey söylemedim. Tenis oynadık, başka şeylerden konuştuk. Sonunda aldığı riskleri tartışmak için onu karşıma oturttum. Yıllar içinde, doğrudan bir yaklaşımın ("Tanrım, sakın bir daha böyle bir şey yapma!") Chris'de işe yaramayacağını çok iyi öğrenmiştim. Ben de yolculuklarına bir itirazımızın olmadığını, yalnızca biraz daha dikkatli davranması ve nerede olduğunu bize bildirmesi gerektiğini anlatmaya çalıştım."

Bu denli küçük bir baba nasihati bile Chris'in köpürmesine yetmişti. Walt'ın konuşmasının tek sonucu, planlarını paylaşmak konusunda Chris'in daha da ketumlaşması olacaktı.

"Endişelenerek budalalık ettiğimizi düşünüyordu Chris," diyor Billie.

Yolculukları esnasında Chris bir pala ve 30-06 bir tüfek edinmişti; Walt ve Billie Emory'ye kaydolması için onu Atlanta'ya götürürken bıçağıyla tüfeğini de yanına almakta ısrar etti. "Chris'le birlikte odasına çıktığımızda, oda arkadaşının annesiyle babası kalp krizi geçirecek sandım," diyor Walt bir kahkaha atarak. "Oda arkadaşı Connecticut'tan gelme, sessiz sakin bir çocuktu. Chris odaya uzamış sakalı, pejmürde kıyafetleri, üzerinde bıçağı ve geyik avında kullanılan tüfeğiyle Jeremiah Johnson* gibi daldığında gözlerine inanamadılar. Ama ne oldu biliyor musun? Doksan gün içinde, efendi oda arkadaşı düşük notları yüzünden okuldan ayrılmak zorunda kalırken, Chris dereceye girdi."

Sömestr ilerledikçe Chris'in Emory'ye ısınması, anne babasını memnun etti. Bu arada tıraş olup saçını keserek, lisede sa-

* 1972 yapımı, Sydney Pollack tarafından yönetilmiş ve başrolünde Robert Redford'un oynadığı, bir dağ adamını konu alan Western filmi ve filme ismini veren ana karakter.

hip olduğu temiz görünüme yeniden kavuştu. Notları mükemmele yakındı. Okul gazetesinde yazmaya başladı. Hatta mezun olduktan sonra hukuk fakültesine gitmekten bahsediyordu. Bir seferinde Walt'a şöyle demişti: "Baksana! Benim notlar Harvard Hukuk Okulu'na girmeye yetecek galiba."

Emory'deki ilk yılının ardından gelen yaz mevsiminde, Chris Annandale'e dönüp ebeveynlerinin danışmanlık şirketi için çalışmaya başladı. Bilgisayar programları geliştiriyordu. "O yaz bizim için yazdığı program kusursuzdu," diyor Walt. "Bugün bile aynı programı kullanıyoruz; birçok müşterimize de kopyalarını sattık. Ama Chris'den programı nasıl yazdığını göstermesini ve neden bu şekilde çalıştığını anlatmasını istediğimde, reddetti. 'Bilmen gereken tek şey, programın çalıştığı,' diyerek çıkışmıştı. 'Nasıl ve neden olduğunu bilmene hiç gerek yok.' Chris gene Chris'lik yapıyordu ama beni çileden çıkarmayı da başarıyordu. Biliyor musun, kusursuz bir CIA ajanı olabilirdi, bunda çok ciddiyim. CIA için çalışan bazı insanlar tanıyorum. Bilmemizin yeteceğini düşündüğü şeylerden daha fazlasını anlatmıyordu. Aslında her konuda böyleydi."

Chris'in kişiliği birçok yönden ebeveynlerinin kafasını karıştırıyordu. Dışarıya karşı cömert ve şefkatli olabiliyordu fakat aynı zamanda sabit fikirlilik, sabırsızlık ve ani içe kapanmalarıyla şekillenen karanlık bir tarafı da vardı. Dahası, bütün bu özellikleri üniversite yıllarında iyice belirginlik kazanmıştı.

Eric Hathaway, Emory'deki ikinci yılının sonrasında Chris'i bir partide gördüğünü anımsıyor. "Değiştiği belliydi. İçine kapanık, hatta neredeyse soğuktu. Onu gördüğüme sevindiğimi söylediğimde, cevabı çok alaycıydı: 'Evet, eminim öyledir, herkes öyle diyor.' Onu açmak hiç de kolay olmadı. Konuşmak istediği tek şey, üzerinde çalıştığı konulardı. Emory'deki sosyal yaşama öğrenci dernekleri yön veriyordu ve Chris'in bunun bir parçası olmaya hiç mi hiç niyeti yoktu. Sanırım herkes bir derneğin üye-

si olmaya başlayınca eski arkadaşlarından kesin bir şekilde koptu ve daha da içine kapandı."

Üniversitedeki ilk ve ikinci yılı arasındaki yaz mevsiminde, Chris yeniden Annandale'e dönerek Domino's için evlere pizza servisine başladı. "Bunun havalı bir iş olmaması umurunda bile değildi," diyor Carine. "Epey para kazandı. Her akşam eve gelip mutfak masası üzerinde hesap yapışını hatırlıyorum. Ne kadar yorgun olursa olsun; gün içinde kaç kilometre yol yaptığını, Domino's'un ona ne kadar yakıt parası verdiğini, gerçekte ne kadar yakıt harcadığını ve net kârını hesaplıyor, bu rakamın bir hafta öncesiyle mukayesesini yapıyordu. Her şeyin kaydını tutuyor, nasıl hesap yapıldığını ve bir işin yürümesi için neler yapmak gerektiğini bana da gösteriyordu. Para kazanmakta oldukça becerikli olsa da parayı çok umursar bir hali yoktu. Bu onun için oyun gibiydi ve para yalnızca skor yerine geçiyordu."

Liseden mezun olmasının ardından ebeveynleriyle şaşırtıcı bir şekilde düzelen ilişkisi o yaz yeniden bozuldu. Walt ve Billie bunun nedenini anlayamıyordu. "Bize daha sık öfkelenmeye başlamış ve içine kapanık bir çocuk olmuştu. Hayır, doğru sözcük bu değil. Chris hiçbir zaman *içine kapanmadı*. Ama aklından geçenleri bizimle paylaşmıyor, kendisiyle çok daha fazla zaman geçiriyordu," diyor Billie.

Chris'in içini yakan öfkenin nedeni, iki yaz önce ülkeyi bir ucundan diğerine kat ettiği yolculuklarından birinde keşfettiği bir gerçekti. Chris, Kaliforniya'ya ulaştığında, yaşamının ilk altı yılını geçirdiği El Segundo mahallesini ziyaret etmiş ve burada yaşayan bir dizi aile dostundan öğrendiklerini bir araya getirdiğinde, babasının bir önceki evliliği ve boşanmasına dair o güne dek bilmediği gerçekleri ortaya çıkarmıştı.

Walt'ın ilk karısı Marcia'dan boşanması kesin bir ayrılık sayılmazdı. Billie'ye âşık olduktan, hatta Chris doğduktan çok sonra bile, Walt Marcia'yla olan ilişkisini gizlice sürdürdü. İki ev ve

iki aile arasında gidip geliyordu. Yalanlar söylendi, yalanlar ortaya çıktı; önceki yalanları açıklamak için daha çok yalana başvuruldu. Chris'in doğumunun iki yıl sonrasında Walt, Marcia'dan bir erkek evlat sahibi oldu (Quinn McCandless). Walt'ın ikili yaşamı ortaya çıktığında çok derin yaralar açıldı. Herkes çok acı çekti.

En sonunda Walt, Billie, Chris ve Carine; Doğu Kıyısı'na taşındılar. Marcia'dan boşanma süreci uzun sürdü ancak en sonunda bittiğinde, Walt ile Billie beraberliklerini meşrulaştırdılar. Bu hengâmeyi ellerinden geldiğince arkalarında bırakarak hayatlarına devam etmeye çalıştılar. Aradan yirmi sene geçti, Walt ve Billie olgun yaşlara ulaştı. Suçluluk, acı ve kıskançlık günleri mazide kalmış, fırtına dinmiş gibiydi. Ama 1986 yılında Chris, El Segundo'ya gitti, yaşadıkları eski mahalleyi dolaştı ve gerçekleri öğrendi. Hem de acı verici bütün detayları ile.

"Chris kafasına taktığı şeyleri uzun uzadıya düşünen bir çocuktu," diyor Carine. "Onu rahatsız eden bir şey olduğunda, gelip size söylemezdi. Düşüncelerini kendine saklar, kızgınlığını içine atar, bu da olumsuz hislerinin daha da güçlenmesine neden olurdu." El Segundo'da yaptığı keşfin ardından olan da buymuş gibi görünüyor.

Mesele ebeveynleri olduğunda çocuklar çok insafsız olabilir, merhamet göstermek konusunda isteksiz davranabilirler. Bu durum Chris için özellikle geçerli. Çoğu gence kıyasla Chris olaylara çok daha katı bakan bir çocuktu. Hem kendini hem de çevresindeki insanları aşırı sert ve ulaşılması imkânsız ahlaki kriterlerle yargılıyordu.

Öte yandan Chris herkesi tam olarak aynı kıstaslarla değerlendirmiyordu. Hayatının son iki yılında büyük saygı gösterdiği insanlardan biri ağır bir alkolik ve sürekli olarak kız arkadaşlarını döven, iflah olmaz bir zamparaydı. Chris, bu adamın hatalarının farkında olduğu halde, gene de onu mazur görebildi. Yeri

geldiğinde, edebi kahramanlarını da affetmiş ya da noksanlarını görmezden gelebilmişti. Jack London adı çıkmış bir alkolikti. Tolstoy ise cinsellikten uzak durmaya yönelik ateşli söylevlerine rağmen, genç bir adamken coşkulu bir seks düşkünüydü ve bilindiği kadarıyla on üç çocuğun babasıydı. Bu çocuklardan bazıları, tenkit ustası kontumuz kitaplarında cinselliğin şeytani yönlerine sayıp dökerken doğmuştu.

Görünüşe göre, diğer birçok insan gibi Chris de etkilendiği sanatçıları ve yakın arkadaşlarını hayatlarından ziyade yaptıklarıyla değerlendiriyor; aynı yumuşaklığı babasına göstermeye ise yanaşmıyordu. Walt McCandless ne zaman kendi katı tarzıyla Chris, Carine ya da üvey kardeşlerine babaca bir nasihat vermeye veya sitem etmeye kalksa, Chris onun yıllar önceki davranışlarını anımsayarak ikiyüzlü bir yalancı olduğunu düşünüyor, her şeyi dikkatli bir şekilde zihnine kaydediyordu. Zamanla öfkesi, daha fazla içinde tutamayacağı denli şiddet kazandı.

Walt'ın boşanmasına dair detayları öğrenmesiyle birlikte içten içe yanmaya başlayan öfkesinin dış dünyaya sıçraması iki yıl sonra oldu. Chris, babasının yıllar önce genç bir adamken yaptığı hataları asla bağışlayamadığı gibi, bütün bunları saklamaya çalışmasını daha da affedilmez bir tavır olarak değerlendirdi. Sonraları Carine ve başka insanlara, Walt ve Billie'nin çevirdiği dolapların, "tüm çocukluğunun bir kurgu gibi görünmesine neden olduğunu" söyleyecekti. Ancak öğrendiği bu gerçekleri hiçbir zaman anne babasına açmadı. Her şeyi karanlık bir sır olarak tutup öfkesini imâlarla ortaya koydu; sessiz ve kasvetli bir biçimde içine kapandı.

1988 yılına gelindiğinde, Chris'in ebeveynlerine olan kızgınlığı artarken, dünyadaki adaletsizliğe karşı duyduğu isyan hissi de yüzeye vurmuştu. Billie'nin hatırladığına göre o yaz, "Chris Emory'deki zengin çocuklarından yakınmaya başladı." Irkçılık, dünyadaki açlık sorunu ve gelir dağılımındaki adaletsizlik

gibi zorlu sosyal konular üzerine daha çok ders aldı. Öte yandan, para ve aşırı tüketimden duyduğu tiksintiye rağmen Chris'in politik eğilimi liberal olarak nitelendirilemezdi.

Aslına bakılacak olursa, Demokrat Parti'nin politikalarını alay konusu yapıyor ve görüşlerini açıklamaktan çekinmeyerek Ronald Reagan'ı destekliyordu. Hatta Emory'de Cumhuriyetçiler Kulübü'nün kurucuları arasına girecek kadar ileri gitti. Chris gibi bir gençten beklenmeyecek bu siyasi duruş, muhtemelen en iyi şekilde Thoreau'nun "Sivil İtaatsizlik" metnindeki şu açıklamasıyla özetlenebilir: "Tüm kalbimle şunu kabul ediyorum ki en iyi yönetim, en az yönetendir." Bunun ötesinde, McCandless'ın siyasi görüşleri kolay kolay özetlenemezdi.

Chris, *The Emory Wheel*'in yardımcı editörlerinden biri olarak çok sayıda yazı kaleme aldı. Beş yıl kadar sonra bu yazıları okurken, McCandless'ın ne denli genç ve tutkulu olduğunu görebiliyorsunuz. Kendine özgü bir mantıkla öne sürdüğü fikirlerinin bariz bir harita oluşturduğu söylenebilir: Jimmy Carter ve Joe Biden'i taşlayan yazılar yazdı, Başsavcı Edwin Meese için istifa çağrısında bulundu, Hıristiyan sağ kanadındaki ateşli İncil savunucularına çıkıştı, Sovyet tehdidine karşı tetikte olunması gerektiğini öne sürdü, balinaları katlettikleri için Japonlara ateş püskürdü, uygun bir başkan adayı olarak Jesse Jackson'ı destekledi. Tipik ölçüsüzlüğüyle 1 Mart tarihli yazısının ilk cümlesi şuydu: "1988 yılının üçüncü ayına girdiğimiz şu günlerde, daha şimdiden modern tarihin politik açıdan en kokuşmuş, rezil yıllarından birini yaşayacağımız belli olmaya başladı." Gazetenin editörü Chris Morris, McCandless'ı "hararetli" olarak nitelendiriyor.

Emory'de çevresi iyice daralan McCandless'ın radikalliği ilerleyen aylarla birlikte daha da arttı. 1989 yılında, okul biter bitmez Datsun'una atlayarak bir başka uzun, hazırlıksız yolculuğa çıktı. "Bütün yaz boyunca ondan yalnızca iki kart alabildik,"

diyor Walt. "İlkinde 'Guatemala'ya gidiyorum,' yazıyordu. Bunu okuduğumda, 'Aman tanrım, oraya gidip isyancılarla birlikte çarpışacak. Sonunda onu bir duvarın önüne dikip kurşuna dizecekler!' diye düşündüğümü hatırlıyorum. Yazın sonlarına doğruysa ikinci kart geldi. Bu kartta yalnızca, 'Yarın Fairbanks'ten ayrılıyorum, birkaç hafta içinde görüşürüz,' yazıyordu. Ama daha sonra fikrini değiştirip, güneye inmek yerine Alaska'ya gittiğini öğrendik."

Yönünü değiştirerek Alaska Otoyolu'na girişi Chris'in Uzak Kuzey'e ilk seferiydi. Kısa kesilmiş bir yolculuk olsa da (Fairbanks'te kısa bir süre geçirdikten sonra, sonbahar yarıyılına zamanında yetişmek için telaşlı bir şekilde güneye, Atlanta'ya yönelmişti), bölgenin uçsuz bucaksız boşluğuna, buzulların hayaletimsi siluetine, kutup gökyüzünün saydam görüntüsüne vurulmuştu. Geri döneceği konusunda hiç şüphesi yoktu.

Emory'deki son senesini, içinde süt kasaları ve yere atılmış bir şilteden fazlası olmayan, sade bir odada geçirdi. Arkadaşlarından yalnızca birkaçı (onlar da çok nadir olarak) Chris'i dersler dışında görebiliyordu. Profesörlerden biri ders dışı saatlerde de kütüphaneyi kullanabilmesi için ona giriş imkânı sağlamıştı; boş zamanlarının çoğunu okuyarak geçiriyordu. Hem liseden hem de kros takımından yakın arkadaşı Andy Horowitz, mezuniyetin birkaç gün öncesinde sabahın erken saatlerinde, kitap raflarının arasında Chris'e rastladı. Horowitz ve McCandless Emory'de sınıf arkadaşı olsalar da birbirleriyle konuşmayalı iki yıl olmuştu. Birkaç dakikalık zorlama sohbetin ardından, McCandless çalışma odalarından birine girerek ortalıktan kayboldu.

Chris o sene ebeveynlerini çok seyrek aradı; odasında bir telefonu olmadığından ona kolay ulaşılamıyordu. Walt ve Billie, oğullarının duygusal soğukluğundan gittikçe daha çok endişelenmeye başladılar. Chris'e yazdığı bir mektupta Billie yalvarma

noktasına gelmişti: "Seni seven, senin için endişelenen insanlardan kendini bütünüyle uzaklaştırdın. Nedeni her ne ise ya da her kimle berabersen, bunun doğru olduğundan emin misin?" Chris daha sonra Carine'le mektup hakkında konuşurken, bunun kendisine yönelik ciddi bir müdahale olduğunu söylemiş, annesinin yazdıklarını "aptalca" olarak nitelendirmişti.

"Her kimle berabersen derken ne kastediyor? Aklını yitirmiş olmalı. Bahse girerim benim eşcinsel olduğumu düşünüyorlar. Nasıl olur da böyle bir fikre kapılabilirler? Ne kadar da embesiller!"

1990 baharında Chris'in mezuniyet törenine katılan Walt, Billie ve Carine, çocuğun mutlu olduğunu düşündüler. Sahneye çıkıp diplomasını alırken Chris'in ağzı kulaklarındaydı. Bir başka uzun yolculuğa çıkmayı planladığını fakat yola çıkmadan Annandale'e gelerek onları ziyaret edeceğini söyledi. Bundan kısa süre sonra, banka hesabındaki paranın tümünü OXFAM'a bağışladı, eşyalarını arabasına attı ve ailesinin hayatından çıkıp gitti. Bu andan itibaren ne ebeveynleri ne de çok değer verdiği Carine'le hiç iletişime geçmedi.

"Ondan haber alamadığımızda, endişeli bir bekleyişin içine girdik," diyor Carine. "Annemle babamın endişesi, acı ve öfke de içeriyordu sanırım. Ama bize hiç yazmadığı için ben kırılmamıştım. Mutlu olduğunu ve yapmak istediği şeyi yaptığını biliyor, ne kadar bağımsız olabileceğini görmek istemesini anlayabiliyordum. Hem yazsa ya da beni arasaydı, annemle babamın bir şekilde yerini saptayarak onu eve geri getireceklerinin de farkındaydı."

Walt bunu reddetmiyor: "Bu konuda hiç şüphem yok. Onu bulmak için nereye bakacağımıza dair en ufak bir fikrimiz bile olsaydı, hemen gider oğlumuzu kaptığım gibi eve getirirdim."

Chris'den tek bir kartın bile gelmediği aylar, ardından yıllar geçip giderken, çekilen ıstırap daha da arttı. Billie, oğlu için ka-

pıya not bırakmadan dışarı adımını atmıyordu. "Ne zaman otostop çeken bir çocuk görsek, bir şekilde Chris'i andırıyorsa dönüp yeniden önünden geçiyorduk. Berbat zamanlardı. Özellikle de geceleri, özellikle hava soğuk ve fırtınalıysa. Nerede olduğunu düşünüyordum, sıcak bir yerde olup olmadığını, yaralı olup olmadığını, yalnız olup olmadığını. İyi olup olmadığını..."

Temmuz 1992'de, Chris'in Atlanta'dan ayrılışından iki yıl sonra Billie, Chesapeake Beach'deki evlerinde bir geceyarısı kan ter içinde uyandı. Walt'ı uyandırdığında gözyaşlarına boğulmuştu. "Chris'in bana seslendiğinden eminim, onu duydum," diyordu. "Ne yapacağımı bilemiyorum. Rüya değildi. Hayal etmedim. Sesini duydum! 'Anne, yardım et!' diye yalvarıyordu. Ama nerede olduğunu bilmediğimden hiçbir şey yapamadım. Tek söylediği buydu: 'Anne, yardım et!'"

13
VİRGİNİA BEACH

Yabani toprakların fiziksel gücü benim içimde de karşılığını bulmuştu. Yürüdüğüm patikalar tepelere, bataklıklara çıkacak şekilde dışa yönelse de, aynı zamanda kendi içime dönüyordu. Ayaklarımın altındaki toprakları inceleyerek ve okuyup düşünerek, hem kendime hem de bu topraklara dair bir keşfe ulaştım. Zaman içinde bu ikisi zihnimde tek bir mevcudiyete büründü. Farkına vardığım bu gerçeğin toparlayıcı gücü ile kendi içimdeki tutkulu, inatçı özlemin varlığıyla yüzleştim. Bütün düşünceleri ve bu düşüncelerin taşıdığı dertleri bir kenara bırakarak yalnızca arzularımla baş başa kaldım; doğrudan ve arayış içinde. İlerlemek ve asla arkama bakmamak. İster yalınayak, ister kar ayakkabıları ya da kızaklarla olsun, tek yapacağım yazın tepelerine ve son demlerini yaşayan dondurucu gölgelerine doğru yürümek olacaktı. Bir parıltı ya da karın üzerindeki bir iz, nereye gittiğimi gösterebilirdi. İnsanlığın bundan sonra beni bulup bulamayacağını görecektik.

JOHN HAİNES - YILDIZLAR, KAR, ATEŞ:
KUZEYİN YABANİ TOPRAKLARINDA YİRMİ BEŞ YIL

Carine McCandless'ın Virginia Beach'te bulunan evinde, şöminenin üzerindeki rafta Chris'in çerçevelenmiş iki fotoğrafı duruyor. Fotoğrafların biri lisedeki ilk yılında çekilmiş. Diğerinde ise, üzerinde fırfırlı eteği ve paskalya şapkasıyla Carine'in yanında dikilen, kravatı kaymış yedi yaşında bir bacaksız görünüyor. Kardeşinin fotoğraflarına bakan Carine, "İnanılmaz olan, bu iki

fotoğraf arasındaki on seneye rağmen ifadesinin hiç değişmemiş olması," diyor.

Carine'in hakkı var. Chris her iki fotoğrafta da objektife, sanki kafasında önemli bir şeylerle meşgulken fotoğraf çektirmekle zaman kaybettiği için canı sıkılmış gibi bakıyor. Paskalya fotoğrafındaki ifadesi, Carine'in yüzündeki kocaman gülümsemeyle tam bir tezat içerdiğinden, çok daha çarpıcı. Parmaklarının ucuyla fotoğrafı okşayan Carine, kardeşine duyduğu sevgiyi belli eden bir gülümsemeyle, "Chris işte," diyor. "Çoğu zaman yüzündeki ifade buydu."

Carine'in ayaklarının dibinde, Chris'in çok bağlı olduğu Shetland çoban köpeği Buckley yatıyor. Artık on üç yaşında, kocamış bir köpek olan Buckley'in ağzıyla burnunun etrafındaki tüyler ağarmış, eklem sorunları yüzünden ancak topallayarak yürüyebiliyor. Carine'in on sekiz aylık Rottweiler cinsi köpeği Max, Buckley'nin yattığı yeri işgal etmeye kalktığında, küçük baş belası, yüksek sesli havlamaları ve isabetli, minik ısırıklarla altmış kiloluk ihtiyar canavarı kaçırmasını biliyor.

"Chris, Buck için delirirdi," diye söze başlıyor Carine. "Ortalıktan kaybolduğu yaz, Buck'ı da yanında götürmek istemişti. Emory'den mezun olduktan sonra annemle babama Buck'ı alıp alamayacağını sordu. Bizimkiler kabul etmedi çünkü kısa süre önce Buck'a araba çarpmıştı ve iyileşme sürecindeydi. Buck yaralı olmasına yaralıydı (veteriner kaza sonrasında bir daha asla yürüyemeyebileceğini söylemişti) ama annemle babam sonraları bu kararlarını çok düşündüler. Yıllarca içlerini kemiren şey (itiraf etmeliyim ki benim de), Chris yanına Buck'ı almış olsaydı olayların nasıl gelişeceği oldu. Belki Chris, kendi hayatını riske atmak konusunda bir anlık tereddüt bile yaşamazdı ama Buck'ı asla tehlikeli bir duruma sokmazdı. Buck yanında olsaydı, yaptığı şeyleri kesinlikle yapmazdı."

Bir yetmişlik Carine McCandless kardeşiyle aynı boyda, belki ondan birkaç santim daha uzun. Chris'e o kadar benziyor ki, sürekli ikiz olup olmadıkları sorulurmuş. Canlı bir konuşma tarzı olan Carine, konuşurken beline dek uzanan saçlarını başının bir hareketiyle yüzünden çekiyor; anlattığı şeyleri vurgulamak için ifade gücü yüksek olan küçük ellerini kullanıyor. Yalınayak. Boynunda altın bir çarmıh var. Düzgün şekilde ütülenmiş kotunun ön tarafında kat yerleri halen belli oluyor.

Carine de kardeşi gibi enerjik, kendine güvenen biri; belli bir konu hakkında fikrini hiç çekinmeden ortaya koyabiliyor. Ergenlik yıllarında o da Walt ve Billie'yle sert kavgalara girişmiş fakat iki kardeş arasındaki farklılıklar, benzer olan yanlarından çok daha baskın.

Carine, Chris'in ortalıktan kaybolmasından kısa süre sonra anne babasıyla ateşkes ilan etmiş. Şimdi yirmi iki yaşında ve aralarındaki ilişkiyi "fazlasıyla iyi" olarak nitelendiriyor. Chris'den çok daha girişken bir mizaca sahip ve hiçbir şekilde yalnız başına vahşi doğada yaşayamayacağını söylüyor – ya da herhangi bir yerde. Chris'in sosyal adaletsizliğe duyduğu tepki Carine'de de tezahürünü buluyor fakat Carine'in zenginliğe karşı ahlaki ya da bir başka açıdan itirazı yok. Çok yakın zamanda pahalı bir ev satın almış. Kocası Chris Fish'le birlikte işlettiği otomobil tamir servisi C.A.R. Services'da günde 14 saatlik mesailer yaparak erken yaşlarda ilk milyon dolarına ulaşmak istiyor.

"Bütün çocukluğum boyunca durmaksızın çalıştıkları için annemle babama kızmıştım. Hiç ortalıkta olmazlardı. Şimdi bir de bana bak, aynı şeyi yapıyorum," diyor kendiyle dalga geçen bir kahkahayla. Carine, kapitalizme yatkınlığı yüzünden Chris'in onunla "York Düşesi Ivana Trump McCandless" ve "Leona Helmsley'in yükselen varisi" diyerek dalga geçtiğini itiraf ediyor. Ancak Chris'in kız kardeşine yönelik tenkitleri hiçbir zaman masumane takılmaların ötesine geçmemiş; Chris ve Carine çoğu

kardeşin olmadığı ölçüde yakınmış. Walt ve Billie'yle çekişmelerinden yakındığı bir mektubunda Chris şöyle yazıyor: "Her neyse, seninle bu konuda konuşmak bana iyi geliyor çünkü dünyada beni anlaması muhtemel tek kişi sensin."

Chris'in ölümünün on ay sonrasında, Carine halen derin bir yas içinde. "Ağlamadan tamamlayabildiğim bir gün bile olmadı henüz," diyor yüzünde allak bullak bir ifadeyle. "Neden bilmiyorum. En kötüsü de arabada tek başıma olduğum zamanlar. Bir kez olsun evle market arasındaki yirmi dakikalık yolu Chris'i düşünmeden ve sinirlerim bozulmadan gidebilmiş değilim. Aslında atlattım sayılır. Ama onu düşünmemek çok zor."

17 Eylül 1992 gününün akşamı, kocası Chris Fish arabasıyla garaj yoluna girdiğinde, Carine evin önünde Rottweiler'ını yıkıyormuş. Genellikle geç saatlere kadar işte olduğundan, kocasının bu kadar erken gelmesine şaşırdığını hatırlıyor Carine.

"Tuhaf davranıyordu. Yüzünde berbat bir ifade vardı. İçeri girdi, sonra tekrar dışarı çıkarak Max'ı yıkarken bana yardım etmeye koyuldu. Bir terslik olduğunu anlamıştım çünkü Fish köpeği asla yıkamaz."

Kocası, "Seninle konuşmam lazım," dediğinde, Carine onun peşinden eve girdi, mutfak lavabosunda Max'ın tasmasını yıkadı ve salona geçti. "Karanlıkta oturuyordu. Başını öne eğmişti. Berbat görünüyordu. Haliyle dalga geçerek, '*Derdin* ne senin?' diye sordum. İşteki çocukların onu kızdırdığını, belki de birinin beni bir adamla gördüğünü söylediğini filan düşündüm. Gülerek, 'Çocuklar seni hırpalıyor mu?' dedim. Ama kahkahama karşılık gelmedi. Bana baktığında, gözlerinin kızarmış olduğunu fark ettim."

"Kardeşin," dedi kocası. "Onu bulmuşlar. Ölmüş, Carine." Walt'ın en büyük çocuğu Sam, Fish'i işten arayıp haberi vermişti.

Carine'in gözleri karardı ve görüş alanı daralmaya başladı. İstem dışı bir şekilde başını sallamaya başladı ve karşı çıktı.

"Hayır! Chris ölmedi!" Ardından çığlıklar geldi. Öylesine yüksek sesle bağırıyordu ki, Fish, komşuların karısına saldırdığını sanıp polis çağırmalarından endişelendi.

Carine cenin pozisyonunda divana uzanarak sallanmaya başladı. Fish onu teselli etmek istediğinde, kocasını iterek kendisini yalnız bırakmasını söyledi. Yaşadığı kriz sonraki beş saat boyunca sürdü. Çantasına birkaç parça kıyafet atıp, kocasıyla birlikte Walt ve Billie'nin dört saatlik mesafedeki Chesapeake Beach'deki evlerine gidebilecek kadar toparlandığında saat gecenin 11'i olmuştu.

Virginia Beach'ten çıkarlarken, Carine kocasından kilisede durmasını istedi. "İçeri girip bir saat kadar sunakta oturdum; Fish beni arabada bekledi. Tanrı'dan bazı cevaplar istiyordum. Ama hiçbir yanıt alamadım."

Aynı akşamın birkaç saat öncesinde, Alaska'dan fakslanan fotoğrafı gören Sam, kimliksiz ölünün Chris olduğunu teyit etmişti. Fakat Fairbanks'teki adli memur kesin bir kimlik belirlemek için çocuğun diş kayıtlarını istedi. Röntgenlerin karşılaştırılması bir gün aldı. Billie, Sushana Nehri'nin kıyısındaki otobüste açlıktan ölen çocuğun Chris olduğu konusunda herhangi bir şüphe kalmayana dek fakslanan fotoğrafa bakmayı reddetti.

Carine ve Sam, Chris'in cesedini almak için ertesi gün Fairbanks'e uçtu. Otopsi memurunun ofisinde cesetle birlikte bulunan az miktarda eşyayı teslim aldılar: Chris'in tüfeği, bir dürbün, Ronald Franz'ın verdiği olta, içinde günlüğünü de tuttuğu bitki örtüsü kitabı, Minolta marka fotoğraf makinesi ve beş makara film. Adli memur, Sam'in imzalaması için bazı kâğıtlar uzattı.

Fairbanks'e inmelerinin üzerinden yirmi dört saat geçmeden, adli tıp laboratuvarında gerçekleşen otopsi sonrasında Chris'in cesedinin yakıldığı Anchorage'a uçtular. Cenaze evi Chris'in küllerini plastik bir kutu içinde otele getirdi. "Kutunun

büyüklüğüne çok şaşırmıştım," diyor Carine. "Adı yanlış yazılmıştı. Etikette Christopher R. McCandless yazıyordu. İsminin baş harfi J olmalıydı. Bu hataya çok sinirlendiğimi hatırlıyorum. Aklım başımdan gitmişti. Ardından Chris'in buna hiç de aldırmayacağını düşündüm. Hatta komik bile bulabilirdi."

Ertesi sabah Maryland'e bir uçak buldular. Carine kardeşinin küllerini sırt çantasında taşıdı.

Carine, uçakta kabin görevlilerinin önüne koyduğu bütün yemekleri son kırıntısına dek yediğini anlatıyor. "Bilirsiniz işte, uçaklarda verdikleri türden korkunç yemeklerdi. Ama Chris açlıktan ölmüşken önüme konan hiçbir yemeği atamazdım." Ancak ilerleyen haftalarda iştahının tamamen kaybolduğunu fark etti. Kısa süre içerisinde beş kilo vermiş, arkadaşları gidişatın anoreksi olabileceğini düşünerek endişelenmeye başlamıştı.

Chesapeake Beach'te ise Billie yemek yemeyi kesmişti. Bir genç kızın hatlarına sahip, kırk sekiz yaşında, minyon bir kadın olan Billie de yeniden yemek yemeye başlayana dek beş kilo kaybetti. Walt'ın tepkisi ise tam tersi oldu; aşırı yemek yemeye başlayarak kilo aldı.

Bir ay sonra, Billie yemek masasında oturmuş, belli bir mesafeden Chris'in son günlerini gösteren fotoğrafları gözden geçiriyor. Çoğu bulanık olan fotoğraflara ancak böyle bakabiliyor. Zaman zaman ağlıyor. Ancak çocuğunu kaybetmiş bir kadın böyle ağlayabilir. Telafisi imkânsız kaybı öyle büyük ki, karşısındaki insan bunu algılamakta zorlanıyor. Böylesine bir acıya bu kadar yakından şahit olmak, yüksek risk içeren aktivitelere yönelik en etkileyici savunmaları bile ahmakça ve anlamsız kılıyor.

"Kendini neden böyle bir şeyin içine attığını kesinlikle anlayamıyorum," diyor gözyaşları içinde. "Hiç ama hiç anlayamıyorum."

14
STİKİNE BUZULU

Hayat dolu bir beden ve fakat güçlü arzulara sahip, gergin bir zihinle geliştim. Hep daha fazlasını istiyordu benden; daha gerçek, ele avuca gelir bir şeyler istiyordu. Sanki ondan uzakmış gibi, gerçeklik arayışındaydı...

Ama ne yaptığımı bakar bakmaz görebilirsiniz. Ben tırmanırım.

JOHN MENLOVE EDWARDS - "BİR ADAMDAN MEKTUP"

İlk kez hangi koşullar altında tırmandığımı şimdi net bir şekilde anlatamam; çok uzun zaman geçti üzerinden. Geceyi tek başıma dışarıda geçirdiğime dair belli belirsiz bir anının içinde tek hatırladığım, ilerlerken tüylerimin ürperdiği ve birdenbire kendimi yükseklerde, bulutların içinde kaybedene dek vahşi hayvanların gezindiği, bir kısmı ağaçlarla kaplı kayalık bir dağ sırtına tırmanmaya koyulduğum. Sanki hayali bir sınırı geçmiş ve yeryüzünün üzerinde, görkemli bir başka âleme dalmış gibiydim. Bu doruğu dünyadan ayıran dokunulmamış, ürkütücü, azametli görüntüsüydü. Ona asla alışamazdınız; ayağınızı kaldırdığınız anda kaybolurdunuz. Yolu bilseniz de tedirginlik içinde, düz kayalığın üzerinde bastığınız yerin katılaşmış gibi görünen hava ve buluttan ibaret olup olmadığını merak ederdiniz. Bulutların arasına gizlenmiş bu kayalık, puslu zirve, bir yanardağın ateş püsküren ağzından çok daha heyecan verici, çok daha görkemliydi.

HENRY DAVİD THOREAU
GÜNLÜK

McCandless, Wayne Westerberg'e yolladığı son kartta, "*Eğer bu macera ölümle sonuçlanır ve benden bir daha ses çıkmazsa, harika bir adam olduğunu bilmeni istiyorum. Artık yabana yürüyorum,*" diye yazmıştı. Macera gerçekten de ölümle sonuçlandığında, bu acıklı ifade çocuğun en başından beri intihara meyilli bir ruh halinde olduğuna ve yabani topraklara girerken bir daha asla geri dönmeyeceğini bildiğine dair spekülasyonları güçlendirdi. Ama ben bundan o kadar da emin değilim.

McCandless'ın ardında bıraktığı birkaç belgeyi inceleyip, hayatının son yılında onunla zaman geçiren insanları dinlediğimde, ölümünün planlı değil, aksine korkunç bir kaza olduğundan şüpheleniyorum. Öte yandan, Chris McCandless'ın aklında ne olabileceğine dair düşüncelerim kişisel deneyimlerimle de bağlantılı.

Gençliğimde inatçı, içine dönük, ara sıra kendini tehlikeye atmaktan çekinmeyen, huysuz biri olduğum söylenirdi. Babamla aramızda bilindik türden çatışmalar söz konusuydu. Erkek otoritesi; McCandless gibi benim içimde de, aşırı öfkeyle birlikte doyurulması gereken bir açlığın yüzeye çıktığı ciddi bir karmaşaya neden olmuştu. Herhangi bir şey kontrolsüz hayal gücümün ilgisini çekmişse, neredeyse saplantıya varan bir hevesle onun peşine düşerdim. On yedi yaşımdan yirmilerimin sonuna dek bu şey dağcılık oldu.

Günlerimin büyük kısmını Alaska ve Kanada'nın ücra noktalarındaki dağlara, bir avuç dağcı dışında dünyada kimsenin adını duymadığı bulanık, sarp, korkutucu doruklara tırmanma hayalleri kurarak, daha sonraları ise bu hayalleri gerçekleştirmek için girişimlerde bulunarak geçiriyordum. Bu hevesle birlikte hayatımda olumlu değişimler oldu. Gözümü bir zirveden diğerine dikerken, ergenliğin koyu sisi içinde düşünce ve davranışlarımı kontrol etmeyi öğrendim. Tırmanmak *önemliydi*. Tırmanmanın taşıdığı tehlike, her şeyin (dağın kendisinin, üzerini

kaplamış sarı ve turuncu likenlerin ya da bulutların dokusunun) harikulade bir görünüm kazanmasını, dünyanın halojen bir korun içinde parıldamasını sağlamıştı. Hayat bangır bangırdı artık. Dünya somutluk kazanmıştı.

1977'de, Colorado'da bir bar taburesine tünemiş, gayet keyifsiz bir şekilde varoluşsal yaralarının kabuklarıyla oynarken, Devils Thumb* denilen bir dağa tırmanmayı kafaya koydum. Kadim buzullarla muazzam bir doruğa dönüşmüş olan Devils Thumb, özellikle kuzey yönünden inanılmaz bir görünüme sahiptir. Daha önce kimsenin tırmanmadığı kuzey yüzü, eteklerindeki buzullardan 1800 metre rakıma çıkar; Yosemite Vadisi'nde bulunan El Capitan'ın iki katı yükseklik demektir bu. Alaska'ya gidecek, denizden iç bölgeye uzanan kırk sekiz kilometrelik buzul karı kayakla aşacak ve bu görkemli kuzey duvarına tırmanacaktım. Dahası, bunu tek başıma yapmaya karar vermiştim.

Yirmi üç yaşındaydım; yani Chris McCandless'ın Alaska topraklarına adım attığı yaştan bir yıl daha genç. Mantığım, biri buna mantık diyebilirse elbette, gençliğin darmadağınık tutkuları ve ağırlıklı olarak Nietzsche, Kerouac ve 1958 yılında siyanür kapsülüyle hayatına kendi elleriyle son vermeden önce dönemin önde gelen İngiliz tırmanışçılarından ve aşırı sorunlu bir yazar ve psikiyatrist olan John Menlove Edwards'ın kitaplarından oluşan bir edebiyatla şekillenmişti. Tırmanmayı "psikonörotik bir eğilim" olarak nitelendiren Edwards, spor için değil, varoluşunu sınırlayan azaplardan kurtulmak amacıyla tırmandığını söylüyordu.

Thumb'a tırmanışımı planlarken, başımı ciddi anlamda belaya sokma ihtimalinin de belli belirsiz farkındaydım. Ancak bu durum tırmanışı daha da çekici kılmaktan öte bir anlam ifade etmiyordu. Asıl nokta, bu işin hiç de kolay olmayacağıydı.

---

* (İng.) Şeytanın Başparmağı.

Devils Thumb'ın fotoğrafını içeren bir kitap buldum; Maynard Miller isimli önde gelen buzul uzmanı tarafından çekilmiş, siyah-beyaz bir fotoğraftı bu. Miller'ın havadan çektiği bu fotoğrafta dağın çok tekinsiz bir görüntüsü vardı: yüzeyini pul pul dökülen kayaların oluşturduğu, buzlarla kaplı, karanlık bir dev. Fotoğrafın üzerimde yarattığı etki neredeyse pornografikti. Uzaklarda oluşan fırtına bulutları yüzünden endişe içinde sert rüzgâra ve dondurucu soğuğa karşı kamburumu çıkarmış bir şekilde hangi taraftan aşağı ineceğimi tasarlarken, bıçak sırtını andıran zirvede dengede durmaya çalışmanın nasıl bir his olacağını düşünüyordum. Bir insan en tepeye çıkıp sağ salim geri dönene kadar korkularını dizginleyebilir miydi?

Diyelim ki bunu başardım... Ama uğursuzluk getirmemesi için, zirveye tırmanmayı başardığımda hissedeceğim zafer duygusunu hayal etmeye bile çekiniyordum. Öte yandan, Devils Thumb'a tırmanmanın bütün hayatımı değiştirecek bir deneyim olacağından da şüphem yoktu. Nasıl olmazdı ki?

O zamanlar Boulder'da, apartman dairelerinin tamirat işleri için saati üç buçuk dolara çalışan seyyar bir marangozdum. Bir öğleden sonra, bütün gün boyunca kalas taşıyıp çivi çaktığım dokuz saatlik mesainin ardından patronuma işi bıraktığımı söyledim: "Hayır, birkaç hafta içinde filan değil, Steve. Hemen şimdi bırakıyorum." Kaldığım köhne şantiye karavanındaki eşyaları toplamak birkaç saatimi aldı. Hemen ardından arabama atladığım gibi Alaska'ya doğru yola çıktım. Ayrılmanın bu kadar kolay olmasına, dahası bu duygunun verdiği ferahlığa şaşıp kalmıştım. Dünya birdenbire vaatlerle dolu yepyeni bir yer olmuştu.

Devils Thumb, yalnızca deniz ya da hava yoluyla ulaşılabilen küçük bir balıkçı kasabası olan Petersburg'un doğusunda, Alaska ile Britanya Kolombiyası arasındaki sınırı belirler. Petersburg'a düzenli olarak uçuşlar yapılsa da nakte denk malvarlığım 1960 model bir Pontiac Star Chief ve iki yüz dolar-

dan ibaretti; bu miktar tek yönlü bilete bile yetmiyordu. Ben de Washington'a kadar gidebildiğim kadar gidip orada arabayı bıraktım ve Gig Limanı'nda somon avına çıkan bir tekneyle anlaşarak kuzeye doğru devam ettim.

Ocean Queen, Alaska'nın sedir ağaçlarından elde edilen kalın kalaslarla inşa edilmiş, uzun mesafeli av seferlerine yönelik donanıma sahip, dayanıklı bir iş teknesiydi. Beni kuzeye götürmeleri karşılığında tek yapmam gereken, her 12 saatte bir dört saatlik dümen nöbetleri tutmak ve sonsuza dek uzuyormuş gibi görünen pisibalığı ağlarının düğümlenmesine yardımcı olmaktı. Seattle'dan başlayarak Alaska'ya uzanan hattın içlerine doğru ilerlediğimiz aheste yolculuğumuz benim için bir bekleyişin puslu dalgınlığı içinde sürüyordu. Tesir ya da idrak gücümün ötesinde bir mecburiyetin hükmü altında, ağır ağır ilerliyordum.

Gürültüyle Georgia Boğazı'na girdiğimizde, sabahın ilk ışıkları suyun üzerine vurmuştu. Denizin bitip kıyının başladığı noktada Kanada çamı, sedir ağacı ve şeytan pençesiyle kaplı dik yamaçlar yükseliyor, başımızın üzerinde martılar uçuşuyordu. Malcolm Adası açıklarında teknemiz yedi katil balinanın oluşturduğu bir sürünün ortasından geçti. Bazıları bir adam boyunda olan sırt yüzgeçleri, korkulukların birkaç santim ötesinde, denizin cam gibi yüzeyini kesiyordu.

Yolculuğumuzun ikinci gecesinde, tan vaktinden iki saat kadar önce, spot lambasının koridorunda bir geyik* belirdi. Hayvan, Flitz Hugh Kanalı'nın ortasında, Kanada kıyılarının bir buçuk kilometre açığında, karanlık, buz gibi suyun içinde yüzmeye çabalıyordu. Teknenin kör edici ışığında kızaran gözlerini fark ettim; yüzmekten bitap düşmüş olduğu belliydi ve çok korkmuştu. Zaman kaybetmeden dümeni sancak istikametine kırdım. Hayvanın yanından kıl payı farkla geçmiştik. Tekrar karanlığa

* Orijinal metinde *mule deer*. Kuzey Amerika'nın batı kesimlerine özgü bir tür geyiğe verilen ad.

gömülmeden önce geyiğin, teknenin dümen suyuna iki kere girip çıktığını gördüm.

İç Boğaz'ın büyük kısmı fiyort benzeri dar kanallara ayrılmıştı. Fakat Dundas Adası'nı geçerken önümüz birdenbire açıldı. Artık batımızda açık okyanus, tüm görkemiyle Pasifik uzanıyor; teknemiz dört metrelik dalgaların içinden bata çıka ilerliyordu. Dalgaların korkuluklara kadar çıkıp güverteye vurduğunu görebiliyordum. Pruva hattının uzaklarında, alçak ancak sarp kayalıkların iç içe geçtiği büyüleyici manzara belirdiğinde, nabzımın hızlandığını hissettim; ihtiyaç duyduğum şeye yaklaştığımın habercisiydi bu. Alaska'ya varmıştık.

Gig Limanı'ndan demir alışımızın beş gün sonrasında, *Ocean Queen* yakıt ve yiyecek tedariki için Petersburg'a girdi. Küpeşteden atladım ve ağır çantamı sırtlandığım gibi yağmur altında iskeleyi yürümeye koyuldum. Bir sonraki hamlemin ne olması gerektiğini bilmediğimden, kasaba kütüphanesinin saçakları altına sığınarak çantamın üzerine çöktüm.

Petersburg, Alaska standartlarına göre aşırı resmi, küçük bir kasabadır. Uzun boylu bir kadın yanıma gelip benimle laflamaya başladığında halen kütüphanenin önündeydim. Adının Kai olduğunu söyledi; Kai Sandburn. Neşeli, cana yakın, geçinmesi kolay biriydi. Devils Thumb'a tırmanma planlarımı ona açtığımda, bu planlarla alay etmemenin yanı sıra garipsediğini gösteren bir davranışta da bulunmaması beni rahatlattı. Yalnızca, "Hava açık olduğunda Thumb'ı rahatlıkla buradan görebilirsin. Çok güzeldir. Tam şurada, Frederick Boğazı tarafında," dedi. Kolunun işaret ettiği doğu yönüne baktığımda, tek görebildiğim alçak bir bulut kümesi oldu.

Kai akşam yemeği için beni evine davet etti. Gecenin sonunda salonda uyku tulumumu açtım. O uykuya daldıktan epey sonra bile ben halen uyanıktım; içeri odadan gelen huzur dolu soluklarını dinliyordum. Son birkaç ayda hayatımdaki cinsel boş-

luğun ve temas duygusundan yoksun oluşumun çok mühim olmadığına kendimi ikna etmiştim. Fakat bu kadınla birlikte geçirdiğim saatlerin hazzı (kahkahalarının ahengi, elinin masumane bir şekilde koluma dokunuşu), aslında yalnızca kendimi kandırdığımı anlamama yol açmıştı. O gece zihnim boşalmıştı; kalbimde bir sızıyla kalakalmıştım.

Petersburg ada üzerine kurulu bir kasabadır; Devils Thumb ise anakarada, Stikine Buzulu olarak bilinen donmuş, çorak bir arazi üzerinde yükselir. Çok geniş, dolambaçlı bir bölge olan buz örtüsü, Boundary Sıradağları'nın omurgasını, üzerindeki çok sayıda buzulun milyonlarca yılın ağırlığıyla denize doğru uzandığı bir kabuk gibi sarar. Dağın eteklerine ulaşabilmek için, öncelikle kırk kilometrelik deniz mesafesini aşacak bir yol bulmak, ardından, çok uzun yıllardır tek bir kişinin bile ayak basmadığından emin olduğum buzul vadilerinden birine, Baird'e olan kırk sekiz kilometrelik mesafeyi kayakla kat etmek durumundaydım.

Thomas Koyu'na kadar olan yolu, ağaç dikmek için bölgeye giden bir grup işçiyle birlikte geçtim. Karaya yeniden ayak bastığım çakıllı sahilin bir buçuk kilometre ilerisinde, buzul vadisinin dökün tü taştan oluşmuş geniş ağzı göze çarpıyordu. Yarım saat kadar sonra Baird'in donmuş topraklarını tırmanmaya koyulmuştum; Thumb'a çıkan uzun yol başlamıştı. Buz tabakasının üzeri, ince kar örtüsü ve ayakkabılarının tabanındaki çelikten çiviler altında çatırdayan siyah renkli, iri çakıllarla kaplıydı.

Beş ya da altı kilometre sonra kar hattına ulaşıp, tırmanış ayakkabılarımı çıkararak kayak takımına geçtiğimde, sırtımdaki korkunç yükün en azından yedi-sekiz kilo hafiflediğini hissettim; hızlanmıştım da. Fakat kar örtüsü buzul katmanındaki yarıkların üzerini kapattığından, artık tehlike daha büyüktü.

Bu riskin farkında olduğum için, Seattle'dayken bir hırdavatçıya uğrayarak üç metre uzunluğunda iki adet dayanıklı alüminyum korniş almıştım. Bir çarpı işareti oluşturacak şekilde

birbirlerine bağladığım kornişleri sırt çantamın kalça kemerine kenetledim; böylece kornişler karlı zemine yatay bir şekilde asılı kaldılar. Buzulda, aşırı yüklü çantamın ağırlığı altında yalpalayarak ağır ağır ilerlerken, bir yandan da bu gülünç metal çarpının düzgün durmasını sağlamakla uğraştığımdan kendimi işlediği günahların kefaretini çeken bir tövbekâr gibi hissediyordum. Düşüncem, adımımı kar örtüsünün altında gizlenmiş bir yarığa attığım takdirde, çapraz kornişlerin yarığın üzerinde köprü oluşturarak beni Baird'in donmuş derinliklerine düşmekten koruyacağıydı.

İki gün boyunca buzul vadisini aşmak için didinip durdum. Neyse ki hava şartları iyiydi, rotam açıktı ve ciddi bir engelle de karşılaşmadım. Ama yalnız olduğum için, en sıradan şey bile bana anlam yüklüymüş gibi geliyordu. Sanki buzul tabakası olduğundan daha soğuk, daha gizemliydi; gökyüzü göz alıcı, berrak bir mavilikteydi. Buzulun üzerinde yükselen isimsiz tepeler, yanımda bana eşlik eden biri olsa görüneceklerinden çok daha büyük, büyüleyici ve tehditkâr duruyorlardı. Dahası, duygularım da aynı şekilde yükselmişti. Kendimi iyi hissettiğim anlar çok coşkuluyken, umutsuzluk anları çok daha derin ve karanlıktı. Kendi hayatının süregelen dramıyla sarhoş olmuş genç bir adam için bütün bunlar muazzam çekicilik taşıyordu.

Petersburg'dan yola çıkışımdan üç gün sonra, Baird'in uzun kolunun ana buzulla birleştiği Stikine Buzulu'nun eteklerine sağ salim ulaştım. Bu noktada buzul yüksek bir platonun ucunda birdenbire kırılıyor ve parçalanmış buz tabakasının yarattığı hayalin içinde, iki dağın arasındaki geçitten aşağı dökülüyordu. Yaklaşık bir buçuk kilometre mesafeden bu ürkütücü manzarayı seyrederken, Colorado'dan ayrıldıktan sonra ilk defa gerçekten korktuğumu hissettim.

Önümdeki buz çağlayanı derin yarıklar ve sarsak buz bacalarıyla çaprazlamasına kesilmişti. Bulunduğum uzaklıktan insa-

nın aklına berbat bir tren kazasını getiriyordu; sanki hayaletimsi bir görünüme sahip beyaz yük vagonları buzulun tam ağzında raydan çıkarak birbirine girmişti. Yaklaştıkça, manzara daha da tatsızlaştı. Üç metrelik çapraz kornişlerim, en azından 12–13 metre genişliğe ve yüzlerce metre derinliğe sahip yarıklar karşısında çok zayıf bir önlem olarak kaldı. Ben henüz buz çağlayanından geçmek için makul bir rota belirleyemeden, sert rüzgâr ve yüzümü acıtan şiddetli kar yağışıyla görüş mesafesi neredeyse sıfıra indi.

Günün büyük kısmında bir kör noktadan diğerine adımlarımı izleyerek, hiçbir şeyin görülemediği bir beyazlığın içinde el yordamıyla ilerlemeye çalıştım. En nihayetinde çıkışı bulduğumu sandığım sayısız kereler buz mavisi bir çıkınaza girdiğimi anladım, kopmuş buz sütunlarının ucunda kalakaldım. Çabalarım, ayağını bastığım noktada çıkan seslere göre belirlediğim önceliklerle şekilleniyordu. Yumuşak bir çatırtı ya da ağır ağır kırılma noktasına yaklaşan büyük bir köknar dalının çıkaracağı türden daha keskin sesler, sürekli olarak kımıldamanın buzulların doğasında olduğunu ve buz bacalarının birdenbire yıkılıvermek gibi kötü alışkanlıklarını unutınamamı sağlıyordu.

Adımımı, dibini göremeyeceğim kadar derin bir yarığın üzerini örtmüş kardan köprünün üzerine attım. Kısa süre sonra, belime kadar gelen bir başka kar köprüsünün içine girdim; otuz metrelik yarığa düşmekten beni koruyan, çapraz kornişlerim oldu. Kendimi bu yarıktan kurtardığımda, kuru öğürtüler eşliğinde iki büklüm oldum. Sonumun nasıl ve nerede geldiğini kimsenin bilemeyeceği halde, bu yarıklardan birinin dibinde ölümü bekleyerek yatmanın nasıl bir şey olacağını düşündüm.

Buz bacasının üzerinden, sert rüzgârlarla dövülen geniş ve boş buzul platosuna kendimi attığımda gece çökmek üzereydi. Soğuk iliklerime işlemişti ve yaşadığım şok sürüyordu. Korkunç

gürlemelerini duyamayacağım kadar uzaklaşarak buz çağlayanını geride bıraktım, çadırımı kurdum, uyku tulumumun içine girdim ve kendimi rahatsız, kesintili bir uykunun kollarına bıraktım.

Stikine Buzulu'nda üç hafta ila bir ay arası bir süre geçirmeyi planlıyordum. Sırtımda dört haftalık yiyecek, kış şartlarına uygun ağır kamp malzemeleri ve tırmanma teçhizatı ile Baird'e çıkma fikri hiç çekici gelmediğinden, Thumb'ın eteklerine ulaştığımda bana altı karton erzak atması için Petersburg'dan bir pilotla son nakit param olan 150 dolara anlaşmıştım. Tam olarak nerede olacağımı harita üzerinde gösterdim ve bu noktaya ulaşmam için bana üç gün tanımasını söyledim; o da üç gün dolduktan sonra hava şartları müsait olduğu anda erzak getirmeye söz verdi.

6 Mayıs günü, Thumb'ın kuzeydoğusunda kamp kurarak uçağı beklemeye koyuldum. Sonraki dört gün boyunca süren kar yağışı, bölge üzerinde herhangi bir uçuşa imkân tanımadı. Buzul yarıklarının üzerimde yarattığı dehşet yüzünden, bu dört gün kamptan çok fazla uzaklaşmadım; zamanımın çoğunu çadırın içinde yatarak (çadırın tavanı, içinde dik bir şekilde oturamayacağım kadar alçaktı) ve zihnimde sesleri giderek yükselen kuşkularla boğuşarak geçirdim.

Günler geçtikçe endişelenmeye başladım. Ne bir radyom ne de dış dünyayla iletişim kurabileceğim herhangi bir başka cihazım vardı. Stikine Buzulu'nun bu kesimini herhangi bir insanın ziyaret etmesinin üzerinden uzun yıllar geçmişti; benden sonra gelecek ilk kişi için de muhtemelen aradan çok zaman geçmesi gerekecekti. Küçük ocağım için gerekli olan yakıt tükenmek üzereydi. Tek bir parça peynirim, son bir paket eriştem ve yarım kutu Cocoa Puff marka kahvaltılık gevreğim kalmıştı. Elimdekilerle ancak üç-dört gün daha idare edebilirdim; peki sonra ne olacaktı? Kayakla Baird'den Thomas Koyu'na inmek yalnızca iki

günümü alırdı ama beni Petersburg'a götürecek bir balıkçı için bir hafta, hatta belki daha da fazla beklemem gerekebilirdi (beni koya bırakan ağaç dikim işçilerinin kampına -aşılması imkânsız dağlık kıyı şeridinin yirmi dört kilometre aşağısında olduğundan- ancak tekne ya da uçakla ulaşılabilirdi).

10 Mayıs gecesi uyku tulumuma girdiğimde kar yağışı halen sürüyor, rüzgâr gittikçe şiddetini artırıyordu. Saatler sonra, bir sivrisineğin çıkarabileceğinden ancak biraz daha yüksek, anlık, zayıf bir vızıldama duyunca çadırın kapısını araladım. Bulutlar büyük ölçüde yükselmiş olsa da görünürlerde uçak yoktu. Ama vızıltıyı yeniden, bu defa daha uzun süre boyunca duydum. Ardından onu gördüm: batı yönünden bana doğru yaklaşan küçücük, kırmızı-beyaz lekeyi.

Uçak birkaç dakika sonra kampın üzerinden geçip gitti. Pilot buzul arazisi üzerinde uçmaya alışkın olmadığından, bölgenin ölçeğini doğru bir şekilde değerlendirememişti. Çok alçak irtifada uçarken beklenmedik bir türbülansa girip çakılmaktan korktuğu için, bulunduğum noktanın en azından 300 metre üzerinden geçti; bu şartlarda ve gece karanlığında çadırımı görmesi imkânsızdı (bu esnada, uçağın içinde benim anlaştığım pilotun bulunduğuna inanmaktan başka çarem yoktu). Ne el sallamalarımın ne de bağırıp çağırmamın bir faydası olmadı. Bulunduğu yükseklikte onun için bir kaya öbeğinden ayırt edilemeyecek kadar küçük bir noktacıktım. Sonraki bir saat boyunca, uçsuz bucaksız boşluğu tarayarak buzulun üzerinde dönüp durdu. Ancak pilotun hakkını vermek gerekir; durumun vahametinin farkındaydı ve aramaktan kesinlikle vazgeçmedi. Çılgına dönmüş bir şekilde, uyku tulumumu kornişlerden birinin ucuna geçirerek gücüm yettiğince sallamaya başladım. Uçak sert bir manevrayla döndü ve bana doğru yaklaşmaya başladı.

Pilot çadırımın etrafında kısa aralıklarla üç tur gerçekleştirdi, her birinde aşağı ikişer kutu bıraktı, sonra da bir tepenin

arkasında kayboldu. Bir kez daha tek başınaydım. Buzula yeniden sessizlik hâkim olduğunda kendimi terk edilmiş, korunmasız, kaybolmuş hissettim. Bir anda hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. Kendimden utanmıştım. Gözyaşlarımın önüne geçmek için sesim kısılana dek küfürler ettim ve çığlık atıp durdum.

11 Mayıs sabahının çok erken saatlerinde, açık bir gökyüzü ve yirmi derece gibi nispeten sıcak bir havada uyandım. Havanın beklenmedik bir şekilde düzelmesinden irkilmiştim ve asıl tırmanışa başlamak için zihinsel olarak hazır değildim. Yine de hiç zaman kaybetmeden sırt çantamı toparlayarak Thumb'ın taban noktasına doğru kaymaya başladım. Daha önceki iki Alaska seferim, hava şartlarının iyi olduğu tek bir günü bile boşa harcamamam gerektiğini bana öğretmişti.

Ana buzulun ağzında asılı durumda olan küçük bir buzul, Thumb'ın kuzey yüzüne doğru uzanan bir geçit görevi görüyordu. Planımı ana duvarın merkezinde belirgin bir kaya çıkıntısı bulana dek bu yolu izlemek ve ardından, Thumb'ın daha alçaklarda kalan çirkin yüzlü kesiminde süren kontrolsüz kar ve buz hareketlerinden sıyrılmaktı.

Bir süre sonra geçidin, diz hizasında yumuşak kar örtüsünün kapattığı yarıklarla kalbura dönmüş, elli derecelik açıya sahip bir buz sahası olduğu ortaya çıktı. Derin kar tabakası ilerlememi yavaşlatırken tüm enerjimi emiyordu. En tepede, buzulun kaya kütlesinden ayrıldığı büyük çatlağa ulaştığımda, kamptan ayrılalı henüz üç-dört saat olmasına rağmen tükenmiştim. Dahası, asıl tırmanışa başlamamıştım bile. Thumb'a tırmanışımın başlayacağı nokta, asılı durumdaki buzulun dikey bir kayaya yol verdiği daha yukarı kesimdeydi.

Tutulabilecek çıkıntılardan yoksun ve kolaylıkla dağılan 15 santimlik kırağı tabakasıyla kaplı kaya hiç de güvenilir görünmüyordu. Ama kayanın baş kısmının hemen sol tarafında, donmuş kar suyunun parıldadığı sığ bir köşe olduğunu fark ettim.

Buz şeridi yukarı doğru yüz metre kadar çıkıyordu. Eğer bu tabaka baltalarımın darbelerine dayanacak kadar sağlamsa, makul bir rota olabilirdi. Ayaklarımı sürüyerek köşenin tepesinden ilerledim ve baltamı ihtiyatlı bir şekilde beş santim kalınlığındaki buza sapladım. Katı ancak ufalanabilir durumdaki buz tabakası beklediğimden daha ince çıksa da, tırmanmak için bana cesaret verdi.

Yüzeyin dikliği ve çıplaklığı, başımın dönmesine neden olmuştu. Ayakkabılarının vibram tabanlarının altından fırlayan kaya parçaları, bin metre kadar aşağıda bulunan, sürekli hareket halindeki Witches Cauldron* Buzulu'nun çukurluk alanına doğru düşüyor; tırmandığım kayanın baş kısmı ise ihtişamlı zirveye doğru yükseliyordu. Aramızda neredeyse sekiz yüz metrelik bir mesafe vardı; buz baltalarımın her darbesiyle birlikte bu mesafe 50 santim kadar kısalıyordu.

Tırmandığım dağ yamacına, yani bir anlamda dünyaya tutunmamı sağlayan yalnızca donmuş kar suyu tabakasının bir buçuk santim derinine sapladığım krom molibden iki ince balta olsa da, daha yukarılara tırmandıkça kendime güvenim artmaya başladı. Zor bir tırmanışın ilk safhalarında, özellikle de tek başınaysanız, altınızdaki boşluğun sizi geri çektiğini hissedersiniz. Sürekli olarak ensenizde hissettiğiniz bu tehdide direnmek için muazzam zihinsel çaba harcamanız gerekir; bir an için bile olsa gardınızı düşüremezsiniz. Altınızdaki dipsiz uçurumun baştan çıkarıcı şarkısı sizi avucunun içine almıştır; hareketlerinize kararsızlık, beceriksizlik, düzensizlik katar. Ancak tırmanış ilerledikçe, açıkta ve ölümle dirsek temasında olmaya alışır; ellerinize, ayaklarınıza ve kafanıza güvenebileceğinize inanmaya başlarsınız. Kendi denetim mekanizmanıza güvenmeyi öğrenirsiniz.

Geçen zamanla birlikte dikkatiniz öylesine yoğunlaşır ki, derisi soyulmuş eklemlerinizin acısını, gerilen kaslarınızı, sürekli

---

* (İng.) Cadı Kazanı

konsantrasyon sağlamak zorunda oluşunuzun üzerinizde yarattığı ağır baskıyı artık hissetmezsiniz. Girdiğiniz hipnoz-benzeri durum tüm hareketlerinizi kontrolü altına alır. Tırmanış, gözünüz açık gördüğünüz bir rüyaya dönüşür. Saatler dakikalar gibi akmaya başlar. Gündelik varoluşunuzun karmaşası -bilincinizin kapandığı anlar, ödenmemiş faturalar, çarçur edilmiş fırsatlar, kanepenizin altında birikmiş toz, kaçmanın imkânsız olduğu gen hapishaneniz- zihninizden geçici olarak silinir; amacınızın geri kalan her şeyi silikleştiren berraklığı ve yaptığınız işin gerektirdiği ciddiyet tüm düşüncelerinize yayılır.

Böyle anlarda mutluluğu andıran bir şey göğsünüzde kıpırdanmaya başlasa da bu, çok fazla bel bağlamak isteyeceğiniz bir duygu değildir. Yalnız tırmanışlarda tüm cesaretinizi toplamaya yarayan şey cesarettir ve bu da yaptığınız işe tutunabilmeniz için dünyanın en güvenilir desteği sayılmaz. Günün ilerleyen saatlerinde, beni hayata bağlayan zamkın bir balta darbesiyle parçalandığını hissettiğimde, Thumb'ın kuzey yüzündeki tırmanışımı sürdürüyordum.

Asılı buzula adım attığımdan bu yana, çivili tırmanış ayakkabılarım ve baltalarımla santim santim ilerleyerek iki yüz metrenin üzerinde bir rakıma ulaşmıştım. Donmuş kar suyu hattı yüz metre yükseklikte sona ermiş, kolaylıkla ufalanan buz katmanıyla kaplı kesim başlamıştı. Bu katman vücut ağırlığımı ancak taşıyabilecek kadar dayanıklı görünüyordu fakat yetmişseksen santim kalınlığında kırağı örtüsüyle kaplı olduğundan yukarı doğru tırmanışıma yine de devam ettim. Ama dağın yüzeyi belli belirsiz bir şekilde dikleşmeye, aynı esnada kırağı tabakası da incelmeye başladı. Sol elimdeki buz baltası kırağının birkaç santim altındaki diyorit katmanına girdiğinde, çok ağır, hipnotik bir ritim (baltamı saplıyor, adımımı atıyor, baltamı saplıyor, adımımı atıyordum) tutturmuştum.

Önce sol, ardından sağ tarafı denedim ama kayalık katmana vurmaya devam ettim. Beni tutan incelmiş kırağı tabakasının ancak 10–11 santim kalınlığında ve en iyi ihtimalle bayatlamış mısır ekmeğinin yapısal dayanıklılığına sahip olduğunu anlamıştım. Altımdaki bin yüz metrelik hava boşluğunda, iskambilden bir evin üzerinde dengede duruyordum. Boğazımda panik duygusunun ekşi tadını hissettim. Görüşüm bulanıklaştı. Hızla derin nefesler alıyordum, dizlerim titremeye başlamıştı. Daha kalın bir buz katmanı bulmak için birkaç metre sağa yöneldim ama o zaman sert kaya yüzünden baltalarımdan biri eğiliverdi.

Korkuyla gerilmiş bir halde, beceriksizce aşağı inmeye koyuldum. Kırağı tabakası yavaş yavaş kalınlaşmaya başladı. Otuz metre kadar indikten sonra, makul ölçüde katılığa sahip bir noktaya ulaştım. Sinirlerimin rahatlaması için uzun süre boyunca durdum, ardından arkaya eğilerek, katı bir buz tabakası, kaya katmanının farklılık gösterdiği bir nokta görebilmek umuduyla yukarı doğru baktım. Bana yol gösterecek herhangi bir işaret arıyordum. Boynum ağrıyana dek baksam da hiçbir şey göremedim. Tırmanış bitmişti. Takip edebileceğim tek rota aşağı doğruydu.

15
STİKİNE BUZULU

Fakat deneyene dek, içimizde, bizi buzullara, şiddetli akıntılara ve tehlikeli yüksekliklere iten ne denli kontrolsüz güç olduğuna dair çok az şey biliyoruz. Tanrı bizi bu güçten korusun.

JOHN MUİR - KALİFORNİYA DAĞLARI

Sana baktığında, Sam II'nin ağzının kenarında oluşan ince kıvrımı fark ettin mi? Öncelikle, onu Sam II diye adlandırmanı istememiş olduğundandır bu. Pantolonunun sol bacağında kısa bir tüfek, sağ bacağında bir balya kancası saklaması ve fırsatını bulduğu anda bu silahlardan biriyle seni öldürmeye hazır olmasıdır diğer iki neden. Baba şaşıp kalmıştı. Bu tür yüzleşmelerde genellikle, "O kadar altını değiştirdim, seni nankör!" derdi fakat bunu söyleyemezdi şimdi. Birincisi, bu doğru değildi (bir çocuğun on bezinden dokuzunu annesi değiştirmiştir) ve ikinci olarak da, bu laf anında Sam II'ye neye deli olduğunu hatırlatırdı. O küçükken sen büyük olduğun için deli olurdu. Hayır, öyle değildi. O çaresizken sen güçlü olduğun için deli olurdu. Hayır, öyle de değildi. Senin varlığın elzemken, o sana bağımlı olduğu için deli olurdu. Öyle hiç değildi. Delirmişti çünkü seni sevdiğinde, bunu fark etmemiştin.

DONALD BARTHELME - ÖLÜ BABA

Devils Thumb'ın yamacından inerek kampa döndükten sonraki üç günün büyük kısmını, ağır kar yağışı ve şiddetli rüzgâr nedeniyle çadırda geçirmek zorunda kaldım. Saatler çok yavaş akı-

yordu. Zamanı hızlandırmak için yanımda getirdiğim kartonlar tükenene dek zincirleme sigara içtim ve okudum. Kitaplar da bittiğinde, çadırın tavanına dokunmuş deseni incelemekten başka çarem kalmamıştı. Sırtüstü uzanıp deseni incelediğim saatler boyunca, kendimle ağır bir münakaşaya giriştim: Hava düzelir düzelmez geri mi dönmeli yoksa yeni bir deneme için beklemeli miydim?

Gerçeği söylemek gerekirse, dağın kuzey yüzünde yaşadıklarımdan sonra afallamıştım ve tekrar Thumb'a tırmanmayı hiç mi hiç istemiyordum. Öte yandan, mağlup olmuş bir şekilde Boulder'a dönme fikri de bana çok çekici gelmiyordu. Daha en başından başarısızlığa uğrayacağımdan emin olan insanların, sözde beni avuturken yüzlerinde oluşacak kendinden memnun ifadeleri kolaylıkla gözümün önüne getirebiliyordum.

Fırtınanın üçüncü öğleden sonrasında, artık daha fazla dayanamayacak haldeydim. Sırtımdan dürten donmuş kar öbekleri, yüzüme sürtünen ıslak naylon duvarlar, uyku tulumumun derinlerinden gelen inanılmaz koku yetmişti. Küçük, yeşil kesemi bulana dek ayaklarımın dibindeki karmaşayı eşeleyip durdum; kesenin içindeki metal film kutusunda zafer sigaram için malzemeler duruyordu. Bu malzemeleri zirveye tırmandıktan sonra dönüşüm için saklamıştım ama yakın zamanda zirve mirve göremeyeceğim gün gibi ortadaydı. Metal kutunun içindeki malzemelerin çoğunu sigara kâğıdının üzerine boşalttım, eğri büğrü bir cigaralık sardım ve zıvanaya varana dek hızla içtim.

Tahmin etmesi zor değil; marihuana yalnızca çadırın iyice üzerime üzerime gelmesine neden oldu. Artık her şey çok daha bunaltıcıydı ve dayanmak imkânsız bir hal almıştı. Ayrıca deliler gibi acıkmıştım. Küçük bir parça yulaf ezmesinin işleri yoluna koyacağına karar verdim. Ama ezmenin hazırlanması uzun ve saçma sapan bir şekilde karmaşık bir sürece dönüştü. Dışarı çıkıp bir demlik dolusu kar toplamam, ocağı kurarak yakmam,

yulaf ezmesiyle şekeri hazırlamam, bir gün önceki yemeğimden arta kalanları tencerenin dibinden kazımam gerekti. Yanık kokusunu aldığımda ocağı kurmuş, dışarıdan getirdiğim karı eritiyordum. Ocağı ve çevresini dikkatli bir şekilde incelesem de hiçbir şey bulamadım. Şaşkınlığa düşmüştüm. Tam olan biteni kimyasal yollardan yükselmiş zihnime bağlayacakken, arkamda bir şeyin çatırdadığını duydum.

Kendi etrafımda döndüğüm anda, ocağı yakarken kullandığım kibriti attığım çöp torbasının alev aldığını fark ettim. Alevleri birkaç saniye içinde söndürdüm söndürmesine ama o ana dek çadırın iç duvarından büyük bir kesit gözlerimin önünde eriyip gitti. İç yüzdeki fermuar alevlerden korunduğu için çadır halen hava şartlarına karşı az çok korunaklıydı fakat içerinin sıcaklığında ciddi bir düşüş olmuştu.

Sol avucumun yandığını hissettim. Avucumun içinde yanığın pembe izi görünüyordu. En çok canımı sıkan da çadırın benim olmamasıydı; bu pahalı barınağı babamdan ödünç almıştım. Yolculuğa çıkmadan önce yepyeni durumda olan çadırını (ürün bilgileri bile halen üzerinde asılıydı) babam çok gönülsüzce vermişti. Birkaç dakika boyunca hiçbir şey düşünemeden çöküp kaldım; çadırın bir zamanlar sahip olduğu hoş görünümün tam ortasında yanık kokan, erimiş naylon kesime bakıyordum. Hakkımın verilmesi gerekiyordu; bizim ihtiyarın en kötü beklentilerini gerçekleştirmekte üstüme yoktu.

Babam değişken ve aşırı ölçüde karmaşık bir adamdı; çok derinlerdeki güvensizlik duygusunu maskeleyen kendinden emin bir tavıra sahipti. Hayatında bir kere olsun hatalı olduğunu kabul ettiyse bile, ben o esnada orada değildim. Fakat bana tırmanmayı öğreten, hafta sonları dağcılık yapan babamdı. Sekiz yaşımdayken bana ilk halatımla buz baltamı alıp, Oregon'daki evimizden çok da uzakta olmayan, üç bin metre rakıma sahip Güney Kızkardeş'e tırmanmak için Cascade Sıradağları'na gö-

türmüştü. Bunu yaparken, bir gün hayatımı dağcılığın ve tırmanışın etrafında kuracağımı aklından bile geçirmediğine eminim.

Nazik ve cömert bir adam olan Lewis Krakauer beş çocuğunu da babaların otokratik yapısıyla hiç hissettirmeden sevdi. Öte yandan; dünya görüşü, dur durak nedir bilmeyen rekabetçi doğasıyla şekillenmişti. Hayatı bir müsabaka olarak görürdü. *Bireysel rekabet* ve *başarıya giden yolda her şeyin mübah olması* gibi kavramları ilk kez savunan İngiliz yazar Stephen Potter'ın eserlerini, toplumsal bir hiciv değil, pratik strateji kılavuzları olarak, tekrar tekrar okurdu. Lewis Krakauer son derece hırslı bir adamdı ve tıpkı Walt McCandless gibi, bu özelliği çocuklarına da bulaşmıştı.

Henüz anaokuluna bile başlamamışken, beni tıp alanında yapacağım kariyerime hazırlamaya girişmişti; tıp olmadığı takdirde ise, ne yapalım, hukukla avunacaktı. Noellerde ve doğum günlerimde mikroskop, kimya ya da Britannica seti gibi hediyeler alıyordum. İlkokuldan lise yıllarına dek, kardeşlerim ve ben girdiğimiz her derste üstün başarı göstermek, bilim yarışmalarında madalyalar toplamak, öğrenci balosunun prensi ya da prensesi olmak, başkanlık seçimlerini kazanmak zorundaydık. Bizi Harvard Tıp Fakültesi'ne götürecek doğru okula ancak böylelikle girebileceğimizi öğrenmiştik. Hayatta, anlamlı başarılar ve sonsuza dek sürecek mutluluğa giden yolun bu olduğundan emindik.

Babamın bu detaylı planına kaskatı bir inancı vardı; sonuçta onu başarıya götüren yol bu olmuştu. Oysa ben babamın klonu değildim. Yeniyetmelik yıllarımda bunu fark etmemle birlikte, çizilmiş rotamdan önce belli belirsiz, ardından çok keskin bir şekilde sapmaya başladım. İsyanım tam anlamıyla ortalığı ayağa kaldırmıştı; evimizin pencereleri tehdit ve ultimatomlarla zangırdıyordu. Aile sarmaşığımızın hiçbir şekilde ulaşamadığı uzak bir üniversitede okumak için Oregon'dan ayrıldığım dönemde,

babamla ya dişlerimi sıkarak birkaç kelimelik konuşmalar yapıyor ya da hiç konuşmuyordum. Dört yıl sonra üniversiteden mezun olup Harvard ya da başka bir üniversitenin tıp fakültesine kaydolmak yerine marangozluk yapmaya başlayarak tırmanmayı ilerlettiğimde, aramızdaki boşluk daha da derinleşti.

Çok erken yaşlardan itibaren bana bahşedilen alışılmadık türden özgürlük ve sorumluluk nedeniyle müteşekkir olmam beklenebilirdi belki. Ama değildim. İhtiyarın beklentilerinin baskısı altında ezildiğimi hissediyordum. Bana benimsetilen, kazanmak dışındaki her şeyin başarısızlık olduğuydu. Erkek evlatların aşırı duyarlı doğası doğrultusunda, bunu retorik olarak değil, esas anlamıyla değerlendirmiştim. Bu yüzden, uzun yıllar tutulan aile sırları ortaya çıktığında ve yalnızca mükemmellikte direten bu tanrısal varlığın kendisinin mükemmellikten uzak olduğunu, hatta bir tanrı bile olmadığını anladığımda, öylece omuz silkip geçemedim. Aksine, öfkeden gözüm dönmüştü. Babamın yalnızca ve ziyadesiyle insan olduğunu artık anlasam da, onu bağışlayamıyordum.

Keşfettiğim gerçeğin üzerinden ancak yirmi yıl geçtikten sonra öfkem dindi. Şu anda bunun üzerinden de yıllar geçmiş durumda. Kaybolup giden öfkenin yerini, zamanla, hazin bir anlayış ve duygusal yakınlıktan çok da farklı olmayan bir ruh hali aldı. Babam nasıl kafamı karıştırıp beni çileden çıkardıysa, kendimin de aynı şeyleri en az onun kadar yaptığımı anladım. Şimdi dönüp de geçmişe baktığımda bencilce davrandığımı, inatçılık ettiğimi, tam bir baş belası olduğumu görebiliyorum. Bana imtiyazlar tanımış; refah içinde bir hayata uzanan, kendi elleriyle inşa ettiği bir köprü sunmuştu. Ben ise bunun karşılığında köprüyü yerle bir edip enkazın üzerinde tepinmekten başka bir şey yapmamıştım.

Fakat bu duyguların yüzeye çıkışı ancak aradan uzun bir zaman geçtikten sonra ve yaşanan bir talihsizlik sonucunda baba-

mın benci yaşam biçiminin çökmeye başlamasıyla oldu. Çöküşün ilk sinyalleri vücudundan geldi. Çocuk felciyle boğuştuğu günlerin otuz yıl sonrasında, esrarengiz bir şekilde yeni belirtiler göstermeye başladı. Zayıflayan kaslarının durumu daha da kötüye gitti, sinirleri tepki vermemeye, bacakları işlevsizleşmeye başladı. Tıp dergilerinde yaptığı araştırmalar sayesinde çocuk felci sonrası sendromu ya da yetişkin felci denilen, yeni tanımlanmış bir hastalığın belirtilerini yaşadığını anladı. Bazı zamanlarda tam bir işkenceye dönüşen acı, tüm günlerini dinmek bilmeyen, tiz bir parazitle doldurmuştu.

Fiziksel çöküşünün önüne geçmek için düşüncesizce bir girişimde bulunarak doktora başvurmadan ilaç kullanmaya başladı. Düzinelerce turuncu ilaç şişesini doldurduğu kaba deriden valizini yanına almadan hiçbir yere gitmiyordu. Birkaç saatte bir ilaç valizini karıştırmaya koyuluyor, gözlerini kısarak etiketleri okuyor, elinde Dexedrine ve Prozac tabletleri sallıyor, suratını buruşturup bir avuç dolusu hapı susuz bir şekilde yutuyordu. Banyo lavabosunda kullanılmış şırıngalar, boşalmış ampuller oluyordu. Gittikçe ölçüsü artan bir şekilde, hayatı kendi çizdiği bir program doğrultusunda steroid, amfetamin, ruh durumunu düzeltmek için kullanılan haplar ve ağrı kesicilerin etrafında dönmeye, bir zamanlar hayranlık uyandırıcı olan zihni ilaçlar tarafından bozulmaya başladı.

Davranışları giderek mantıksızlaşıp gerçeklikten koptukça, kalan son arkadaşları da ondan uzaklaştı. Uzun süre kahrını çeken annemin evi terk etmekten başka çaresi kalmamıştı. Babam delilik çizgisini aşarak en sonunda hayatına kendi elleriyle son verecek bir noktaya geldi; bunu neredeyse başarıyordu da. Elbette bu esnada orada bulunmamı sağlamaktan geri kalmamıştı.

İntihar girişiminin ardından, Portland yakınlarındaki bir psikiyatri kliniğine yatırıldı. Onu ziyaret ettiğimde kollarıyla bacakları kayışlarla yatağa bağlanmıştı. Abuk sabuk şeyler söylü-

yor, bağırıp çağırıyor, altına yapıyordu. Gözlerinde yabani bir ifade vardı. Bir an meydan okuma duygusuyla parıldayan, ardından idrak sınırının ötesinde bir terörün esiri olan, yuvalarından fırlamış bu gözler, azap içindeki zihninin durumunu net ve olabildiğince soğuk bir şekilde ortaya koyuyordu. Hemşireler çarşaflarını değiştirmek istediğinde bir yandan kayışların altında kıvranırken, bir yandan da hemşirelere, bana ve kendi kaderine küfürler yağdırıyordu. Yaşama dair kusursuz planının onu buraya, bir kâbustan farksız bu kliniğe getirmiş olması, ne onun farkına vardığı ne de bana haz veren, ironik bir durumdu.

Kavrayamadığı bir diğer ironik durum da, kendi kafasına göre beni biçimlendirme çabalarının aslında başarıya ulaşmış olmasıydı. İhtiyar aygır, zihnimin derinlerine çok güçlü, yakıcı bir ihtiras kazımıştı. Tek fark, bu ihtirasın hayatın içine karışmak için kendisine bambaşka, planlanmamış bir rota bulmuş olmasıydı. Babam, tıp fakültesiyle Devils Thumb'ın bu açıdan aynı şeyler olduğunu asla anlayamadı.

Thumb'a ilk tırmanma girişimim hüsranla sonuçlandıktan sonra, üstüne üstlük çadırım da ciddi anlamda hasar almışken, Stikine Buzulu'nda mağlubiyeti kabullenmekten beni alıkoyan şeyin sahip olduğum bu kalıtsal ihtiras olduğunu düşünüyorum. İlk tırmanışımın üzerinden üç gün geçtikten sonra, yüzümü yeniden Thumb'ın kuzeyine döndüm. Bu seferde ise buzulun kaya kütlesinden ayrıldığı çatlağı yalnızca 35 metre kadar aşabildim; yaşadığım denge sorunları ve kar fırtınası beni geri dönmek zorunda bıraktı.

Buzul üzerindeki kampıma dönmek yerine, geceyi dağın hemen dibinde geçirmeye karar verdim. Ama bunun ciddi bir hata olduğu ortaya çıkacaktı. Öğleden sonrasının ilerleyen saatlerinde, kar yağışı şiddetini arttırarak sert bir fırtınaya dönüştü; kar kalınlığı saatte iki-üç santimlik bir hızla yükseliyordu. Buzulun kaya kütlesinden ayrıldığı çatlağın ağzının hemen altındaki ko-

runaklı noktada bulunan uyku tulumumun içine büzülürken, rüzgârla sürüklenen kar da sığındığım yerin üzerini kapatmaya başlamıştı.

Karın, uyku tulumumun üzerini bana yalnızca nefes alabileceğim bir aralık bırakana dek kaplaması yirmi dakika kadar sürdü. Bu tam dört kez oldu ve her seferinde kendimi son anda dışarı attım. Beşinci kez karın altına gömülüşümün ardından, artık canıma tak etmişti. Tüm malzemelerimi çantama tıkıştırdım ve kampıma dönmek için yola koyuldum.

İniş tam bir felaketti. Alçalmış bulutlar, şiddetini artıran tipi ve gittikçe azalan ışık yüzünden, gökyüzüyle inmekte olduğum yamacı birbirinden ayıramıyordum. Bir buz bacasının tepesinde adımımı boşa atıp, yaklaşık bir kilometre derinliğindeki Witches Cauldron'un dibine çakılmaktan endişe etmek için yeterince nedenim vardı. En sonunda buzulun kaskatı düzlüğüne ulaştığımda bıraktığım izlerin uzun zaman önce silindiğini fark ettim. Tekdüze buzul platosu üzerinde çadırımın yerini nasıl tayin edebileceğime dair hiçbir fikrim yoktu. Şansımın yaver gitmesiyle bir şekilde kampıma çıkacağını umut ettiğimden, bir saat kadar çemberler çizerek kaydım. Tam bir aptal gibi davrandığımı anlamam için küçük bir yarığa denk gelmem gerekti. Yapmam gereken, olduğum yerde durup fırtına dinene dek beklemekti.

Çok derin olmayan bir çukur kazdım, kendimi uyku tulumuma sardım ve helezonlar çizerek inen karın altında, eşyalarımın üzerine oturdum. Rüzgârla savrulan kar süratle etrafımı örtmeye başladı. Ayaklarım hissizleşmişti. Boynumdan göğsüme inen ıslak ürpertiyle birlikte, karın parkamın içine girip tişörtümü sırılsıklam ettiğini fark ettim. Tek bir sigaram olsaydı, diye düşündüm, yalnızca tek bir sigara, bu lanet durumla, hatta bu lanet tırmanışın tümüyle yeniden mücadeleye girişebilecek şekilde kendimi toparlayabilirdim. Tulumu omuzlarıma daha da

sıkı sardım. Rüzgâr bu kez sırtımdan vurdu. Utancın da ötesine geçerek, kafamı kollarının arasına aldım ve kendime acımaktan başka bir halt yemediğim bir âleme daldım.

Dağcıların bazen hayatlarını kaybettiğinin elbette ki farkındaydım. Ancak yirmi üç yaşında benim için ölümlülük fikri (yani ölebileceğim fikri) büyük oranda kavrayışımın dışında kalıyordu. Boulder'dan Alaska'ya gelirken, zihnim Devils Thumb'ın tepesinde duyacağım gurur ve kendime verdiğim sözü hayata geçirdiğim için hissedeceğim muzaffer duyguların hayaliyle yüzüyordu; diğer dağcıların hareketlerine nüfuz eden aynı neden-sonuç ilişkilerinin benim de önüme çıkabileceğini hiç düşünmemiştim. Bu dağa tırmanmayı çok fazla istediğimden ve uzun zamandır Thumb hakkında yoğun düşüncelere sahip olduğumdan; hava şartları, buzul yarıkları ya da üzerini kırağı kaplamış kayalıklar gibi önemsiz engellerin arzularımın önüne geçebilmesi ihtimal dışı görünüyordu.

Rüzgârın dindiği günbatımında, gökyüzü buzuldan 50 metre kadar yükselerek kamp yerimi saptamamı sağladı. Çadırıma sağ salim ulaşmış olsam da, Thumb'ın planlarımı altüst ettiği gerçeğini daha fazla görmezden gelmem imkânsızdı. Ne denli güçlü olursa olsun, yalnızca iradenin dağın kuzey duvarını aşmama yetmeyeceğini kabul etmek zorunda kalmıştım. Aslına bakılacak olursa, en sonunda, tek başına hiçbir şeyin buna yetmeyeceğini anladım.

Öte yandan, tırmanışımı kurtarmak için halen fırsat vardı. Bir hafta önce, zirveden inerken kullanmayı düşündüğüm rotaya göz atmak amacıyla dağın güneydoğusuna kaymıştım. Bu, 1946'da Thumb'ın zirvesine ilk kez çıkan efsanevi dağcı Fred Beckey'in izlediği iniş güzergâhıydı. Keşif esnasında, Beckey'in izlediği rotanın sol tarafında, daha önce kimse tarafından tırmanılmadığı belli olan bir hat (dağın güneydoğu yüzünde ilerleyen karmaşık bir buz ağı) fark ettim; zirveye çıkmak için nis-

peten daha kolay bir rota gibi görünüyordu. Fakat o zaman, bu rotanın yüksek ideallerim açısından yakışıksız olacağını düşünmüştüm. Şimdiyse, kuzey duvarında felakete teğet geçen deneyimimin ardından, hedeflerimi biraz daha aşağılara çekmeye hazırdım.

Kar fırtınasının nihayet şiddetini yitirdiği 15 Mayıs gününün öğleden sonrasında, Thumb'ın güneydoğu yüzüne dönerek, Gotik dönem katedrallerindeki kemerli payandalar gibi zirveye yaslanan dağ sırtını tırmandım ve geceyi zirvenin yüz seksen metre altında kalan daracık sırt kesiminde geçirmeye karar verdim. Hava soğuk, gökyüzü bulutsuzdu. Kıyı hattını ve daha da ötelerini görebiliyordum. Akşamın alacakaranlığında afallamış bir halde, batımda kalan Petersburg ışıklarının bana göz kırpışını izledim. Erzak atan uçaktan sonra insanlıkla en yakın temasımdı bu; uzaklardaki ışıklar beni hazırlıksız yakalamış, içimdeki duyguları tetiklemişti. Televizyonda beyzbol maçı seyreden, aydınlık mutfaklarında kızarmış tavuk yiyen, bira içen, sevişen insanları hayal ettim. Gecenin sonunda uykuya daldığımda, içimi burkan bir yalnızlıkla altüst olmuştum. Hayatımda o geceden daha yalnız hissettiğim başka bir an olmamıştır.

Gece; polis baskınları, vampirler ve yeraltı dünyasında gerçekleşecek türden bir infazın da yer aldığı korkunç rüyalar gördüm. Birisinin, "Sanırım içeride," diye fısıldadığını halen hatırlarım. Kâbuslardan fırlayıp gözlerimi açtığımda, güneşin doğmak üzere olduğu gökyüzü ateş kırmızısı bir renge sahipti. Hava açık olmasına rağmen atmosferin daha yüksek kesimlerinde, çok geniş olmayan kümeler halindeki ince sirrus bulutlarını, güneybatı yönünde de fırtına bulutlarının karanlık çizgisini görebiliyordum. Zaman kaybetmeden çivili tırmanış ayakkabılarımı ayaklarıma geçirdim. Uyandıktan beş dakika sonra, uyku tulumumu ardımda bırakarak tırmanmaya başladım.

Yanıma ne halat, ne çadır, ne de kamp malzemesi almıştım; üzerimde buz baltalarım dışında teçhizat yoktu. Planım mümkün olduğu kadar hafif ve hızlı bir şekilde zirveye ulaşıp, hava dönmeden önce inişe geçmekti. Kendimi zorlayarak, buzla örtülü çatlaklar ve kısa kayalık etaplarla birbirine bağlanan kar alanları boyunca koşturuyordum; nefes nefese kalmıştım. Aslında tırmanış neredeyse keyifli bir hal almıştı (kayalık üzerinde rahatlıkla tutunabileceğim çıkıntılar vardı ve buzul katmanı da, ince olmasına rağmen, yetmiş derecenin üzerinde bir dikliğe ulaşmıyordu) fakat Pasifik tarafında gökyüzünün kararmasına neden olan fırtına yüzünden endişeliydim.

Zamanı ölçebileceğim bir saatim olmasa da, bana çok kısa gelen bir sürenin ardından kendimi birdenbire zirveden önceki son buzul katmanında buldum. Artık gökyüzünün tamamı tekinsiz bulutlarla kaplanmıştı. Sola doğru bir açıyla zirveye yandan yaklaşmak nispeten daha kolay, düz bir hat izlemek ise daha hızlı bir yol olarak görünüyordu. Sığınacak hiçbir yer bulamayacağım zirvenin yakınlarında fırtınaya yakalanmaktan çekindiğimden, doğrudan tırmanmayı tercih ettim. Buz katmanı dikleşerek incelmeye başladı. Sol elimdeki buz baltasını kayalık bir katmana vurdum. Başka bir noktada şansımı yeniden denedim ancak bir kez daha baltamın kaskatı diyorit katmanını sıyırırken çıkardığı sesi işittim. Thumb'ın kuzey yüzünde yaşadıklarım tekrarlanıyordu. Bacaklarımın arasından aşağıya baktığımda, altı yüz metre altımdaki buzulun sert ifadesi midemin kalkmasına neden oldu.

Tırmandığım buzul katmanının on beş metre kadar yukarıda açısını yitirerek zirveye dokunduğunu görebiliyordum. Dimdik bir şekilde baltalarıma tutunup hareket etmeyi kestim; yaşadığım dehşet ve kararsızlıkla havada asılı kalmıştım. Bakışlarımı bir kez daha yüzlerce metre aşağıdaki buzula, sonra tekrar yukarı çevirdim; ardından kafamın üzerindeki buz yüzeyini kazımaya başladım. Bu iş bittiğinde sol elimdeki baltayı made-

ni para inceliğindeki kaya katmanına soktum ve ağırlığımı vererek şansımı denedim. Balta yüzeye tutundu. Bu defa sağ elimdeki baltayı saplı olduğu buzdan çıkardım, yukarı uzandım ve kendime tutunabileceğim bir santimlik bir yarık açana dek baltayı kaya üzerinde döndürüp durdum. Artık çok zor nefes alıyordum. Çivili tırmanış ayakkabılarımla camlaşmış buz yüzeyini çizerek ayaklarımı yukarı çektim. Sol kolumla mümkün olan en yüksek noktaya uzandım ve altındaki katmanda neye vurduğumu bilmeden, baltamı parıldayan opak yüzeye soktum. Balta keskin bir sesle içeri girdi! Birkaç dakika sonra genişçe bir kaya çıkıntısı üzerinde dikiliyordum. Yalnızca altı metre ileride, kayalığın atmosferik buzla kaplanmış incecik uç noktası, yani Thumb'ın zirvesi duruyordu.

Zirveye ulaşan temelsiz buz tabakası önümdeki son metrelerin de zor ve tedirgin edici olacağını gösteriyordu. Ancak bir an sonra, artık tırmanmam gereken daha yüksek bir nokta olmadığını fark ettim. Çatlamış dudaklarım bana acı veren bir sırıtmayla gerilmişti. Devils Thumb'ın tepesindeydim.

Tahmin edilebileceği gibi zirve gerçeküstü, kötücül bir görüntüye sahipti; ayaklarımı bastığım yer bir dosya dolabından daha geniş olmayan, üzeri kırağı kaplı, akıl almayacak ölçüde dar bir kayalıktı. Tek bir serseri adıma bile göz yumacağından şüpheliydim. Kayalığın en ucunda bacaklarımı açıp oturduğumda, sağ ayağımın altında Thumb'ın yedi yüz elli metrelik güney yüzü, sol ayağımın altında ise bu yüksekliğin iki katı kadar rakıma sahip kuzey yüzü uzanıyordu. Zirveye çıktığımı kanıtlayabilmek amacıyla birkaç fotoğraf çektikten sonra, kısa bir süre, eğilmiş baltalarımdan birini düzeltmek için uğraştım. Ardından ayağa kalktım, temkinli bir şekilde arkamı döndüm ve iniş için yola koyuldum.

Bir hafta sonra deniz kıyısında, yağmur altında kamp kurmuş, şaşkınlık içinde yosunların, söğütlerin ve sivrisineklerin

oluşturduğu manzarayı seyrediyordum. Tuzlu hava gelgit zeminlerine has o zengin kokuyu taşıyordu. Çok zaman geçmeden, motorlu küçük bir botun Thomas Koyu'na girerek bana yaklaştığını gördüm. Botu kullanan adam kendisini Jim Freeman olarak tanıttı; Petersburg'da yaşayan bir keresteciydi. İzin günü olduğunu, ailesiyle buzulları görmek ve ayılara göz atmak için kısa bir gezintiye çıktıklarını söyledi. Ardından bana "avlanmaya mı çıktığımı" sordu.

Mahcup bir ifadeyle kafamı salladım. "Hayır. Aslında Devils Thumb'dan yeni indim. Yirmi gündür dağdaydım."

Elindeki keçiboynuzuyla oynayan Freeman hiçbir şey söylemedi. Bana inanmadığı çok belliydi. Omuzlarıma inen karmakarışık saçları ya da üç haftadır ne banyo yapabildiğim ne de üzerimdekileri değiştirebildiğim için saçtığım korkunç kokuyu tasvip etmediği belliydi. Ama beni kasabaya bırakıp bırakamayacağını sorduğumda isteksiz bir tavırla da olsa bunu kabul etti.

Deniz dalgalı olduğundan Frederick Boğazı'nı geçişimiz iki saati buldu. Sohbetimiz ilerledikçe Freeman'in bana ısındığını fark ettim. Thumb'a tırmandığıma inanmadığını biliyordum fakat Wrangell'e ulaştığımızda sanki artık ikna olmuş gibiydi. Botunu iskeleye çektikten sonra bana çizburger ısmarlamak için ısrar etti. Ardından da geceyi arka bahçesinde duran hurda karavanda geçirmem için beni evine davet etti.

Gece karavanın arkasında bir türlü uyku tutmadığından, kalkıp Kito's Kave denilen bara gittim. Petersburg'a girdiğimiz esnada hissettiğim baskın coşku ve rahatlama hissi kaybolmuş, yerini beklenmedik bir hüzün almıştı. Kito's Kave'de lafladığım insanların Thumb'ın tepesine çıktığımdan şüpheleri yok gibiydi ama bunu pek umursar görünmüyorlardı. Gecenin ilerleyen saatlerinde barda, arka masaların birinde oturan Alaska yerlisi, dişsiz bir ihtiyarla benden başka kimse kalmadı. Bütün gece tek başıma içtim ve aynı beş şarkıyı tekrar tekrar dinlemek için ce-

bimdeki bozuklukları müzik kutusuna atıp durdum. En sonunda barmen öfkeyle çıkıştı: "Hey evlat! Biraz kafamızı dinleyelim!" Bir özür geveledim, kapıya yöneldim ve sendeleyerek Freeman'ın karavanına döndüm. Aracın içine sinmiş bayat motor yağı kokusu içinde, boşa çıkmış bir şanzımanın dibinde, döşemenin üzerine uzandım ve kendimden geçtim.

Thumb'ın zirvesinde oturmamın üzerinden henüz bir ay bile geçmemişken, Boulder'a geri dönmüş, Alaska'ya doğru yola çıkmadan önce dış kaplamalarını yaptığım evler üzerinde yeniden çekiç sallamaya başlamıştım. Zam almıştım ve artık saati dört papele çalışıyordum. Yaz sonunda şantiye karavanından çıkarak, kent merkezindeki alışveriş merkezinin batısında kalan bir binada, ucuz bir stüdyo daireye taşındım.

Gençken arzuladığınız şeylere layık olduğunuza inanmak, bir şeyi gerçekten istediğiniz takdirde buna ulaşmanın tanrı tarafından size bahşedilmiş en doğal hak olduğuna hükmetmek kolaydır. O nisan ayında Alaska'ya gitmeye karar verdiğimde, tıpkı Chris McCandless gibi, tutkuyla kavrayışı birbirine karıştıran ve boşluklarla dolu, muğlak bir mantık doğrultusunda hareket eden toy bir delikanlıydım. Devils Thumb'a tırmanmanın hayatımda yanlış olan her şeyi çözüme ulaştıracağını sanıyordum. Sonunda, elbette, bunun benim adıma değiştirdiği hemen hiçbir şey olmadı. Fakat dağların rüyaların hayata geçirilmesi için çok da doğru yerler olmadıklarını anladım. Ve öykümü anlatmak için yaşamıma devam ettim.

Gençliğimde, birçok açıdan McCandless'dan farklıydım; bu farklılıklardan en önemlisi, ne onun zekâsına ne de yüksek ideallerine sahip olmamdı. Öte yandan, babalarımızla aramızdaki çarpık ilişkilerden benzer şekillerde etkilendiğimize inanıyorum. Ayrıca, benzer bir yeğinliğe, benzer bir ihtiyatsızlığa ve ruhsal çalkantılara sahip olduğumuza da.

Benim kendi Alaska serüvenimden canlı çıkmam ile McCandless'ın bunu gerçekleştirememesinin büyük ölçüde şansa bağlı olduğunu düşünüyorum. Eğer 1977'de Stikine Buzulu'ndan dönememiş olsaydım, şimdi insanlar McCandless hakkında ne söylüyorlarsa, benim için de hiç düşünmeksizin aynısını, yani ölümümü kendi ellerimle hazırladığımı söyleyeceklerdi. Devils Thumb'a tırmanışımın on sekiz yıl sonrasında, beni yönlendiren şeylerin muhtemelen aşırı kibir ve kesinlikle ürkütücü bir saflık olduğunu görüyorum. Ama intihara hiç de meyilli değildim.

Gençliğimin o döneminde benim için ölüm, hiperbolik geometri ya da evlilik kadar soyut bir kavramdı. Henüz o zamanlarda, ölümün nasıl da korkunç bir son anlamına geldiğinin ya da ölen kişiye tüm kalpleriyle bağlı olanlar için bunun yıkıcılığının ayırdında değildim. Aksine, ölümlülüğün karanlık gizemi beni heyecanlandırıyordu. Yaşamın en ucuna kadar giderek aşağılara bakmanın çekiciliğine karşı koyamamıştım. O gölgelerin sakladığı şeylerin ipuçları bile beni dehşete düşürmeye yetti. Ama bir anlığına bile olsa yakaladığım bir şey olduğunu biliyorum; bir kadının sunabileceği saklı hazlardan hiç de geri kalır yanı olmayan, yasaklanmış, saf bir sırdı bu.

Benim ve inanıyorum ki Chris McCandless'ın durumunda da bu, ölmeyi istemekten çok farklı bir şeydi.

16
ALASKA'NIN İÇLERİ

Yabani hayatın basitliğini, doğal hislerini, erdemlerini yaşamak; kendimi medeniyetin yapay alışkanlıklarından, önyargılarından, kusurlarından arındırmak istedim... vahşi batı topraklarının ıssızlığı ve görkemi içinde, insan doğasına ve insanın gerçek ihtiyaçlarına dair daha yerinde bir bakışa sahip olmak istiyordum. Istırabın hazzını ve tehlikenin yenileyici gücünü deneyimleyebilmek adına, tercihim bu toprakların kış kıyametini yaşamaktı.

ESTWİCK EVANS - 1818 YILININ KIŞ VE BAHARINDA, BATI EYALETLERİ VE TOPRAKLARINDA ALTI BİN BEŞ YÜZ KİLOMETRELİK VE YAYAN BİR YOLCULUK

Yaban hayat, insanlıktan ve insanlığın elinden çıkma olan şeylerden usananları ya da tiksinti duyanları kendine çekti. Yalnızca toplumdan kaçabilme fırsatını tanımakla kalmadı, aynı zamanda romantik bireyin kendi ruhuna yönelik tutkusunu deneyimleyebilmesi için elverişli bir ortam da sundu. Vahşi doğanın ıssızlığı ve sınırsız özgürlüğü, hem melankoli hem de coşku için kusursuz bir dekor oldu.

RODERİCK NASH - YABAN HAYAT VE AMERİKAN ZİHNİ

Chris McCandless, 15 Nisan 1992 günü, ayçiçek tohumu yüklü bir Mack kamyonun şoför kulübesinde Carthage - Güney Dakota'dan ayrıldı. "Büyük Alaska Serüveni" artık başlamıştı. Üç gün sonra Britanya Kolombiyası, Roosville'de Kanada sınırını geçerek Skookumchuck, Radium Junction, Lake Louise, Jasper, Prince Ge-

orge ve Dawson Creek üzerinden otostopla kuzeye doğru devam etti. Dawson Creek kent merkezinde, Alaska Otoyolu'nun resmi başlangıcını gösteren levhanın fotoğrafını çekti: "Kilometre Sayacı: 0 – Fairbanks 2.451 Kilometre"

Alaska Otoyolu'nda otostop çekmek kolay iş değildir. Dawson Creek'in dış kesimlerindeki banketlerde, yüzlerinde keyifsiz bir ifadeyle başparmakları havada bekleyen bir düzine ya da daha fazla sayıda insan, pek alışılmadık bir görüntü sayılmaz. Bu otostopçulardan bazılarının bir haftadan daha uzun süre beklediği olur. Fakat McCandless bu türden bir gecikme yaşamadı. 21 Nisan'da, Carthage'dan ayrılmasından yalnızca altı gün sonra, Yukon Bölgesi'nin hemen girişinde bulunan Liard Nehri Kaplıcaları'ndaydı.

Liard Nehri'nde halka açık bir kamp alanı bulunur; bu kamp alanının bir kilometre boyunca devam eden tahta iskelesi, bataklığı aşarak bir dizi doğal termal havuza ulaşır. Burası Alaska Otoyolu üzerindeki en popüler mola noktası olduğundan, McCandless kaplıcaların şifalı sularında bir süre dinlenmeye karar verdi. Ancak kaplıcalardan çıkıp yeniden yola koyulduğunda, şansı tersine dönmüştü. Kimse durmuyordu. Varışının iki gün sonrasında halen kaplıcalarda takılıp kalmış, sabırsızlık içinde araç bekliyordu.

Çivi gibi soğuk bir perşembe sabahı, Gaylord Stuckey termal havuzlardan en büyüğünde kendine rahat bir yer bulmak için tahta iskeleyi yürüyordu. Fakat sabahın altı buçuğunda ondan önce gelip buhar tüten suyun içine kurulmuş biri olduğunu gördüğünde şaşırıp kaldı. Karşılaştığı genç adam kendini Alex diye tanıttı.

Kel kafalı, neşeli, tombul suratlı ve altmış üç yaşında bir İndiana'lı olan Stuckey, yeni bir karavanı İndiana'dan Alaska'ya, Fairbanks'teki bir galeriye götürüyordu. Restorancılıkla geçirdiği kırk yılın ardından emekli olduktan sonra arada sırada yaptı-

ğı yarı-zamanlı bir işti bu. McCandless'a güzergâhından bahsettiğinde, çocuk heyecanlandı: "Hey, ben de oraya gidiyorum! Birkaç gündür burada takılıp kaldım, tek bir araç bile durduramadım. Seninle gelmemin sakıncası olur mu?"

"Çok isterdim evlat ama yapamam," oldu Stuckey'in cevabı. "Çalıştığım şirketin yoldan otostopçu alınmamasına yönelik çok kesin bir kuralı var. Bu yüzden işimden olabilirim." Fakat Stuckey McCandless'la sohbetini ilerlettikçe, durumu yeniden gözden geçirmeye başladı. "Alex tıraşlı, kısa saçlı, temiz görünümlü bir çocuktu; konuşmasından da zehir gibi bir zekâya sahip olduğunu çıkarabiliyordunuz. Tipik otostopçu olarak nitelendirebileceğiniz tiplerden değildi. Genellikle onlara karşı temkinliyimdir. Kendisine otobüs bileti bile alamayan birisinde muhtemelen yanlış bir şeyler olduğunu düşünürüm. Her neyse. Yarım saatlik sohbetimizin ardından, 'Bak sana ne diyeceğim, Alex,' dedim. 'Liard, Fairbanks'ten bin beş yüz kilometre uzakta. Seni sekiz yüz kilometre kadar götürüp, Whitehorse'da bırakabilirim. Orada yolun geri kalanı için araç bulabilirsin.'"

Bir buçuk gün sonra, Alaska Otoyolu üzerindeki en büyük ve kozmopolit yerleşim birimi olan Yukon Bölgesi'nin başkenti Whitehorse'a ulaştıklarında Stuckey, McCandless'ın arkadaşlığından öylesine hoşlanmıştı ki, fikrini değiştirerek yolun geri kalanında da çocuğu götürmeye karar verdi. "İlk başlarda Alex kendini açmadı. Çok konuşmuyordu," diyor Stuckey. "Ama önümüzde ağır ağır ilerlediğimiz uzun bir yol vardı. Dolambaçlı yollarda geçirdiğimiz üç günün ardından, gardım indirdi. Diyeceğim şu: Alex çok ince bir çocuktu. Gerçekten de efendiydi, ağzından küfürlü bir söz çıktığını hiç duymadım. Çok fazla argo da kullanmıyordu. Düzgün bir aileden geldiğini anlayabiliyordunuz. Çoğunlukla kız kardeşinden bahsetti. Anladığım kadarıyla ebeveynleriyle arası çok iyi değildi. Babasının dâhi olduğunu söyledi; NASA'da çalışan bir uzay mühendisiymiş. Ama bir zamanlar iki karısı birden varmış. Bu da Alex'in kafa yapısına çok

ters gelen bir şey gibiydi. Birkaç yıldır ailesini görmediğini söyledi. Mezun olduğundan bu yana onları hiç görmemiş."

McCandless, yaz mevsimini Alaska topraklarında yalnız başına geçirme planından Stuckey'e bahsetmekte bir sakınca görmedi. "Bunun küçüklüğünden beri yapmak istediği bir şey olduğunu söylemişti," diyor Stuckey. "Ne bir insan, ne bir uçak ne de medeniyete dair herhangi bir işaret görmek istiyordu. Kimsenin yardımı olmadan, tek başına bunu yapabileceğini kendine kanıtlayacaktı."

Stuckey ve McCandless 25 Nisan gününün öğleden sonrasında Fairbanks'e ulaştılar. Yaşlı adam, büyük bir paket pirinç almak isteyen çocuğu markete götürdü. "Marketten çıktıktan sonra Alex, yazı geçireceği bölgede bulunan bitkilerden yenilebilir olanları araştırmak için üniversiteye gideceğini söyledi. Böğürtlen gibi şeylerden bahsediyordu sanıyorum. Ona çok erken davrandığını, baharın bu vaktinde kar kalınlığının altmış-yetmiş santim olduğunu ve bitki filan bulamayacağını söyledim. Ama bu konuda kararını çoktan vermişti. Yabana girip yürüyüşüne başlamak için sabırsızlandığı her halinden belliydi." Stuckey, karavanı Fairbanks'in batı ucunda bulunan Alaska Üniversitesi'ne sürerek, McCandless'ı akşamüstü beş buçukta kampüsün kapısında bıraktı.

"Onu indirmeden önce, 'Alex seni bin beş yüz kilometre yanımda taşıdım, karnını doyurdum ve bunu üç gün boyunca yaptım. En azından Alaska'dan döndükten sonra bana bir kart atabilirsin,' dedim. O da bana söz verdi."

"Ebeveynlerini arayıp haber vermesi için de ona çok dil döktüm. Yıllar boyunca oğlunun nerede olduğunu, hatta ölü mü diri mi onu bile bilmeden yaşamak zorunda kalmaktan daha kötü bir şey düşünemiyorum. 'İşte kredi kartı numaram, *lütfen* onları ara!' dedim. Ama buna karşılık tek söylediği, 'Belki ararım, belki de aramam,' oldu. İndikten sonra neden ebeveynlerinin numa-

rasını alıp bunu kendim yapmadığımı düşündüm. Ama her şey öylesine hızlı olmuştu ki..."

Stuckey, McCandless'ı kampüse bıraktıktan sonra, karavanı galeriye teslim etmek için kente geri döndü. Fakat yeni araçların alımından sorumlu olan kişinin mesaisini tamamlayarak evine gittiğini ve pazartesi sabahından önce de işinin başında olmayacağını öğrendi. Bunun anlamı, İndiana'ya uçmadan önce geçirmesi gereken iki boş günü olduğuydu. Yapacak hiçbir işi olmayan yaşlı adam, pazar sabahı tekrar kampüse gitti. "Alex'i bulup onunla bir gün daha geçirmek, birlikte etrafı gezmek filan istemiştim," diyor Stuckey. "Birkaç saat bakındım, bütün kampüsü dolaştım ama ona dair tek bir iz bile bulamadım. Çoktan gitmişti."

Cumartesi akşamı Stuckey'den ayrılan McCandless, Fairbanks dolaylarında, çoğunlukla da üniversitenin kampüsünde iki gün-üç gece geçirdi. Kampüsün kitabevinde, Alaska bölümünün en alt rafında, Priscilla Russell Kari tarafından yazılmış, *Tanaina Bitkibilimi/Dena'ina K'et'una: Güneymerkez Alaska Dena'ina Yerlilerinin Etnobotanisi* isimli, bölgedeki yenilebilir bitkiler üzerine kapsamlı bir saha araştırmasının ürünü olan akademik bir kitap buldu. Kasanın yanındaki kartpostal reyonundan, üzerinde kutup ayısı resimleri olan iki kart satın alarak, üniversite postanesinden Wayne Westerberg ve Jan Burres'e son mesajlarını yolladı.

Yabana girmeden önce ikinci el bir tüfek satın almak isteyen McCandless, seri ilanları inceleyerek plastik kundaklı, 4-x-20 nişan dürbününe sahip, 22 kalibrelik, yarı-otomatik bir Remington buldu. Artık üretimden kalkmış olan ve Nylon 66 denilen bu tüfek, hafifliği ve güvenilirliği nedeniyle Alaska avcıları tarafından rağbet görmekteydi. Otoparkta yapılan pazarlığı tahminen 125 dolara kapatarak tüfeği için yakınlardaki bir silah dükkânından ucu delikli fişeklerden dört adet yüzlük kutu edindi.

Fairbanks'teki hazırlıkları tamamlandığında, McCandless sırt çantasını yüklenerek üniversitenin batısına doğru yola çıktı. Kampüsten ayrıldıktan sonra, tepesinde kocaman bir uydu anteni olan Jeofizik Enstitüsü'nün cam ve betondan inşa edilmiş binasını geçti. Fairbanks semalarının göze çarpan en önemli figürlerinden biri sayılabilecek bu anten, Walt McCandless'ın tasarlamış olduğu sentetik açınımlı radar donanımına sahip uydulardan veri toplamak için kullanılıyordu. Aslına bakılacak olursa, Walt alıcı istasyonunun kurulumu esnasında Fairbanks'e gelerek, sistemin çalışması için gerekli olan yazılımın bir kısmını kendisi programlamıştı. Jeofizik Enstitüsü Chris'e babasını anımsattıysa bile, çocuk bu konuda herhangi bir kayıt düşmedi.

Kentin altı kilometre batısında, çöken geceyle birlikte hava gittikçe soğurken, McCandless, Gold Hill Benzin İstasyonu'na bakan kayalığın tepesinden çok uzakta olmayan, huş ağaçlarıyla çevrili bir arazide, kaskatı donmuş toprağın üzerine çadırını kurdu. Kampının elli metre kadar ilerisinde, onu Stampede Patikası'na götürecek olan George Parks Otoyolu'nun taraçalı kavşağı vardı. 28 Nisan sabahının erken saatlerinde uyanarak, ağarmakta olan günün alacakaranlığında otoyola doğru yürüdü ve sürpriz bir şekilde otostop çektiği ilk aracı durdurmayı başardı. Onu almak için kenara çeken gri renkli Ford kamyonetin tamponundaki çıkartınada "BALIK TUTUYORUM ÖYLEYSE VARIM. PETERSBURG, ALASKA" yazıyordu. Anchorage'a giden bir elektrikçi olan kamyonet sürücüsü, McCandless'dan çok da yaşlı değildi ve adının Jim Gallien olduğunu söyledi.

Gallien üç saat kadar sonra kamyonetini otoyoldan çıkarıp batıya doğru yönelerek, kötü durumdaki bir yan yolda gidebildiği kadar gitti. McCandless'ı Stampede Patikası'nda bıraktığında, hava sıcaklığı 1–2 derece civarlarındaydı (gece sıcaklık eksilere iniyordu) ve zemin kırk beş santim kalınlığında, gevrek bir kar

örtüsüyle kaplanmıştı. Çocuk heyecanını gizlemekte zorlanıyordu. Uzun zamandır istediği gibi en sonunda uçsuz bucaksız Alaska topraklarında yalnız kalmak üzereydi.

Sahte kürkten parkası ve omzundan sarkan tüfeğiyle karlı patikada güçlükle ancak coşku içinde ilerleyen McCandless'ın yanında taşıdığı yegâne erzak beş kiloluk, uzun taneli, beyaz pirinç paketi ve Gallien'in ona verdiği iki sandviçle mısır cipsiydi. Bir yıl kadar önce Kaliforniya Körfezi çevresinde bir aydan daha uzun bir süreyi yalnızca iki buçuk kilo pirinç ve ucuz bir oltayla avladığı balıklarla geçirmiş olması, McCandless'ın yabani Alaska topraklarında geçireceği daha uzun süre içinde de hayatta kalabileceğini düşünerek kendine güvenmesine neden olmuştu.

McCandless'ın yarı yarıya dolu sırt çantasında en ağır çeken malzeme kütüphanesi, yani çoğu ona Jan Burres tarafından Niland'da verilmiş dokuz-on adet karton kapaklı kitaptı. Yanında Alaska'ya getirdiği yazarlar içinde Thoreau, Tolstoy ve Gogol gibi isimler olsa da, McCandless edebiyat konusunda züppe değildi. Yalnızca okumaktan keyif alacağı kitaplar almıştı ki bunların içinde Michael Crichton, Robert Pirsig ve Louis L'Amour gibi yazarların popüler kitapları da vardı. Yazmak için kâğıt bulundurmayı ihmal ettiğinden, kısa kayıtlarla kaleme alacağı günlüğünü *Tanaina Bitkibilimi*'nin arkasındaki boş sayfalarda tutacaktı.

Stampede Patikası'nın Healy tarafında kalan kesimi kış aylarında köpek kızakçıları, kayak yapanlar ve kar aracı tutkunları tarafından ancak donmuş nehir sularının çözülmeye başladığı mart sonları ya da nisan başlarına dek kullanılır. McCandless'ın patikaya adım attığı zamanlarda ise, büyük çaplı akarsuların çoğunda akıntı başlamış ve son iki ya da üç haftadır patikada ilerleyen tek bir kişi bile olmamıştı. Takip edebildiği tek iz bir kar makinesinin kızaklarının bırakmış olduğu belli belirsiz hattı.

McCandless patikadaki ikinci gününde Teklanika Nehri'ne ulaştı. Nehrin kıyısı donmuş taşkın sularının oluşturduğu çentikli buz öbekleriyle kaplanmış olsa da, açık suyun üzerinde köprü görevi görecek genişlikte bir buz kütlesi olmadığından, karşı kıyıya bata çıka geçmek zorundaydı. Nisanın ilk zamanlarında Teklanika Nehri'nde şiddetli bir buz çözülmesi görülür, 1992'de bu çözülme erken yaşanmıştı. Fakat hava sıcaklıkları yakın zamanlarda yeniden düştüğü için, McCandless nehri geçtiği esnada su seviyesi nispeten düşüktü (muhtemelen kalça hizasındaydı); dolayısıyla çok güçlük çekmeden kendini karşı kıyıya atabildi. Teklanika'yı geçerken farkında olmadığı gerçek, geri adım atamayacağı bir yola çıkmış olmasıydı. McCandless'ın deneyimsiz gözleri için; iki aylık bir zaman zarfının ardından, buzullarla karlık araziler yaz sıcağıyla eriyip Teklanika'ya karıştığında nehrin taşıdığı su miktarının dokuz-on katına çıkacağını gösterecek hiçbir işaret yoktu. Bu gerçekleştiğinde Teklanika, McCandless'ın nisanın son günlerinde dertsiz tasasız geçtiği uysal akıntı olmaktan çıkarak çok şiddetli, ölümcül bir nehre dönüşecekti.

Günlüğüne kaydettiği kadarıyla, McCandless'ın 29 Nisan günü bir buz kütlesinden kayarak düştüğünü biliyoruz. Kaza büyük ihtimalle Teklanika'nın batı yakasında bulunan kunduz göletlerini aşmaya çalışırken gerçekleşti fakat bu olduğunda yaralandığını gösteren herhangi bir kayıt yok. Patikanın yüksek bir noktaya ulaştığı ertesi gün, McKinley Dağı'nın göz kamaştırıcı surlarını ilk kez gördü. 1 Mayıs'ta ise, Gallien'in kendisini bıraktığı noktanın otuz kilometre kadar ilerisinde, Sushana Nehri'nin yakınlarındaki eski otobüsle karşılaştı. Otobüs derme çatma bir ranzayla soba olarak kullanılan bir kazana sahipti ve içinde, daha önceki ziyaretçilerinden kalmış olan kibrit, böcek ilacı gibi malzemeler bulunuyordu. Bu tesadüfü günlüğüne "Sihirli Otobüs Günü" olarak kaydederek, bir süre için ranzada uzanıp otobüsün sunduğu basit konforun keyfini çıkarmaya karar verdi.

McCandless otobüsü bulduğuna çok sevinmişti. Kırık camlardan birini örten sararıp solmuş kontrplağın üzerine coşkulu bağımsızlık bildirgesini kazıdı:

İKİ YILDIR DÜNYAYI DOLAŞIYOR. TELEFON YOK, HAVUZ YOK, EVCİL HAYVAN YOK, SİGARA YOK. EN ÜST DÜZEYDE ÖZGÜRLÜK. AŞIRI UÇLARDA BİRİSİ. EVİ YOLLAR OLAN GÜZELLİK DÜŞKÜNÜ BİR GEZGİN. BİR DAHA GERİ DÖNMEMEK ÜZERE ATLANTA'DAN KAÇTI, ÇÜNKÜ "BATI EN İYİSİ". VE ŞİMDİ, İKİ BAŞIBOŞ YILIN ARDINDAN, SON VE EN BÜYÜK MACERA GELDİ ÇATTI. İÇİNDEKİ SAHTE BENLİĞİ ÖLDÜRMEK VE RUHSAL DEVRİMİNİ ZAFERLE SONUÇLANDIRMAK İÇİN SON ÇARPIŞMASI. YÜK TRENLERİNDE VE OTOSTOPLA ON GÜN ON GECE SÜREN YOLCULUĞU ONU KUZEYİN GÖRKEMLİ BEYAZLIĞINA GETİRDİ. YAKASINI KURTARDIĞI MEDENİYET ONU DAHA FAZLA ZEHİRLEYEMEYECEK. ARTIK YABANDA YİTMEK İÇİN YÜRÜYOR.

ALEXANDER SÜPERBERDUŞ

MAYIS 1992

Ancak hayatın gerçekleri McCandless'ın hayallerine sızmakta geç kalmadı. Avlanmakta zorlanıyordu; yabandaki ilk haftasını günlüğüne, "Halsizlik", "Kar yüzünden mahsur kaldım" ve "Felaket" gibi notlar düşerek kaydetti. 2 Mayıs'ta bir bozayı görmesine rağmen tüfeğini ateşlemedi, 4 Mayıs'ta peşine düştüğü ördekleri elinden kaçırdı ve en sonunda, 5 Mayıs günü, bir orman tavuğu vurarak karnını doyurabildi. Sonrasında, küçük bir sincap avlayacağı 9 Mayıs'a dek karşısına tek bir hayvan çıkmadı. Günlüğüne "Kıtlığın 4. günü" kaydını düştü.

Bu kaydın ardından kısa süre içerisinde talihi dönecekti. Mayıs ortalarına doğru gökyüzünü tamamen kaplayarak taygayı ışığa boğan güneş, gün içinde yalnızca dört saatten az bir süre için kuzey ufkunun aşağısına iniyordu. Gece yarısı hava kitap

okuyabilecek kadar aydınlıktı. Kuzeye bakan bayırlarla gölgelik dağ geçitleri haricindeki her yerde kar tabakası hızla erirken, McCandless'ın bolca toplayıp yediği, bir önceki mevsimden kalma kuşburnu ve yabanmersinleri yüzeye çıkmıştı.

Avlanmak artık daha kolaydı. Sonraki altı hafta boyunca, düzenli olarak sincap, orman tavuğu, ördek, kaz ve kirpi avlayarak kendine ziyafetler çekti. 22 Mayıs'ta azıdişlerinden biri düşmesine rağmen moralini çok bozmayacaktı. Çünkü ertesi gün, otobüsün kuzeyinde kalan ve ona buzul arazileri ile kilometrelerce uzayıp giden ıssız toprakların eksiksiz manzarasını sunan 900 metrelik isimsiz dağa tırmandı. Bugün için günlüğüne düştüğü not kendine özgü bir vecizlik taşısa da şüphe götürmez bir şekilde coşkuluydu: "DAĞA TIRMANDIM!"

McCandless Gallien'e, Alaska topraklarında geçireceği zaman zarfında sürekli hareket halinde olmak istediğini ve batıya doğru ilerlemeye devam edeceğini belirtmiş; "Bering Denizi'ne kadar yürüyebilirim," demişti. Otobüste geçirdiği dört günün ardından, 5 Mayıs'ta arazi araştırmasına kaldığı yerden devam etti. Minolta'sıyla çektiği fotoğraflardan, McCandless'ın baharın o zamanlarında gözle seçilemeyen Stampede Patikası'nı kaybederek (belki de bilinçli olarak terk ederek), Sushana Nehri üzerinde yükselen tepelerden kuzeybatıya yöneldiğini ve yolda avlandığını anlıyoruz.

Çok yavaş ilerleyebiliyordu. Karnını doyurmak için günün büyük kısmını avlayacağı hayvanları takip ederek geçirmek durumundaydı. Dahası, araziyi kaplayan kar ve buz örtüsü çözüldükçe, rotası çamurlu bataklıklar ve aşılması imkânsız sıklıkta kızılağaçların oluşturduğu bir zırhla kaplanmıştı. McCandless yabani kuzey topraklarının (mantığa aykırı gibi görünen) en temel gerçeklerinden birini geç de olsa kabul etmek zorunda kaldı: kuzeyde yolculuk etmek için tercih edilmesi gereken mevsim yaz değil, kıştı.

Bering'e uzanan sekiz yüz kilometrelik mesafeyi yürüyerek aşmanın ne denli ahmakça bir fikir olduğunu anlayan McCandless, planlarını yeniden gözden geçirdi. Toklat Nehri'nden daha batıya ilerleyememiş olduğu 19 Mayıs günü (otobüsten yalnızca yirmi dört kilometre uzaklaşabilmişti), yolu geri yürümeye koyuldu. Bir hafta sonra yeniden metruk otobüsün içindeydi ve görünen o ki, buna pişman da değildi. Sushana arazisinin amaçlarını karşılayacak denli yabanıl ve 142 no.'lu Fairbanks otobüsünün de yazın geri kalanı için oldukça yeterli bir kamp üssü olduğuna kanaat getirdi.

İronik olansa, McCandless'ın "yabanda yitmeye" karar verdiği otobüsü çevreleyen bölgenin Alaska standartlarına göre neredeyse yabanıl sayılamayacağıdır. Doğu yönünde, kırk sekiz kilometreden daha az bir mesafede, bölgenin önemli ana yollarından biri olan George Parks Otoyolu uzanır; yirmi beş kilometre kadar güneyde, Dış Sıradağlar'ın dik kayalıklarının hemen ötesinde ise, Ulusal Park Hizmetleri'nin gözetimi altında bulunan ve her gün yüzlerce turisti Denali Parkı'na götüren işlek bir yol bulunmaktadır. Güzellik düşkünü bu gezginin farkında olmadığı bir diğer gerçek de, otobüsü çevreleyen dokuz kilometrelik alan içerisinde dört ayrı kulübenin olduğuydu (fakat 1992 yazında bu kulübelerden hiçbiri dolu değildi).

Öte yandan, otobüsün medeniyete yakın sayılabilecek konumuna rağmen, McCandless'ın pratik anlamda dünyanın geri kalanıyla ilişkisi kesilmiş durumdaydı. Alaska topraklarında geçirdiği dört aya yakın süre içerisinde tek bir insanla karşılaşmadı. Nihayetinde, Sushana Nehri'nin çevresi hayatına mal olacak denli dünyanın dışındaydı.

McCandless, az miktardaki eşyasını otobüsün içine yerleştirdiği mayısın son haftasında, çevredeki huş ağaçlarının birinden soyduğu parşömeni andıran kabuğun üzerine ev işlerinin listesini çıkardı: av etini taze tutmak için nehirden buz taşı, oto-

büsün kırık camlarını naylonla kapla, yakacak çalı çırpıyla odun topla, kazanın içinde birikmiş külleri temizle. "UZUN DÖNEM" başlığı altında ise daha iddialı görevlerin listesi yer almaktaydı: bölgenin haritasını çıkar, kendine küvet yap, kıyafetlerin yamanması için avladığın hayvanların deri ve tüylerini sakla, yakınlardaki dere üzerine köprü kur, yemek takımlarını onar, av güzergâhlarını belirle.

Otobüse döndükten sonraki günlük kayıtları McCandless'ın bu dönemde bol bol avlandığını gösteriyor. 28 Mayıs: "Besili Bir Ördek!" 1 Haziran: "Sincap." 2 Haziran: "Kirpi, Kar Tavuğu." 3 Haziran: "Bir Kirpi Daha! 4 Sincap, Gri Keklik." 4 Haziran: "ÜÇÜNCÜ KİRPİ! Sincap, Gri Keklik." 5 Haziran'da McCandless Noel hindisi gibi cüsseli bir kanada kazı avladı. 9 Haziran'da ise karşısına büyük ödül çıktı: "MUS!"* Mutluluktan havalara uçan gururlu avcı, avının üzerine eğilmiş bir şekilde kendi fotoğrafını çekti. Tüfeğini muzaffer bir edayla başının üzerinde tutmuş, yüzündeki hatlar zevk ve hayretle değişmişti. Bu haliyle Reno'da bir milyon dolarlık ikramiyeyi kazanan işsiz bir hademeyi andırıyordu.

McCandless, avlanmanın yabanda yaşamanın kaçınılmaz bir parçası olduğunu bilecek kadar gerçekçi olsa da hayvan öldürmek konusunda çelişkili duygulara sahipti. Bu çelişkili tavrı geyiği avlamasından kısa süre sonra gerçek bir pişmanlığa dönüştü. Türünün nispeten küçük bir örneği olan bu hayvan ancak 250–300 kilo çekiyordu; gene de bu, çok fazla miktarda et anlamına geliyordu. Karnını doyurmak amacıyla öldürdüğü bir hayvanın en ufak parçasını bile ziyan etmenin ahlaki açıdan mazur görülemez olduğuna inanan McCandless, bozulmadan önce eti muhafaza edebilmek için altı gün boyunca didinip durdu. Hayvanın leşini kalın bir sinek bulutu altında kesip biçti, bir kap içinde organlarını kaynattı ve ciddi emek sarf ederek, otobüsün

* Kuzey Amerika'da yaşayan, eli andıran boynuzlara sahip, boynu sakallı bir geyik türü.

hemen aşağısında bulunan nehir kıyısında kocaman bir çukur açtı. Muazzam büyüklükteki mor et katmanlarını bu çukurun içinde tütsüleyerek korumayı düşünüyordu.

Alaskalı avcılar, avlanan bir hayvanı kuzey şartlarında saklamanın en kolay yolunun eti ince şeritler halinde keserek kurutmak olduğunu bilir. Ancak tüm tecrübesizliğiyle McCandless'ın elinden gelen, Güney Dakota'da konuşmuş olduğu avcıların tavsiyelerine güvenip eti tütsülemeye girişmek oldu ki bulunduğu koşullar içinde bu hiç de kolay bir iş değildi. 10 Haziran'da günlüğüne, "Eti doğramak çok zor," diye yazdı. "Üzerinde sivrisinekler birikti. Bağırsakları, karaciğeri, böbrekleri, akciğerlerden birini, antrikot kısmını çıkardım. Arka butlarla bacakları nehre bıraktım."

11 Haziran: "Kalple diğer akciğeri çıkardım. Ön bacaklarla kafayı kestim. Geri kalanını nehre bıraktım. Eti körükle muhafaza etmeye çalışıyorum."

12 Haziran: "Göğüs kafesinin yarısını ve kalan antrikotları çıkardım. Ancak geceleri çalışabiliyorum. Körüğün sönmemesine uğraşıyorum."

13 Haziran: "Göğüs kafesinin kalanını çıkardım, omuz kısımlarını ve boynunu kestim. Tütsülemeye başladım."

14 Haziran: "Şimdiden kurtçuklar belirdi! Tütsülemek etkisiz görünüyor. Ne yapacağımı bilemiyorum, bu bir felaket. Geyiği hiç vurmamış olmayı dilerdim. Hayatımın en büyük trajedilerinden biri bu."

Bu noktada, McCandless et yığınını korumaya çabalamaktan vazgeçerek hayvanın leşini kurtlara bıraktı. Öldürdüğü hayvan bu şekilde ziyan olduğu için vicdan azabı çekiyordu. Fakat günlük kayıtlarından bir gün sonrasında, yaşadığı olaya farklı bir gözle bakmaya çalıştığı anlaşılıyor: "Bu andan itibaren, ne denli büyük olurlarsa olsunlar, hatalarımı kabul etmeyi öğrenmek zorundayım."

McCandless kısa bir süre sonra Thoreau'nun *Walden*'ını okumaya başladı. Yemek yemenin ahlakı üzerine düşüncelerin yer aldığı "Yüksek Prensipler" başlıklı bölümde, "Balığımı yakaladığımda, temizlediğimde, pişirdiğimde ve yediğimde, aslında karnımı doyurmamış gibiydi. Anlamsız ve gereksizdi; dahası astarı yüzünden pahalıya gelmişti," cümlesinin altını çizdi.

Sayfanın kenarına "MUS" yazan McCandless, aynı paragraf içinde şu satırların altını çizdi:

Hayvani gıdalardan tiksinme, tecrübe kaynaklı bir şey değil, içgüdüdür. Mütevazı yaşamak ve güçlükle besin temin etmek birçok açıdan çok güzeldir; hiçbir zaman bu şekilde yaşamadım, ama hayal gücümü tatmin edecek kadar ileri gittim. Yüksek yetilerini ve şiirsel kapasitesini en iyi konumda muhafaza etmek isteyenlerin, hayvani gıdalardan ve her çeşit yiyeceğin fazlasından uzak durmuş olduğu kanısındayım...

Hayal gücüne ters düşmeyecek bir şekilde besin temin etmek ve pişirmek kolay değildir; ama hayal gücü de vücut yemek yediği zaman beslenmelidir; ikisi de aynı masaya oturmalıdır. Ölçülü olarak yenen meyve, iştahımızdan utanmamıza neden olmaz, bizi değerli uğraşlarımızdan alıkoymaz. Yemeğe çeşni veren fazladan bir şey koyduğunuzda ise, bu sizi zehirleyecektir.

İki sayfa sonra şu notu aldı: "Yemenin <u>şuuru</u>. Yemek yerken ve pişirirken <u>dikkatini topla</u>... Kutsal Nimet." Günlüğünü tuttuğu defterin arka sayfasına ise şunları yazdı:

Yeniden doğdum. Bu benim şafağım. <u>Gerçek</u> yaşam şimdi başladı.

<u>Dikkatli Bir Yaşam:</u> Yaşamın temellerine karşı bilinçli bir dikkat, çevrene ve çevrenle ilgili meselelere sürekli ilgi; örnek → Bir iş, görev ya da kitap; etkin bir dikkat gerektiren herhangi bir şey (Şartların önemi yok. Önemli olan kişinin durumlara karşı <u>yaklaşımı</u>. Bütün gerçek anlam bir olayla kurulan kişisel ilişkide, sana ne ifade ettiğinde).

NİMETİN Yüce Kutsallığı, Hayati Ateş.
Pozitivizm, Yaşam Estetiğinin Üstün Hazzı.
Mutlak Doğru ve Dürüstlük.
Gerçeklik.
Bağımsızlık.
Kesinlik - İstikrar - Tutarlılık.

McCandless geyiğin ziyan olması yüzünden kendine kızmaktan yavaş yavaş vazgeçerken, mayıs ortalarındaki hoşnutluk hali yeniden yüzeye çıkarak, hayati önemde iki aksilikten ilkinin gerçekleşeceği temmuza dek sürmüş gibi görünüyor.

Yabanda geçen iki aylık yalnız yaşamında öğrendiklerinin ona yettiğini düşünen McCandless, temmuzun ilk günlerinde geri dönmeye karar verdi. "Son ve en büyük macerasını" nihayete erdirme ve bira tokuşturacağı, felsefeden konuşacağı ve yolculuklarını anlatarak etkileyeceği insanların dünyasına dönme zamanı gelmişti. Kendi özerkliğini talep etme ve ebeveynlerinden uzaklaşma ihtiyacını aşmış gibiydi. Belki artık onların noksanlarını kabul etmeye hazırdı; belki kendi noksanlarının da bir kısmını kabullenmeye başlamıştı. Hatta belki, eve dönmeye bile hazırdı.

Belki de değildi. Yabandan çıktıktan sonra ne yapmaya niyetli olduğunu ancak tahmin edebiliriz. Fakat geri dönmeye karar verdiği konusunda herhangi bir şüphe yok.

Huş ağacından kopardığı bir kabuk üzerine, ayrılmadan önce yapması gerekenlerin listesini çıkardı: "Kotunu onar, tıraş ol! Toparlanmayı organize et..." Eşyalarını toparlamaya başladıktan kısa bir süre sonra, Minolta'sını boş bir varilin üzerine yerleştirerek kendi fotoğrafını çekti. Kameraya sırıtan McCandless, elinde tek kullanımlık sarı bir tıraş bıçağı sallıyordu. Sinekkaydı tıraş olmuş, ordu battaniyesinden kestiği parçalarla kirli

kotunun dizlerini yamamıştı. Sağlıklı ancak tedirgin edici ölçüde zayıflamış görünüyordu. Avurtları çökmüştü. Boynundaki sinirler gerilmiş kabloları andırıyordu.

2 Temmuz'da McCandless, Tolstoy'un "Aile Mutluluğu"nu bitirdi. Uzun öyküde birkaç paragrafın altını çizmişti:

Hayatta değişmeyen tek mutluluğun sevmek olduğunu bugüne kadar anlayamamıştım.

Geride bıraktığım uzun bir hayattan sonra ilk defa mutlu olma şansını ele geçirdim. İyilik yapmanın çok kolay olduğu, ama bu iyiliğe alışmamış insanlarla birlikte köydeki köşemizde sessiz, sakin bir hayat sürme, sonra yararlı bir çalışma, sonra dinlenme, doğanın güzellikleri, kitaplar, müzik, cana yakın bir insanın sevgisi... İşte daha fazlasını hayal edemeyeceğim, kocaman bir mutluluk benim için. Üstelik sizin gibi bir dost, belki çocuklar... İnsan daha ne ister?

3 Temmuz'da, sırt çantasını omuzlayarak patikanın düzeltilmiş kesimine olan otuz iki kilometrelik mesafeyi yürümeye başladı. Yolu yarıladığı ikinci gün, Teklanika Nehri'nin batı kıyısına erişimi kapatan kunduz göletlerine ulaştığında, sağanak yağmur yağıyordu. Nisan ayında halen donmuş oldukları için engel teşkil etmeyen göletler şimdi patikanın üzerinde bir hektardan daha geniş bir alanı kaplamaktaydı. McCandless, göğüs hizasını bulan bulanık suda bata çıka ilerlemektense, dik bir yamaca tırmanıp göletleri kuzeyden aşarak vadi ağzında tekrar nehre döndü.

Altmış yedi gün önce, nisan ayının keskin soğuğu sürerken Teklanika, buz gibi bir suyun aktığı ancak sakin sayılabilecek, diz hizasında bir dere olduğundan McCandless rahatlıkla karşıya geçebilmişti. 5 Temmuz'da ise, nehir hiddetinin doruğundaydı. Yağmur, eriyen kar tabakaları ve Alaska Sıradağları'nın yük-

sek noktalarındaki buzulların çözülmesiyle birlikte genişleyerek hız kazanmıştı.

Karşı kıyıya geçebildiği takdirde, otoyola uzanan yolun kalan kısmı kolaydı. Ama bunun için otuz metre genişlikteki nehri aşmak durumundaydı. Buzul çözeltisiyle kesif bir görünüm kazanmış ve nisan ayında olduğundan ancak birkaç derece daha sıcak olan su, ıslak beton rengindeydi. Dalmak için çok derin olan akıntı, McCandless'ın önünden sonu gelmeyen bir yük treni gibi geçip gidiyordu. Şiddetli akıntının ayaklarını yerden kesip çocuğu kendine çekmesi işten bile değildi.

McCandless kötü bir yüzücüydü ve birkaç kişiye sudan korktuğunu itiraf etmişti. Tüm kaslarını uyuşturacak kadar soğuk olan akıntıda yüzmek ya da hemen oracıkta inşa edeceği bir tür salla karşı kıyıya kürek çekmeyi denemek değerlendirilemeyecek ölçüde riskli görünüyordu. Patikanın nehri kestiği noktanın hemen aşağısındaki dar boğaza yaklaşırken, Teklanika'nın suları hızla köpürerek birbirine karışıyordu. Karşı kıyıya yüzemeden ya da kürek çekemeden, şiddetli akıntıya kapılarak boğulması kuvvetle muhtemeldi.

Günlüğüne, "Felaket... Mahsur kaldım. Nehri geçmek imkânsız görünüyor. Yalnızım, korkuyorum," diye yazdı. Gayet haklı olarak, bulunduğu noktadan bu koşullar altında Teklanika'yı geçmeye çalıştığı takdirde boğularak öleceğini düşündü. Bu bir seçenek değildi bile, intihar etmiş olurdu.

Nehrin yukarısına doğru bir buçuk kilometre kadar yürümüş olsaydı, Teklanika'nın bir dizi kanalın oluşturduğu labirentte genişlediğini görecekti. Dikkatli bir keşif ve deneme-yanılmayla bu kanalların içinde göğüs hizasına gelen bir tane bulabilirdi. Her durumda akıntının gücüyle ayaklarının yerden kesileceği aşikârdı. Ama dar geçide yaklaşırken hızlanan nehre kapılmadan ya da vücut ısısı düşmeden önce, köpekleme yoluy-

la ve sürekli olarak zeminden sıçrayarak kendini karşı kıyıya atması olmayacak şey değildi.

Ancak bu da oldukça riskli bir olasılıktı ve McCandless'ın böyle bir risk almak için hiçbir nedeni yoktu. Yabanda başının çaresine bakabiliyordu. Sabırlı olur ve yeterince beklerse, sonunda nehrin muhtemelen güvenli bir şekilde aşılabilecek seviyeye düşeceğine hükmetti. Seçeneklerini tartan McCandless, en ihtiyatlı kararı vererek yüzünü yeniden batıya döndü ve sihirli otobüsünün onu bekliyor olduğu, ormanın delişmen kalbine doğru yürümeye koyuldu.

17
STAMPEDE PATİKASI

Burada tabiat yabani, ürkütücü fakat aynı zamanda da çok güzeldi. Doğaüstü güçlerin neler yaptığını görmek, ellerinden çıkan yapıtın biçimini, üslubunu ve de malzemesini müşahede etmek maksadıyla, üzerinde yürüdüğüm topraklara saygıyla karışık korku içinde bakıyordum. Bu topraklar, Kaos ve Kadim Gece'den mürekkep olduğunu öğrendiğimiz yeryüzünün ta kendisiydi. Ayaklarımın altındaki hiç kimsenin olmayan topraklardı, sahipsiz yerküre. Ne çayır, ne çimen, ne mera, ne otlak, ne orman, ne tarla, ne de çorak araziydi burası. Bu topraklar, Dünya gezegeninin taptaze, doğal yüzeyiydi; bizim deyişimizle, ezelden beri ve ebediyete dek insanoğlunun meskeniydi. Tabiatın elinden çıkmıştı ve eğer becerebiliyorsa insanoğlu onu değerlendirebilirdi. Gene de insanın onunla ilişkilendirilmemesi gerekiyordu. Madde'ydi o; göz alabildiğine uzanan ve olağanüstü; ayaklarımızla çiğneyeceğimiz ya da içine gömüleceğimiz, duyduğumuz, bildiğimiz Toprak Ana değildi; hayır, kemiklerinin orada yatması için bile çok tanıdıktı; Zaruret ve Kader'in eviydi. Açık bir şekilde, insanoğluna karşı nazik olmak gibi yükümlülüğü olmayan bir gücün varlığı hissediliyordu. Dinsizliğin, putperestliğin, batıl inançların topraklarıydı; kayalara ve vahşi hayvanlara bizim olduğumuzdan çok daha yakın olan türden insanlar tarafından mesken edilecekti... Bir yıldızın yüzeyini, katı bir cismi kendi evinde göstermekle kıyaslandığında, bir müzeye kabul edilmenin, belli şeylerden çokça görmenin anlamı nedir! Kendi vücudumda huşu içinde dikilmiş, mecbur olduğum bu şeyin bana nasıl da yabancılaştığını hissediyorum. Ruhlardan ya da hayaletlerden korkum yok, ben de onlardan biriyim (vücudum bir gün onlara dönüşecek); fakat bedenlerden, onlarla temasa geçmekten ürperti duyuyorum. Benim üzerimde nüfus sahibi olan bu Titan da neyin nesi? Gizemlerden konuşalım! Hayatlarımızı tabiat içinde düşünelim; maddeyle gündelik temas içinde; kayalarla, ağaçlarla, yanaklarımıza vuran rüzgârla! Katı dünya! Gerçek dünya! Sağduyu! Temas! Temas! Kimiz biz? Neredeyiz biz?

HENRY DAVİD THOREAU - KTAADN

Chris McCandless'ın Teklanika Nehri'ne bulaşmamaya karar vermesinin bir yıl, bir hafta sonrasında, karşı tarafta (doğuda, bir diğer ifadeyle otoyol tarafında) durmuş, çalkantılı suya bakıyorum. Ben de McCandless gibi nehri geçmeyi umuyorum. Planım otobüse gitmek. Nedenini daha iyi anlayabilmek için McCandless'ın hayata gözlerini yumduğu yeri görmek istiyorum.

Sıcak, nemli bir öğle sonrası. Alaska Sıradağları'nın yüksek noktalarındaki buzulları kaplayan kar örtüsünün erimesiyle oluşan yüzey akıntısını yüklenmiş Teklanika, önümden hızla akıp geçiyor. Bugün nehir, on iki ay önce McCandless'ın çektiği fotoğraflarda göründüğünden daha düşük bir seviyede gibi; fakat yaz ortasının uğultulu akıntısını aşarak karşıya geçmeyi denemek gene de göz önünde bulundurulabilecek bir seçenek değil. Su çok derin, soğuk ve hızlı. Teklanika'ya bakarken, güçlü akıntıyla birlikte sürüklenen bowling topu büyüklüğündeki kayaların çıkardığı gıcırtılı sesleri duyabiliyorum. Ayağını bastığım noktanın yalnızca birkaç metre ötesinde, akıntıya kapılıp hemen aşağıda bulunan kanyona çekilmem işten bile değil. Teklanika bu noktadan itibaren kesintisiz bir sekiz kilometre boyunca ivinti yerlerinden sekerek karşı durulamaz bir şiddet kazanıyor.

Ama McCandless'ın aksine, sırt çantamda 1:63,360 ölçekli bir topoğrafya haritası var. Yeryüzü şekillerini ayrıntılı bir şekilde gösteren bu haritaya göre, nehrin bir kilometre kadar aşağısında, kanyonun boğaz noktasında, Jeolojik Araştırmalar Merkezi tarafından inşa edilmiş bir akış hızı ölçüm istasyonu bulunuyor. Gene McCandless'ın aksine yalnız değilim; yanımda bana refakat eden üç kişi daha var: iki Alaskalı, Roman Dial ve Dan Solie, bir de Roman'ın Kaliforniya'dan arkadaşı, Andrew Liske. Ölçüm istasyonu Stampede Patikası'nın nehirle kesiştiği noktadan görünmese de ladin ve huş ağaçlarının iç içe geçtiği kıyı hattında yirmi dakikalık zorlu yürüyüşün ardından Roman'ın sesini duyuyoruz: "Gördüm! İşte şurada! Hemen yüz metre ileride!"

İstasyona ulaştığımızda, nehrin bulunduğumuz tarafında dört buçuk metrelik kule ile yüz yirmi metre mesafede bulunan karşı kıyıdaki kaya arasında gerili, iki buçuk santim kalınlığında çelik bir halat görüyoruz. Bu halat 1970 yılında, Teklanika'nın mevsimlik seviye farklılıklarını ölçmek amacıyla kurulmuş. Bölgeye araştırmaya gelen hidrologlar makaralarla halata bağlanmış alüminyum sepet sayesinde, nehri her iki yönde kolaylıkla aşabilmişler. Sepetle nehrin ortalarına gelip, derinliği ölçmek amacıyla suya çekül bırakan hidrologların yıllarca süren ölçümlerinin ardından, bundan dokuz yıl önce istasyon fon yetersizliği nedeniyle kullanım dışı kalmış. İstasyon kapatıldıktan sonra karşıya kimsenin geçmemiş olacağını hesap ederek, alüminyum sepetin bizim bulunduğumuz taraftaki kuleye zincirlenmiş olduğunu düşünüyorduk. Fakat kuleye tırmandığımızda yanıldığımızı anladık. Nehrin karşı kıyısına baktığımda, sepetin kanyonun diğer tarafında (otobüsün olduğu tarafta) zincirlendiğini görebiliyordum.

Anlaşılan o ki, Alaskalı avcılar karşıya geçmek için zinciri kırmış ve bölgeye gelen yabancıların Teklanika'yı aşarak kendi topraklarına girmesini zorlaştırmak maksadıyla sepeti doğu tarafında bırakmışlar. Yani McCandless bundan bir yıl önce nehri geçmek istediğinde, sepet gene aynı yerde, kanyonun onun bulunduğu tarafındaydı. Bunun bilincinde olsaydı, Teklanika'yı güvenli bir şekilde aşmak onun için çocuk oyuncağı olacaktı. Ancak yanında bölgenin topoğrafya haritası bulunmadığından, kurtuluşun bu denli yakında olduğunun da farkında değildi.

McCandless'ın Woodson Lisesi kros takımındaki arkadaşlarından Andy Horowitz, Chris'in "yanlış yüzyılda doğduğunu" söylemişti. "Günümüz toplumunun insanlara sunduğundan çok daha fazla macera ve özgürlük istiyordu." McCandless Alaska'ya gelirken, bir anlamda keşfedilmemiş bir dünyanın, haritalarda görünmeyen diyarların hasretini çekiyordu. Oysa 1992'de yeryüzünde haritası çıkarılmamış tek bir noktacık bile kalmamıştı; ne

Alaska'da ne de dünyanın geri kalanında. Gene de Chris kendine özgü mantığıyla bu ikilemden çıkmanın zarif bir yolunu buldu: ne türden olursa olsun, haritalardan kurtuldu. Böylece, dünyanın geri kalanı için öyle olmasa bile, bulunduğu yer onun için *terra incognita** olacaktı.

Ancak haritası olmadığından, nehri geçmesini sağlayacak çelik halattan da haberi yoktu. Teklanika'nın vahşi akıntısı karşısında nehrin doğu yakasına geçmenin imkânsız olduğuna hükmetti ve çıkış rotasının kesildiğini görerek otobüsüne geri döndü (topoğrafik cehaleti göz önüne alındığında, kendince makul bir karar vermişti). Peki ama sonrasında neden açlıktan ölene dek otobüste kalmayı sürdürdü? Neden nehrin nispeten düşük bir seviyeye ineceği ve karşıya geçmenin daha kolay olacağı ağustos ayında şansını yeniden denemedi?

Bu sorularla boğuşurken, 142 no.'lu Fairbanks otobüsünden geriye kalan paslı enkazın bana bazı ipuçları vereceğini umuyorum. Fakat otobüse ulaşmak için benim de nehri aşınam gerekiyor ve alüminyum sepet halen karşı kıyıda zincirlenmiş durumda.

Nehrin doğu tarafındaki kulede, dağ tırmanışında kullandığım teçhizatla kendimi halata bağlayıp, dağcıların *Tirol traversi* dediği yöntemle tutuna tutuna halatta ilerlemeye başlıyorum. Ama bu yöntemin tahmin ettiğimden çok daha zorlu ve yorucu olduğunu fark ediyorum. Halatta ilerlemeye başlamamın ancak yirmi dakika sonrasında kendimi karşı kıyıdaki kayalığa attığımda, tamamen tükenmiş durumdayım; üzerimde öylesine bir yorgunluk var ki kolumu bile zorlukla kıpırdatabiliyorum. Nefesim en sonunda normale döndüğünde, altmış santime bir buçuk metrelik dikdörtgen alüminyum sepetin içine girip zinciri çözüyorum ve yol arkadaşlarımı almak için yeniden doğu yakasına geçiyorum.

---

* (Lat.) Bilinmeyen Topraklar

Nehrin ortalarında halat belirgin bir şekilde bel verdiğinden, kayalıktaki zinciri çözdüğüm anda alüminyum sepet kendi ağırlığıyla birlikte hızla aşağı doğru inmeye başlıyor, çelik halatta ilerledikçe daha da hız kazanıyor ve ivmelenmesi en dip noktaya dek sürüyor. Heyecana kapılıyorum. Teklanika'nın ivinti noktalarının üzerinden saatte otuz ya da kırk kilometre hızla ilerlerken gırtlağımdan kopan korku dolu çığlığı duyuyorum. Aslında tehlikede olmadığımı anlayarak kontrolümü yeniden sağlamam için birkaç saniye geçmesi gerekiyor.

Dördümüz de boğazın batı yakasına geçtikten sonra, sık ağaçlık arazi içinde yarım saatlik zorlu bir yürüyüş bizi yeniden Stampede Patikası'na getiriyor. Patikanın şu ana dek katettiğimiz on beş kilometrelik kısmı (araçlarımızı park ettiğimiz nokta ile nehir arasındaki mesafe) sıklıkla kullanıldığından oldukça belirgin ve kolaydı. Fakat önümüzdeki on beş kilometrenin bütünüyle farklı karakterde olduğunu biliyoruz.

Bahar ve yaz aylarında çok az insan Teklanika'yı geçtiğinden, Stampede'in nehirden sonraki kısmı belirsiz ve yabani otlarla kaplanmış durumda. Patika bu noktadan itibaren güneybatıya doğru kavis çizerek hızla akan bir dere yatağına giriyor ve kunduzlar tarafından inşa edilmiş karmaşık setler yüzünden bir hektardan daha geniş alanı kaplayan durgun suyun dosdoğru içinden geçiyor. Kunduz göletlerinin hiçbiri göğüs hizasını aşmasa da, su soğuk ve ayaklarımız zemini örten çamuru dağıtarak çürümüş bakteri tabakasının berbat bir kokuyla yüzeye çıkmasına yol açıyor.

Son göletin ardından patika, bir tepeyi tırmanarak bodur fundalıkların oluşturduğu cangıla girmeden önce bir kez daha kayalık, yılankavi nehir yatağına bağlanıyor. Patikanın bu kısmında ilerlemek aşırı güç olmamasına rağmen, her iki taraftan da üzerimize üzerimize gelen beş metrelik kızılağaçlar kasvetli, klostrofobik, bunaltıcı bir ortam oluşturuyor. Yapış yapış hava

sivrisineklerle kaplanmış durumda. Birkaç dakikalık aralıklarla, ufkun uç noktalarının karanlığa gömülmesine neden olan fırtına bulutlarının oluşturduğu duvarın ardından kopup gelen ve keskin sinek vızıldamalarını bastırarak tayganın tamamına hükmeden gök gürültülerini duyuyoruz.

İçinden geçtiğimiz sık çalılıklar bacaklarımın üzerinde kanlı sıyrıklar bırakıyor. Patika çevresinde dolanan çok fazla ayı olduğunun farkındayız. Bir noktada karşıma çıkan, kırk numara botların bir buçuk katı büyüklüğünde taze izler, sinirlerimin iyice gerilmesine neden oluyor. Hiçbirimizde tüfek yok. Sürpriz bir karşılaşmanın önüne geçmek için ağaçların altındaki karanlık çalılıklara doğru bağırarak ilerliyorum: "Hey, yalnızca geçiyoruz! Kızmanın âlemi yok!"

Son yirmi yıl içinde dağlara tırmanmak, marangozluk yapmak, somon avına çıkan teknelerde çalışmak, avarelik etmek ya da yalnızca meraktan etrafa bakınmak için ve de gazeteci olarak, belki yirmi kez Alaska'da bulunmuşumdur. Bu ziyaretlerim esnasında yaban topraklarda çok uzun süreler boyunca yalnız kaldım; genellikle de bundan çok keyif aldım. Aslına bakılacak olursa, otobüse yapacağım bu ziyareti de yalnız başıma gerçekleştirmeye niyetliydim ve Roman hem kendini hem de iki arkadaşını bir şekilde yolculuğa dahil ettiğinde, buna canım sıkılmıştı. Ama şimdi, yanımda oldukları için onlara minnettarım. Bu gotik, ormanlık arazinin insanı tedirgin eden bir havası var; Alaska'nın bildiğim daha ücra diğer bölgelerine (tundra ikliminin geçerli olduğu Brooks Sıradağları'na, Alexander Archipelago'nun yağmur ormanlarına, hatta dağlık Denali arazisinin fırtınalara açık donmuş topraklarına) nazaran daha tekinsiz bir görüntüye sahip. Burada bir başıma olmadığıma çok memnunum.

Akşamın dokuzunda patikada bir dönemeci aşarak ormanın ortasındaki açıklığın ucunda duran otobüse ulaşıyoruz. Pembe yakıotu demetleri tekerlek yuvalarını tıkayarak akşa-

ra kadar ulaşmış. 142 no.'lu Fairbanks otobüsü, çok yüksek olmayan bir kayalığın yamacından on metre ileride, titrek kavak ağaçlarından küçük bir koruluğun içinde, Sushana Nehri'yle daha küçük bir akarsu kolunun birleştiği noktaya tepeden bakan bir yükseltinin ortasında duruyor. Burası bol ışık alan, ferah bir yer. McCandless'ın kampını neden burada kurmaya karar verdiğini anlamak hiç de zor değil.

Belli bir mesafede durup, bir süre boyunca sessiz bir şekilde otobüse bakıyoruz. Kireçlenmiş boyası dökülüyor, camlardan bir kısmı kırık; etrafındaki açıklık alan, yüzlerce ince kemik ve kirpi dikeniyle kaplanmış. Bunlar, McCandless'ın karnını doyuran küçük hayvanlardan geriye kalanlar. Kemik tarlasının en ucunda ise çok daha büyük bir iskelet yatıyor: McCandless'ın vurduğu ve ardından büyük vicdan azabı duyduğu musun iskeleti.

McCandless'ın cesedini bulmalarının üzerinden çok zaman geçmeden Gordon Samel ve Ken Thompson'la konuştuğumda her iki adam da inatla ve kendilerinden emin bir şekilde, büyük iskeletin bir rengeyiğine ait olduğunda ısrar etmişler; rengeyiğini mus sanan bu acemi çaylağın hayvanlar konusundaki cehaletiyle dalga geçmişlerdi. Thompson, "Kurtlar kemikleri etrafa saçmış olsa da, hayvanın rengeyiği olduğu su götürmezdi. Belli ki çocuk burada ne halt ettiğini bilmiyordu," demişti.

Samel de küçümser bir tavırla, "Kesinlikle rengeyiğiydi," diyerek söze girmişti. "Gazetede, çocuğun bir mus vurduğunu okuduğumda, bu bana onun Alaska yerlisi olmadığını gösterdi. Bir musla rengeyiği arasında çok fark vardır. Gerçekten çok fark. Bu hayvanları ayırt edememek için esaslı bir aptal olmanız gerekir."

Her ikisi de çok sayıda mus ve rengeyiği öldürmüş tecrübeli Alaska avcıları olan Samel ve Thompson'a güvenerek, *Outside* dergisi için yazdığım yazıda McCandless'ın bu hatasından bahsettim ve böylelikle, McCandless'm yabana hazırlıksız bir şe-

kilde girdiğini, Alaska topraklarında işinin olmadığını, kaldı ki Son Hudut'un aşırı zorlu vahşi hayatında hiçbir şansının olamayacağını düşünen sayısız okurun fikirlerini de tasdik etmiş oldum. Hatta Alaskalı okurlardan biri şöyle bir gözlemde bulunmuştu: "McCandless sadece şapşallığından hayatını kaybetmedi. Kendi tabiriyle *macerasının* kapsamı da acıklı olacak ölçüde dardı: Healy'nin yalnızca birkaç kilometre dışında bulunan terk edilmiş bir otobüste kalması, alakargalarla sincapları konservelemesi, musla rengeyiğini birbirine karıştırması (ki bunu başarmak oldukça zordur)... Bu çocuk için söylenecek tek bir sözcük var: yetersiz."

McCandless'ı acımasızca yargılayan tüm bu mektuplar -neredeyse bana gelen mektupların tamamından bahsediyorum- musla rengeyiğini birbirine karıştırmış olmasını genç adamın yabanda hayatta kalabilecek yetkinlikte olmadığının en önemli kanıtı olarak öne sürüyordu. Fakat öfkeli mektup sahiplerinin bilmediği, McCandless'ın vurduğu toynaklı hayvanın gerçekten de söylediği gibi bir mus olduğuydu. *Outside*'da yazdıklarımın aksine, iskeletten geriye kalanları incelediğimizde ve McCandless'ın çektiği fotoğrafların kuşku bırakmayacak şekilde ortaya koyduğuna göre, çocuğun öldürdüğü hayvanın bir mus olduğunu görüyoruz. McCandless Stampede Patikası'nda bazı hatalar yaptı yapmasına fakat musla rengeyiğini birbirine karıştırmak kesinlikle bunlardan biri değildi.

Mustan geriye kalan kemiklerin yanından geçerek, arka tarafındaki acil çıkış kapısından otobüsün içine adım atıyorum. Kapının hemen yanında, McCandless'ın üzerinde son nefesini verdiği, çürümekte olan, lekeli, yırtık pırtık şilte duruyor. Neden bilmiyorum ama şiltenin etrafında McCandless'a ait bazı eşyalar gördüğümde donup kalıyorum: yeşil, plastik bir matara, su arıtmak için kullanılan tabletlerin durduğu küçük bir şişe, bir dudak nemlendiricisi, üretim fazlası ordu malzemeleri satan dükkânlarda bulunabilecek türden yalıtımlı bir uçuş pantolonu,

çoksatan kitaplardan *O Jerusalem!*'in karton kapaklı, sırtı parçalanmış bir kopyası, parmakları birleşik ve yün bir eldiven, bir şişe Muskol böcek ilacı, dolu bir kibrit kutusu ve içlerine siyah mürekkepli kalemle yazılmış Gallien isminin neredeyse silinmek üzere olduğu, bir çift kahverengi lastik iş çizmesi.

Camlardan bazıları kırık olmasına rağmen, mağarayı andıran aracın içine küf kokusu sinmiş. Ağır bir havası var. Arkamdan içeri giren Roman, "Vay canına! Sanki kuş leşleri varmış gibi," diyerek kokuya tepkisini gösteriyor. Bir an sonra kötü kokunun kaynağını buluyorum: farklı türden kuşlara ait tüy ve kanatlarla doldurulmuş plastik bir çöp poşeti. Görünen o ki, McCandless bu tüyleri gerektiğinde kıyafetlerini izole etmek, belki de kendine kuştüyü bir yastık yapmak için biriktiriyordu.

Otobüsün ön kısmına yakın bir noktada, gaz lambasının dibindeki kontrplak masanın üzerinde, McCandless'ın kullandığı kap kacak duruyor. Mutfak malzemelerinin içinde, üzerine ustaca işlenmiş R.F. harfleriyle uzun, deri bir bıçak kını da var: Salton City'den ayrılırken Ronald Franz'ın McCandless'a verdiği palanın kılıfı bu.

Çocuğun mavi diş fırçasının yanında, yarısı boş bir Colgate tüpü, bir kutu diş ipi ve günlüğüne göre Stampede'deki üçüncü haftasında düşen azıdişinin altın kaplaması duruyor. Birkaç santim ileride, ağarmış çene kemiğinde kalın diş kökleri sivrilen, karpuz büyüklüğünde bir kafatası gözüme çarpıyor. Bu kafatası, muhtemelen McCandless'dan yıllar önce otobüsü ziyaret etmiş bir avcı tarafından vurulmuş bozayıya ait. Kafatası üzerindeki kurşun deliğinin etrafına Chris'in düzgün el yazısıyla bir mesaj bırakılmış: HAYALET AYIYA, İÇİMİZDEKİ CANAVARA SELAM OLSUN! ALEXANDER SÜPERBERDUŞ. MAYIS 1992.

Başımı yukarı çevirdiğimde, aracın sac kaplı tavanının yıllar içinde otobüsü ziyaret eden kişiler tarafından yazılmış mesajlarla doldurulduğunu fark ediyorum. Roman, bundan dört

yıl önce, Alaska Sıradağları'nda gerçekleştirdiği bir yürüyüş esnasında otobüse uğradığında yazmış olduğu notu gösteriyor: ERİŞTE CANAVARLARI CLARK GÖLÜ'NE SEYİR HALİNDE. 8/89. Roman gibi, diğer ziyaretçilerin çoğu da adları ve otobüste bulundukları tarih dışında pek bir şey yazmamış. En uzun ve dokunaklı mesaj ise McCandless'a ait; hissettiği coşkunun bildirgesi sayılabilecek bu not favori Roger Miller şarkısından bir dizeyle başlıyor: İKİ YILDIR DÜNYAYI DOLAŞIYOR. TELEFON YOK, HAVUZ YOK, EVCİL HAYVAN YOK, SİGARA YOK. EN ÜST DÜZEYDE ÖZGÜRLÜK. AŞIRI UÇLARDA BİRİSİ. EVİ YOLLAR OLAN GÜZELLİK DÜŞKÜNÜ BİR GEZGİN...

Bu bildirgenin hemen altında, paslı bir yağ varilinden uydurulmuş soba duruyor. Üç buçuk metrelik bir alaçam gövdesi sobanın açık ağzına sokuşturulmuş; kütüğün üzerinde kurumaları için bırakılmış, yırtık pırtık iki Levi's kot var. Kotlardan biri (bel ölçüsü otuz, iç pantolon dikişi otuz iki) izolasyon bandıyla kaba bir şekilde yamanmışken, diğer pantolon özenle elden geçirilmiş; solgun bir yatak örtüsünden kesilmiş parçalar diz ve kalça kısımlarındaki yırtıkların üzerine dikilmiş. Ayrıca bu pantolon kemer niyetine battaniyeden kesilmiş bir kuşak taşıyor. McCandless'ın aşırı kilo kaybı yüzünden bu kemeri yapmak zorunda kaldığını düşünüyorum.

Bu ürkütücü tablo üzerine düşünmek için sobanın karşısındaki çelik karyolaya oturduğumda, bakışlarımın donup kaldığı her noktada McCandless'ın buradaki varlığının kanıtlarıyla karşılaşıyorum. Tam şurada tırnak makasına, biraz ileride ön kapının camsız penceresini örtmek için kullandığı yeşil naylon çadıra takılıyor gözlerim. *Kmart* yürüyüş botları, sanki az sonra ortaya çıkıp bağcıklarını bağladıktan sonra kendini yeniden patikaya vuracakmış gibi düzgün bir şekilde sobanın altına konmuş. Rahatsız hissediyorum. McCandless bir anlığına ortadan kaybolduğunda gizlice yatak odasına girmiş bir röntgenciymişim gibi berbat bir his çöküyor üzerime. Birden kusacak gibi olu-

yorum ve kendimi otobüsün dışına atarak biraz temiz hava almak için nehir boyunca yürümeye başlıyorum.

Bir saat kadar sonra, hava kararmaya yüz tutmuşken, ateş yakıyoruz. Artık dinmiş olan sağanak yağmur atmosferi pustan arındırarak, uzaklardaki tepelerin arkalarından vuran ışıkla canlı bir şekilde ortaya çıkmasını sağlıyor. Ufkun kuzeybatısındaki bulut kümesinin altında, akkor halini almış göz kamaştırıcı gökyüzünün bir kesitini görüyoruz. Roman, geçen eylül ayında Alaska Sıradağları'nda vurduğu mustan kalan biftek paketlerini açarak, kararmış ızgaranın üzerine yerleştiriyor. Bu, McCandless'ın avladığı hayvanları pişirmek için kullandığı ızgara. Etin yağı cızırdayarak kömürlerin arasına damlıyor. Bir yandan ellerimizle yemeğimizi yiyip üzerimize çöken sinekleri kovalarken, hiçbirimizin tanışmadığı bu tuhaf, nevi şahsına münhasır genç adam hakkında konuşuyoruz. Neden hayatta kalmayı başaramadığını, burada öldüğü için neden bazı insanların onu böylesine aşağıladığını anlamaya çalışıyoruz.

McCandless Alaska topraklarına bilinçli olarak yetersiz erzakla gelmiş, birçok Alaskalı için olmazsa olmaz addedilen yüksek kalibreli tüfek, harita, pusula ve balta gibi belli başlı ekipmanı yanına almamıştı. Bu, yalnızca McCandless'ın aptallığına delalet eden bir vurdumduymazlık değil, aynı zamanda kibir gibi çok daha yüksek mertebeden bir günah olarak da değerlendirildi. Hatta bazıları, McCandless ile kutup bölgesinin kötü şöhretli trajik figürü Sir John Franklin arasında paralellikler kuracak kadar ileri gitti. Sir John Franklin, azameti ve dikbaşlılığı yüzünden kendisi de dahil olmak üzere 140 insanı ölüme götüren, bir on dokuzuncu yüzyıl İngiliz deniz subayı idi. 1819 yılında Franklin, Amirallik tarafından Kanada'nın kuzeybatısındaki yabani topraklara yapılacak keşif yolculuğunun başına geçmesi için görevlendirildi. İngiltere'den ayrılmalarının iki yıl sonrasında, Barrens (bereketsiz topraklar anlamına gelen bu sözcük günümüzde de kullanılmaktadır) adını taktıkları uçsuz bu-

caksız tundra arazisinde güçlükle ilerlemeye çalışan Franklin'in küçük müfrezesi kara kışın ortasında kaldı. Yiyecek stokları tükenmişti. Avlayabilecek hayvan bulmakta zorlanan askerler, kayalardan kazıdıkları yosunlar ile geyik postu, hayvan kemikleri ve hatta kendi deri çizmelerini yemek zorunda kaldı. En sonunda yamyamlık noktasına gelmişlerdi. Yaşadıkları kâbus sona ermeden önce en azından iki adamın öldürülerek yendiği biliniyor. Bunu yaptığından şüphelenilen asker hemen orada infaz edildi ve sekiz asker daha hastalık ya da açlıktan hayatını kaybetti. Geriye kalan bir avuç askeriyle birlikte Kanada yerlileri tarafından kurtarılmadan önce Franklin'in de bir ya da iki günlük ömrü kalmıştı.

Nazik bir Viktoryen beyefendisi olan Franklin'in iyi niyetli ancak beceriksiz, bilgisizliğine rağmen kafasının dikine giden, bir çocuğun naifliğine sahip bir adam olduğu söylenir; ayrıca yabanda hayatta kalmaya yönelik becerilere dudak büktüğü de bilinmektedir. Kutup keşfine hazırlıksız çıkmış ve İngiltere'ye döndükten sonra "Kendi Çizmelerini Yiyen Adam" lakabını almıştır. Fakat bu lakabı kendisiyle dalga geçmekten ziyade, saygıyla karışık bir korku içinde dile getirilmiştir. Geri döndüğünde ulusal bir kahraman olarak selamlanmış, Amirallik tarafından albay rütbesi verilmiş ve kuzeyde yaşadıklarını yazması için kendisine yüklü bir meblağ ödenmiştir. 1825 yılında da ikinci kutup keşif emri gelir.

Bu keşif nispeten daha olaysız geçer ve 1845'te, bir efsane halini almış Kuzeybatı Geçidi'ni bulmak için Franklin, üçüncü kez kutup bölgesine çıkma hatasını yapar. Kendisinden ve emri altındaki 128 adamdan bir daha haber alınamaz. Franklin'in keşif ekibini bulmak için gerçekleştirilen kırk küsur sefer sonucunda elde edilen kanıtlar doğrultusunda, askerlerin tümünün C vitamini eksikliğinden ve eksik gıda alımından kaynaklanan hastalıklardan, açlık ve tarif edilemez acılar içinde can verdiği anlaşılmıştır.

Alaska'da cesedi bulunduğunda, yalnızca her ikisi de açlıktan öldüğü için değil, aynı zamanda doğaya gerekli ölçüde boyun eğmedikleri ve dik başlı tutumlarını sürdürdükleri düşünüldüğü için de, McCandless Franklin'e benzetildi. Franklin'in ölümünün yüzyıl sonrasında, saygın bir araştırmacı olan Vilhjalmur Stefansson, İngiliz kâşifin ona mezar olan acımasız topraklarda "nesillerdir çocuk büyüten ve yaşlılarını rahat ettirebilen" Kızılderililerle Eskimoların hayatta kalmaya yönelik becerilerini öğrenmeye zahmet etmediğine işaret etti (fakat Stefansson, çok sayıda Kızılderili ve Eskimo'nun da kuzey topraklarında açlıktan öldüğü gerçeğini rahatlıkla göz ardı edebilmişti).

Ancak McCandless'ın doğaya karşı kibri, Franklin'in dik başlı tavrından farklı bir karakterdeydi. Franklin, Viktoryen disiplini ile doğayı en sonunda yola getirilebilecek bir antagonist, yani bir hasım olarak görüyordu. Doğayla uyum içinde yaşamak, yiyecek bulmak ve hayatını sürdürmek için yerliler gibi ona bel bağlamak yerine, yetersiz askeri teçhizat ve geleneklerle kendisini kuzey topraklarından yalıtmayı tercih etti. McCandless ise bunun tam zıddını yaptı. Bütünüyle yaban doğadan geçinmeye çabaladı ve bunu, bu topraklarda şart olan belli başlı becerilerde ustalaşmayı dert etmeksizin yaptı.

Öte yandan, McCandless'ı vahşi doğaya hazırlıksız bir şekilde girmekle itham ettiğimizde, gözden kaçırdığımız bir nokta var. McCandless birçok konuda acemiydi, dahası kendini olduğundan daha dirençli sanmıştı fakat aklı ve beş kiloluk pirinç paketinden daha fazlasına sahip olmadığı yabanda on altı hafta ayakta kalacak kadar da becerikliydi. Ayrıca bu topraklara adımını attığı andan itibaren, kendisine tehlikeli ölçüde düşük hata payı tanıdığının farkındaydı. Yani bu kumara ne sürdüğünün kesinlikle bilincindeydi.

Genç bir adamın, yaşlılarca sorumsuzluk ya da pervasızlık olarak değerlendirilebilecek bir işe girişmesi olağandışı bir du-

rum sayılmaz; riskli davranışlara meyilli olmak, diğer kültürlerde olduğu kadar bizim kültürümüzde de ergenlik döneminin bir uzantısıdır. Tehlikenin her zaman cazibesi olmuştur. Çoğu gencin bu kadar hızlı araba kullanmasının, bu kadar çok içmesinin ve uyuşturucu almasının; ulusların savaşa göndermek için genç adamların aklını bu kadar kolay çelmesinin nedeni büyük oranda budur. Gençlikte sahip olduğumuz gözü karalığın evrimimizle bağlantılarından, bu davranışların genlerimize kodlanmış olduğundan da bahsedilebilir. Bu açıdan, McCandless'ın yaptığı yalnızca, risk alma davranışını en uç noktaya taşımış olmasıdır.

McCandless kendini, söylemekten keyif alacağı şekilde, "önem arz eden" yollardan sınama ihtiyacı içindeydi. Büyük (bazıları şatafatlı da diyebilir) ruhani amaçları vardı. McCandless'ın inançlarını şekillendiren ahlaki mutlakçılığa göre, başarılı bir neticenin güvence altına alınmış olduğu bir mücadele, aslında mücadeleden sayılamazdı.

Tehlikeye çekilmek yalnızca gençlerin tekelinde olan bir şey değil elbette. John Muir, öncelikle tutkulu bir çevreci ve Sierra Club'ın kurucu başkanı olarak hatırlansa da, aynı zamanda gözü pek bir maceraperest; zirvelerin, buzulların ve şelalelerin tepesinde fink atan bir doğa âşığıydı. Muir'in 1872'de ölümle yüz yüze geldiği Ritter Dağı tırmanışını anlattığı sürükleyici denemesi en tanınmış eserlerinden biridir. Bir başka denemesinde ise, otuz metrelik bir Douglas köknarının tepesine çıkarak şiddetli bir Sierra fırtınasından nasıl sağ salim kurtulduğunu coşkuyla aktarır:

> *Hareketin canlılığını daha önce hiç böylesine muhteşem bir şekilde hissetmemiştim. Bir kamışın üzerine tünemiş pirinç kuşu gibi bütün gücümle ağaca tutunmuşken, ince dallar şiddetli akımla dalgalanıp hışırdıyor, sürekli olarak ileri-geri gidip geliyor, kendi etrafında dönüp duruyor, dikey ve yatay kavislerin anlatılmaz kombinasyonlarını izliyordu.*

Bu esnada otuz altı yaşında olan Muir'in, McCandless'ın aşırı ölçüde tuhaf ya da anlaşılamaz biri olduğunu düşünmeyeceği öne sürülebilir.

Hatta ağırbaşlı, kılı kırk yaran bir adam olan ve zamanında "Concord'da epeyce dolaştığını" açıklayan Thoreau da, on dokuzuncu yüzyıl Maine eyaletinin korkutucu yabani topraklarına girerek Katahdin Dağı'na tırmanmaya yönelik önüne geçilemez bir istek duymuştur. Zirveye çıkan "yabanıl, ürkütücü ve fakat harikulade" yamaçlar onu dehşete düşürse de, aynı zamanda insanın başını döndüren türden, korkuyla karışık bir hayranlığa da neden olmuştur. Katahdin'in granitten yükseltilerinde hissettiği endişe ve huzursuzluk, Thoreau'nun en güçlü eserlerinin bir kısmına esin kaynağı olmuş ve el değmemiş, yaban dünya hakkındaki düşüncelerini derinlemesine etkilemiştir.

Öte yandan, Muir ve Thoreau'nun aksine, McCandless esas olarak doğa ya da daha genel anlamda dünya üzerine düşünmekten ziyade, kendi ruhunun derinliklerini keşfetmek amacıyla yaban topraklara girmişti. Fakat kısa bir zaman zarfının ardından, Muir ve Thoreau'nun zaten bildiği gerçeği keşfetti. Yabanda uzun süre yaşamak, kaçınılmaz bir şekilde, kişinin dikkatinin kendi içine olduğu kadar, dışındaki dünyaya da yönelmesine neden oluyordu. Doğaya dair incelikli bir anlayış ve güçlü duygusal bağlar kurmaksızın yabanda yaşamak imkânsızdı.

McCandless'ın günlük kayıtları vahşi doğa hakkında çok az sayıda soyut çıkarım içerdiği gibi, herhangi bir başka konu üzerine de az miktarda düşünce sunuyor. Günlükte çevresindeki manzaradan çok kısıtlı olarak bahsediliyor. Aslına bakılacak olursa, Roman'ın arkadaşı Andrew Liske'nin de günlüğün bir fotokopisine göz attıktan sonra altını çizdiği gibi, "kayıtların neredeyse tamamı ne yediği üzerine; yemek haricinde hemen hiçbir şey yazmamış."

Andrew'un abarttığı söylenemez: McCandless günlüğünde yemek için topladığı bitkiler ve avladığı hayvanlar dışında çok az şeyden bahsediyor. Ancak McCandless'ın etrafını sarmış olan dünyanın güzelliğini fark edemediğini ya da bu toprakların gücünden etkilenmediğini düşünmek muhtemelen yanlış bir çıkarım olacaktır. Ekolojist Paul Shepard'ın belirttiği üzere:

> *Göçebe bedevi manzaranın ya da doğa tablolarının düşkünü değil; kimseye faydası dokunmayacak bir doğa tarihi de oluşturmuyor... Doğayla; soyutlamalara, estetiğe veya hayatının geri kalanıyla ilintisiz bir "doğa felsefesine" yer bırakmayacak ölçüde derin bir etkileşim içinde... Doğa ve doğayla olan ilişkisi onun için aşırı önem ifade ediyor; görenekler, gizem ve tehlikeyle tayin edilen bir ilişki bu. Boş zamanlarını değerlendiriş şekli başıboş gezintilerden ya da her şeyle bağlantısını kesip doğanın işleyişini kurcalamaktan uzak. Ama hayatının içine işlemiş olan doğanın varlığı, arazi, tahmin edilemez hava durumu ve bel bağladığı incecik ayrıma yönelik farkındalık.*

Bütün bunlar, Sushana Nehri'nin dibinde geçirdiği aylarda McCandless için de söylenebilir.

Christopher McCandless'ı yalnızca aşırı duygusal bir çocuk ya da çok okuyan ve fakat bir nebze olsun sağduyu taşımayan, kafadan çatlak bir genç olarak sınıflamak zor değil. Ama böyle bir sınıflandırma yetersiz kalacaktır. McCandless beceriksiz dalgacının biri, ne yaptığını bilmeyen bir serseri, varoluşsal acılar içinde kıvranan bir delikanlı değildi. Aksine, hayatı anlam kaygısı ve amaçlarla şekillenmişti. Öte yandan, varoluştan yaptığı çıkarım onu rahat bir yaşam rotası çizmeye itmiyordu. Çünkü McCandless kolaylıkla elde edilen şeylerin değerine itimat etmiyordu. Ve her zaman kendinden daha fazlasını bekledi; en sonunda da verebileceğinden daha fazlasını.

Bazıları, McCandless'ın aykırı davranışlarına açıklık getirmek için, çocukla John Waterman arasında paralellikler kura-

rak, McCandless'ın da kısa boylu olduğunu ve bu nedenle "kısalık kompleksine", bir diğer ifadeyle, erkekliğini kanıtlamak amacıyla onu uçlarda fiziksel mücadelelere sürükleyen temel bir güvensizlik içine girmiş olabileceğini öne sürdü. Bazıları da McCandless'ın ölümcül öyküsünün kökeninde çözümlenmemiş Ödipal kompleksin yattığını. Her iki hipotezin de doğruluk payı olabilir fakat bir insanın ölümünden sonra gelen bu tür sıradan psikanalizler, üzerine yüklenilen kişiyi kaçınılmaz bir şekilde alçaltan ve değersizleştiren, şüphe götürür ve oldukça spekülatif girişimler olarak kalmaktadır. Chris McCandless'ın alışılmışın dışındaki tinsel arayışını basmakalıp psikolojik bozuklukların sıralandığı bir listeye indirgeyerek nasıl bir fayda sağlanacağı belirsizdir.

Roman ve Andrew'la kora dönüşen ateşe bakarak, gecenin geç saatlerine dek McCandless hakkında konuşuyoruz. Otuz iki yaşındaki Roman meraklı, lafını sakınmayan bir adam; Stanford Üniversitesi'nde biyoloji alanında yaptığı doktoranın yanında, yaygın halk inanışlarına yönelik ciddi bir güvensizliğe de sahip. O da ergenlik yıllarını McCandless'ın büyüdüğü Washington D.C. banliyölerinde geçirmiş ve bu ortamda en az McCandless kadar boğulmuş. Alaska'ya ilk kez dokuz yaşındayken, Healy'nin birkaç kilometre doğusundaki büyük maden operasyonunun sürdüğü Usibelli'de kömür madenciliğiyle uğraşan üç amcasını ziyaret etmek için gelmiş ve o andan itibaren Kuzey topraklarına vurulmuş. İlerleyen yıllar içinde, kırk dokuzuncu eyaleti tekrar tekrar ziyaret etmiş ve on altı yaşında sınıf birincisi olarak liseden mezun olduğu 1977'de, Fairbanks'e taşınarak Alaska'ya yerleşmiş.

Roman bugünlerde Anchorage'da bulunan Alaska Pasifik Üniversitesi'nde ders veriyor ve yabanıl Alaska topraklarında ünü tüm eyalete yayılmış olan seferlerinin keyfini çıkarıyor. Üstesinden geldiği diğer birçok şeyin yanı sıra, yayan olarak ve kanoyla bin beş yüz kilometrelik bir alana yayılmış Brooks

Sıradağları'nı kat etti, sıfırın altına düşen kış soğuğunda Kutup Bölgesi Yabani Hayatı Koruma Alanı'nda 400 kilometrelik mesafeyi kayakla aştı, Alaska Sıradağları'nda 1120 kilometrelik yürüyüşler yaptı. Kuzeyin zirve ve kayalıklarında otuzun üzerinde ilk tırmanışa sahip. Roman, geniş çaplı saygıya mazhar olan kendi serüvenleriyle McCandless'ın giriştiği şey arasında çok büyük bir farklılık görmüyor. Aralarındaki tek fark, McCandless'ın hayatını kaybetme talihsizliğini yaşamış olması.

Konuyu McCandless'ın kendine aşırı güveniyor oluşuna ve yaptığı aptalca hatalara, yani en sonunda hayatına mal olan, kolaylıkla bertaraf edebileceği iki ya da üç acemiliğine getiriyorum. "Tamam, batırdığı doğru," diyor Roman. "Ama gene de yapmaya çalıştığı şeye saygı duyuyorum. Aylar boyunca bütünüyle doğaya bel bağlayarak yaşamak hiç de kolay iş değildir. Ben asla böyle bir şeye kalkışmadım. McCandless'ın yetersiz olduğunu söyleyen insanların çoğunun, böylesi bir şeye bir ya da iki haftanın ötesinde girişmediğini düşünüyorum, o da eğer aralarında böyle birileri varsa tabii. Uzun bir süre için yabanda yaşamak, avladığınız ve topladığınız şeylerle hayatta kalmak... çoğu kişi bunun ne denli zor olduğunu bilmiyor. Dahası, McCandless neredeyse bu işin altından alnının akıyla kalkıyordu da."

Roman eline aldığı dal parçasıyla kömürleri karıştırırken, "Sanırım kendimi bu çocukla özdeşleştirmekten alamıyorum," diyor. "Bunu kabul etmekten nefret ediyorum ama çok uzak olmayan geçmişte, ben de benzer bir durumda kalmış olabilirdim. İlk kez Alaska'ya gelmeye başladığım dönemde ben de McCandless gibiydim: onun kadar toy, onun kadar hevesli. Eminim birçok Alaskalı da bu topraklara ilk adım attıklarında McCandless'la benzer duygulara sahipti; hatta bugün onu eleştirenler de buna dahildir. Belki de bu yüzden çocuğun üzerine bu kadar gidiyorlar. Belki de McCandless onlara eski benliklerini biraz fazla hatırlattı."

Roman'ın bu gözlemi, bir zamanlar gençliğin tutku ve özlemleriyle giriştiğimiz şiddetli mücadeleleri hatırlamanın, yetişkinliğin monotonluğuna boğulmuş olan bizler için nasıl da zor olduğunu gösteriyor. Yirmi iki yaşındaki oğlunun çölde sırra kadem basmasının yıllar sonrasında, Everett Ruess'in babasının dediği gibi, "Yaşlı olan, genç olanın kendi ruhuyla giriştiği kavgayı kavrayamaz. Hiçbirimizin Everett'i layıkıyla anladığını sanmıyorum."

Roman ve Andrew'la, geceyarısının ilerleyen saatlerine dek oturup McCandless'ın yaşamını ve ölümünü anlamaya çalışıyoruz. Ona dair gerçekler gene de belirsiz. Sohbetimiz duraksamaya, konuştuklarımız gitgide azalmaya başlıyor. Uyku tulumumu açacak bir yer bulmak için ateşin başından kalktığımda, şafağın belli belirsiz ilk ışıklarıyla kuzey semalarının şimdiden ağarmaya başladığını görüyorum. Her ne kadar dışarıda uyumak sivrisineklerle boğuşmak anlamına gelse ve otobüs iş görecek bir barınak olmasına rağmen, orada kalmamaya karar veriyorum. Rüyasız bir uykunun kollarına kayarken, diğerlerinin de buna kalkışmadığını fark ediyorum.

18
STAMPEDE PATİKASI

Avlanarak yaşamak modern insan için algılanması neredeyse imkânsız bir olgudur. Avcının hayatı, görünüşe göre hiç bitmeyen zorlu bir kara yolculuğudur... Bir sonraki kesişmenin nasıl olacağı, tuzağın veya sürgünün tutukluk yapıp yapmayacağı ya da o sezon hayvan sürülerinin ortaya çıkmayabileceğine yönelik endişelerin sürüklediği bir hayattır bu. Her şeyin ötesinde, avcının hayatı sürekli yoksunluk ve açlıktan ölme tehdidi taşımaktadır.

JOHN M. CAMPBELL - AÇ YAZ

Tarih nedir? Ölüm bilmecesini çözmek için, bu bilinmezliğin üstesinden gelmeye yönelik bir arzuyla yüzyıllardır gerçekleştirilen sistematik araştırmalar. İnsanlar bu nedenle matematiksel sonsuzluğu ya da elektromanyetik dalgaları keşfetti; işte bu nedenle senfoniler yazıyorlar. Ama böyle bir yönde sağlam bir inancınız olmaksızın ilerleyemezsiniz. Ruhani donanımınız olmadan bu türden keşiflere ulaşamazsınız. Ve bu donanımın temel öğeleri hakikatlerin içinde saklıdır. Nedir onlar? Bir kere, insanın komşusuna duyduğu sevgi. Dirimsel enerjinin en üst mertebedeki tezahürüdür bu. Bu bir kez insanın kalbine doldu mu, taşması ve kendini akıtması gerekir. Ardından, modern insanın iki temel ideali gelir; bunlar olmaksızın modern insan düşünülemez bile. Özgür kişilik ve hayatını feda etme düşüncesi.

BORİS PASTERNAK - DOKTOR JİVAGO
CHRİS MCCANDLESS'IN EŞYALARI ARASINDA BULUNAN
KİTABIN İŞARETLENMİŞ PARAGRAFI.
SATIRLAR MCCANDLESS TARAFINDAN ÇİZİLMİŞTİR.

Yabandan çıkma girişimi Teklanika'nın şiddetli akıntısıyla kesilen McCandless, 8 Temmuz günü yeniden otobüse döndü. Günlüğüne herhangi bir kayıt düşmediğinden, bu noktada aklından neler geçtiğini bilmek bizim için imkânsız. Muhtemelen çıkış rotasının kapanmış olmasına yönelik ciddi endişeleri yoktu; aslına bakılacak olursa, o esnada endişelenmesi için çok az nedeni vardı. Yazın ortaları gelip çatmıştı, etrafındaki topraklar bitki örtüsü ve hayvanlar açısından bereketliydi, yiyecek stoku da yeterli durumdaydı. Büyük ihtimalle, ağustosa dek beklediği takdirde, Teklanika'nın aşılabilecek kadar alçalacağını hesap etti.

Fairbanks 142'nin paslı iskeletine yeniden yerleşen McCandless, av ve toplayıcılık rutinlerine geri döndü. Tolstoy'dan "İvan İlyiç'in Ölümü", Michael Crichton'dan "Son Adam" kitaplarını okudu. Günlüğüne bir hafta kesintisiz yağmur yağdığını yazdı. Bu dönemde etrafında avlanacak bol miktarda hayvan olduğunu anlıyoruz: temmuzun son üç haftasında otuz beş sincap, dört keklik, beş alakarga ve ağaçkakan, iki de kurbağa avladı; tüm bu hayvanların etlerini yabani patates, uşkun, çeşitli böğürtlenler ve çok miktarda mantarla tamamladı. Ancak görünüşteki bu bolluğa rağmen, karnını doyurduğu hayvanların etleri yağsızdı ve yaktığından daha az kalori alıyordu. Üç ay boyunca devam ettiği aşırı ölçüde yetersiz beslenme düzeninin ardından, McCandless'ın vücudu ciddi bir kalori açığıyla karşı karşıya kalmıştı. Oldukça riskli bir sınırın üzerinde dengede duruyordu. Ve temmuz sonlarında, ölümcül hatasını yaptı.

O günlerde, onu sayfa kenarlarına heyecanlı notlar almaya iten ve bazı pasajların altını çizdiği *Doktor Jivago* romanını yeni bitirmişti.

Lara demiryolu boyunca uzanan, hacıların ayakları altında aşınmış patikayı yürüdükten sonra tarlaların içine girdi. Burada durdu, gözlerini kapattı ve etrafını sarmış uçsuz bucaksız toprakların çiçek ko-

kan havasını içine çekmek için derin bir nefes aldı. Bu, onun için akrabalarından daha yakın, bir sevgilinin şefkatinden daha tercih edilir, bir kitaptan çok daha derindi. Bir an, yaşamının amacını yeniden keşfetti. Burada, dünyanın üzerinde, yaşamın vahşi cazibesinin anlamını kavramak ve her şeyi adlı adınca anmak için bulunuyordu. Eğer bütün bunlar gücünü aşacak olursa, hayatının aşkından çocuklar doğuracak ve ondan sonra gelenler bunu onun yerine yapacaklardı.

McCandless sayfanın tepesine kalın harflerle "DOĞA/SAFLIK" yazdı.

İnsan bazen, nasıl da diğerlerinin usandırıcı konuşmalarının anlamsızlığından ve bütün o görkemli ifadelerden kaçmak, sözcüklerin geçersiz olduğu doğaya ya da zorlu ve uzun işlere sığınmak istiyor. Deliksiz uykulara, gerçek müziğe ya da duyumsamayla suskunlaşmış insan anlayışının kendisine!

McCandless bu paragrafı da parantez içine alarak, siyah mürekkepli kalemle "doğaya sığınmak" sözcüklerinin etrafını çizdi.

"Ancak etrafımızdaki insanların hayatlarına benzer ve bu hayatlarla kusursuz bir şekilde birleşen bir hayatın hakiki olduğunu, paylaşılmayan bir mutluluğun ise mutluluk sayılamayacağını anladı," cümlesinin yanındaki boşluğa ise, "MUTLULUK ANCAK PAYLAŞILDIĞINDA GERÇEKTİR" diye not aldı.

Aldığı bu son notu, uzun ve münzevi ayların McCandless'ı belirgin şekilde değiştirdiğine yönelik önemli bir kanıt olarak kabul etmek mümkün. Belki bu not, kalbini sarmış olan zırhın bir kısmından kurtulmaya hazır olduğu, medeniyete döndükten sonra başıboş ve yalnız yaşamını terk etmeye niyetlendiği, artık insanlarla yakınlık kurmaktan bu denli kaçmayacağı ve toplumun bir parçası olacağı şeklinde de yorumlanabi-

lir. Aklından geçenleri asla bilemeyeceğiz çünkü *Doktor Jivago* McCandless'ın okuduğu son kitaptı.

Kitabı bitirdikten iki gün sonra, 30 Temmuz'da, günlüğüne tedirgin edici bir not düştü: "AŞIRI ÖLÇÜDE ZAYIF DÜŞTÜM, PAT. TOHUMU YÜZÜNDEN, DAHA FAZLA DERT AÇACAK GİBİ, AÇLIK, CİDDİ TEHLİKE." Bu notun öncesinde, McCandless'ın günlüğünde sıkıntıda olduğuna yönelik hiçbir kayıt bulunmuyor. Açlık çekiyordu ve yeterli düzeyde beslenemiyor oluşu vücuduna kıkırdak ve kemiklerden mürekkep yabani bir görünüm kazandırmıştı ama gene de makul ölçüde sağlıklıydı. 30 Temmuz'dan sonra fiziksel durumunda ani bir değişim oldu. 19 Ağustos olduğunda ölmüştü.

Böylesine ani bir ölüme neyin yol açmış olabileceğine dair çok fazla varsayım yapıldı. Ölümünün ardından McCandless'ın kimliği saptandığında, Wayne Westerberg, Chris'in kuzeye doğru yola çıkmadan önce Güney Dakota'da tohum satın aldığına dair belli belirsiz bir şeyler hatırladığını söylemişti. Bu alışveriş, yabana tam anlamıyla yerleştikten sonra kurmayı düşündüğü sebze bahçesi için aldığı patates tohumlarını da içeriyor olabilirdi. Teorilerden birine göre, McCandless asla bahçe kurmaya girişmedi (ben de otobüsün çevresinde buna yönelik bir işaret görmedim), temmuz sonlarında, yanında getirdiği tohumları yemek zorunda kalacak kadar açlık çekiyordu ve bu tohumlar tarafından zehirlendi.

Patates tohumları filizlenmeye başladıktan sonra az da olsa zehir üretir. İtüzümü familyasından bitkilerde bulunan bir zehir olan solanin içeren patates tohumlarının kısa dönem etkileri arasında kusma, ishal, baş ağrısı ve uyuşukluk sayılabilirken, uzun dönem tüketildikleri takdirde kalp hızı ve kan basıncında olumsuz değişimler görülebilir. Ancak bu teorinin önemli bir eksiği var. McCandless'ın bu tohumların etkisiyle güçsüz düşmesi için bunlardan kilolarca tüketmiş olması gerekir. Gallien onu

bıraktığında çantasının ne denli hafif olduğunu bildiğimizden, birkaç gramdan daha fazla patates tohumu taşıma ihtimali oldukça düşük görünüyor. Gerçekten yanma tohum aldıysa tabii.

Öte yandan, bütünüyle farklı türden patates tohumları üzerine kurulu, akla çok daha yatkın senaryolar da mevcut. *Tanaina Bitkibilimi*'nin 126 ve 127. sayfalarında Dena'ina Kızılderilileri tarafından yabani patates olarak adlandırılan ve havucu andıran kökleri tüketilen bir bitki tanıtılıyor. Botanistler tarafından *Hedysarum alpinum* denilen bu bitki, bölgede yalnızca çakıllı topraklarda yetişiyor.

Tanaina Bitkibilimi'ne göre, "Yabani patates kökleri, yabani meyvelerle birlikte muhtemelen Dena'ina yerlileri için en önemli besindir. Yerliler yabani patatesleri çok farklı şekillerde (çiğ olarak, kaynatarak, pişirerek ya da kızartarak), özellikle de domuz yağına batırarak tüketir ve gerektiğinde kökleri bu yağ içinde saklarlar." Bu paragrafın geri kalanında, yabani patatesleri topraktan çıkarmak için en uygun zamanın "buz katmanının çözüldüğü ilkbahar günleri" olduğu belirtiliyor. "Yaz aylarında ise belirgin bir şekilde kuruyarak sertleşirler."

Tanaina Bitkibilimi'nin yazarı Priscilla Russell Kari'yle görüştüğümde, "ilkbaharın Dena'ina yerlileri için gerçekten de zorlu bir dönem olduğunu" öğrendim. Özellikle geçmişte geçerli olan bir durummuş bu. "Bu dönemde hayatlarını sürdürmek için avlamak zorunda oldukları hayvanlar çok ortalıkta olmazdı ya da pek balık çıkmazdı. Bu yüzden bahar sonlarında balıklar yeniden ortaya çıkana dek başlıca gıdaları yabani patatesti. Tatlı yabani patates yemeyi çok severler, halen de öyledir."

Yabani patates toprağın üzerinde yüzünü gösterdiğinde, 60 santim boylarında, kokulu ve minyatür bezelyeleri andıran zarif, pembe çiçekler açan, çalıya benzetebileceğiniz bir bitki olarak büyür. Kari'nin kitabından edindiği bilgiler ışığında, McCandless 24 Haziran'da toprağı kazarak bulduğu yabani patates kök-

lerinden yemeye başladı ve göründüğü kadarıyla sağlığına zarar gelmedi. 14 Temmuz'da ise, muhtemelen kökler yenmeyecek kadar sertleştiğinden, bu bitkinin bezelyeye benzeyen tohumlarından tüketmeye başladı. Bu dönemde çektiği bir fotoğraf, tohumlarla ağzına kadar doldurulmuş plastik bir poşeti gösteriyor. Ve ardından, 30 Temmuz'da günlüğüne not düştü. "AŞIRI ÖLÇÜDE ZAYIF DÜŞTÜM, PAT. TOHUMU YÜZÜNDEN..."

Tanaina Bitkibilimi'nin yabani patateslerden bahsettiği kısmın bir sayfa sonrasında, buna çok yakın bir başka bitki türü tanıtılmaktadır: yabani bezelye ya da *Hedysarum mackenzii*. Belli belirsiz ölçüde daha küçük bir bitki olsa da, yabani bezelye yabani patatese öylesine benziyor ki, uzman botanistler bile bazen bu ikisini ayırmakta zorlanabiliyor. Yabani patates ve bezelyeyi birbirinden ayırmakta tam anlamıyla güvenilebilecek yalnızca tek bir karakteristik farklılık var: Yabani pataleslerin küçük yeşil yaprakçıklarının alt tarafında rahatlıkla görülebilecek yanlamasına damarlar varken, bu damarlar yabani bezelye yaprakçıklarında görünmüyor.

Kari'nin kitabında, aynı familyadan gelen bu iki yabani bitkiyi ayırmak çok güç olduğundan ve "yabani bezelyenin de zehirli olduğu bilindiğinden, yabani patates tüketmeden önce, bu bitkinin yabani bezelye olmadığından kesin bir şekilde emin olunması gerektiği" yönünde bir uyarı var. Modern tıp literatüründe *H. mackenzii* yiyerek zehirlendiği bildirilen kimse olmamasına rağmen, Kuzey'in yerli halkı yabani bezelyenin zehirli olduğunu ve *H. alpinum* ile *H. mackenzii*'nin karıştırılmaması için aşırı ölçüde dikkat gösterilmesi gerektiğini bin yıllık deneyimleri neticesinde öğrenmiş.

H. mackenzii'yle bağlantılı belgelenmiş bir zehirlenme vakasına ulaşmak için, araştırmamı on dokuzuncu yüzyıl Kutup Bölgesi keşif kayıtlarına dek genişletmem gerekti. Aradığım bilgiyi ünlü bir İskoç cerrah, doğabilimci ve kâşif olan Sir

John Richardson'un günlüklerinde buldum. Richardson talihsiz Sir John Franklin'in ilk iki keşif seferine katılmış ve ikisinde de hayatta kalmayı başarmış birisi. İlk seferde bir başka askeri öldürerek yediğinden şüphelenilen bir katili kendi silahıyla idam eden de Richardson'dur. Ayrıca Richardson *H. mackenzii* üzerine ilk bilimsel makaleyi kaleme alan ve bitkiye adını veren botanist olarak bilinmektedir. Franklin'i bulmak için Kanada'nın kutup bölgelerinde çıkılan bir keşif seferini yöneten Richardson, sefer esnasında *H. alpinum* ve *H. mackenzii*'nin botanik bir karşılaştırmasını yaptı. Günlüğündeki kayıtlardan bir paragraf:

> *Meyanköküne benzer bir tadı olan H. alpinum uzun, esnek köklere sahiptir ve yerliler tarafından ilkbahar aylarında bolca tüketilmektedir. Fakat mevsim ilerledikçe sertleşerek sululuğunu ve gevrekliğini yitirir. Kocaman çiçekler açan Hedysarum mackenzii'nin ağarmış, yatık ve göze o kadar da hoş görünmeyen kökleri ise zehirlidir ve Fort Simpson'da bu bitkiyi H. alpinum'la karıştıran Kızılderili bir kadını neredeyse ölüm noktasına getirmiştir. Talihimiz varmış ki, kadının midesi bu bitkiyi reddetti ve kusma yoluyla zehirden kurtulan kadın sağlığına yeniden kavuştu. Ancak iyileşme süreci hiç de kolay olmadı.*

Chris McCandless'ın da yerli kadınla aynı hatayı yaptığı ve benzer şekilde güçsüz düştüğü ihtimal dahilinde. Doğası itibarıyla aceleci ve ihtiyatsız bir genç olan McCandless'ın dikkatsiz davranıp bu iki bitkiyi karıştırdığı ve zehirlenme sonucunda öldüğüne dair şüphe götürmez kanıtlar mevcut. *Outside*'da yayınlanan makalede, çocuğun ölüm nedeninin *H. mackenzii*, yani yabani bezelye olduğunu büyük bir kesinlikle yazdım. Ve McCandless hakkında yazan gazetecilerin neredeyse tamamı da aynı sonuca ulaştı.

Ancak aylar geçip de McCandless'ın ölümü üzerine etraflıca düşünme fırsatım olduğunda, bu sonuç benim için akla yatkınlığını yitirdi. McCandless 24 Haziran'dan itibaren üç hafta bo-

yunca *H. mackenzii* ile *H.alpinum*'u birbirine karıştırma hatasına düşmeden oldukça fazla miktarda yabani patates kökü yedikten sonra, kök yerine tohum toplamaya başladığı 14 Temmuz'da neden birdenbire bu iki türü karıştıracak bir noktaya gelmişti peki?

Zaman içinde, McCandless'ın zehirli olduğu söylenen *H. mackenzii*'den titizlikle uzak durduğuna ve bu bitkinin ne tohumlarını ne de diğer kısımlarını yemediğine gitgide daha fazla inanmaya başladım. McCandless gerçekten de zehirlendi. Ancak ölümüne yol açan yabani bezelye değildi. Ani ölümün perde arkasındaki katil yabani patatesti; yani *Tanaina Bitkibilimi*'nde gayet açık bir şekilde zehirsiz olarak nitelendirilen *H. alpinum.*

Tanaina Bitkibilimi yabani patatesin yalnızca köklerinin tüketilmesi gerektiğini söylemektedir. Kitap bu bitkinin tohumlarının yenilebilir olduğuna yönelik bir şey belirtmese de, tohumların zehirli olduğuna dair bir bilgi de vermiyor. Dahası, diğer hiçbir kaynakta *H. alpinum*'un tohumlarının zehirli olduğu söylenmiyor. Ancak bezelye familyası (*H. alpinum*'un dahil olduğu *Leguminosae*) insan ve hayvanlar üzerinde çok güçlü farmakolojik etkilere sahip kimyasal bir bileşen, yani alkaloit üreten bitki türleri açısından oldukça zengindir (morfin, kafein, nikotin, kürar, strikinin ve meskalin; alkaloittirler). Bunun yanı sıra, alkaloit üreten çoğu bitkide, zehir kati surette bitkinin içindedir.

Fairbanks'te bulunan Alaska Üniversitesi'nden kimyasal ekolojist John Bryant bu durumu şöyle açıklıyor: "Baklagillerin birçok türü, yaz sonlarına doğru, hayvanlar tohumlarını yemesin diye tohum zarflarında alkaloit üretir. Yılın hangi döneminde olunduğuna bağlı olarak, yenilebilir köklere sahip bitkilerin tohumlarının zehirli olması olağandışı bir durum sayılmaz. Sonbahar yaklaşırken bir bitki türü alkaloit üretiyorsa, zehrin bulunacağı yer büyük ihtimalle tohumlardır."

Sushana Nehri'ne 1993 yılında gerçekleştirdiğim ziyarette, otobüsün birkaç metre yakınında yetişen *H. alpinum*'dan örnekler toplayarak, bir miktar kurumuş tohumu Alaska Üniversitesi Kimya Fakültesi'nden Profesör Bryant'ın meslektaşı olan Dr. Thomas Clausen'e gönderdim. Dr. Clausen ve yüksek lisans öğrencisi Edward Treadwell'in giriş niteliğindeki ilk araştırmalarında tohumlarda alkaloit izine rastlansa da, akabinde yapılan daha detaylı testler, zehirli olsun olmasın tohumlarda hiç alkaloit olmadığını ortaya koymuştur.

Şaşkınlığa düşmüştüm. McCandless'ın 30 Temmuz'da günlüğüne kaydettiği ürkütücü ve kesin notun ışığında, bu tarih öncesinde tükettiği muazzam miktardaki tohumun ölümünde rol oynamadığına inanmak benim için çok zordu.

Bu kitabın ilk baskısının yapıldığı 1996 yılının sonrasında da, Clausen ve Treadwell tarafından test edilen tohumlarda hiç alkaloit bulunmaması üzerine kafa yormaya devam ettim. Bu muammayı aydınlatmaya yönelik bir ipucu yakalamak için birkaç yıl boyunca inatla bilimsel kaynakları taramayı sürdürdüm. Bir öğleden sonra, "Küflü Yem Mikotoksikozunda Muhtemel Rol Sahibi Bir Mikotoksin Olarak Swainsonine" başlıklı bir makaleye rastladım. Nemli iklimlerde ve yaz aylarında baklagillerin birçok türünde yetişen bir mantar olan *Rhizoctonia leguminicola* üzerine yazılmış makaleden, *R. leguminicola*'nın, swainsonine adında etkili bir alkaloit üreten bir küf türü olduğunu öğrendim. Bu bileşen çiftlik hayvanlarında ölümlere neden olduğundan dolayı çiftlik sahipleri ve veterinerler tarafından çok iyi bilinmektedir. Veterinerlik literatürü, *R. leguminicola* bulaşmış nemli yemlerden yedikten sonra swainsonine zehirlenmesiyle telef olan hayvanlara dair sayısız vaka içermektedir.

R. leguminicola ve swainsonine arasındaki bağlantı üzerine daha fazla araştırma yaptıktan sonra, McCandless'ın zehirlenme nedeninin yabani patates tohumları olmadığı ve muhtemelen

bu tohumlar üzerinde yetişen küf yüzünden hayatım kaybettiği yönünde bir çıkarıma ulaştım. Clausen ve Treadwell'e gönderdiğim kurumuş tohumların test sonuçları negatif çıkmıştı çünkü küflü değillerdi. Öte yandan, temmuzun son iki haftası boyunca McCandless'ın tükettiği tohumlara *R. leguminicola* bulaşmış olabileceğine yönelik çok bulgu vardı.

McCandless'ın 14 Temmuz'dan itibaren çok miktarda yabani patates tohumu toplayıp tükettiği günlerde hava sürekli olarak yağmurluydu. Öğünleri arasında bu tohumları nemli ve hiç de temiz olmayan Ziploc poşetlerinde saklıyordu ki bu poşetler küfün üremesi için kusursuz bir ortam sağlıyordu. Tükettiği yabani patates tohumları *R. leguminicola* bulaşımı sonucunda swainsonine içeriyorsa, bu McCandless'ın söylendiği gibi dikkatsiz ya da yetersiz olmadığı anlamına gelir. Aynı zamanda buradan çıkarmamız gereken bir diğer sonuç da, McCandless'ın umarsız davranarak iki türü birbirine karıştırmadığıdır. Onu zehirleyen bitki aslında zehirli değildi; McCandless'ın talihsizliği küflü tohumlardan tüketmiş olmasıydı. Masum bir hata yapmıştı. Ama hayatına mal olacak kadar ciddi bir hataydı bu.

Az önce de belirttiğim gibi, veterinerlik litaratürü *R. leguminicola* bulaşmış nemli yem sindirimi sonucunda swainsonine zehirlenmesiyle telef olan hayvan vakalarından yana hiç de kısır değildir. Swainsonine zehirlenmesinin en aşikâr belirtileri nörolojik olanlardır. *Amerikan Veterinerler Birliği Bülteni*'nde yayınlanan bir makaleye göre, swainsonine içeren yem verilen çiftlik hayvanlarında "depresyon, yavaş ve sendeleyerek yürüme, deride kırışıklıkların oluşması, donuklaşan gözler, aşırı zayıflama, kas koordinasyonu bozuklukları ve (özellikle stresli anlarda) hırçınlık" gibi belirtiler görülmektedir. "Buna ek olarak, zehirden etkilenen hayvanlar sürüden uzaklaşır ve iştahları kapanabilir."

Swainsonine zehirlenmesinin etkileri süreğenlik taşır; alkaloit kaynaklı doğrudan ölümler çok nadirdir. Vücuda giren zehir, glikoprotein metabolizması için şart olan bir enzimin salgılanmasını engelleyerek, işini sinsice, dolaylı yollardan görür. Bu durumda vücudunuz, tükettiğiniz gıdaları kullanılabilir enerji kaynaklarına dönüştüremez. Çok fazla swainsonine aldığınız takdirde, midenize ne kadar çok yiyecek girerse girsin, açlıktan ölme noktasına gelmeniz kaçınılmazdır.

Zehirlenmeye maruz kalan hayvanlar bazı vakalarda, *R. leguminicola* bulaşmış yem tüketmeyi kestikten sonra iyileşebilmektedir. Ancak bunun için öncelikle dayanıklı bir vücuda sahip olmaları gerekir. Zehirli bileşenin idrar yoluyla vücuttan atılabilmesi için, ilk olarak glikoz molekülleri ya da aminoasitlerle birleşmesi gerekmektedir. Zehrin tam anlamıyla yok edilebilmesi vücutta fazla miktarda protein ve şeker stoku olup olmadığına bağlıdır.

Tekrar Profesör Bryant'a dönelim: "Sorun şu ki, zayıf ve açsanız, yeterli miktarda glikoz ve proteine sahip değilsinizdir; bu şartlar altında zehri vücudunuzdan atmanın yolu yoktur. Açlık çeken bir memeli alkaloit aldığında (hatta bu, kafein gibi iyi huylu bir alkaloit olsa bile), vücut zehri dışlayacak ölçüde glikoz rezervine sahip olmadığından, alınan alkaloit normal şartlara kıyasla çok daha güçlü bir darbe vurur. Alkaloit, sistem içinde hiçbir zorlukla karşılaşmaksızın kümelenmeye başlar. McCandless yarı-açlık çekerken bu tohumlardan çok fazla miktarda yediyse, felaketine yol açan şey bu olmuş olabilir."

Küflü tohumlar yüzünden yatağa düşen McCandless, birdenbire, dışarı çıkamayacak ve kendini koruyamayacak ölçüde güçsüzleştiğini fark etti. Artık etkili bir şekilde avlanamayacak kadar zayıf olduğundan giderek güç kaybetti ve her geçen gün açlıktan ölme noktasına biraz daha yaklaştı. Hayatı korkunç bir hızla ölümün eşiğine doğru sürükleniyordu.

31 Temmuz ve 1 Ağustos'ta günlüğüne herhangi bir kayıt düşmedi. Günlüğün 2 Ağustos kaydı kısa ve netti: "KORKUNÇ RÜZGÂR." Sonbahar olmak üzereydi; sıcaklık düşüyor, günler fark edilecek şekilde kısalıyordu. Dünyanın kendi etrafındaki her dönüşüyle gün ışığından çalınan yedi dakika, soğuk ve karanlığa ekleniyor, yalnızca bir hafta içinde gece bir saat kadar uzuyordu.

5 Ağustos'ta günlüğüne coşkulu bir şekilde "100. GÜN! BAŞARDIM!" diye yazdı; böylesine önemli bir dönüm noktasına ulaştığı için gururluydu. "AMA EN ZAYIF YAŞAM KOŞULLARINDA. ÖLÜM CİDDİ BİR TEHDİT OLARAK TEPEMDE. ÇIKIP YÜRÜYEMEYECEK KADAR ZAYIF DÜŞTÜM. KELİMENİN TAM ANLAMIYLA YABANDA KAPANA KISILDIM – AVLAYACAK HAYVAN YOK."

McCandless'ın yanında Birleşik Devletler Coğrafi Araştırmalar Merkezi'nin topoğrafik haritası olsaydı, Sushana Nehri'nin yukarı kesiminde Park Hizmetleri'ne ait bir kulübenin olduğunu anlayabilirdi. Kulübe, otobüsün on kilometre doğusunda bulunduğundan, ciddi anlamda zayıf durumuna rağmen bu mesafeyi kat etmesi gene de mümkündü. Denali Ulusal Parkı'nın hemen sınırındaki bu kulübenin içinde acil durumlar için az miktarda yiyecek, yatak takımı ve kış devriyelerindeki park hizmetlileri için bırakılmış ilkyardım malzemeleri vardı. Bunun yanı sıra, her ne kadar haritada gösterilmemiş olsalar da, otobüse üç kilometre daha yakın bir noktada, biri Healy kasabasından ünlü köpek kızakçıları Will ve Linda Forsberg'e, diğeri ise Denali Ulusal Parkı'nın çalışanlarından biri olan Steve Carwile'e ait iki özel kulübe bulunuyor ki bu kulübelerde de yiyecek olması her zaman muhtemel.

Diğer bir deyişle, McCandless'ın kurtuluşu yalnızca nehrin yukarısına doğru üç saatlik bir yürüyüş mesafesindeydi. Bu üzücü ironi çocuğun ölümünün ardından çok fazla konu edildi. An-

cak McCandless varlıklarından haberdar olsaydı bile, bu kulübeler onu hızla yaklaştığı ölümden koruyamazdı. Buzların çözülmesiyle köpek kızakçılığı ve kar makinesi kullanımının zorlaştığı nisan ortalarında son kulübe de terk edildiğinde, biri her üç kulübeye de girerek ortalığı yakıp yıktığından, vahşi hayvanlara ve hava şartlarına maruz kalan yiyecekler değerlendirilemez bir duruma gelmişti.

Kulübelere yapılan bu saldırı, vahşi yaşam biyoloğu Paul Atkinson'un, Dış Sıradağlar üzerinde, Denali Ulusal Parkı'ndan Park Hizmetleri barınağına olan on beş kilometrelik zorlu ormanlık etabı katettiği temmuz sonlarına dek fark edilemedi. Atkinson bu anlamsız yıkım karşısında donakalmıştı. "Bir ayının işi olmadığı çok belliydi," diyor Atkinson. "Bu konuda uzmanım ve bir ayının verdiği hasarın nasıl görüneceğini iyi bilirim. Gördüklerimden çıkardığım, birinin çatal ağızlı bir çekiçle kulübelere daldığı ve önüne çıkan her şeyi parçaladığı. Dışarı atılan şiltelerin içinde büyümeye başlayan yakıotlarımn boyuna baktığımda, bu vandalizm olayının haftalar öncesinde gerçekleştiğini anlamıştım."

"Tam anlamıyla harap olmuştu," diyor Will Forsberg kendi kulübesinin durumu için. "Çakılı olmayan her şey parçalanmış, bütün lambalar ve camların çoğu kırılmıştı. Yatak takımlarıyla şilteler dışarı taşınarak üst üste yığılmış, tavan kaplamaları aşağı çekilmiş, gaz bidonları delinmiş, ocak yerinden sökülmüştü. Hatta içerideki büyük halı bile dışarı çekilerek çürümeye terk edilmişti. Tüm yiyecekler de gitmişti. Bu yüzden Alex kulübeye ulaşsaydı bile işine yarayacak pek bir şey bulamayacaktı. Ya da zaten bunu yapan oydu."

Forsberg bu olayın birinci dereceden şüphelisinin McCandless olduğunu düşünüyor. Forsberg'e göre, mayısın ilk haftasında otobüse ulaşmasından sonraki günlerde McCandless kulübelerle karşılaştı, çok değer verdiği yabani hayat deneyimine mede-

niyetin bu şekilde sızmış olduğunu görerek küplere bindi ve bütün kulübeleri sistemli bir şekilde harap etti. Ancak Forsberg'in teorisinin zayıf noktası, bu durumda McCandless'ın neden otobüse de aynısını yapmadığı.

Carwile de McCandless'dan şüpheleniyor. "Bu yalnızca bir önsezi ama McCandless'ın 'yabani hayata özgürlüğünü kazandırmak' isteyecek türden bir tip olduğunu düşünüyorum. Kulübeleri kullanılmaz hale sokmak bunun bir yoluydu. Belki de devlete karşı duyduğu güçlü antipatinin sonucuydu: Park Hizmetleri kulübesindeki levhayı gördükten sonra, bütün kulübelerin devlet malı olduğunu düşünerek, Büyük Birader'in yüzüne esaslı bir şamar atmak istemiş olabilir. Kesinlikle olasılık dahilinde bu."

Oysa yetkililer saldırganın McCandless olduğunu düşünmüyor. "Kimin yapmış olabileceğine dair hiçbir fikrimiz yok," diyor Denali Ulusal Parkı'nın şef bekçisi Ken Kehrer. "Ama Chris McCandless Ulusal Park Hizmetleri tarafından şüpheli olarak görülmemektedir." Gerçekten de, McCandless'ın ne günlüklerinde ne de çektiği fotoğraflarda, kulübelere yaklaşmış olduğuna dair herhangi bir işaret yok. McCandless mayısın ilk günlerinde otobüsten ayrılarak bölgeyi keşfe çıktığında, çektiği fotoğraflar Sushana Nehri boyunca kuzeye yöneldiğini gösteriyor. Yani, kulübelerin aksi istikâmetine. Gene de bir şekilde kulübeleri bulmuş olsa bile, bu girişiminden günlüğünde hiç bahsetmeyerek bütün bu hasarı vermiş olmasını düşünmek zor.

McCandless'ın günlüğünde 6, 7 ve 8 Ağustos günlerinde kayıt yok. 9 Ağustos'ta bir ayıya ateş ettiğini ama ıskaladığını biliyoruz. 10 Ağustos'ta bir rengeyiği gördü ama ateş etmedi; aynı gün beş sincap avladı. Vücudunda yeterli düzeyde swainsonine birikmişse bile, bu beklenmedik avlarla biraz olsun beslenmiş olabilir. 11 Ağustos'ta bir kar tavuğu avladı. 12 Ağustos'ta böğürtlen toplamak için kendini zorlukla dışarı atmadan önce, çok düşük

bir ihtimal olmasına rağmen olur da biri gelir diye otobüse bir yardım çağrısı astı. Gogol'un *Taras Bulba*'sından kopartılan sayfanın üzerine büyük harfler ve itinayla yazılmış not şöyleydi:

S.O.S. YARDIMINIZA İHTİYACIM VAR. YARALI, NEREDEYSE ÖLMEK ÜZEREYİM VE BURADAN BİR YERE GİDEMEYECEK KADAR GÜÇSÜZ DÜŞTÜM. YAPAYALNIZIM, BU BİR ŞAKA DEĞİL! TANRI AŞKINA, LÜTFEN BENİ KURTARMAK İÇİN BURADA BEKLEYİN. YAKINLARDA MEYVE TOPLAMAYA GİDİYORUM, AKŞAMA DÖNMÜŞ OLURUM. TEŞEKKÜR EDERİM, CHRİS MCCANDLESS. AĞUSTOS?

Notu "CHRİS MCCANDLESS. AĞUSTOS?" diyerek imzaladı. İçinde bulunduğu durumun vahametini fark ettiğinden, yıllardır kullandığı kibirli takma ismi Alexander Süperberduş'u bir kenara bırakarak, doğumunda ebeveynlerinin ona verdiği gerçek ismi tercih etmişti.

Birçok Alaskalı, düştüğü çaresiz durumda McCandless'ın neden dikkat çekmek için orman yangını çıkarmadığını sorguladı. Otobüste neredeyse ağzına dek dolu iki bidon benzin vardı; tepesinden geçen uçakların dikkatini çekebilecek ya da en azından bataklık üzerinde dev bir S.O.S. işareti yaratacak ölçüde bir yangın başlatması muhtemelen kendisi için zor olmazdı.

Ancak sanılanın aksine, otobüs belirli herhangi bir uçuş güzergâhında bulunmuyor ve uçakların çok seyrek geçtiği bir yerde. Stampede Patikası'nda geçirdiğim dört gün boyunca, yirmi beş bin fitin üzerinde irtifada uçan yolcu jetleri haricinde üzerimizden geçen tek bir uçak bile görmedim. Hiç kuşku yok ki zaman zaman otobüsün görülebileceği noktalardan küçük uçaklar geçiyor fakat McCandless'ın bu uçakların dikkatini çekebilmek için oldukça büyük bir yangın çıkarması gerekirdi. Ve Carine McCandless'ın dediği gibi, "Chris asla ama asla bilinçli olarak

bir orman yangını başlatmazdı. Kendi hayatını kurtarmak için bile olsa bunu yapmazdı. Bunu öne süren kimse, kardeşim hakkındaki en temel gerçeği anlamamış demektir."

Açlık, ölmek için hiç de hoş bir yol sayılmaz. Vücudun kendini tüketmeye başladığı ilerleyen safhalarda şiddetli kas ağrıları, kalp rahatsızlıkları, saç dökülmesi, baş dönmesi, solunum güçlüğü, soğuğa karşı aşırı hassasiyet, fiziksel ve zihinsel bitkinlik görülür. Cilt rengini kaybeder. Temel besinlerin eksikliğinden dolayı, beyinde ciddi bir kimyasal dengesizlik durumu oluşarak, havale ve halusinasyonlar yaşanır. Bununla birlikte, açlıktan ölmenin ucundan döndürülen bazı insanlar, sona doğru açlık hissinin tamamen yok olarak korkunç acıların dindiğini ve çekilen eziyetin yerini büyüleyici bir coşkunun ve aşkın zihinsel berraklığına benzer bir sakinliğin aldığını belirtiyor. McCandless'ın da böylesi bir esrime yaşadığını ummaktan başka çaremiz yok.

12 Ağustos'ta, günlüğünün son kaydını düştü: "HARİKULADE BÖĞÜRTLENLER." Ağustos 13 ile 18 arasında çetelesi tutulan günlerin dışında bir kayıt yok. McCandless, bu haftanın içinde bir gün, Louise L'Amour'un biyografisi "Bir Gezginin Eğitimi"nin son sayfasını kopardı. Sayfanın bir yüzünde L'Amour'un, Robinson Jeffer'in "Kötü Anlarında Bilgeler" şiirinden alıntıladığı dizeler yer alıyordu.

Ölüm yaman bir tarlakuşu, ne var ki yüzyıllara
Kas ve kemikten fazlasını bırakıp da ölmek
Çoklukla bir zayıflık göstergesidir.
Ölü taşlardır dağlar, ya imrenilir
Küstah sessizliklerine, endamlarına
Ya da bu yüzden onlardan nefret edilir.
Ne yürekleri yumuşar dağların, ne canları sıkılır
Ve birkaç ölü adamın düşünceleri dağlarla aynı mizacı taşır.

Sayfanın boş olan diğer yüzü ise McCandless'ın kısa vedasına ev sahipliği yaptı: "MUTLU BİR HAYAT YAŞADIM VE BU YÜZDEN TANRI'YA MÜTEŞEKKİRİM. HOŞÇA KALIN, TANRI HEPİNİZİ KUTSASIN."

Bu son notun ardından, annesinin diktiği uyku tulumunun içine sürünerek bilinçsiz bir boşluğa kaydı. Tahminen 18 Ağustos'ta, yabana adım atışının 112 gün sonrasında ve altı Alaskalının otobüse ulaşarak cansız bedenini bulmasının 19 gün öncesinde, öldü.

McCandless'ın yaptığı son şeylerden biri, yükselmiş Alaska gökyüzünün altında, otobüsün yakınlarında kendi fotoğrafını çekmek oldu. Bir elinde son notu vardı; diğer elini ise cesur ve kutsayıcı bir şekilde kameraya doğru sallıyordu. Yüzü insanı korkutacak ölçüde zayıflamış, bir deri bir kemik kalmıştı. Ancak bu son saatlerinde kendine acımış olsa bile (çünkü çok gençti, çünkü çok yalnızdı, çünkü vücudu ona ihanet etmişti ve arzuları onu aşağı çekmişti), fotoğrafta bundan eser yok. Son fotoğrafındaki McCandless gülüyor ve gözlerindeki bakış çok net: Chris McCandless, Tanrı'ya ulaşmış bir keşiş gibi sakin, huzur içinde.

SONSÖZ

Son acıklı anı hâlâ havada asılı, bazen de sisin yayılması gibi süzülerek güneş ışığını kesiyor ve mutlu zamanlara dair hatıraları soğukta bırakıyor. Sözcüklerle anlatılamayacak ölçüde büyük hazlar, kaldıramayacağım kadar büyük kederler yaşandı. Tüm bunlar aklımdayken diyorum ki: İstiyorsan, tırman. Ama cesaret ve dirayetin, aklını kullanmadığın takdirde hiçbir anlama gelmediğini ve anlık bir dikkatsizliğin hayatının mutluluğunu yok edebileceğini sakın unutma. Hiçbir şeyi aceleyle yapma; her adımına dikkat et ve her şeyin daha en başındayken, sonunda ne olabileceğini düşün.

EDWARD WHYMPER - ALPLER'E TIRMANIŞ

Zamanın laternasıyla uykuya dalıyoruz ve uyandığımızda, bir daha uyanacaksak eğer, gözümüzü Tanrı'nın sessizliğine açıyoruz. Ardından, henüz yaratılmamışlığın derin kıyılarında gözlerimizi açtığımızda; büyüleyici karanlık zamanın uzak yamaçları üzerinde kırıldığında, her şeyden silkinme vakti gelmiş demektir. Mantığımız gibi, irademiz gibi... Artık eve dönmek için elimizden geleni yapma vaktidir.

Olaylar yoktur; düşünceler ve kalbin sert dönüşleridir olan, kalbin nerede ve kimi seveceğini öğrendiği yavaş süreçtir. Geri kalansa, yalnızca boş laf ve başka zamanlarda anlatılacak hikâyelerdir.

ANNİE DİLLARD - MUKADDES MÜESSESE

Helikopter, Healy Dağı'nın sırt hattı üzerinde yükseliyor. Altimetre ibresi beş bin fiti gösterdiğinde çamur renkli bir bayırı aşıyoruz, yeryüzü gitgide uzaklaşıyor ve pleksiglas ön camı tayganın nefes kesen görüntüsü kaplıyor. Uzaklarda, belli belirsiz,

çarpık bir çizgi olarak geniş araziyi doğudan batıya kesen Stampede Patikası'nı seçebiliyorum.

Ön koltukta Billie McCandless oturuyor; arkada ise Walt ve ben. Sam McCandless'ın Chesapeake Beach'teki evlerinin kapısını çalıp, Chris'in öldüğünü haber verdiği günün üzerinden on zorlu ay geçti. Artık oğullarının son nefesini verdiği yeri ziyaret ederek her şeyi kendi gözleriyle görme zamanı geldi.

Walt son on gününü NASA için sözleşmeli geldiği Fairbanks'te, arama-kurtarma çalışmalarına yardımcı olacak bir hava radar sistemi geliştirmek için çalışarak geçirdi; bu sistem binlerce dönümlük, sık ormanlık arazide düşen uçakların enkazlarının bulunmasına imkân sağlayacak. Walt birkaç gündür sinirli ve gergin; dikkatini toplamakta zorlanıyor. Alaska'ya iki gün önce varan Billie, otobüsü ziyaret etme fikrinin Walt için hiç de kolay olmadığını söylüyor. Ardından, şaşırtıcı bir şekilde, kendisinin gayet sakin ve hazır olduğunu, bir süredir bu yolculuğu beklediğini ekliyor.

Aslında helikopter planlara son dakikada eklendi. Billie otobüsün bulunduğu noktaya karadan gitmeyi, tıpkı Chris gibi Stampede Patikası'nı takip etmeyi çok istiyordu. Bu yüzden, Chris'in cesedini bulan altı kişiden biri olan, Healy'li kömür madencisi Butch Killian'la temasa geçmişti ve Killian arazi aracıyla Walt ve Billie'yi otobüse götürmeyi kabul etmişti. Ama Killian dün McCandless ailesinin kaldığı oteli arayarak, Teklanika Nehri'nin halen aşılamayacak ölçüde yüksek olduğunu haber verdi. Hem karada hem de suda gidebilen sekiz tekerlekli Argo'suyla bile güvenli bir şekilde aşılamayacak kadar yüksekti nehir.

Uçağın kızaklarının iki bin fit altında akıp giden araziyi yeşilin farklı tonlarının iç içe geçtiği yosunlu bataklıklar ve alaçam ormanları kaplıyor. Teklanika Nehri arazinin üzerine gelişigüzel atılmış uzun, kahverengi bir kurdele gibi görünüyor. Daha

küçük iki akarsunun birleştiği noktada doğal olamayacak kadar parlak bir nesne görüntüye giriyor. 142 no.'lu Fairbanks otobüsü bu. Chris'in dört gün yürüyerek katettiği mesafeyi on beş dakikada alıyoruz.

Helikopter gürültülü bir şekilde zemine iniyor, pilot motoru durduruyor ve kumluk alana ayak basıyoruz. Kısa bir süre sonra, pervanesinin yarattığı siklonla helikopter yeniden havalanarak bizleri etrafımızı saran etkileyici sessizliğin ortasında bırakıyor. Otobüse on metre mesafede duran Walt ve Billie, hiç konuşmadan, çevreye aykırı bir görünüme sahip otobüse bakıyorlar. Yakınlardaki bir kavak ağacında üç alakarga çene çalıyor.

"Düşündüğümden daha küçükmüş," diyor Billie en sonunda. "Yani, otobüs." Ardından bakışlarını etrafında gezdiriyor. "Ne kadar güzel bir yer. Büyüdüğüm yeri nasıl da hatırlatıyor. Ah, Walt, Yukarı Yarımada gibi, değil mi? Eminim Chris burada olmaktan çok mutluydu."

"Alaska'dan hoşlanmamak için yeterince nedenim var, tamam mı?" diyerek kaşlarını çatıyor Walt. "Ama hakkını vermek lazım. Buranın çarpıcı bir güzelliği var. Chris'i kendine çeken şeyin ne olduğunu görebiliyorum."

Walt ve Billie sonraki otuz dakika boyunca külüstür aracın etrafında dolanıyor, Sushana Nehri'ne yürüyor ve yakınlardaki ormanlık alanı geziyorlar.

Otobüse ilk giren Billie oluyor. Walt nehirden döndüğünde, karısını Chris'in hayata gözlerini yumduğu şiltenin üzerinde oturmuş aracın içinde göz gezdirirken buluyor. Billie uzun süre boyunca oğlunun ocağın altında duran botlarına, duvarlardaki yazılarına, diş fırçasına bakıyor. Ama bugün gözyaşı yok. Tezgâhın karmaşası içinde, dikkat çekici çiçekli bir motifin işlendiği kaşığı inceliyor. "Walt, şuna baksana. Annandale'deki evimizde kullandığımız gümüş çatal-bıçak takımına ait bu."

Otobüsün önünde, Billie Chris'in yamanmış kotlarından birini eline alıp gözlerini kapatıyor ve pantolonu yüzüne bastırıyor. Acı dolu bir gülümsemeyle, "Koklasana," diyor kocasına. "Hâlâ Chris'in kokusunu taşıyor." Uzunca bir zamanın ardından, ikimizden ziyade kendi kendine şöyle diyor: "Ölüme karşı çok cesur ve güçlü durmuş olmalı."

Billie ve Walt otobüsün içinde ve dışında iki saat geçiriyor. Walt kapının hemen üzerine bir andaç asıyor; üzerinde birkaç sözcüğün yazılı olduğu basit, pirinç bir plaka bu. Billie plakanın altına yakıotu, bıldırcınotu, kandil çiçeği ve alaçam dallarından bir buket hazırlıyor. Otobüsün arka kısmındaki yatağın altına ilkyardım malzemeleri, konserve yiyecekler ve zor durumda kalan birinin hayatta kalmasını sağlayacak diğer erzaklarla doldurulmuş bir çanta bırakıyor. Çantada bir not var: "İlk fırsatta ailenizi arayın." Billie çantanın içine, çocukluğunda Chris'in sahip olduğu İncil'i de yerleştirirken ekliyor: "Onu kaybettiğimizden beri hiç dua etmedim."

Dalgın bir havada olan Walt çok az konuşsa da, son günlere nazaran daha rahat görünüyor. Otobüsü gösterip, "Buna nasıl tepki vereceğimi hiç bilmiyordum," diyerek itirafta bulunuyor sonunda. "Ama şimdi burada olduğuma memnunum." Dediğine göre bu kısa ziyaret, oğlunun neden bu topraklara geldiğini biraz daha iyi anlamasına yol açmış. Chris'le ilgili olarak halen aklını kurcalayan çok şey olduğunu kabul ediyor, bu her zaman da böyle olacak. Ama şimdi kendini normalde olduğundan daha az şaşkın hissediyor. Ve bu küçük avuntu için minnettar.

"Chris'in ölmeden önce burada olduğunu bilmek içimi rahatlatıyor," diyor Billie. "Nehrin kıyısında zaman geçirdiğini, hemen şurada durduğunu bilmek... Son üç yıl içinde çok fazla seyahat ettik ve gittiğimiz her yerde acaba Chris orada mı diye düşündük. Bunu bilememek korkunç bir şeydi. Hiçbir şey bilememek..."

"Birçok insan yapmaya çalıştığı şey yüzünden Chris'i takdir ettiğini söylüyor. Şimdi hayatta olsaydı, onlara katılabilirdim. Ama artık hayatta değil ve onu geri getirmenin hiçbir yolu yok. Bunu düzeltemezsiniz. Belki birçok şeyi düzeltebilirsiniz ama bunu değil. Hiç böylesine bir acı yaşadınız mı bilmiyorum. Chris'in artık yaşamadığı gerçeği, her gün yenilenen, çok keskin bir acı veriyor bana. Gerçekten çok zor. Bazı günler diğerlerinden daha iyi geçse de hayatımın geri kalanı boyunca hep zor olacak."

Sessizlik, helikopterin birdenbire duyulan ağır gürültüsüyle yırtılıyor; araç helezonlar çizerek bulutların arasından alçalıyor ve yakıotlarınm üzerine iniyor. Helikoptere biniyoruz, yeniden yükselen araç burnunu kırarak güneydoğu yönüne dönmeden önce havada asılı duruyor. Bodur ağaçların içinde yatan otobüsün tavanı, bir süreliğine yabani yeşilliğin ortasında beyaz bir ışıltı olarak kalıyor, sonra küçülüyor, küçülüyor ve en sonunda tamamen yok olup gidiyor.

TEŞEKKÜRLER

McCandless ailesinin hatırı sayılır ölçüdeki yardımları olmasaydı, bu kitap hiçbir şekilde yazılamazdı. Bu nedenden ötürü, Walt McCandless, Billie McCandless, Carine McCandless, Sam McCandless ve Shelley McCandless Garcia'ya minnettarım. Chris'e ait belge, mektup ve fotoğrafların tümüne erişmemi sağlamalarının yanı sıra, benimle çok uzun görüşmeler yaptılar. McCandless ailesinden hiç kimse -kitabın yayınlanmasıyla birlikte günışığına çıkacak bazı şeylerin aşırı ölçüde acı verici olacağını bilmelerine rağmen- içerik ya da olayların işlenişi üzerinde herhangi bir kontrol hakkı talep etmemiştir. Ailenin isteği üzerine, kitabın satışlarından elde edilecek gelirlerin yüzde yirmilik kısmı, Chris McCandless adına verilen eğitim bursu için ayrılmıştır.

(Jon Krakauer'in kitabın orijinal baskısında yer alan notundan alınmıştır.)

YAYINCININ NOTU

Bu kitabın içindeki italik harflerle yazılmış pasajlarda yer alan alıntıların bazıları, kısmen ya da tamamen, aşağıdaki Türkçe baskılar kaynak kullanılarak hazırlanmıştır:

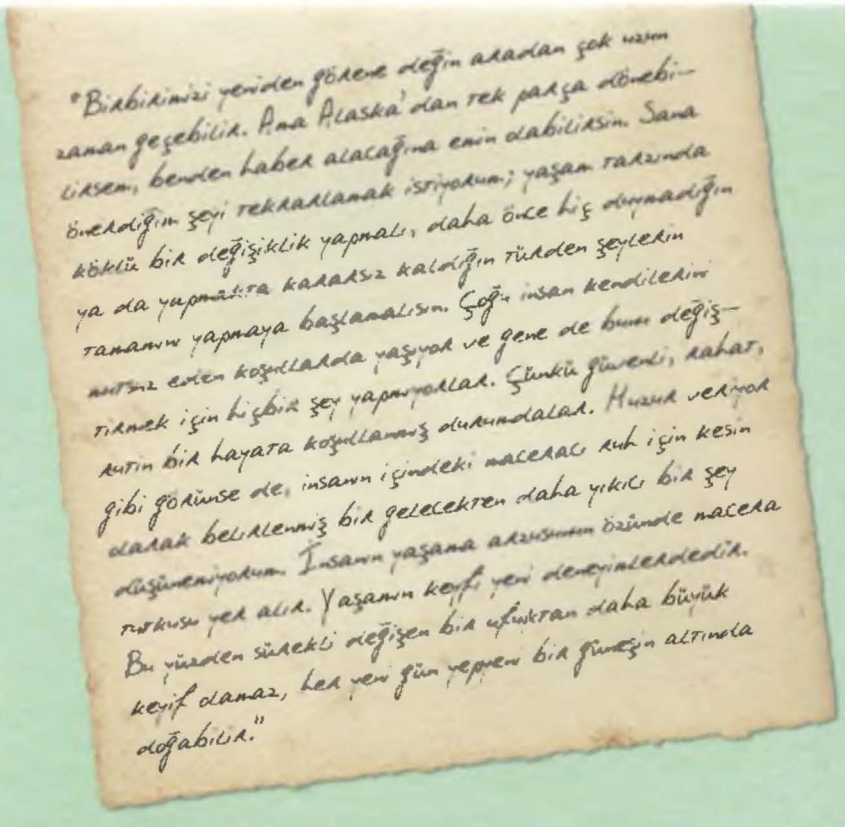
Aile Mutluluğu - Lev Tolstoy.
İletişim Yayınları. Çeviren: Mehmet Özgül

Beyaz Diş -Jack London.
İthaki Yayınları. Çeviren: Ardan Tüzünsoy

Doğal Yaşam ve Başkaldırı – Henry David Thoreau.
Kaknüs Yayınları. Çeviren: Seda Çiftçi

Huckleberry Finn'in Serüvenleri – Mark Twain.
Can Yayınları. Çeviren: Nihal Yeğinobalı.

Vahşetin Çağrısı – Jack London.
Can Yayınları. Çeviren: Seçkin Selvi.

Christopher McCandless, 23 yaşında banka hesabındaki 25,000 doları bir hayır kurumuna bağışladı, arabasını çölün ortasında bırakıp sahip olduğu şeylerin çoğundan kurtuldu ve cüzdanındaki tüm parayı yakarak yola koyuldu. Alaska'ya gitti ve doğada tek başına olmanın türlü zorlukları karşısında yılmadan, kendinden başka kimseye tabi olmayacağı alternatif bir yaşam arayışına çıktı.

Paradan, kariyerden, ailevi sorumluluklardan, toplumsal yükümlülüklerden uzakta kendi yaşamını kendi kurmayı seçti. Dört ay sonra, çürümeye yüz tutmuş cansız bedeni bir geyik avcısı tarafından bulunacaktı.

Yabana Doğru toplum tarafından onaylanmış bir hayat idealini yansıtan tüm ölçütleri bir kenara bırakarak doğada yaşamaya giden Chris McCandless'ın gerçek yaşam öyküsü. Sean Penn tarafından Eddie Vedder'ın unutulmaz müzikleri eşliğinde sinemaya da uyarlanan **Yabana Doğru**, insanın arayışlarını, toplumun tuzaklarını, bireyin çıkmazlarını ve yaşadığımız hayatları bizlere sorgulatacak, akıllardan kolay kolay silinmeyecek gerçek bir öykü.

"YAŞADIĞIM BU HAYAT BENİM SEÇİMİM."

ISBN 978-605-5903-121

SİREN YAYINLARI | ZAMANIN RUHU